

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమ ద్వీరశైవజనశ్రవణపరమార్పనోపయుక్తంబగు
చెన్న బ స వ పు రాణ ము

అత్తనూరి. పాపకవిప్రణీతము.

శ్రీమదష్టావరణపంచాచారాస్వతుండును భృంగిగోత్రపవిత్రుండును
వీరమాహేశ్వరస్వరూపుం డగు
గంగపట్టణపు సుబ్రహ్మణ్యకవిచే
బ రి ప్కృ త ము.

చెన్న పు రి :

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్ వారిచే
ప్ర క టి త ము.

1925.

All Rights Reserved.

విషయ సూచిక.

ప్రతి పేజీ.

ప్ర.యము.	పుట.
1. కృతిపతివంశవర్ణనము	4
2. వ్యవస్థాంతములు	19
ప్రశామాశ్వాసము.	
3. కథాప్రాసంభము	20
4. కళ్యాణపురవర్ణనము	32
5. కక్కయ్యగారికథ	36
6. చెన్న బసవేశ్వరావతారఖట్టము	47
7. చిత్రకన్యకథ	53
ద్వితీయాశ్వాసము.	
8. సంసర్దశకథ	60
9. బండరికథ	61
10. కృతాతిమహిమ	71
11. పుండ్రాక్షమహిమ	74
12. పంచాక్షరీమహిమ	77
13. వేదశాతామహానికథ	80
14. విశ్వమరాజుకథ	87
తృతీయాశ్వాసము.	
15. సిద్ధరామయ్యకథ	107
16. మైథునరామనికథ	122
17. మడివారు మాచయ్యకథ	134
18. హాళిక మారన్నకథ	133
19. కమలవృక్షకథ	146
20. టంగుటూరి మాచయ్యగారికథ	152
21. అనిమిషునికథ	154

విషయము.

22. పగట్టాడాకథ
23. భుటాలయ్యకథ
24. అచిక చౌదయ్యకథ
25. అత్త దేవికథ

చతుర్థాశ్వాసము.

26. హాకదమారయ్యకథ
27. వీరసంగాంబకథ
28. చక్క మాచయ్యకథ
29. రాస్త్రసత్తక్కకథ
30. పాపరాజుకథ
31. రక్కసి బ్రహ్మయ్యకథ
32. శాంక సత్తక్కకథ
33. శేతయ్యకథ
34. నారద బ్రహ్మయ్యకథ
35. ప్రాణద బ్రహ్మయ్యకథ
36. మారట శంభుమూర్తి యను నిశ్చంతునికథ...

పంచమాశ్వాసము.

36. మల్లయ్య బ్రహ్మయ్యలకథ
37. మల్లయ్య మధుషయ్యలకథ
38. వీరసంగమయ్యకథ
39. బెట్టిదదేవరసుకథ
40. నిలకద మారయ్యకథ
41. ఈయూరు లింగపెద్దయ్యకథ
42. ఈండ్రగమారయ్యకథ
43. గుణిరస్రనికథ
44. మీమాంసునికథ
45. కూలి చామయ్యకథ
46. రజతశైలంబున కరుగుట

శ్రీ ర. ప్త.

చెన్న బ న వ పు రాణ ము.

శ్రీ ర.

గిరిజననువధూరం

జాగురుకాశ్చీరపంకిలాంకితనక్ష

శ్చీ గిరిమల్లేశ్వరుకృప

దా: గందుకురమృతలింగభంగ్యుని బోధితున్.

1

ఉ. ఉన్నతకుంభముల్ నిజపయోధర మంద గజాన్యు నంకపీ
తిన్నివసింపఁ జేసి బలులేవ నిజేశ్వరుసాముమేనఁ దా
నున్నెడ మూడుమోముల గుహుండు స్తనత్రయ వంచుకృంతినా
నన్నిగుడం దదిచ్చు గని నవృభవాని కృతీశు బోధితున్. 2

చ. ఘనతను దీప్తుఁ డై సమదండయుగచ్ఛవిదంతకాంతుల
న్యసజభవాచ్యుతాబ్జధరవైఖరి దోఁపఁగఁ జేసి యేసె చూ
గనుఁగొనఁగం ద్రిమూర్తులకుఁ గారణమై తగుమూర్తి నంచుఁ బెం
పెనయు గజాన్యుఁ దీవుతఁ గృతీశున కీప్సిత మాదరంబునన్ 3

చ. అరిధరణీధ్రదైన్యశరదాఘవనామయగంధవాహభీ
కరకులిశానలాగ్ని ఫణికల్పితకాశనఖాలిపక్షదు
ర్భరవిషమాక్షవాలములఁ బాఁకిలు శ్రీశరభాంకసాఖువే
శ్వరుండు కృతీశుఁ గీర్తిబల శౌర్యభాస్వితుఁ జేసి బోధితున్. 4

ఉ. విశ్వకళావ్రవీణపరివీరుడ నీకుఁ గృపాణపై ననే
యాశ్వశిలిముఖాంఘ్రికమలామలభ క్తధరీణసశ్శృపా
శశ్వదురీక్షకోణ యని సారెకు నామది దాడికొండనం
దీశ్వరు మద్గురుం దలఁతు నెప్పుడు తానుపదేశికాత్మజున్. 5

సీ. కంపర్పముఖదేవసందోహవినుతగోవిందా స్త్రవహనాభినంది నంది
రంగద్భుజంగేశ్వరాంగవపవపద్వ సంగతమానసద్భుంగి భృంగి
గుద్రసిరాకృతిక్షుద్రవక్షువితానవిద్రావణక్రియాభద్ర భద్ర
గాండసంభవ కాండఖండనదూషక కాండసంహరణప్రచండు చండి

తే. సర్వసర్వసహచక్రశైలగేహా
శక్తిమానససంశయభారతిమిర
పటలబోధాంబురుహనుహృత్ప్రభుని బ్రభుని
బూని వినుతించెడఁ బ్రణామపూర్వకముగ.

మ. పరసర్వజ్ఞశిఖామణిక్ర బ్రథితసద్వారప్రమోదాకరుక్
నిరతోద్యచ్ఛివధర్మసంచరుఁ గళాసీకాంచితావాను భా
స్వరలింగాన్వితదేహు సర్వవిబుధవ్రాతామృతాధారు భా
సురపాదుంగళితారిఁ బాల్కురికివంశ్యుక్ గొల్తు సోమాహ్వాయున్.

మ. మనవత్తీకజ నన్న పార్వ ముఖగీర్వాణాంధ్ర భాషాకవి
త్వరమాంభోసిధులం జనాక్షియుగజీవంజీవతోషక్రియా
కరతేజోవిధులం నిజానువమవాక్యవ్రాతసంపాదనా
స్ఫురదాశాంబుధులం వలంతు సతతంబుక్ గార్వసంసిద్ధికిన్.

క. అని యిష్టదేవతాప్రా
ర్థనమును గురుప్రోత్రముక్ బురారతనగణప
ద్వనజాభిచందనము కవి
జననుతిఁ గావించి యక్కజం బగువేడ్కన్.

సీ. కమనీయధర్మార్థ కామమోక్షసుఫలానీకంబునకు సురానోకహంబు
బంధురవిజ్ఞానభక్తిలై రాగ్యనిష్ఠామాక్షికములకు శంబరనిధి
సాంఖ్యయోగాదికచందనభూమిరుహావళులకు మలయాచలంబు
సలితసాలోక్యసామిప్యసాహుప్యసాయుజ్యముక్షివజ్రములకుగని

తే. యైన శ్రీచెన్న బసవవ్రథానుభవ్య
చరిత మస్తద్గురూత్తమ సత్కటాక్ష
గరిమ నానేర్చుగతి జిహ్వా పరమపావ
నత వహించగఁ జెప్పఁ బూనంగ నంత.

తనయశస్సాస్పర్తి శీతనగాంబుజాతజా

త సభోజలగ్నలఘనతః దెగడు:

దనశౌర్యకలన శంతనుసూను శీచకే

తన జమదగ్ని నంశనుల నొంచు:

దనరూపగరిమ శ్రీతనయ వైషధ జయం

త నలకూబరుల వాదున జయించు:

దనయ్యాగి రాత్రికాంత నరవాహన దైవ

తనగ కర్ణుల లెక్క గొనక నెగడు:

3. దనవచోగరిమంబు థా తనగఁ జాలు:

దనప్రతాపంబు సూర్య నెం తనగ నోపు

దనరు శ్రీ కందుకూరిపంశాద్ధిచంద్రుఁ

డరితిమిర హేళి యమ్మతలెంగార్యమాళి.

11

5. మఱియు సమస్తసిద్ధవిద్యాధరపరిపృతుండును ననంతామరసంస్తూ
యమానుండును బరభూభృత్పక్షచ్ఛేదనకతుండును గమనీయసుధ
ర్వాధివాసుండను నిగంతరగురువాణ్యనుసారప్రచారుండునుహస్త
గతశతకోటిసాధనుండును నందనవిహారసంజనితప్రమోదస్వాంతం
డునుశుచిసమవర్తిపుణ్యజనధనేశమహాబలధనాధ్యక్షసర్వజ్ఞాసమా
క్షిప్తండునునగునమ్మంత్రిపురందరుం డొక్కనాడు శ్రుతిరంజకవిప్రవర
విహారకోలాహలంబై నిరుపమామోదసుమనోవిలాసభాసురం బై
యశాంతకమలాంచితాలవాలం బై సులితనిర్జరాభినయనవిహార
మూలం బై యాశ్రితాళిమనోరథపూర్ణాకారం బై కల్పసృక్షంబన
నొప్పునాస్థానసాధరాజంబునజ్ఞాతి బంధు మిత్రామాతృ పురోహిత
సామంత దండనాయక కవి పండిత పారాణికేతిహాసక పాఠక పరి
హాసక తాంత్రిక భిషగైవిణిశ వాంఛినర్తక మురజికవై తాళిక పంది
జనపరివేష్టితుం డై మణిఖచితకార్తస్వరసింహాసనంబున నొడ్డోలగం
బున్న సమయంబున నిజపితృపితామహాదులుమున్నందినసత్కృతులు
ప్రసంగవశంబున సభాసదులైనబుధజనులుపన్యసించిన విని సంతో
షస్వాంతం బై సప్తసంతానంబులలోఁ గృతియ యుత్తమోత్తమం
బుగావున నే నొక్కప్రబంధంబు వైకౌనియెడఁ గాకయవి తలంచి

- తత్త్వాజ్ఞులకు నిజాభిలాషం బెఱింగించిన వార లిట్లనిరి. 12
- మ. అనఘా! మీరు దలంచినట్టితలఁ పార్యాకీప్త మాప్తాళిరం
జన మం హెచ్చాదశనం ఒమేయఫలకృత్సంతానముఖ్యంబు గా
పునః సీర్త్యాస్పద మైనయొక్కకృతి సీపు నేడ్డగ్గై కైకొమ్ము మూక
ఘనతాసింగయ బాచయాచిసచివాన్న త్యంబునం జెందెడిన్. 13
- ఆ. సుగుణసత్కులీను శుభవాక్యసర్వల, క్షణధరీణుసరసకావ్యరచకు
సీరశైవగ్రంథవేత్త తేజస్విగా, నెఱింగియందుమాతఁడిచ్చునుకృతీ.
- చ. అనవుడు మందహాసవశనాంబుజఁ జై యపుడ తల్లూరిపా
వనకుఁ జక్కిరాజునకుఁ జాత్రుఁడ శ్రీగిరిమంత్రిమాళిక్
ఘనమతి సుందరాంబికకు నందనుఁ డబ్బసవేశకుఁడే యనం
జను బసవేశుమంత్రి కనుజన్ముని బాపయసత్కవీంద్రునిన్. 14
- క. ననుఁ బిల్వ బంచి తగు తెఱఁ
గునఁ బూజ లొనర్చి యిష్టగోష్ఠి వినోదం
బునఁ గొంతప్రాధ్దు గడపిన
విసయవచోగరిమ నుజయ వేడుక నాతోన్. 15
- చ. శివకరుణాకటాక్షమునఁ జేకుతఁ దక్కినయట్టిసంతతుల్
కవిజనహృద్యమున్ భవనగణ్యము భక్తిరసోల్బణక్రియా
భవనము కీర్తిపవకరపాటన మై తగునొక్కసత్కృతిన్
దవితె మదీప్సితం బిపుడు దాన మనోరథపూర్తి జెందెడిన్. 17
- క. సంతానభూజములలో, సంతానం బైనయట్టిసత్కృతి సీచే
గాంతుననికోర్కి జెందితి, సంతసమున నొనఁగవలయుసరసకవీంద్రా!
- మ. అని జాంబూనదస్థితాంబర మణిహారాగ్రహాశ్వాచం
దనవీటి చతురంతయాన సుమనోధామాదివస్తువ్రజం
బున న నేడ్డగ్గై బహుకరించుటయు నే బూర్ణానుమోదంబుతో
ననఘం బైన తదీయపంశకథనం బాసక్తి వర్ణించెదన్. 18

శ్లోక కృతిపతిపంశవర్ణనము. శ్లోక

- క. హృతకాముఁడు యుతవారిజ
హితథాముఁడు విష్ణువ్రతయీభరిత యశో

జితసోముండు ధారుణిలో

హితనాముండు వెయు సన్మసీశాగ్రణి యై.

20

క. అబ్బాసవాలకులమున, బిబ్బకవతీస్తరుండు పృథివితరుణిహా
నిబ్బరుడరిమృగతతికిం, బెబ్బలియన నప్పమంత్రి వెంపొందుధరన్.

క. ధీరుడగునప్పమంత్రికి, వీరేశ్వరుడనగ నుష్భవించెను సుజనో
ద్ధారుం డాతని కాత్తజుఁ, డై రంజలె నప్పసచివుఁ డతిథార్తికుఁ డై.

ఆ. అప్పమంత్రి భార్యలై నపార్వతియందు, గంగవలననుతులఁగనియెజ్గ
మాభి ధానుమటియునమృతకవీంద్రుని, శ్రీ గిరీశ్వరునివిశేషమతుల.

ఉ. అందులఁ బార్వతీతనయుఁ డై చెలువొందిన జగ్గనావ్యాయుం

డిందుధరాంశుభక్తి ధరణీశవకీకృతమంత్రశక్తి మె
చ్చుండగు సూన్యతోక్తి గరసాహసభోగకళాధురంధరుఁ
నందను రామకృష్ణ ఘననాముని గాంచె జగత్ప్రసిద్ధిగన్.

24

చ. ఘనుడగురామకృష్ణుని వికాసమసీషకు మెచ్చి సంతసం
బునఁ ద్రిజగత్ప్రతాపకులభూషణరాయుఁ డనంగ మేటివే
రును మణిభూషణంబులు హరుల్ గజదంతవుఁబల్లకీల గొ
మ్మని నయ గోలకొండవసుధాధిపుఁ డాతని కిచ్చె హెచ్చుగన్.

చ. భూనుతకీర్తియాభూషణరాయండు హేలానగరరాజ్యమేలుచుండి
నిడుదవోల్పీమలోనిరుపమవాసిష్ఠ తటిసీతలంబున ధరణీసురుల

కగ్రహారములు కల్పాంతరస్థాయిగా నొసఁగి వసీవకవిసరములకు
వాంఛితార్థంబు లవ్వారిగా నొసఁగుచు బంధుల ననయుచు బహుళ

తే. పాత్రకల్యాణసృద్ధిచే బరిధవిల్లె:

[పుత్ర

గాంతిజితహేళి శివపాదకమలజాళి

దళితదురితాళి నిరుపమదానకేళి

రమ్యగుణపాళి భూషణారాయమాళి.

26

తే. అప్పనకుఁ బిన్నయాలైనయట్టి గంగ

కుద్భవించిన యాత్మజయుగ్మకమున

నమృతకవీచంద్రుఁ డలరు ప్రఖ్యాతి మీఱి

యరివిభేదియు ఘనతమోహరణుఁ డగుచు.

27

క. ఆతఁడుకొండంబికయం, ధాతతనైవప్రతుని సదాచారగుణో

- పేతుని పేరయలింగా, ఖ్యాతామాత్యగ్రగణ్యుఁ గనిసిరులొండెన్.
 క. పేరయలింగామాత్యుఁడు, భూరియశోలలిత మట్టిపూడి కులజుఁడొ
 పేరననుత యగుకొండక, భారతిఁ బఁ మేష్ఠిపగిదిఁ బరిణయమయ్యెన్.
 క. ఆతస్యయందుఁగనియెక, బాతకసంహరణచణుల బార్ధిపఫణులక
 భ్యాతికళామృతలింగ, జ్యోతిర్లింగాభిధాననూన్మతగుణులన్. 30
 మ. ఆమృతామాత్యుఁడు బుద్ధిరాజుకులపద్మాపత్యుఁడొ పర్వతుం
 డెరితామోదముతోడఁ గన్న గురువాంబాసాధ్యకే ల్వట్టిత
 త్వగ్రిమదారత్నమునందుఁ గాంచె తనయుక భావాంతరస్థాద్రిజా
 నమణుం డేరయలింగమంత్రి శశభృద్రామేయసౌందర్యనిన్. 31
 ఉ. పేర్కొన నొప్పు కందుకురి పేరయ సత్ప్రభుచక్రవర్తి క
 జ్ఞానమానకర్త మనువాత్సజతుల్యవిలాసపూర్తి దు
 స్కుర్మశవైరిసంఘభయకారణమూర్తి పరాంగనాలిసం
 పక్కువిచారకల్పపవిభంజనసత్పథవర్తి ధారుణిన్. 32
 తే. భవ్యగుణధువ్య ముదిగొండ పర్వతార్య
 పరవిశాలాక్షులకుఁ గల్లు వనజగంధి
 వీరమాంబను నరియించె విభవ మేసంగ
 నంగజాకారి పేరయలింగసూరి. 33
 ఉ. పేరయలింగమంత్రి తనప్రేయసియై తగు వీరమాంబికా
 సారసగంధియందు శుభచర్యల మేరుసమానధైర్యలక
 వారిధితూణభక్తుల దివాకరకాంతిసియుక్తులక సిరుల్
 చేరఁగఁ గాంచె శ్రీయమృతలింగశుభావ్యాయు మల్లికార్జునిన్. 34
 క. అయిరువురయం దగ్రజుఁడై యలరిన యమృతలింగమహితావనిభృ
 న్నా యకభయదాయకవా, క్షయకుఁడై యెలెనునరసాపురమెల్లన్.
 నీ. అతిథార్మికుం డైన యమృత్రివర్కుఁ డశేష దిగంతప్రసిద్ధి గాంగ
 మేటియా తనపేర పేట మాదేవలై కాలేనివల్లయక గ్రామములను
 రహి గుడుల్ కట్టించి రఁమలింగేశ మల్లేశ్వర శరభ మల్లేశ్వరాఖ్య
 శర్వలింగప్రతిష్ఠలునేసి శర్వపురాధ్యగ్రహారము లవనిదివిజ
 తే. వారముల కిచ్చి సర్వాధికారదత్త
 దంతపల్కుంకికావాహాధవళచామ

కాతపత్రాదిబిరుదచిహ్నములు మెఱయఁ
బూజ్యసామ్రాజ్యభోగవిస్ఫుర్తిఁ దనరె.

36

ఉ. శ్రీముదిగొండవంశసంసీరుహభాస్కర వీరనార్య పు
త్రీమణి సంతతాశ్రిత సుధీజన యాచకబంధులోకచిం
తామణి నాఁగ సర్వసనుధాన్తి నెన్నికఁ గన్న సోమమాం
బామహిళ స్వరించె మును పద్మ వరించిన కృష్ణ కైవడిన్. 37

క. సత్యవ్రతు లగువారికి, గ త్యాయనిపరునికరుణఁ గలిగిరి కాంత్యా
దిత్యులు పేరయలింగా, మాత్యుడు వీరేశలింగమంత్రియు ననఁగన్.

ఆ. పృథివి నెన్నఁచగిన పేరయలింగంబు, బొమ్మకంటివంశ బుచ్చిరాజు
తనయ యైనయట్టిననఁబోడిశ్రీవిశా,లాక్షిఁ బెండ్లియాడియలరెసిరుల.

సీ. అతనికి నవరజుఁ డైనవీరేశ్వరుం
డవనిఁ బ్రఖ్యాతించే నలరి సత్కు
భాళాలి కవ్వలి లక్ష్మీవతికి సుతా
రత్నమౌ వీరమ్మ రమణిఁ బెండ్లి
యాడి యబ్బింబాష్టియం దమృతాఖ్యకు
మారు శూరు నుదారు మేరుధీరుఁ
గనియె నాతఁడు మానఘనుడైన ముదిగొండ
గౌరన్న పుత్రియై గణుతి కెక్కు

తే. పర్వతమఁ బెండ్లియాడి తత్పర్వహిమక
రాశ్యయందునఁ గనె మల్లికార్జునాఖ్య
లేఖకాగ్రణి పేరయ లింగసచివ
సార్వభౌమునిఁ బార్వతీశ్వరునికరుణ.

40

తే. అనఘతరదాని యగుమల్లికార్జునుండు
కూర్చి ముదిగొండ శరభన్నకూతు నుండ
రీసతీమణిఁ బెండ్లి యై భాసురత్రి
మూర్తులను బోలు తనయుల ముపురఁ గనియె.

41

తే. అగ్రజం డొప్పు నమృతలింగాహ్వానుండు
నేపునను రెండవసుతుండు పాపరాజు

పరగ మూడువతనయుండు శరభమంత్రి
దానమానయశోభాగ్యుడై య్యయుతులు.

12

సీ. పరమల్లికార్జునాపరజుడై తగువేర
సహజుండు బుద్ధిరాజామృతారు
సకనుతేయ్యంబు వరియించి యమృతలిం
గాహ్వయద్వయము మల్లన్న బసవ
రాజు పాపయ్యను రసికుల సేవర
సూన్యతవాక్యల సుగుణయుతుల
గరుణాసముద్రిక గాంధ్యవంతుల
గన మహదైవ్యియగరిమ గాంచె

తే. వివిహుటన్లు జగునట్టి పేరసూక్ష్మ
మంత్రి చల్లభవతనయుండు మల్లికార్జు
నాహ్వయుం జొప్ప నమృతలింగాహ్వయుండు
పంశభూషణమణి జనానలి నుతింప.

43

సీ. నేర్చినాఁ డేజాణ సిషధకాశ్చీరాపిబహుళదేశామేయభాషణములు
చేర్చినాఁ డేమేటి శీతాచలాత్మజావరపాదయుగళి హృత్సరసిజమున
నేర్చినాఁ డేమంత్రి ద్విజవరాఢీశాది సకలవర్ణాశ్రమాచారసరణి
కూర్చినాఁ డేదాని కుంభినీవ్యోమాప్త హరిదంతరాశసంభరితకీర్తి

తే. యతఁడు పొగడొందు గొందుకూర్యనవ్వవాయ

కలశవాహినిపూర్ణిమాకైరవాప్త
పేరయామాత్యతల్లజ వీరమాంబి
కాబ్జవదనాత్మజుండు మల్లికార్జునుండు.

44

ఉ. ఆతతకీర్తి కై కువలయాశ్వచరిత్రకృతిం గ్రహించి ప్ర
స్థితము లైసకౌత్తపలియేలెటిపాఁ డను నగ్రహారముల్
ఖ్యాతిగఁ జేసి బంధులకు గ్రాసనమృద్ధులొసంగి శాంభవ
ప్రాతముకోర్కు లిచ్చి విభజించున మల్లనమంత్రి వర్ధిలెన్.

45

సీ. అతఁడు శాంత్యాదిగుణాధ్యుడై యేలూరు
రాజమహేంద్రవరంబు కొంఠ

పల్లియకా దుర్గముల్ పాలింపుచుండి కొ
మరవోలుమూర్తికొమార్తె సద్గు
ణాలంబ దుష్కలుపాపనీధరశంబ
యగుగురువాంబః చెండ్లాఁజీ శోభ
నాంగులఁ జెరయలింగంబు నమృతేలిం
గంబు పీరేశలింగంబు సాక్ష్య

జ. పతియు మూర్తిరాజు బసవరా జన నొప్పు
సుతుల సుజనపితుల సుఖసపితుల
నతులవిభవయుతుల నార్పుర గనించు నం
దగ్రజండు పేరయాహ్వాయుండు.

46

ఉ. బాలశిశాంకమాలిపదపద్మసమర్చనలి సత్కళా
శాలి మదాంధశత్రు పరిషద్దహనోష్ఠటకీల యాత్మభా
షేలి నిరంతరాశ్రితమహీసురపాలి సుసద్గభీరతా
వేలి యనంగఁ దేజరిలుపేరయలింగము మంత్రిమాత్రుడే!

47

లే. ఆతఁడు శ్రీబుద్ధిరాజవంశాక్కిరాజు
పుత్రి, సోమాంబికానామఁ బుణ్యనీమ
విశ్వపాపవిరామ సాక్షీలలామ
వరగుణస్తోమఁ జ్రేమ సుద్వాహమయ్యె.

48

ఉ. ఆశనితమ్ముఁ జైనయమృతాహ్వాయుఁ డీశ్వరతత్త్వవేది భూ
నేతృసఖాంతరాళినుతనిర్మలసూన్యతవాచి లోకవి
ఖ్యాతకళావినోది సమదాంధవిరోధివిభేది సంతతో
పేతశుభప్రమోది కడుఁ బెంపు వహించె ధరాతలంబునన్.

49

ఉ. పుణ్యచరిత్రుఁ డాత్మకులభూషణుఁ డౌనయగారిభద్రస
ద్గణ్య సుతావరేణ్య సతతాశ్రితదీనశరణ్య భవ్యలా
వణ్య సమస్తబంధుజనార్జితనాయకహర్షదాయిసా
ద్గుణ్య నలించె వియ్య మని హూర్మసుకొరిక సమృదాత్ముఁ డై.

క. తత్సోదరుఁ డాకృత్యపి, భిత్సూనుండు కీర్తివిజితభిద్రురాట్టకళా
భృత్సినహుండు పీరేశుండు, పత్సారసవిసమ తారి ప్రబలె సిరులచేన్.

సీ. మహితపంచాక్షరిమాహాత్మ్య మనుకృతి
 యంది త్రైలోక్యవిఖ్యాతి గాంచె
 నతిభక్తి శ్రీశైలమందు మానులు మెచ్చు
 సంవత్సరము నివాసంబు చేసె
 నిష్ఠాగరిష్ఠుడై నేడు నా డనక సాం
 క్యమహేశ్వరాచ్చన దా నొనర్చె
 హితుల కక్షించి యహితుల శిక్షించి భూ
 పతుల నశ్యుల జేసి చతురుడయ్యె

తే. నితని కెన యైనమంత్రు లీక్షితితలమునఁ
 గలచె! యని సర్వజనములు బలుక నెగడె
 గందుకురి మల్లికార్జునంనదనుండు
 సంగరగుహుండు వీరేశలింగవిభుడు.

52

మ. అనఘం డాతడు విన్న కోటవరపంశాంభోధిశీతాంశుఁ డౌ
 ననఁ బెంపొందిన క్షీమరాజసుతయా నక్కాంబికాకాంత స
 జ్జనసంస్తుత్య యశోనిరాకృతసుధాసత్కాంత నుద్వాహ మై
 కనియెక మల్లయపేరయాహ్వాయుల దత్కంజాక్షియం దిద్దరన్.

ఉ. అగ్రజ మల్లికార్జును డహార్యవిఖండనతుల్యవైభవం
 దుగ్ర సమర్చనానిరతుఁ డూర్జితసత్యవచోవిశాలుఁ డ
 త్యాగ్రహవైరిసంహరణుఁ డంగజసన్నిభరూపవంతుఁ డా
 శాగ్రణితాచ్ఛక్తి గుణశాలి తలంప నమాత్యమాత్ముడే?.

54

సీ. పీఠశైవుల కెల్ల వెండిబంగరులింగ
 మేటిసూత్రంబు లేమేటి యొసఁగె
 శతములసంఖ్య దంపతిపూజ లొనరించి
 శాటికాంబరము లేనచివుఁ డెచ్చె
 గమనీయమకారత్న కాంచననైచిక
 ప్రముఖదానంబు లేప్రభువు చేసె
 సతతంబు పడ్రాససహితాన్నములు భక్త
 గణత్పత్తి యేమంత్రిమణి యొనర్చె

తే. నతఁడుఁ గొనియాడఁ దగుమల్లికార్జునుండు

కోరి ముదికొండయన్నయ్యకూతురైన

వియ్యమాచంద్రవదనవివేకసదనఁ

బెండ్లియాడి ధర్మాస్థలిఁ బెంపుఁ గనియె.

55

క. ఆరసికుని యవరజుఁ డగు, పేరయలింగప్రథాని పేర్కొన నొప్పుకొ

శారవసుననారకగున, సారదళనవక్షీర్తిసహితుండు సభలన్.

56

ఁ. శాంతుఁడు దుష్టభావరిపుసంఘమదాంధతమిస్త్రపద్మినీ

కాంతుండు భవ్యరూపజితకంఠరవాహనసంభవైణభృ

త్కాంతుండు సంతతాశ్రితబుధప్రకరావనతారణేందిరా

పంతుండు సారధైర్యహిమవంతుండు పేరయ మంత్రియే సుమీ.

57

సీ. అతఁడు శ్రీబుద్ధిరాజాన్వయశ్రీశైలపతిసుతకామాక్షివలన సుతులఁ

పేరయలింగంబు పీఠేశలింగంబు బసవరాజున నొప్పు భవ్యగుణులఁ

గనియెమువ్వరనగ్రగణ్యుడౌ పేరన్న బుద్ధిరాజయ్యన్నపుత్రిదాయ

మాంబిక వరియించియవనియేలుచునుండెవీరన్న గండ్రపువీరరాజు

తే. తనయ వియ్యాంబకే ల్పట్టి సునతఁబ్రబలి

బహుళవిఖ్యాతిఁ గనుచుండె బసవరాజు

బుద్ధిరాజపీఠేశ్వరు పుత్రియైన

వియ్యమాంబను వరియించె విదశమతిని.

58

తే. మఱియుఁ జేరయలింగాఖ్యమంత్రి పిన్న

యతివ యెద్దనపూఁచి నారప్పపుత్రి

యైన కామాక్షివలన మల్లయ్య మొదలు

గాఁగలుగునందనులఁ గాంచి ఘనత నెగడె.

59

తే. సుగుణులగు మల్లికార్జునసుతులలోన

నాలుగవ వందనుండగు సాళువపతి

సంతతాత్మియహృదయపద్మాంతరాళ

సంచరత్సాళువపతి ప్రశస్తీఁ గాంచె.

60

శా. ఢిల్లీనాయకుచేత దంతిహయథాటీముఖ్యవస్తుప్రజం

బెల్లం పైకొని శాశికాప్రముఖగౌరీశాసనుల్ గాంచి ని

త్యోల్లాసంబున శంకరార్చనలు చివ్యుల్ మెచ్చుఁ గావించి సం

పుల్లంబోరుహలోచనాపదముఁ డై పూషప్రభృత వర్ధిలెన్. 67

ఆ. అయ్యమాత్యవహ్యఁ డతిమోహమునభావ

రాజకులవతంస రామచంద్ర

పుత్రియైన లక్ష్మః బురుషోత్తముఁడు లక్ష్మీ

బెండ్లియాడురితఁ బెండ్లియాడె.

62

తే. భువనవిభాతిగలవారి పుత్రి యగుట

సత్కుటాస్యజైవాత్మకసహజ యగుట

భక్యగుణపురుషోత్తము భావ్య యగుట

లక్ష్మయే యన వచ్చు నీలక్ష్మ నవని.

63

క. సరసుఁడు సాభువవతికి న, వరజం డగుమూర్తిరాజు వర్ధిలై రహిం

బురహరకులభరచలహర, భరభరనలశరసమాన ధవళయశుండై.

సీ. బిరుదముల్ సృపతిచే బెరతంద్రివలెఁ గాంచె

నత్కున్న తమగు స్వాస్థ్యము భరించి

గురుపరులకు సింగవర మనుపుర మిచ్చి

వరసియోగుల కెల్ల పన్నె చెచ్చి

నగణితభక్తగణార్చనముల జేసి

యనిభారము భుజమందు మోపి

లింగాంగసమరససంగతి నుతి కెక్కి

ప్రనుభకథాశ్రవణమున జొక్కి

తే. సప్తసంతతు లొనరించి శాంతి మించి

యరుల బరిమార్చి పౌరులసిరుల కోర్చి

కుజనసంగతి మాని సద్గుణము పూని

కర్తి గనె వాక్యగోగోజు మూర్తిరాజు.

65

క. అన్నమునకు జరుగక తా నున్న పురిసి లింగధారి యొకఁ డుపవాసం

బున్న నుగుడువసి వ్రతమున, నెన్ని కవల్లో సంగె వారి కెల్లముదమునన్.

ఉ. అప్పునుజేంద్రమాన్యుఁ డమృతాంశుమదాస్కుండు సమృదాత్తుండై

తుమ్మలవల్లి శంశ ప్రథితుం డగువీరసముద్దుపట్టి పే

రమ్మ యనంగ నొప్పునుగుణాకర నువ్వహమయ్యె భాతలిం

దమ్మ పసిండువేల్పు వ్రమచంబునఁ బెండిలి యైనవాడ్పునన్. 67

సీ. పలుకువేళల సత్యభాషణంబు లెకానియన్మతవాక్యముజిహ్వనంటనీదు.
భక్తపూజలు సేయవట్ల నోపిక కాని మేన రాజసవృత్తి పూననీదు
దీనులకిన్నంబు పూనిపెట్టెడువేళ జేత సంకోచంబు చెందనీదు
పెనిమిటికినుక చేసిన సంతసమెకాని చిడిముడి మనసున జెందనీదు

శ్లో. సర్వసర్వంసహఃపుణ్యసతులలోన
నిష్కహసాధ్వియే గణియింప మేటి
యనగ నుతి కెక్కె మూర్తిరాజ్యనుగుణాభి
మహితగుణకోటి శ్రీవేదమావధూటి.

68

క. ఆమ్మూర్తిరాజుమంత్రిక, యమ్మ దగుచు బసవరాజు భర ధర్మిలైక
దమ్మలదొరకెంపులమొ, తమ్మలదొరయైనసత్ప్రతాపాన్నతుడై.

సీ. నారదవ్రథమించి నారదవ్రథనెంచి యమరినకీర్తిదానములవాడు
చిత్రభానుసమీతిచిత్రభానునిగేరి వరగునుచిత్ప్రతాపములవాడు
భీముసెంపును గెల్చిమ్ముపొడిమి మెచ్చివజ్జలినభూతినత్వములవాడు
ధర్మగర్వముద్రోచిధర్మగర్వముబాచి తగులినభక్తినత్వములవాడు
తే. జగతి జెలువొందె నుదయాస్తలసేతు

శీతనగమధ్యరాజత్వభాంశరాళ
వినుత సుగుణం పుమల్లికార్జుననుతుండు
మహితధృతికాలి బసవరాజ్యంత్రినూళి.

[సం

క. ఘనముగ వైతమపూడియొ, మినుమించిలిపాడుసిరులుమించంగనొ
గెను గురుచరనరులగు బసవనితో నెనయైనమంత్రివసుధంగలడే.

క. తనమేనయల్లు డావృత, వినయుం డగుబుద్ధిరాజు వీరనచేతక
గొనె సత్యవతీపరిణయమనుకృతి శ్రీబసవమంత్రి యతిసంప్రీతిన్.

సీ. శరభమల్లేశ్వరస్వామి బ్రతిష్ఠించె వైతమపూడియం దధికభక్తి
నారామనిధితటాకాదులైతగుచిత్తసంతతులొనరించెశాశ్వతముగ
రెండవబసవేశ్వరుం డన లక్షలసంఖ్య గణార్చనల్ సలిపె నిష్ఠ
సాళువేశ్వరకృపాసంలబ్ధమనతరభోగభాగ్యముల విన్నూర్తి నలరె
తే. వీతం డని యెన్నుదగియె ధరాతలమున
నతిఫలద సోమవాసరవ్రతయుతుండు

- మల్లికార్జునగురువమాంబాత్మజుండు
శరణసమధాని బసవరాజప్రధాని. 73
- ఆ. రసికుఁ డతఁడు బుద్ధిరాజకులగ్రాణి
వీరభద్రతనయ నియ్యమాంబ
సకలబంధవిముత సద్గుణనికురుంబ
ప్రేమ మనః పలర్పఁ బెండ్లి యయ్యె. 74
- ఉ. ఇంతులు సాటి నత్తురె మహీస్థలి వియ్యమతోడ సత్కృపా
శాంతగర్భ గళీలపురసంహరభక్తసమర్చనక్షమా
శాంతవికీర్ణ పూర్ణ సతతాశ్రితపోషణసత్యభాషణా
శాంతనిజేశభక్తబుధసంఘము దానహను వ్రతంబులన్. 75
- తే. అనఘుఁ డై నట్టిబసవరాజునకు వియ్య
మాంబికకు నుద్భవించిరి యబ్బభూష
ణాంఘ్రి సేవాభిమతులు మల్లయ్యమూర్తి
రాజు వీరేశలింగ మక్ష రసికచరులు. 76
- క. ఆమువ్వురిలో నగ్రజుఁ డై మెఱసి నమల్లికార్జునామాత్యుండు స
త్త్వాముండు తేజోధాముండు, ధాముండుకీర్త్యార్థకృతి ప్రతాపగుణములన్.
- తే. అతఁడు శ్రీబుద్ధిరాజు వీరార్యతనయ
విశ్రుతనయ వీరాంబను బెండ్లియాడి
సద్గుణనిధాని బసవరాజప్రధానిఁ
గనియెఁ గలశాబ్ధి చంద్రునిఁ గన్న పగిది. 78
- ఆ. భూతిసాతిన త్వవీతులఖ్యాతిచే, వారిజారిధారిసారిశౌరిఁ
గేరి మీటుకందుకూరిబసవరాజు,తోడ నీడు సేయుపొడ గలఁడె
- క. అక్కలుపమారుడువాడ్జిత, వాక్కాంతుండుబుద్ధిరాజు బసవన్న సుతఁ
మక్కువ నెక్కొసించుక్కని, యక్కమహాదేవి బెండ్లియైసిరులొండెన్.
- తే. అతనిసినతెండ్రి మూర్తిరాజాహ్వయుండు
విశ్వరాజసభాంతర వినుతి గాంచె
దామరసజాండభరిత ప్రతాపచండ
కిరణవికసితనిజకీర్తికిరణుఁ డగుచు. 81
- సీ. దానఘనంబున మానధనంబున రాజరాజప్రభుఁ బ్రబలువాఁడు

సత్ప్రతిపాదన సాధురూపంబున నలరాజకలచేత నలరువాడు
భరితకలాపూర్తిబాహుస్థలస్ఫూర్తి రేవతీరమణుని రేవవాడు
తతమంజుతాభూతి ధైర్యసమాఖ్యాతి చంద్రధరాభవ్రశస్తివాడు
తే. ధాత్రినితడననెగడెనుత్రామముఖ్య, దేవతోటిరమణినుప్రదీప్తపాద
భైరవేశ్వరతత్సంపత్ప్రమాద, సౌఖ్యశుభశాలిమూర్తిరాట్నచివ
తే. రసికుఁ డాతండు శ్రీబుద్ధిరాజు బసవ
రాజపుత్రిశ్రీమాధాత్రి రమ్యగాత్రి
నచ్చమను బెండ్లియాడి యయ్యతిపయందు
బసవరాజాదులను గని ప్రబలె సిరుల.

83

కా. ఆమంత్రిశ్వరు తమ్ముఁ డొప్పు విహితాహార్యాత్తజాధీశ్వరా
చ్చామోదాత్తుఁడు కందుకూరికులదుగ్ధాంభోధిరాకానుధా
ధాముం డుగ్రవిరోధిసంతమసమార్తాండుండు వీరేశలిం
గామాత్ముండు బిలేశయేశసమవాగ్వాపారుఁ డిద్ధారుణిన్.

84

సీ. కాండసంభవదండి ఖండనాఖండల తుండిపాండురమెల్ల బెంజొనర్చి
సారసీరదవారిసౌరుమీఱఁగఁదేరి రాజరాజఖ్యాతి మ్రందఁజూచి
కంతుజయంతవసంతనలావనీ కాంతతేజము లినుమంతసేసి
గంగాతనూజవిహంగతురంగస భాంగారజప్రాధి భంగపఱచి

తే. యేపుగనుకీర్తి వితరణ రూప శౌర్య
ములు ప్రసిద్ధివహించె భూతలమునందు
బసవమంత్రింద్రవియ్యమాంబానుతుండు
సంగతావారి వీరేశలింగనూరి.

85

తే. అతఁడు భాషాజబుద్ధిరాజాక్కిరాజు
కన్య గుణధన్య లోకైకమాన్య యైవ
వీరలక్ష్మిని బెండ్లియై విశదకీర్తి
నలరు శ్రీమల్లికార్జునాదులను గనియె.

86

క. స్థరసుందరుఁ డీవీరేశ్వరసచివుని వెడ్డతండ్రి సత్యవచోభా
సురమూర్తిరాజు సుగుణాకర యగుశ్రీపేరమాంబికామణివలనన్.

క. చతురంభోనిధి వనజజ, చతురాస్యము లనగ జగతి సతతగభీరాం
చితభాషోన్నతినొప్పెడు, సుతులఁగనియెనలుపురనువిశుద్ధచరితులన్.

- క. అం దగ్రనందనుండు పు, సంవత్సమవైభవండు రాజకలాపా
మందకృపాకరుఁ డీభువి, యందుఁబ్రబలెమల్లి కాట్టనామాత్యుఁడనన్.
క. యెండవతనయుఁడుశాత్రువ, ఖండనం దవనీశకాశ్యపటనాధ్యక్షుభూ
మండలమునఁ గీర్తి నిశల్, సిండించిన కాళహస్తిలింగమువెలయున్.

తే. ఆయ్యమాత్యుఁడు ముడిగొండ యయ్యనాధ్య
పుణ్ణియైనట్టి సుందరీపార్థచంద్ర
వదన సద్గుణసకల సుహృహమయ్యె
సకలబంధుజనంబులు సమ్మతంప. [నుండు

తే. మూడవనుతుండుమల్లయమురవిరోధి, బాహుతనమశౌర్యసంపద్ధ
బహుళయాచకనురలోకపాదవంబు, ధారుణీస్థలినొప్పెనుదానమహి

తే. అతని యనుజన్తుఁ డమృతలింగాహ్లాదండు [మ.
హావదధ్యాని బంధులోకాభిమాని
యబ్జసమథాని సకలవిద్యానిధాని
సతతసన్నతభూజాని జగతి వెలయు. 93

సీ. అతులితాశకలాభియుక్తుం డౌట సునవిబుధాధానగరీమ గనుట
ద్విరసనాభిప్రాయవిముఖత నొందుట సహజలక్ష్మీవిలాసంబు గనుట
సమధికద్విజరాజసమ్మదాకర మౌట వర్ధితస్వచ్ఛభావంబు గనుట
బటుచిత్రభానుప్రభాసంగతం బౌట నాశ్రితవినాధార మగుట

తే. నమృత మనుపేరు దూకిగా నతిశయిల్లి
వన్నెగాంచె వసుంధరావలయమందుఁ
గందుకూరి కులాంబుధి కైవహపుం
డరితమోహేళి యమృతలింగాధ్యమాళి. 94

సీ. శిష్యక్షిప్తేగ్రేణిసేయుచింతెను కాదువీడుభర్తన్నూర్తిపుషభమూర్తి
దానగుణంబున తగ్గొనర్చుటెకాదు ధనవృద్ధినిరసించు ధనదురించు
విక్రమాధికతనువైతి సేయుటెకాదువాక్పాణిగేరు బావ్యతికుమారు
వైభవారూఢి చేపంచించుటయెకాదు పృథుభోగములనొప్పు నింద్రు
తే. సుందరాకృతి నవహసించుటయె గాదు [వెంపు
సరసతరపీతి నెన్ను వైషధునిచెన్ను.

భళిర! యితః డని కవిచరుల్ వ్రస్తుతింప
నలరె కిపుజేత యమృతలింగావ్యనేత.

95

ఆ. శుక్రకాంతిఁ జూచి చంద్రప్రభఁ
నేని యర్కపీఠ్ఠిఁ గ్రేణిసేసి
కొమరు పొగిలెఁ గందుకురి యమృతాఖ్యఁ
ర్థిప్రతాపరుచులు శలయందు.

96

చ ఎనిమిదిజాము లేవరుస నీశ్వరుఁ బూన్చు సహస్రబాహువుల్
తనకుఁ గలంగి చాల వడఁ తన్నహిమం బని యెంత యంచు బా
ఁగుని నశి శర్వుఁ బూన్చెఁ బనిచూటుఁచూటులు వైదుజాలయ
న్ననినమృతాఖ్య నిండుక మనంబునఁ గొంకక యొక్కజీలునన్.

97

శీ. యేఁజేడు శివరాత్రి నీశ్వరప్రీతిగా పిపాయుతంబులెత్తెడిగుణంబు
కాలమ్ములం దప్పక త్రిసంధ్యలందు నుమాధీశుఁ బూజించునట్టి నెళవు
శతసహస్రాయుతసంఖ్యలు శివభక్తసంతృప్తణంబులు సలుపుమహిమ
సమకీలతీర్థప్రసాదపాకంబులు నికతంబు గొనియెడి నియమవృత్తి

తే. చనిశ నకాపథసేక సేయనివ్రతంబు
ననుగినము లింగములకు రుద్రాభీషేచ
నంబు గావించునిష్ఠ జనంబు లెన్న
ఘనతఁ జెన్నొందె నమృతలింగప్రభుండు.

98

శీ. సర్వముభోగితమగ్ధాచారమార్గప్రతిష్ఠాపనప్రాజ్ఞఁడితఁడె
యనుపమవేదవేదాంతశాస్త్రపురాణసంగీతముఖకళాశాలియితఁడె
వనిధిపూజితేంద్రియవాగారాధిసంతానకరణప్రశస్తఁ డితఁడె
సర్వసహనాథసర్వకార్యక్రియావిఘ్ననాఘటనప్రసీదుఁ డితఁడె

తే. తీర్థయాత్రపరాయణాతిధిసమర్చ
నాన్న పానీయదానగుణాధ్యుఁ డితఁడె
యనుచు సకలజనంబులు నినుతి సేయ
నవని వర్ధిల్లె నమృతలింగావ్యాసుండు.

99

తే. బంధుపోషణుఁ డాతండు భావరాజు
వేంకటేశ్వర వెంకమాంబిక కుడ్చ

వించి జననుతిఁ గాంచిన వెంకమాంబి

కాహరిణనేత్రఁ జేమ నుద్వాహమయ్యె. 100

సీ. విమలపతివ్రతత్వమునఁబోలఁగ లేక సగమయ్యెఁబ్రాలేయశైలతనయ
వినుతక్షమాగుణంబున సాటిరాలేక నడుగంటి దానయ్యె నభిరశన
సగసవాఙ్మాధురీసమము గానేరక వెల్లఁదనము నొందె విధిలతాంగి
శ్రితభాగ్యదానప్రసిద్ధికి సరిరాక చంచలమతి యయ్యె జలధికన్య

తే. ఖ్యాతిగలయట్టివార లీరితి గాఁగఁ

బుడమిఁ దక్కినసాధ్వ లీపాలతి కెనయె?

యనఁగ నుతి కెక్క నమృతలింగాయ్యభార్య

శంకరపదాబ్జరోలంబ వెంకమాంబ. 101

క. బొంకుకలవైన బలుకద, హంకారం బెప్పుడెఱుంగదతిథులఁబోచుకా

శంకరుగనెంచు శరణుల, వెంకాంబకు సాటియైనవెలదులు గలరే?

తే. ఆమృతసాధ్యయం దమృతాభిధానుఁ

డతులసౌందర్యయుతుల దానాభిరతుల

వితతశుభకరమతుల సద్వితతిహితులఁ

గాళహస్తిలింగాదులఁ గనియెఁ నీతి. 102

ఆ. మఱియు నయ్యమాశ్యమణికోమ్రాజయ్య

సార్యనకును లక్ష్మి యాత్మజాత

యైనవియ్యమాంబ నతివేడ్క పరియించె

సఖిలబంధుసమ్మదావహముగ. [దుపఱచి

సీ. గోపాలబాల యై గోత్రమణిచువానిఁ జెందులోపాముద్రఁ గ్రిం

శివవిముఖునకు సంభవమైన కళంకుఁ గూడినరోహిణిఁ గొదవఁ జేసి

భంగసంగతునకుఁ బట్టియై పుణ్యజనాళిఁబొందినలక్ష్మి నపహసించి

చట్టుపుట్టుర యయి స్థానినలచిన కాత్యాయినీదేవి గాకొనన్వి

తే. బ్రహ్మతేజంబు శుభము నభంగ మార్ద్ర

హృదయవద్దంబు గలవాని కుదయ మంది

పంశరతామూర్యసంభరణ సరస

గుణగణని నొందె వియ్యమ్మ కోర్కెతోడ, 103

ఆ. బంధుపాపణంబు పతిభక్తి శాంతంబు

సుకృతవర్తనంబు సూన్యతంబు

తనకు సహజములుగ ధారుణి వర్ధిల్లె

వినుతగుణకదంబ వియ్యమాగంబ.

106

క. ఆసాధ్యయందు వినుతద, యాసాగరుఁ డమృతలింగమాకృతివిజిత
శ్రీసుతుల నీశపదపూజాసక్తుల మల్లికార్జునాదులఁ గనియెన్. 107

అథ ప స్థ్యం త ము లు. అథ

క. ఏతాద్వైతగుణధీరున, కాతతకవిబంధుసముపయోధారునకుఁ
నేతమణిజాతఫణిరు, ట్పితమృణిత్యాగక్రొత్తశృంగారనకున్. 108

క. అరిభయదామర్షునకుఁ, భరణీసురవినుతవాక్సుధావర్షునకుఁ
శరణాగతశరణాంచిత, చరణానతశీర్షునకు సుజనహర్షునకున్. 109

క. భూలలనాపాలసభా, జాలనుతాగణ్యపుణ్యసంసక్తునకుఁ
జైలాధిపబాలానుప, మాలాపపరాంతరంగహరభక్తునకున్. 110

క. హృతరిపుధరణీపతికిఁ, సతతావితదీనమర్త్యసమితికిఁ జతు
శ్శ్రితిభూషణగతిదూషణ, మతిశోషణధృతిదానమహిమోన్నతికిన్.

క. భూవిదితాత్మీయయశో, జైవాత్మకముకుళితద్విపక్కుమలునకుఁ
జైవాగమభావాగమ, ధీవాగమలునకు సాహితీకుశలునకున్. 112

క. శ్రీకందుకూరికులర, త్నాకరశశిమూర్తి రాజహర్షదవేరాం
బాకమలాక్షభవునకుం, బ్రాకటగుణ్యమృతలింగవరసచివునకున్.

వ. అభ్యుదయవరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పం బూసిన చెన్నబసవ
పురాణం బనుమహాప్రబంధంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టి దనిన. 114

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్లోకం ఓ థా ప్రారంభము. శ్లోకం

మదైచ్చలనుతాధినాథపదగాడీవాళిసద్ధ్య లో, పాము
ద్రావ్యదయానుకూల్యముత భాస్వత్కేళియాజిత్య భూ
స్వామి బ్రహ్మముఖామరాభినుత సింహాళాలి పాపాటవీ
స్తోమానర్థశత్రేలి యైనఘటజాతుం ఉ 'క్కనాఁ డిమ్ములన్. 1

సీ. అతులితవేదవేదాంతచర్చల బ్రహ్మనైన గోడిగమాడుహంసతతులు
వాదించి పాంచరత్రాదికంబుల వినకరునైన దెగడుశుకప్రతాన
మాగమమంత్రహస్తాస్థములఁజంద్రధారి నైన హసించు శారికాళి
మహితపురణవిమర్శ సాత్యపతేయునైన నెంచెడిభుజంగాళినికర

తే. మలరఁ జెలుపందుచుండు నిజాశ్రమమున

శిష్యసంఘంబు నేవింపఁ జెలుపుతోడఁ

సూర్తికుశశీతమున నిష్టగోష్ఠిఁ బ్రొద్దు

గడుపుచున్నెడ నాకస్తికంబు గాఁగ.

2

శా. శీరుద్రాపరమూర్తి మౌసిముఖరాజీవార్యమస్ఫూర్తి స

ద్వారోదారమనోనువర్తి హృతభక్తవాగ్దత్తజన్తార్తి యో

గారాధ్యగతకీర్తి రేణుకగణాధ్యక్షుండు భూలోకసం

చారేశ్చ జనుడెంచి యత్తటి మహాసంతోషసంయుక్తుడై. 3

క. తనయాశ్రమంబునకు రాఁ

గని యెదురుగ నేగి మొక్కి. ఘటజన్ముడు దో

డ్కొని వచ్చి యర్ఘ్యపాద్యా

ద్యనుపమపూజన లొనర్చి యతిభక్తిమెయిన్.

4

శా. స్వామీ ! యెచ్చటనుడి వచ్చితిరొ భవ్యంబైన మీరాక మ

ద్ధామం బేము శుభంబు నొందితిమి. చింతల్పిడ సాక్షాచ్చివా

రామాధీశ్వరమూర్తి గాంచినటుల౯ రంజితై మత్స్యవీర ము
యా! మీపాపసమర్చనల్ సలుపుభాగ్యం బబ్బె నే డియ్యెడన్.
క. అనవుడు వరహాసితాననమున నాతం డిట్లు పల్కు మునిపుంగవ నీ
చనఘటపోనిధి వని ని, న్ననువాంఛ న్వచ్చి నాడఁడ గొతుక మొదవన్.
ప. అసీ మఱియును. 7

ఉ. కంతువిరోధియాజ్ఞ సనుకంప చలీర్షణగ పీరజై వసి
ద్ధాంతము నీకుఁ డెల్పి వినితంబుగఁ దత్క్రమ మెల్ల సర్వరా
ద్ధాంతము నీముఖోదితపథంబునఁ జేయఁగఁ బూని భూమిభృ
త్కాంతతనూభ వాధిపుసిధామము వెల్పిడి సత్వరంబునన్. 8

శ. పచ్చియిటనిన్నుఁగాంచితిఁ, దచ్చరితమువినుమటంచుదప్పకయాతం
డచ్చొత్తినగతిఁ జెప్పిన, సద్భరితుఁడుకుంభజండు సంభ్రమపరుడై.

చ. అనఘ! వయారతి౯ ఘనరహస్యము డెల్పితి బుద్ధ మత్యై బా
వనమతి వైతి నిం కొకటి వాంఛిత మెట్లన విన్న వించెద౯
మనసిజవైరియాజ్ఞ మెయి నాగభంగర్వుఁడు భూస్థలిం గరా
శనమహిమంబుఁ బెంచె నని సంయమిస త్తముఁ డొక్కనాఁ డిలన్.

వ. స్కందపురాణంబునకు నాయకరత్నంబైన శంకరసంహితయందలి
శివరహస్యఖండంబునందు వక్కాణింప వింటి నక్కుమారుం డెవ్వి
ధంబున మహితలంబు పావనంబుగా భక్తివర్ధనం బొనరించె
దద్వితాంతం బంతయుం డెలిపి కృతార్థం జేయవలయు ననిన
నప్పొషదగ్రామణి యత్యంతసంతోషితస్వాంతం డై యొక్కింత
సేపునకుఁ బూర్వంబున శర్వుం డార్యాసమేతుం డై పేరోలగం
బున్న సమయంబునఁ దద్దర్శనకుతూహలంబునం జనుడెంచి విరించి
క్రమైతీ పోవుచుఁ దన్నుఁ బ్రణవార్థం బడిగిన కుమారునితోడఁ
దత్ప్రణవార్థంబు లేన యని యపార్థంబుగా నెదు రెటుంగక పలికి
యతనిచేతఁ గారాగృహబద్ధం డగుట సురలవలనఁ బరిమేశ్వరుండు
విని యతని విడిపించి తదోంకారార్థంబు సవిస్తరంబుగాఁ దేటపడం
బలికిన నిజతనయుప్రజ్ఞావిశేషంబునకుఁ బరితోషంబు నొంది మేదిసీ
తలంబున మన్తహిమంబు ప్రకటించు మని యనుచుటయుఁ దదనం
తరవృత్తాంతంబును దత్తణంబ హృదయగోచరం బగుటయు నానంద

బాష్పధారాపరిషిక్తాంగుండును గంచుకీభూతరోమాంచుండును
గద్గదకంఠుండు నై యతనితో నిట్లనియె.

11

మ. ఆనఘః! నీవు వినంగఁ గోరిన మహేపాపాఘ్నన మత్యంతపా
పన మంపెవాదశనం బహీనఫలదప్రాగల్భ్య మాచ్యేశభ
క్షనికాయప్రమదాస్పదం బతులమోక్షప్రాప్తిసంసూచకం
బసమేషవక్త్రకాభిగణ్య మయి పెంపా ధారుణీమండలీన్.

12

తే. కుంభసంభవ నీమదికోర్కి దీరు
ఓసుము శర్వునికరుణ నేఁ గనినభంగిఁ
చెలుపుదు నటంచు రేణుక దేశికుండు
చెన్న బసవేశుచరితంబు చెప్పఁదొడఁగె.

13

సీ. శ్రీకరాంబరచుంబిశిఖరాభీరామంబు బహులత్న సానువిభాజితంబు
శరభమృగేంద్రాదిసత్యసంకీర్ణంబు దేవప్యక్షోద్యానదీపితంబు
కనకాంబుజోజ్జ్వలకాసారకలితంబు బహుళధురీచయభాజితంబు
కీన్నరబృందసంగీతనాదయుతంబు పటుతాపసావాసభాసితంబు బ్రు
తే. వక్రతపావంబుము క్షీప్రదాయకింబు, ప్రమథనిలయజ్ఞసర్వజ్ఞపాలితం
వేదవేద్యంబు తారకవిలసితంబు, భవ్యవిభవంబు కైలాసపర్వతంబు.

ఉ. ఆయతతద్ధరాధరశీఖాగ్రసమంచితహీరదేవతా
నాయకరత్న కాంచనఘనద్యుతిసంచయ మెల్ల నేకమై
తోయదమార్గదేశమునఁ దోరముగాఁ గనుపట్టు టొప్పె గం
గాయమునాసరస్వతు లుపకంధి నభిన్నతఁ జేరుకైవడిన్.

15

సీ. పున్నాగవిన్ఘాత్తిఁ బొల్చు టింతియె కాదు
పున్నాగవిన్ఘాత్తిఁ బొల్చు మీతఁ
జమరికాకీర్ణ మై చెన్నొందుటయె కాదు
చమరికాంచత్ప్రభ ల్పాల మిగిలె
గుంజరాశనదీప్తి గొరలు టింతియె కాదు
గుంజరాశనదీప్తి గొమరు మిగిలె
త్రియకబృందంబునఁ పెంపొందుటయె కాదు
త్రియకబృందంబునఁ జేర్చిఁ గనియె.

తే. ననఁగ వృక్షమృగాకీర్ణ మగుచు సకల
 ఘనసన్నుతిఁ గాంచె నద్భుతము గాఁగ
 శతసహస్రనుధాభానుసన్నిభప
 కాశమహిమాస్పదంబు తత్త్వాధరంబు.

16

ప. మఱియు నద్ధరాధరరాజంబు విరాజమానం బై స్వర్గలోకంబును
 బోలె రంభాదేవఁల భసురుచిరవిలాసం బై యర్చిప్త తీపురంబును
 బోలె నిరుపమశుచిప్రదేశం బై సంయమనీనగరంబును బోలె విల
 సితధర్మావాసంబై నిర్మతిభువనంబును బోలె సంతతపుణ్యజనస్థానం
 బై వరుణపట్టణంబును బోలె భాసురభువనోన్నతం బై గంధవతీ
 పుటభేదనంబును బోలె శంకరప్రవాహవిలసితం బై యలకాపుగం
 బును బోలె శంఖమకరపద్మాకరం బై యాశానలోకంబును బోలె
 నీలకంఠసంచారం బై పాతాళంబును బోలె నాగలోకకలితం బై
 యొప్పువర్వతశిఖాగ్రంబున.

17

చ. పగడపుఁగంబముల్ తళుకుబంగరుబోదెలు తమ్మికెంపురా
 నిగనిగ లీనువాకిలులు నిద్దపు వెన్నెల తేనిరాలఁ జె
 న్నుగుడిగిగోడలుకా సాగనులై తగుపచ్చలతోరణంబులుం
 కగఁ జెలువొందు నొక్కమణిథామము శర్వసివాసయోగ్యమై. 18

క. ఆమహాసీయ సభాభవ
 నామలమధ్యప్రసీపితార్కాయుతతే
 ణీమయనకత్నాంతితే

సీ హైమసుఖాసనమునందు సతిముగ మొదవన్. [లువ
 కమలభానాంశముల్ కందుకంబులరీతిఁ బట్టిమాడెడుగణప్రభులుగొ
 సహజైకలింగనిష్ఠావ్రతస్ఫూర్తిచేఁ జరియించు భృంగిలాస్యంబొనర్ప
 నాని చృషభేశ్వరావతారం బులు తగుఁ నందిసంపడి తలఁగజడియ
 తే. నతులితాష్టాంగయోగానంపవరశకుఁ లైనమానీశ్వరు లభినుతింప
 నమరగజగామినులు చామరములు వీవ
 గరుడగంధర్వముఖు లిరుగడల నిలువ
 జైలతనుజాతయును దాను జంద్రమాలి
 నిందుకొలు పుండె గన్నులపండువుగను,

20

చ. ఆసమయంబున.

21

ఉ. పాలును నీరు నేర్పరుచుపక్కివయి న్వడి నెక్కి స్వప్రభా
జ్ఞము మేరువుం దెగడ సంచితపణ్యనవీనదాచ్యతో
హూయనూ కమండలువు హస్తమునకా వెలుగొంద కాదా
లోలుడు వచ్చె సర్వనురలోచనపద్మము లుల్లసిల్లెగన్.

22

చ. అటు చనుచెంచుచుకా గిరిసుతాత్మజు డొక్కడ బాలకేలిఁ బ
ర్వటన మొనర్చుచున్నతటి నాతనితెక్క యొనర్ప కేగ ది
ప్పటు గని తత్పదాబ్జములపై నుదు రంటంగ సాగి మొక్కి వి
స్ఫుటసిగమాంతేనూక్తముల బొంగుచు సన్నుతిఁ జేసె నీగతిన్.

డి. బాలేందుకోటిర పన్నగకేయూర పాథోధితూణీర భవవిదూర
పద్మాక్షనుతతిక్ష పావనమునీరక్ష భక్తసంచయపక్ష పావకాక్ష
కలితకృపావాల కార్దుకాయితశైల కందరకాకోల ఖలివిఫాల
నీరజాంబకమిత్ర నిర్జితానురగోత్ర నిరుపమశుభగాత్ర నిగమసత్ర
తే. పాచ్చతిసంగ రవినిశాపతిరథాంగ, గగనధునిజుటహస్తపంకజకరో
హోర్జనిజేజ తాకకుధరరాజ, నిరుపమోల్లాస దారుచనీవిలాస

చ. అని యిటు సన్నుతించి ప్రమథాధిపు లోచనసంజ్ఞ నొక్కెడకా
నినయము మీఱ నిల్చి యతిచిన్దయ మందుచు నాతఁ డాత్మహృ
ద్వనజ మెలర్చు గొంతపడి తద్గిరిజేసుసభావినోదముల్
గనుగొని శర్వు వీడుకొని క్రమ్మణి పోవుచు దొంటికై పడిన్.

ఉ. శంకరతుల్యుఁడైన శంజన్తునిఁ జూడక నేగుచుండఁ బ
త్పంకజగర్భుపైఁ గినుక పర్వఁ గుమారకుఁ డొర వీడు ని
శ్చంకతఁ బోవుచుండ నను సడ్డ యొనర్పక యంచు నుగ్రుఁడై
కింకరుచేత కా బనిచి గీష్మతితో నిటు పల్కె నత్తఱిన్.

26

తే. ఎవ్వఁడవు నీవు? నీనెల వెచట నుండు?

నామ మెయ్యది? యుద్యోగ మేమి? యిప్పు
డిటకు కా గత మెద్ది? మా కెఱుంగఁ దెలుపు
మని యడుగ నట్టు లడిగిన నబ్జభవుఁడు.

27

మ. అమరజ్యేష్ఠుఁడ సత్యలోకము మనీయం దైన థామంబు నా
మము నకా బ్రహ్మ యటండ్రు నెల్లెడల నస్తత్కృత్య మెన్నంగ స్వ

- ర్థము భక్తుం గొనియాడఁగా నిటకు వేడ్క న్నచ్చితి న్నావుడుక
ముము నిం కొక్కటి వేతె నే నడిగెదక నిక్కంబుగాఁ దెల్పుమా.
- క. ఏమేమి చదువుకొంటివి, తామరసభవా! యటన్నఁ దనమని వాణీ
కాముని నను జదువడుగఁగ, నేనిటికని తలఁచినగుచు నిట్లనిపలికెన్.
- క. వేదములు నాముఖంబునఁ, బాదుకొన న్నివ్యలడుగఁ బనియున్నదియే
నేఁదెలియని యదియెయ్యది, లేదు తలఁపనాకు సాటిలేరుజగములన్.
- చ. అనిన వరహాసితాననుం డై కుమారుండు. 31
- నే. సకలవిద్యలలోపలసారమైన, విద్యయొక్కటివినుటకు వేడ్కయయ్యెఁ
గాన నను జిన్న వాఁడనిగడుపకపుడు, పన్యసింపుమటన్న నప్పద్మభవుండు.
- క. వేదముల కాదియాఱు, గ్వేదముఁబఠియింపు మొదలవిస్సప్తముగా
నాదానుస్వారసుర, ర్హోదారం బైనప్రణావ మొప్పు బలుకనన్. 32
- చ విని తలఁయూచి చాలు నరవింపజ! యీ ప్రణవార్థ మెట్టిదో
కినియక తెల్పి నాహృదయకీలతసంశయ మెల్లఁ బాపుమా
యనిన నజండు లేతెనగ వాననసీమః దలిర్ప నంబికా
శనయునితోడ గర్వ మెగఁ దార్కొన నిట్లని పల్కె నత్తటిన్. 33
- జ. మాటలేల ప్రణవమంత్రంబు నేన తి, ర్థ మేన యనిన నగ్నిభవుండు
గనులఁ గెంపుగదురగండచపేటికా, పూర్వకముగ నశనిగర్వమణచి.
- నీ. అంతటఁ గినుక చల్లారక కాణాగ్ని
హఃధ్యక్షుఁ డతిరోహితాక్షుఁ డైన
నీరబాహుని బిల్చి విమలప్రణవమంత్ర
మంత్రార్థములు చంద్రమాలి యగుట
యెఱిగి యుండియు జ్ఞానహీనుడై నే నని
పలికెఁ గావున నీని బట్టి కట్టి
స్కందశైలంబున బంది నుంచు మటన్న
నాతఁడు పరమేష్ఠి నట్ల చేసె
- ఆ. లోకసృష్టి పివప లోపంబు గానీక
స్కందఁ డెప్పు టట్ల జరుపుచుం తెలుగు విష్ణువిద్యులయు
నంత సురలు మునులు నంబుజాసనునక్షత్రగంధాలయు
చింత నొంది సాంబశివు డుఱిచి.

చెబుకు సంఖ్య 1206/1
చెబుకు సంఖ్య 1206/1

చ. ఘనతర మైననిష్ఠఁ జరకాలతపం బొనరించి పార్వతీ
 వనజముఖసమేతుఁడయి పత్మలతం బొడనూపినట్టి భ
 ర్గుని విమలాంఘ్రియుగ్మమునకుఁ బ్రణమిల్లి యనేకభంగులకా
 వినుతియొనర్చి వాంఛితము వేడు: డటన్మ మహేశుతోడుతన్.

క. శరజన్మనితోపంబున

సరసీజాసచున కైన సంకట మెల్లం

గరుణ జనింపంగ బలికి ఖ

చరమునిసంఘంబు మఱియు సవినయ మొప్పెన్.

38

క. దేవాదిదేవ ! విను మీ

నేనకుఁ డగుబ్రహ్మకైనచి క్కెడలుటయే

మావాంఛిత మని పలికిన

భావజసంహరుఁడు మిగులఁ బ్రముదితుఁ డగుచున్.

39

క. పరమేష్ఠి ని్విడిపించెవ, నరుగుఁడు మీమందిరంబులకు వడి నందీ
 శ్వరుఁగనుఁగొనివీవిప్పుడు, సరగునమత్సృతునికడకుఁజనియాతనితోన్.

కా. స్వాతంత్ర్యులు వహించి గర్వ మెవఁ బర్వం బల్కు నీరేజసం

జాతుం బందిని బెట్టె శీతలమభృజ్జానూనుఁ డందుకా సురల్

నాతోఁ గూయిడి రట్లు గావున దయాలంబుండవై యాతనికా

నీతాజ్ఞాలయుఁ జేసి వుచ్చు పిచ్చుడే విశ్వంబు నిర్దిష్టంగన్.

41

మ. అని నావాక్యము గాఁగఁ బల్కి విగతాహంకారుఁ గావించి జీ

వనజాతోద్భవుఁ డాక వీడి సుఖయా వార్త ల్విడిం దెమ్ము పా

మ్మని పంపం జని నందికేవ్వరుఁడు స్కందాద్రిక సఖుల్ దాను దా

ర్కొని క్రీడించుచునున్న పట్టులు హతాఘ్నగాంచి మోదంబునన్.

క. నిటలటటఘటితకరసంఘటుండై యిటువ ల్కైనతఁడుస్ఫుటవాక్యములం

జటివినతుండైన విక్వటుఁ, డిట కనిచిన వచ్చినాడ నిసంఖ్యాతా.

క. వనజాసను చెఱ మానువు

మని యనిమిషమునులు వేడ ననలాక్షుఁడు దా

ఁచిని యిటు లొనరింపుదుఁ గా

కనియెం. గావున దదాజ్ఞ యాదల నిడుమా.

44

చ. అన విని యాశ్వరాజ్ఞ దలయంక భరించితిఁ గాని దుర్మదం

బును దను దా నెఱుంగక ప్రపూర్ణమహత్త్వ మనుస్వరూప మే
నని విచియించినట్టి నలినాసను ముక్తా చ్చెఱుఁ బెట్టి యూరకే
చను మని యిట్టటి న్విడచి చక్కగఁ బంపఁగ నంత వెట్టి నే. 45
తే. నలినసంభవు విడు మంచు నందికేశ

సీవు వచ్చితి గావున నే సహించ
నయ్య నిక నొండుపలుకకు మరుగు మసిన
నాతఁ డరుదెంచి శివున కారీతి చెలువ.

46

చ. విని పరహాసవక్త్రుఁ డయి విశ్వగురుండు గిరింద్రనందనం
గనుఁగొని వింటి సీతనయు శౌభకు మచ్చట కింక వేగ నేఁ
జనక విధాతృమోక్షణము సల్పఁగ వాఁ డని తెల్పి యప్పు డొ
య్యనఁ గడుప్రేమ మీఁక సతి సంతిపురంబున కిన్ని చెచ్చెరన్. 47
క. పారిషదామరముని పరి, వారుండును విష్ణుపృథ్వీవాహుం డై సీ
హారకరణార్థధారి కు, మారగిరింద్రమున కరిగె మదిముదమొదవన్.

చ. అటు చని కాంచె శంకరుఁ డహార్యసుతావపుత్తుఁ సన్నణీ
కటకకీటకుండలవికాసితశోభనగాత్ర సృష్టిసం
ఘటనవిలాససమ్మదితకాంచనశైల నివాసగోత్రవి
స్ఫుటసుతిపాత్ర దీప్తిపరిభూతసహస్రపయోజమిత్రునిన్. 48

మ. కని డాయం జనునంతలోపలన తత్కాఁగించోర్విభృద్భేది ది
గ్దన సర్గం బటు సీల్పి లేచి వృషకాటూండాశీర్ణండు సం
జనితామోదియు నైన తండ్రికి నమస్కారంబు గావించి ని
ల్చిన పట్టిం గని కాఁగిలింపి యెదలోఁ జెన్నొందుమోదంబునన్. 50

తే. అంత గిరిధన్వి పరిచారికాళి సత్వ
రముగ నుంచిన సింహాసనమునఁ గూరు
చుండి సుతు సంకతలమున నుంచుకొని శి
రంబు మూర్కొని బుజ్జిమొంగంబు దువ్వి.

51

మ. తనయా యాటలు మాని వేతే పనిమీఁద న్నిల్చుచందంబు డోఁ
చె న దేశార్థము? నెల్పుమా! యనిన నే సృష్టిక్రియారూఢవ
త్తనచే నుంటి నటన్వఁ బద్మజునిఁ గాదా మున్ను తత్సృష్టి నే
య నితొంగించినవార మిప్పు డిటు నేర్పుం గారణం చేమొకో! 52

ఎ. అనిన నతం డి ట్లనియె.

58

క. తను సెడిరి నెఱుంగ కాడిన, వనజాసనుఁ బట్టి బందివైచితి నన నా
తసమాటలేమొపిదప, స్వినియెడఁగా కిపుడువాని విడువుము పుత్రా!

చ. అనవుడు నేమియుం బలుక కాతఁడు మో మర వాంచియున్నఁ గ
న్దొని శివుఁ డబ్జజన్మపయి నూల్కొనుకోపము నాదువాక్యమున్
మనమున లగ్న మాకతన మా ఆనఁ జాలక మిన్నకుండె నీ
తని నబలించి చెప్పక విధాతఁ జెఱ నివ్వడఁడంచు నత్తఱిన్. 55

ఉ. నేనుపు నేరముల్ పిదప నిర్ణయ మయ్యెడుఁ గాని యిప్పు డా
నీరజసంభవున్ విడుము నీమదిఁ గోపము గూడ దంచు నే
గారవ మొప్పు చెల్ప వినఁ గానవు తండ్రి యనుజ్ఞ మీఱి సం
చార మొనర్పు కుచ్చితుల సాటికి రా మది నెంచినాడవో? 56

తే. అనిన గిరిజేశుభావంబుఁ గనులకెంపు

హిమముడియుఁ గాంచి పార్వతీపుత్రుఁడాత్మ
జంక విసయఁబుతో లేచి చాఁగి మొక్కి
పీరబాహుని గను నంత వేగ యతఁడు.

57

క. జంభారిముఖులుచూడఁగ, నంభోరుహభవుని దెచ్చిహరు మ్రోలనిడం
గుంభినిజాఁగిలఁబడివా, గ్వంభణ మొప్పంగనతఁడుగీల్కొనుభక్తిన్.

దకారసంతకము.—

చ. దరసమ దేవదానవవిదారణ దిక్పట దీనపోషకా
దురితతమస్సహస్రకర దూషకసంహర దేవదేవ దై
న్యరహిత దోర్బలాంతకవినాశన దౌత్యభృదాదితేయ దం
భరసవిశోషణప్రథితపాపక దర్పకదర్పభంజనా.

59

చ. అని వినుతించు నాతని ప్రియంబునఁ గన్దొని శూలపాణి యి
ట్లను శిఖిసాది వీ వనుచు నాటతమిం దెలియంగలేక వం
చన మొనరించె నందుకు పంచారముఁ జెందకు మెప్పటట్టులన్
జని సుఖవృత్తి నొందు మని సారసగర్భుని వీడుకొల్పినన్. 60

క. మదిముదమందు చుకాతఁడు, మదనారికిఁడత్కుమారమణికివినత్తుడై
కదిలించని తొంటిగతి నిజ, సదనంబున భవనస్పృహ జరుపుచునుండన్.

౭. తదనంతరమున సిచ్చుటఁ

బొదలెడు మోహమున మగుడఁ బుత్తుని దనఁ

రెడఁ జేర్చి యంకతలమునఁ

గదియించి లతాంతకాండఘనైరుఁ డనియెన్.

62

౮. ఏరా చిన్న కుమార సీరజభవుం డేనేరముల్ సెనెగా!

సారోదారుడు వజ్రముఖ్యునుమనస్సంసేప్తుఁ డౌ నాతనిం

ఘోరంబౌ చెఱ నుంచ నీకుఁ పగునా! కోపించి నీ పట్లనన్

ఛీరత్వంబున బాహులేయుఁడును దండ్రం గాంచి కేల్తోడ్చుచున్.

౯. అన్న విధాత వి మ్మర్చింప వచ్చెడువేళఁ గ్రమ్మజిహ్వా పువేళనైన
నన్నుఁ డ్యముసేయ కున్న నాతని బిల్చి యెవ్వఁడ? పివిట కేలవచ్చి!
తనఁ దనపేరును పలమునుద్యోగంబు ఘనతయువచ్చినపనియవిద్యఁ
బెంపునఁజెప్పినపదపనేబ్రణవార్థమెఱుగవేడఁగనాతఁడెదురుదన్ను

౧౦. సరయక యపార్థముగఁ బ్రణవాఖ్యమంత్ర

మును దదర్థంబు నే నసె పెనుమదంబు

తొలుకఁ బలికిన తులపయా నలువ బంప

నిడితి చదలితి మీ రిట్లు విడువు మనెన.

64

౧౧. అనవుడు పిన్న నవ్వు నగి యబ్జధరుండు కుమార ధాత పం

చన మొనరించినాడ వదిసమ్మతమే! యింక నీవు చెప్పుమా

యనితరసాధ్యమైన ప్రణవార్థము తేట పడంగ నావుడున్

జనకునితోడ నిట్లనియె శైలసుతాతనయుండు నమ్మిఁడై.

65

౧౨. సర్వజ్ఞుల రగుమీకున్, సర్వేశ్వరయొకటిఁ దెలుపఁ జాలుదునే? త

ద్ధరద్ధిపకథితమంత్రం, బుర్విని శిష్యుండు దెలుప నోపు నెయెందున్.

౧౩. అయిన నాయందుఁ గలుగుదయాసమృద్ధి

కతన మస్తుభమున వినఁ గాంక్ష చేసి

నారు గావున మీపాదనలినబలము

చేత విన్న ప మొనరింతుఁ జిత్తగింపు.

67

౧౪. నావుడు శంకరుండు నిజనందను వాక్యము లాలకించి తా

భావమునందు సంతసము పర్య రహస్యముగాఁగ విందు సా

ఖ్యావహమంత్రరాజ మని యాతనికై చెవి యొగ్గి సంతయా

- భావముగాంగఁ జెప్పె బ్రణవప్రకటార్థ మతండు ధీరుఁ డై. 68
- ఉ. అగతిఁ జెప్పిన న్ననురహస్యము వీనులవిందు గాంగఁ డి
వ్యాగశరాసనుండు విని యద్భుతమోహదయానుమోదనం
యోగమనస్కుఁ డై నిజనుతోత్తము సెంతయు గారవించి యా
హ గుణధుర్య చెప్పితి పరాత్పరమంత్రము తేటలెల్లంగన్. 69
- ఉ. నీకును మాకు భేదము గణించఁగ లే దఱుమాత్రమైన భూ
లోకమునందు భక్తి కడు లోపముఁ జెందిన వట్లు గాన మ
ర్యాప్తిఁ బుట్టి నా దగు మహత్త్వము బోధ మొనర్చి మానవా
నీకముఁకా సవాల్చికరి జేర్పుము నీ దగు నే ట్పెల్లంగన్. 70
- తే. ఏతద్ధర్మంబు మును నందికేశ్వరుని ధరాతలంబున కనిచితి నాతనికిస
హూదరితృమైభక్తిసొప్పనాగఁహూంచి కాదేవితనయుండవై జసించి.
- చ. అసవ్యశనందికేశ్వరుని యంశమునం జనియించి వించు త
ద్భుతవనితోడ సంతతశుభప్రద భక్తి శుభానుభూతిఁ బెం
పెనఁగుచు మర్త్యమానశరణేశ్వరపద్భజనం బొనర్చుచుకా
వసుమతిఁ గొన్ని వర్షములు వర్తిలు మత్సమదాజ్ఞచెంబడిన్. 72
- చ. అని యిట్లానతిచ్చిన జనకునివాక్యములు విని కుమారుం డాపసీత
లోద్భవంబున కసమృతంబును జనకాజ్ఞోల్లంఘ నానర్హవిచారంబును
వఃనంబునం జెనఁగొనుటయు నేనియం బలుకక యశ్రునదనుండై
యూరకున్న నతసిభావంబు శంకరుండు దివ్యచి త్తంబున నెఱింగి ధరా
తలంబున భక్తివర్ధనంబొనరింపవలయు ననుతలంపు ప్రేరేప వీడఁబి
కాసంబోధనంగాని చక్కంబడఁడని యూహించి పాశ్వరిందలంచిన
సమస్తజగద్వృత్తాంతవేదిసియగు తత్సతీవతంసం బనర్హమణిభూష
ణాలంకృతయు నిరుపమవాసనాసమాగతచంచరికనాదమేదురాఁది
తేయమేదిసీజలతాంతదామాభిరామయు మందస్థితసుందరపదనా
రవిందయు రాజకీరలీలాసరోజాతహస్తయు దేదీప్యమానకాంచనాం
బరసహితయు వై యనేకనాకలోకైకకోక స్థనీలోకంబుల ధరసమా
నమణిమయంబు లగునాలవట్టంబులు గొందలు వజ్రమయదండచా
మరంబులు గొంద అతులితశాతకుంభశుంభద్దండపుండరీకంబులుం
గొందలు శిశ్రువిచిత్రవట్టాంబరకేతనంబులుం గొని యదుదేర

విద్యాధరక్షిన్న నకింపురుషంగంధర్వకామనులు సంగీతసాహిత్యవేణునీ
 తావినినోచంబుల నింపు సంపాదించి యక్షగరుడోరగసిద్ధసాధ్యమి
 థ్యామధ్యలు ఖడ్గవేత్రపాదుకాజలకలశవీటికాపేటికాధారిణులై
 నడువ విద్యవిమానం బధిరోపించి స్కంధమహీధరంబునకు వచ్చి
 విభావరీశఃపూషణసభాసకటప్రదేశంబునఁ దద్వాహనావతరణంబు
 గావించి తనుంగనుంగొనిలేచి నమగిపూర్వకంబుగా నిటలతటసుటిత
 కదులగు సురలసింహమకరుణాకటాక్షేషణంబున నీక్షింపుచుఁ బ్రాజ్ఞ
 శ్వరు డాయం జనుడెంచి ప్రణమిల్లి తదనుమతి సర్థాసనాసీనయై
 యుండు చింతాననుం డైననుతుం గని పీఠ డిట్లు చింతాక్రాంతుండై
 యున్న కతం జేమని పతి నడిగిన నతండు మందస్థితవదనుండై సతి
 తోడ గతవృత్తాంతంబంతయుం చెలిపి యేతదర్థంబుగా నిన్నుఁదలం
 చితిం గావున సీతని క్షితితలంబున కరుగునట్లు సమృతిపఱపు మన
 విని నగతనయ మనంబున నొక్కొత విచారించి తొల్లి భూతలం
 బున సంభవంబు నొందునిజవయస్యయగు నాగేంద్రగమనకుఁగుమా
 రునిఁ గుమారునిఁగా నిచ్చెద నన్న వచనంబున కనురూపంబుగా నీశ్వ
 రు డాన తిచ్చుట కానందంబు నొంది తనయుం డాయఁ దిగిచి
 తోడలవై నిడుకొని కూకటలులు పులుకుచు నిట్లనియె. 73

అన్న కుమార! మీయయ్య చెప్పినమాట కీవియ్యకొనఁదగునిలజనించు
 కతననీకుఁగొఱంత గలుగదు తనకు నీకొక్కింతవేటులే కునికీనిన్నుఁ
 బంచెదాజనునట్టిపని కదిగాకనే మున్నె పంపఁదలంచి యున్న దానఁ
 గావున మామూజ్ఞులైకొనిభూతలంబునకేగి యచ్చట పొనుగుపడిన
 వృత్తి నుద్ధరించి పరనాదుల నడంచి
 యఘము ద్రుంచి దెసల యశము సొందె

ప్రాణిమించి శర్యధక్తుల రక్షించి
 మరలిరమ్ము చింత మాను మనిన.

74

సమృతించి గుహలుండు జనసీజనకపాద
 సరసిజాతములకు సాగి మ్రొక్కి
 మీయనుజ్ఞ నేను మీఱంగనేర్తునే?
 యట్లు నేయువాడ ననుచుఁ బలికె,

75

వ. అట్లుపలికిన కుమారుని వాక్యంబులకుఁ బార్వతీపరమేశ్వరు లానందంబు నొంది యతనిం గౌఁగిలిండుకొని దీపనలొసంగి పొమ్ము వేగమ్మున మఱి వచ్చని యనేకవిధంబుల గారవించి సారిపడబర్హిర్ముఖ బ్రహ్మ చేరన్ని పరివారంబులతో నిజనివాసంబున కరిగి యిష్టవిహంగంబులం దేలుచుండి రక్కుమారుం డవనీతలంబునఁ జెన్న బసవేశ్వరుం డన బసవేశ్వరభాగి నేయుం డై జనియించి యసదృశమహిమావిశేషంబున భక్తిపర్థనం బొనరించె గుంభ సంభవా ! తద్విధంబు విస్తరంబు గా విను మని రేణుకుండు చెప్పం దొడంగె.

76

శ్లోక కళ్యాణపురపర్ణనము. శ్లోక

సీ. శ్రీ సమంచితరాజశేఖరగారంబు వరసర్వమంగళావాసభూమి-
ప్రాకటవీరభద్రాకరవిభవంబు పటుదంతిముఖబలభాసురంబు
నతుల్యరంభాదికోద్యానవిలాసంబు రమ్యవిద్యాధరభ్రాజితంబు
నగణితపురుషరత్నావళికలంబు ప్రబలగంధర్వవిరాజితంబు
సే. నగుచు మారట కైలాస మనుచు సకల
జనము లద్భుతపూరితస్వాంతు లగుచు
వినుతిఁ గావింపఁ దనచే బృహ్మీతలమున
భాగ్యజనకంబు కళ్యాణపట్టణంబు.

77

మ. జ్వలకత్యున్న తసాధిసంఘటితభాస్వద్వజ్రనీలోపలో
జ్వలకాంతిప్రకరంబు నల్లెనలఁ బర్వం జౌరలోకంబు నీ
చుట్టు శ్వేతాసితపక్షమానిశల లేశం బైన స్వాంతంబునం
చెలియఁజాలక సంశయించు పురిచర్ణింపక వశంబో ధగన్.

78

తే. ఆకసం బంటుకొమ్మల నమరి సద్వి
జాధిపాగాగ మగుచు జంభారివినుతి
పాత్రమై మూబలముచే బరిధవిల్లి
సాలము కనర్చు బురిఁ గల్పసాల మనంగ.

79

తే. రాజమండలసంశక్తిఁ దేజరిల్లి
పుష్కరఖ్యాతిఁ జెలువొంది భుజనవినుత
మేఘపదసంగతిఁ దనర్చి మెప్పు గులుకు
కరినికర మొప్పు దివిఁబోలు పురమానందు.

80

- చ. జలజసఖాశ్వాముల్ గతులు సాటికి రాఁ గని తన్ననోద్ధతిం
దొలంగఁగఁ జేయ సింగి కయి మాఁగగ నైజఘరోద్ధితావసీ
తలరజ మంబరాంబరము దార్కొని క్రమ్మిన దానిచాటునం
బలువిడి భీతిఁ బాఱఁ గని వాని హసించుఁ బురీరరాశ్వాముల్. 81
- చ. అతులితతత్పురీపథమహాభజసంఘటితాచ్ఛమంటికా
వితతిజయాభిరావములు విశ్వము సిండినఁ నద్భయాత్రి న
చ్యుత జలజాతబాణ పురుహూతరథంబులు గానలందుఁ బ
శ్వతగుహలం దదీయశిఖరంబులుఁ జేర రయంబు మీఱఁగన్. 82
- క. తెలతెలఁబోవుచురమసీ, డలనులుకుచుబిలములోన డాఁగెడుసింహం
బులుశౌర్యకలనమాసరి, వెలయునెయనినగుదుగ చటివీరన్మసింహుల్.
- ఉ. చేడియనల్ల నించుకఁ బ్రసిద్ధి వహించెను గాని నిల్చి మా
టాడిన నాల్గుదెద్దు ధన నాతినిప్రాశ్నిమ లెక్కవెట్లఁగాఁ
గూడునె యంచుఁ బద్మజుని గొడ్డిగ నెంచి వసింతు రప్పరిక
బాడబు లుత్తమార్జితలు భవ్యసిరూఢవచోధురంధరుల్. 84
- చ. నిరుపమపద్మసీహితులు నిర్మలమూర్తులు సత్ప్రీతానభా
సురతరమోదదాయకులు సుస్థిరమిత్రసమేతు లప్పరి
వనిలయాభిరాములయి పర్థిలు రాజులు రాజు లెక్కసే
యరు తమవిక్రమస్ఫురణ నాతఁడు నర్థిలలేక యుండుటన్. 85
- క. జేహారులు మృదుసత్య, వ్యాహారులు కీర్తివిజితహరశైలసమీ
కాహారులు కవిదంతిమఃజేహారులు గలరు పురి నసంస్మరిహారుల్. 86
- క. శూద్రులు హలనిర్జితబల, భద్రులు సద్గుణగణాధిభద్రులు సుఖని
ర్జిద్రులు వితతగభీరస, ముద్రులు గల రచట బుధసమాహనురద్రుల్.
- సీ. ఏవీధిఁ జూచిన నిభదానవాంతకసదనసముత్కరసంభ్రమంబు
లేసంక నరసిన నేణాంకకోటిరపాదపంకేజాతభక్తమహిమ
లేచాయ నాలింప హిమగిరిజాధిపలితకథాసుధాలాపచయము
లేచక్కి గణియింప హేమధరాధరబాణానుసేవానుభాసనంబు
- తే. లెచుటఁ దలపోయఁ బద్మసీహితమృగాంక
జాతవేదాంబకాభంగశాస్త్రచర్చ

లష్టరీవరమాహాత్మ్య మభినుతింప
నలవియే శేషఫణితై న నజానికయిన.

88

క. ఆపుటభేదన మేలెడు

భూపాలకుఁ డర్థనికరపోషణుఁడు సమి

ద్వాపరచణుఁడు శుభముల

నేపుఁ డనక విజ్ఞలాఖ్యుఁ డివ్వసుమతిలోన్.

89

ఉ. జై నకులప్రవర్ధనుఁడు శాశ్వతకీర్తియుతుండు నిర్మలా
నూనగుణాభిరాముఁడు ధనుర్దూటాంకరణారిమండలే
మానససాధ్వసప్రదుఁడు మన్తధమాధవరూపశాలి నా
నాననాశసన్నతసనాథుఁడు తత్త్వితినేత వర్ధిలెన్.

90

క. ఆరాజమంత్రవన్యం, జై రాజులు సకలదిగధిపాంబుజవదనా
భూరి స్తనహారాయిత, చారుసమాఖ్యుండు బసవసచివ్రం డెలమిన్.

సీ. యేధన్యుమానసం చిందుశేఖరపాన

తోయసంభూతభృంగాయమాన

మేకృతార్థకృపాలోకనం బర్ధిజై

నృశుశుక్షణివార్షికాంబువృష్టి

మేఘశ్యాచారిత్రి కోపయుగ్మభ్రం

మఖిలాన్యమతజాతహరణమూల

మేమంత్రమాహాత్మ్య మింద్రాబ్జభవముఖ

బృందారకానీకవినుతిపాత్ర

తే. మతఁడు గొనియాడఁ దగు మిహికాచలేంద్ర

సంభవావల్లభనియోగసకలమర్త్య

పానార్థమాదాఖ్యసత్పత్తి మాద

మాంబికాగర్భజుఁడు బసవార్యవరుఁడు.

92

సీ. సతతంబుగురులింగచరసమర్చలెకాని యితరార్చనంబుల నేవగించు
జంగమతీర్థప్రసాదనేవయెకాని యితరంబు రుచిగొన నేవగించు
మాహేశ్వరవ్రాతమాహాత్మ్యమేకానియితరంబునినుటకు నేవగించు
సతతగణాధీశసద్విలాసమేకాని యితరంబు గనుఁగొన నేవగించు

తే. నెంతసజ్జనుఁ డీధన్యుఁ డెంతధీరుఁ
డెంతమహిమాధ్యుఁ డని జను లెన్నుకొనఁగ
రాజ్యభారంబు శివభక్తి రాజ్యభార
మెలమి బాలించె శ్రీ బసవేశ్వరుండు.

93

తే. అనుదినము లక్షతోంబదియాఱువేల
జంగమంబుల కిష్టాన్న సమితి యొసఁగి
మిండజంగమములకుఁ బండ్రెండువేల
కనుచు వేశ్యాగృహంబున కట్టిపగిది.

94

క. అచలితత్కైంకర్య, ప్రచురశ్రవణానుమోదభరసకలవిశా
నిచయసమాగతశరణుల, ఖచరజ్యేష్ఠునకు వశమె గణుతింపంగన్.

సీ. సుజ్ఞానశీలురు నూన్మతవాక్యులు త్రిభువనపూజ్యులు ధీరమతులు
వేదాంతవేదులు వీరకైవాచారసంగ్రహకర్తలు శాంతిసహితు
లష్టవిధాంగయోగానందపరపశు లసదృశలింగలీనాక్షవర్ణు
లంతకదూరు లత్యంతక కరుణాసముద్రులు నిరుపమభద్రగుణులు

తే. సత్ప్రసాదాంగు లకుటిలస్వాంతరంగు
లతులభవదూరు లస్యదుర్భ తవిదూరు
లచలదాసోహమతులు భక్తాధిపతులు
శర్వపదపద్మభృంగముల్ జంగమములు.

96

క. పరవికచాఙ్గేక్షణ సో
దరి ముక్తి సతీలలామ దారకశకు బం
గరు పెంచు రుణము గరళము
కరుణయ పూన్కిగ నటించు గణసింహంబుల్.

97

తే. నిండి కళ్యాణపురము పండ్రెండుయోజ
నముల నెల్లెడ నెడలేక నమితు లగుచుఁ
గాలకంధరువరభద్రగజము లనఁగ
నతిముదంబున వసియించి రంచితముగ.

98

చ. వినయవివేకభక్తిగుణవిశ్రుతుఁ డాబసవేశ్వరుండు డా
ననయము తద్గణాధిపుల కందఱి కీప్సిత వస్తుజాత మిం

పానరంగ నిచ్చుచుక బ్రమదమొంది సుధామయతత్ప్రసాదమక
వననిధి దేలుచుక మహిమ వర్ధిలజేయుచు నున్న యత్తతీన్. 99

❦ కక్కయ్యగారి కథ. ❦

శా. దృక్కర్ణేశకలాపమూర్తి సురథాత్రీజప్రభాకీర్తియు
ద్విక్కులప్రకరుండు కామముఖవిద్విట్సంహరుండాశ్రిత
ప్రాక్కర్తాంబుధిబాడబానలుండు భాస్వత్తేజా డాపోలిలోఁ
గక్కాఖ్యం జొకభక్తసత్తముండు జ్ఞాప్యభ్యాతి పర్తిల్లంగన్. 100

తే. బసవదండాధినాథుండు భక్తితోడఁ

దద్దణాధిపవరు ప్రసాదంబుఁ గొనంగఁ

దలచి పండ్రెండువత్సరంబులు మహాప్ర

యత్న మొనరించి యంతట నబ్బకున్న.

101

మ. కమసీయాదుఃఖ తత్త్వయుక్తుఁ డగునాకక్కయ్యదివ్యప్రసా
దము నేఁ గాంచంగ నేరనైతి నకటా! తదాభ్యగ్య మేతీరునక
సమకూరుక ననుభవులువాని కనుచుక సావితంబులో నెంచి యు
త్తమమై యొప్పు తదీయమందిరముచెంతం జేరి యచ్చోటునన్.

ఉ. అంగణ సీమ నల్లడల సంతట నింతట నెల్చి కాంచుచుక
ముంగల నొక్కచీమ కొనము క్కున నొక్కకణంబు పట్టి యే
గం గని జ్ఞాని గ న నిది కక్కయగారిమహాప్రసాద మె

బ్బంగి నసంశయం బనుచు భావమునందుఁ దలంచి వేడుకన్. 102

చ. భవముల బాసితి న్నిగుల భాగ్యముఁ జెందితిఁ గోరుకోర్కి చే
దవిలె సమస్తసద్గుణవితానములోపల వన్నెగాంచితిక

భువననుతాభిరామగుణపూజ్యుండు కక్కయసత్ప్రసాద మీ

భువిఁ గనుఁగొంటి మంటి నతిపుణ్యచరిత్రుండ నైతి రూఢిగన్. 103

క అనయముగురుసంగయదేవునిగొలిచినయట్టిసలము పొందుగ గణప
ద్యనజములుపూజగావింపిన ఫలమునుదోడుతోడఁ జేకూరెబలే.

తే. అనుచు ముద మంది యప్పు డయ్యనఘమూర్తి

చీమనోటిప్రసాదంబు చేకొనంగ

నొకయుపాయంబు గని యట నున్న యిగుక

జగతిపై ఘట్టిమాత్రంబు చల్లుటయును.

106

కీ. అక్కజముగ నవ్వాలుక, చక్కెరపొడియైన దత్ప్రసాదకణంబుకా
లెక్కగొన కప్పిక్షీలిక, యక్కడ సిడి పంచదారకై యరుగుటయున్.
క. ఆనంద మంది బసవడు, దా నాకణ మాత్తహస్తలమున నిడి ఒల్
దీనునకు నిధియు వాడిన, చేనికి వర్షంబుపగిది జేకుతె నాకున్. 108

ఆ. ఈమహాప్రసాద మిష్టలింగార్చన
చేసికొని కొనంగఁ జెల్ల వనుచు
బొలుపుమీటి తనదుతలపాఁగకొంగున
విడకయుండ ముడియవేసి యంత, 109

వ. భక్తాగ్రగణ్యం దైనకక్కయ్యగారి యంతర్లప్తహంబునకుం జని ప్ర
సాదోపభోగానంతరంబున సుఖగోష్ఠి నున్న యతనిం గాంచి వినయ
భక్తిప్రమోదంబులు ముప్పిరిగొనగ సాష్టాంగపంచనం బాచరించి
కరంబులు మొగిచి దేవా! బహుకాలంబుననుండి కాంక్షించు
చున్న నాకు మద్భాగ్యంబు పిఠీలికారూపం బై భగవత్ప్రసాదంబు
గొనితెచ్చి యిచ్చె నేటికి గృతార్థుండ నైతి ననిన నప్పరమ
పురుషుండు విస్తయం బంది గురుకటాక్షులబ్ధి లగువారి కెయ్యది
యసాధ్యం బని తలంచి యతనితో నిట్లనియె. 110

చ. అనవరతాఖిలాంతనిశాధిపభూషణనుప్రసాదభా
జనరసనాంచలుం డనంగఁ జాలిన నీకు మదీయకర్తయై
జననుతి గాంచు చెన్నయప్రసాదము సంభవమాట! చోద్యమే
నను నొకపెద్దసేయుటకు న్యాయమే నీకు వివేకభూషణా! 111

చ. అని సరసంబుగాఁ బలికి యంపిన బండరితత్ప్రసాదముం
గొనుతమి నాత్మగేహమునకుం జనుచో నెదు రేగుదెంచి పా
వనసుగుణాభిరామ శివభక్తిలలామ దయాభిసీమ యా
ననఁ దగు నక్కనాగమ సమంచితసంభ్రమ మొప్పు నిట్లనున్ 112

ఆ. ఎచట కేగి తయ్య యిష్టలింగార్చన
సమయ మయ్యె వేగ స్నానవిధులు
సలుపు మనినఁ దనదు తలపాఁగ యొక్కచో
నునిచి తడుపు గట్టుకొని రయమున. 113

క. జలకం బాడంగ నేగిన, నలిదళనేత్ర యక్క వాగాంబిక యా

- తల పాగకొంగుముడింగని, దలమగు సంత యముత నయెదంజనియింపన్.
 క. నాముద్దుతమ్ముఁ డెన్నఁ, డేమియుఁ దామూటగట్ట నెలుఁగఁ డిదేమో
 యీముడుపుఁజూడవలెనని, ప్రామినకుతుకిమునముల్లెవదలిచికాంచెన్.
 ఉ. కాంచి నీణప్రసాద మగుఁ గా యని సంతస మంది ఘల్లనే
 త్రాంచలమోద బొప్పయుత యై బసవండు గణాలయంబులకా
 సంచితిభక్తి వారలప్రసాదము గోరికదీట మెక్కి యొ
 క్కించుక దెచ్చె నా కొసఁగ నెంతయుఁ గూరిమి గల్లుఁ గావునన్.
 ఆ. ఈప్రసాదమహిమ యెంచి వర్ణింపఁగ
 నలవి యగునె తమ్మిమొలక కైనఁ
 గలుపవిరులతేనిఁ వలమానికము గాఁగఁ
 దాల్చినట్టి దొరకుఁ దప్ప జగతి. 117
- సీ. ప్రబలారివర్గద్విప్రప్రతాపంబున కంకుశం బగు నిమ్మహాప్రసాద
 మతులితదుర్విషయావసీధరముల కళనిరూపం బిమ్మహాప్రసాద
 మత్యుగ్రతాపత్రయాంభోదములకుజంఝానిలంబగు నిమ్మహాప్రసాద
 మచలితమాయాబలాటవీన్ధలమున కనల తేజం బిమ్మహాప్రసాద
 తే. మఖిలవేదాంతవేద్యమో హరునిభక్తి
 కాస్పదం బయి తగు నిమ్మహాప్రసాద
 మలఘుతరనాదబిందుకళాత్మకంబు
 తలఁపఁగా నిమ్మహాప్రసాదంబు జగతి. 118
- క. అసి కొనియాడుచు మోదం, బునఁ దద్విప్రప్రసాదమున కతులితవం
 దనము లొనరించి వేగం, బున లింగార్పితముఁ జేసిభుజయించెనటన్.
 తే. బసవదండేశ్వర డామోదకుసుమవారి
 స్నాన మొనరించి ధౌతవస్త్రములు దాల్చి
 లీలఁ జెన్నొందు లింగార్చనాలయంబుఁ
 జేరి చిత్రాసనమున నాసీనుఁ డగుచు. 120
- తే. భూతి రుద్రాక్షమాలికల్ పొసఁగఁ దాల్చి
 కరతలంబున నిష్టలింగంబుఁ బూని
 సద్గురుఁ దలంచి తనయగ్రజాతఁ బిలిచి
 నిరుపమానందభరితవృత్సరముఁ డచుగు. 121

క. అక్కా! పాగాకొంగున

కక్కయ్యమహాప్రసాదకణ మున్న నే

మక్కున మెక్కగనలయును

జక్కగ కొని తెవ్వుటన్న సతి యిటు పలికెన్.

122

క. పాగాకొంగున బ్రసాద, మేఁ గని నా కొఱకు తెచ్చి తీరని కడకం
నేగ భుజించితి నన విని,తా గుండెగుభిల్లు మనఁగఁ దలపోసెమఁన్.

ఉ. అకటా! నా కిపు డేల గల్లు? నిజచిత్తాంభోజవీరస్థితాం

తకసంహారసదావీర్యరణోద్యత్కృత్యకక్వాఖ్యభ

క్తకలాపప్రధితప్రసాదకసుధాకల్లోలిసీసాఖ్య మీఁ

గకు సౌరభ్యము చేకుఱుం గలదె లోకంబందు వీక్షింపఁగన్. 124

సీ. కారణజన్మఁడౌ కక్కయ్యసత్ప్రసాదము గొన నెవ్వుడి దలఁపనేల?

తలచి పండ్రండువత్సరములుపొంచ నాలోంఁటిపుణ్యంబునదొరకనేల?

దొరికిన నచట సంతోషివై మెక్కక తలపాగకొంగున దాఁచనేల?

దాఁచిన నాగాంబ తత్ప్రసాదముఁ గని తొడరి నన్నడుగక కుడువ

తే. కుడువ నేర్పరి మాయక్క కుమతి నేను

[నేలఁ

డేల వైనట్టి నాబోఁటి కేల గల్లు!

శుగమేశ్వరుకరుణ యీచాయ నుండె

నెంత చింత యొనర్చిన నేమి గలదు!.

125

క. నేమగు నిటు కలపోసిన, పామరునకు ముక్తిగలదె పామాడినచో

కానిత బోగులు చేకొనె,సీమహిలోన నెడుమాటయేనిజమయ్యెన్.

క. అని యిట్లు నాగమాంబా, చనజాతాస్యప్రకృష్టభాగ్యంబునకుం

ననయెఱుకలేమి కెంతయు,మనమునఁదర్పించుచుండెమాటకీసంతన్.

ఉ. భోగివిభూషణాజ్ఞ మెయి భూమికి నచ్చు మయూరవాహనుం

డాగమవేద్యసర్వమహిమాకరకక్కియసత్ప్రసాదసే

వామహిమంబున న్నిగులఁ బావనమై కనుపట్టె నిప్పు డీ

నాగమగర్భమిమ యింక నాదుమనోరథసిద్ధి గాంచితె.

128

క. ఈసుదతిమణికడుపున, భాసురముగఁ బుట్టి కీర్తిఁ బ్రబలెద నని యు

ల్లాసమునఁ గార్తికేయుం, డాసతి గర్భప్రవేశమై చెలువొందెన్,

క. జలజాయతాక్షిగర్భ

స్థమందుఁ గుమారమూర్తి తగ సిల్పినచో

చలమగుచు గర్భచిహ్నం

బులు గావగ నయ్యె జనులు ముక్కుముడువగన్.

130

మ. ఇది యేమో విపరీత మంచుఁ ననుఁ దా నేపంబునుం జెందుచున్

మదిలో సిద్ధన నెచ్చరిం గనక యానాగాంబ యున్నంత నా

నువత్తిరత్న ముచోప్ప గాంచి బసవేశుం డెంతయుం జింతచేఁ

జెవరం బాతాడు చిత్తమందుఁ చలపోనెన్ బెక్కుచందంబులన్.

క. అవివాహ పుణ్యచారిణి, ప్రవిమలసద్భక్తియు క్తభావంబుజ యీ

ధవళాక్షి యిట్టిసింహం, నపులక్ వలనెన్ విభాతతల పేమందున్.

క. కలలోన నై నపురుషుని, దెలియం జూడసికళావతిలికము తె

క్కులిగర్భముదాల్చు నె యని, నలుగురువినిసిందచేసి నచ్చగవలనెన్.

క. ఏమని యూహిడియుండుదు, నీమహిజనులాడుకొ నెడుహీనోక్తులు నే

నేమని చెవులం జొనుపుదు, నామది నరిలేనిచింత నాటగవలనెన్.

ఆ. లోకనింద బాపి మాకు సద్గతిఁ జూపి

యగయు మిట్టితటి మహానుభావ !

నీవె చిక్కునుమ్ము దేవ ! సంగయదేవ !

యనుచు గురుని దలఁచుననసరమున.

135

శీ. బాగై నతగటంచు పాగలోఁ జెక్కిన

కమ్మపువ్వులబంతి యెమ్మె గులుక

చిహ్నిమీఱఁ బై నల్లెవాటుగా వైచిన

జిలుగు రెంటెపుడాలు చెలువు మెఱయ

డాకాఁ దవిలించు డంబై నరతనాల

కడియంబు రసలచే ఘల్లు రనగ

మెయినిండ నలఁచిన మెఱుగు గంధపుఁదావి

మించి నల్లిక్కులు ముంచుకొనగఁ

తే. గేల నందంబు గలబొందెకోల దనర

సుదుట యెఱువైనబూది సంపదలు నింప

వెడఁదయుగమున లింగంపు వేటు కనర
సంగమేశ్వరుఁ డొకమిండజంగ మగుచు.

136

తే. నెదుట నిల్చినఁ గని బసవేశ్వరుండు
జంగమాంఘ్రిద్యయమునకుఁ జాఁగి మొక్కి
వేదనూక్తుల నెంతయు వినుతిఁ జేసి
సముచితాసనమున నుంచి సంభ్రమమున.

137

తే. అర్ఘ్యపాద్యాదు లిచ్చి యయ్యసమూర్తి
పార్శ్వతలమున నంజలిఁ బట్టి భయము
భక్తియును నాత్మలోపలఁ బాదుకొనఁగ
వినయమున నున్న శిష్యునిఁ గని గురుండు.

138

తే. బసవ! సీమోము వెలవెలఁబాటి యున్న
దేని కత మని యడుగ నోస్వామి! యొకటి
విన్నవించెదఁ దోఁబుట్టువెలఁగితన
యొక్కబలునిరద సంభవ మొందె ననిన.

139

క. చింతలకు నింకకై యా, వంతయు సీమనసుతోన యంగన యితర
భ్రాంతివహించునెగరోఫ్, దంతమునకు వేతెయొకకతముగలదనఘా.

తే. అంబ పులిసితంబ దయావలంబ
వృజినగిరిశంబ ముఖవిజితేందునింబ
చికురపరిభూతరోలంబ శ్రీనిడంబ
డంబుగా నొకనాఁడు ముదంబుతోడ.

141

ఉ. రాజతలై లకూటనవరత్నమయాంచితసౌధమధ్యవి
భ్రాజితరత్న పీఠమున వాణిశచీప్రముఖాదితేయనీ
రేజవిలోచనల్ గొలువ శ్రీ దళుకొత్తఁగ నున్నవేశఁ దే
బోజితకొటిసూర్యుఁ డగుచుకొ శరజన్ముండు వచ్చెఁ జెచ్చెరన్.

142

ఆ. వచ్చి నుతునిఁ జూచి వాంచి కేల్గవ సాచి
నాధనంబుకుప్ప నాదుహంస
నన్నుఁ గన్నతండ్రి నాపట్టి నాచిల్క
రాఁర యన్న యనుచు గారనమున.

143

శా. తా ముద్దాడుచుఁ గొంగిలించుకొని మూర్ధఘ్రాణముం జేసి బ
 ల్వామోహంబున నంకమం దిడి తదీయాలాపముల్ ప్రేమచే
 నెమేమి యసి మాటిమాటి కరుదై యింపొంద నగ్గింపుచున్
 గామారిప్రియభామ తోష మొనవం గా నన్నచో నత్తటన్. 144

క. నాకేంద్రగమన యన మిహి
 కాగతనూభవకుఁ బ్రియవయస్య యపుడు త
 ద్రాగంబుఁ గాంచి యొకసఖ
 తోఁ గిల్కొను మందబుద్ధి దోఁపఁగఁ బలికెన్. 145

చ. అరయఁగ నాత్మగర్భజని యట్టుల నీశరజన్తు వేడ్క మీఁ
 దరయక గాంచువారు తను నాలముసేయుదు రందు నెన్న వే
 గిరికరజాతముద్దు దిలకింపఁగ లాలన మాచరించె నో
 కరివరయాన! యీమెయెడఁ గాంచితి మెందున లేనిచోద్యమున్.

క. అని నెలవిఁ బాఱనవ్విన, పనితం దిలకించి కోపవహ్నికణంబుల్
 కనుగొనలఁజాఁగగా ని, ట్లనియెన్ మిహికాధరాధరాత్మజ వెలుచన్.

ఉ. దైవతసంచయాధిప సుధాకరశేఖర వీర్యజన్తుఁ డా
 నావరపుత్రుఁ గన్గొని మనంబున నోరువఁజాల కిట్లు పా
 పాపహవాక్యముల్ సుదతి యాడఁగఁ గూడునె మేలుమేలు నీ
 భావము గాన నయ్యె నికఁ బల్కులు నేయును నేల మాటికిన్.

క. ప్రేరితనమున నిటు నిం, దాలాపము లాడి నవ్వి తిటు గావున న
 బూభలోకంబున నిందల, కాలయమై జననమందు మంబుజవదనా.

మ. అని యీతీరున శాప మిచ్చిన నవశ్యాయాద్రిజానవ్యప
 ద్వనజాతంబులపై నొరంగి మదిలో దైవ్యంబు రెట్టింపఁగా
 ననియె న్నాగణయాన తల్లి యిటు నాయం నొక్కయె గ్గెంపఁగాఁ
 జనునే? నవ్వుచు నాడినట్టిపలుకుల్ సత్యంబుగాఁ గొందురే?. 150

ఉ. దావుననుంగనీక వసుధాస్థలి సంభవమందు మంచు బల్
 శాప మొసంగ నీ కగునె? జన్మము నొంపఁగఁ జాలఁ దత్క్రియం
 బాపఁగదే యటంచు బహుభంగుల వేడిన గౌరి నెవ్వుదిం
 గోప మొకింత డిందుపడఁ గోమలి కి ట్లనియెన్ బ్రియంబునన్.

సీ. తరుణి నాశాపంబు వప్పదు గావున
 ధరణీతలమున నుద్భవము నొంది
 పరిణయరహిత వై భక్తభక్త్యవశేష
 మాహాత్మ్యమున గర్భ మమరఁ దాల్చి
 ప్రజ లెల్ల నింపింపఁ బండ్రెండువర్షముల్
 భరియించి పుట్టెడుపట్టిరఁచ
 లోకావవాదంబుఁ బోకార్చి సద్భక్తి
 చర్యచే గొన్ని వత్సరము లుండి

తే. మరలి యిటు రమ్మ నావుడు మగువ మ్రొక్కి-
 దేవి! నీయాజ్ఞ జనన మొందెదను గాని
 యిక్కుమారుఁ గుమారుఁగా ని మ్మటన్మ
 నట్లయ్యాఁ గాక యని గౌరి యానతిచ్చె.

152

క. నాగారిగమనయానతి, నాగాంతకవాహుఁడ య్యనందనుఁడనుచున్
 నాగేంద్రగమన ముదమున, నాగమయై జగతిపావనంబుగఁబుట్టెన్.

క. కావున నీతోఁబుట్టువు, పాపనగుణశీల దీసిభాము దెలియు
 గా వశమే యేరికైనను, నీ విం కిటఁజింతలుఁగుగు నిరుపమచరితా.

సీ. ఘనభక్తవర్మఁడౌ కక్కయ్యసత్ప్రసా
 దంబు గైకొనుమహత్త్వంబువలనః
 దరలాక్షి గర్భంబుఁ దాల్చి తద్గర్భస్థుఁ
 డై యున్న వాఁడు పడఁననాఖ్యుఁ
 డిటమీఁదఁ బదియు రెండేండ్లకు బిడ్డలు
 సభ సర్వజనులు నాశ్చర్య మొంద
 జననిదక్షిణకర్ణమునఁ బుత్రుఁ డుదయించు
 ద్వాదశవత్సరబాలుఁ డగుచు

తే. నాతనికి జెన్న బసవరా జనెడునామ
 మెలమి గావింపు మని వృత్త మెల్లఁ దెలిపి
 సంగమేశుఁ డంతర్ధానసరణి దాల్చె
 బసవఁ డంతట లింగదర్శణమునందు.

20. పద్మాసనస్థుఁడై పరమేశ్వరునకు హృ
త్పద్మంబు నెలపుగాఁ బరగువానిఁ
బశ్చిమనాశసంభవసుంటికారవ
పరవశభావుఁడై పఱలువానిఁ
గిడు నథోముఖము లౌ కమలంబు లాటును
నూర్ధ్వముఖములుగా నొనరువాని
శశిరథస్యందనశర్మనిర్మలనుధా
స్త్రీకారవృత్తిచే జెలఁగువాని

తే. సమలబిందుకళాతీతుఁడైనవాని
నయుతసూర్యప్రభాభానుఁడైనవాని
నాత్మసోదరిగర్భమునందుఁ గాంచి
యాపె కెఱిగించి సంతోష మంచి యుండె.

156

తే. ద్వాదశాబ్దంబు లంతట వఱియరాఁగ
నెలమితో నొకనాఁడు మహీశుఁడేరి
గూఢచారుఁడొకండు దాఁ గొంకి కొంకి
వలికె జోహా రొనర్చుచు భయము మిగుల.

157

క. జననాథ! నేఁడు ప్రాం, జనియించిన వార్త లిపుడు సర్వముఁదెలియ
న్వినివచ్చినాఁడఁ దెలుప, న్ననమున శంకింతు ననిన మనుజేశుఁడనున్.

చ. మనమున భీతి నక్క మనుమానముఁ జెందకు మెట్టివార్త లై
నను వినుపింపుమా యనిన నాథునితోడుత గూఢచారుఁడీ
ట్లనుఁ బురిలో ఎఘాజనము లంతట నింతట గుంపు గుంపులై
మనబసవన్నఁ జేరుకొని మాటికి ని ట్లనసాగి రెంతయున్.

159

క. బండ్రితోడఁబుట్టువు, నిండిన యశ మెల్ల వరదనీటఁ గలిపి తా
పెండిలిగాకటమున్నే, యుగడె న్నర్భమున లజ్జ నొందెడుమదితోన్.

మ. బసవామాత్యుఁడు శైలజారవణసద్భక్తాగ్రగణ్యుండ ని
వ్వసుధ న్నా కెడు రెండు నెవ్వరను గర్వన్ముర్తినోతోడఁబు
ట్టు సరోజానన వీడఁజాలకయె మూఁగుండై మనోవీధి సా
ధ్యసముం జెందక రంకు గల్పుకొనె నెంతల్పుటైనప్పటిలోన్. 161
ఉ. ఏమనవచ్చు నింక నని యంతలు శొరిదట వల్ల నంజలో

తామరసాయతాకులు విదగ్ధులు వారి నదల్చి తాళలే
యేమిటి కీకలంరపరి హేళనవాక్యము లయ్యమాత్యుడే
భూమివరుండు గాన మనభోటికి నేటికి? మాటి కి ట్లనన్. 162

తే. అనుచుఁ బెక్కువిధంబుల నాడుకొన్నగ
విని తెలుపవచ్చినాడ నుర్వీకళత్ర !
యసిన నొక గాక యసి వాని ననిచి నృపతి
తనమనంబున ని ట్లని తలచె నపుడు. 163

ఆ. బసవఁ డిట్టికలుపబడ్డుడై యుండుట
తెలిసి యూరకునికి వలనుగాదు
ఐనుధలోన సకలవర్తాశ్రమాచార
సరణు లెల్లఁ జనపు వరుసతోడ. 164

క. సకలమెఱుంగురాజారా, ప్రకృతంపాపంబటంచుఁజదువులుభవిలోఁ
బ్రకటంపఁదెలిసి నేనూ, రకయుండుటచను నెయనుచురభసముతోడన్.

ఉ. కంచుకి నొక్కనిం బిలిచి గ్రమ్మన నేగి ప్రధానుఁ దోడితె
మ్మంచు ననుజ్ఞయిచ్చినఁ దదాజ్ఞ శిరంబునఁ దాల్చి వేగ యే
తెంచి వినఘ్రుడై బసవధీమణి! సద్వినయం బెల్వ రా
జంతిలీల ని న్బిలువ నంపిన వచ్చితి నంచుఁ దెల్పినన్. 166

క. ఘనుడగు నబ్బసవగ్రణి, తనపరివారంబుగొలువఁ దగులీవిమెయిన్
జనిధరణీనాథుఁగనుం, గొనియుచితాసనమునందుఁగూర్చున్న మొడన్.

చ. కనుగవ కెంపు నింప నలుకన్ బసవేశునిఁ జూచి బిజ్జలుం
డనియొ బ్రధానశేఖరుడ వై నుతిగాంచుట వన్నె కెక్కి యి
ట్లనుచితవృత్తికిం దగిలి యగ్రజచీకటితప్పు నైఁవఁ గూ
డునె కులశీలమానములు డొంకి చనన్ ధరణీతలంబునన్. 168

క. బలయుతులముమాకేమని, నలుగురిలో నిందఁజెందన్యాయమెమిమ్ముం
గలసి వనించుటమాకుం, జలకనయగుంగన్నె కెట్లుచూలయ్యె? ననన్.

మ. ధరణీకాంతునిఁ జూచి యి ట్లసయె శాంతస్వాంతుఁడై కల్పమ
కరవాక్యంబుల లాభమే మిటకు నాకంజాక్షి రప్పింతు దు
ర్భరగర్భాస్థితి దానినే యడుగుఁ డేర్పటయ్యెడు స్త్రీకు నం
చు రయం బొప్పుగ బిజ్జలానుమలిచే జోద్యంబుగా నత్తఱిన్. 170

చ. తన కగు నాపు నొక్కరుని దా దరి జేరగఁ బిల్చి నీవు వే
చని యిటు కక్కనాగమను జయ్యనఁ దోడ్కొని ర మ్మటన్న న
య్యనఁచురిత్రుఁ డేగి సతియంఘ్రులకుం ధరఁ జాఁగి మొక్కి మీ
యనుజుఁడు భావజీవతి సభాంతరమందున నుండి చెచ్చెరన్ 171

చ. అచటికి నిన్నుఁ దోడ్కొని రయమ్మన ర మ్మని పంప వచ్చితిక
విడికీలగంధి! యంచు సభవృత్తము లెల్ల నెఱుంగఁ జెప్పఁగా
నచలేతచిత్తయై గురుపదాబ్జము లాత్మ ఘటించి మొక్కి భ
క్తచయదయాకటాక్షమునఁ దార్కొను వేగ శుభంబులం చొగిన్.

క. మేలగు నన్నజిఖచితాం, దోలకలో కక్కి నఖిలు తో నడువంగ న
బృహమణి బిజ్జులని న, భాలయ మటుచేరి యంతికావని నుండెన్.

క. అప్పుడు గోత్రాకాంతుం, డప్పావనిఁజూచి యజ్ఞుఁడై యాహా! యీ
యొప్పులకుప్పనుఁ జెప్పగఁజూపుడని గుణంబు పుట్టె ఊజీస్థలీపై.

ఉ. పాపపుబ్రహ్మవ్రాత నగువద్దతి వప్ప దటంచు నెంచి యా
భూపపురందరుం డనియెఁ బొల్తు! నెండిలి లేనియట్టి నీ
వేపగిడికా నగర్భ వయి తేర్పడఁ జెప్ప మటన్న భూమిభృ
చ్చాపపసంబు లాత్మ నిడి సాధ్వీధ రాధిపుతోడ ని ట్లనున్. 175

క. ఏకర్తం బెఱుగని నే, నేకైవడిఁ దెలుప నేర్తు? నీగర్భసుం
డా కొమరుమిగులు శిశువుం, బ్రాకటముగనడుగనాత్మవద్దతిఁ దెలుపున్.

చ. అన విని విస్తయాన్వితహృదంబుజుఁ డై ధరణీశుఁ డెన్నఁడుక
విననియపూర్వవాక్యములు వింటిమి యీసతివల్కు లెట్లు లై
నను గనుఁగొండ మంచుఁ జిటున మ్మొలయకా సభవార లబ్బురం
బని వినుచుండ ని ట్లనియె నప్పుడు పెద్దయెలుంగున న్నడిన్. 177-

ప. తద్దర్శంతరార్థకు నుద్దేశించి. 178

ఉ. ఓహా! యీసతిగర్భదేశమున నేయోజం బ్రవేశించి తీ
వ్యాహారంబు వినంగ నీసభజనుల్ వాంఛించియున్నా రనక
నీహారాచలకన్యకారమణపన్నీ రేజభ క్తుండు కొ
భాహంకారమదాదిదూరుడగు కక్కయ్యాఖ్యభాస్వత్కృపన్. 179

క. ఈనాగాంబ గ్రహించిన, మానితదివ్యప్రసాదమహిమమువలనకా
నేనంగకలను జెందితి, భూనాథ! యటంచు శిశువుపాలుపుగఁ దెలుపన్.

చీ, నిసి సభవార లెల్ల నతివిస్తయ మందఁగ రాజు నెమ్మనం
బున సభవాంశుజాతుఁ డని బుద్ధి నెఱింగియు డింభకావలో
కనకుతుకంబుచే నమరి క్రమ్మఱి సీ ట్లనియెక ద్వదీయద
చ్చన మొనరింప మా కిపుడు చాలఁగఁ వేడుక యెచ్చెఁ గావునన్.

❧❧❧ చెన్నబసవేశ్వరావతారఘట్టము. ❧❧❧

ఉ. తావకదర్శనం బొసఁగి ధన్యులజేయు మటంచు వేడ న
బూభవరవాక్యముల్ విని యపూర్వమహానుహిమంబుఁ జూపఁగఁ
భావమునం దలంచి హరుపాదము లాత్మ ఘటించి నాగమాం
బావరగర్భసంగతకుమారుడు భూరిగుణాధ్యుఁ డయ్యెడన్. 182

ఐ. తల్లికంటె నితరదైవంబు లేకని, సకలవేదసమితి చాటుఁ గాన
నట్టిశల్లిబ్రాసనాయాస మొందింప, లవదనుచునొకయుపాయమెంచి.

చ. సురుచిరలీలదేహ మతినూత్నముగా నొనరించి దూషకో
త్కరముల వాక్ప్రబంధములు గాఁగ మెఱుంగువిధంబునం దిగం
తరగతతేజుఁ డై జననిదక్షిణకర్ణము నిర్గమించి సుం
దరతను వొప్పఁగా నిలిచె ధారుణినాథునియంతికంబునన్. 184

క. అలరుల సోనలు గురిసెక, తెలేవిం జెలువొంది సకలదిక్కులు చలమై
నెలకొనుచు దేనదుందుభు, లొలసెకనాగాంబికాత్మభోగయవేళన్.

ఁ. అపుడు తేక్కుమారుఁ డంబికాంఘ్రిలగు న
మస్కరించి తదనుమతిని బసవ
నండనాయకునిపంబుల కెఱుగిన
లేవనె త్రి కాఁగిలింతుకొన్న. 186

తై. ఫాలమున భూతి ధరియించి వ్రణవసహిత
శైవపంచాక్షరము కర్ణశస్కులికను
జొనిపి వగదివ్యలింగయుక్తునిగఁ జేసి
శిష్యునిగఁ జేయుకతన రోచిష్ఠుఁ డగుచు. 187

తే. పదియు రెం డేండ్లబాలుఁ డై యెదుర నిలిచి
వెలయు డింభకుఁ గాంచి యుర్వీవిభుండు
నిరుపమాద్భుతమందాక్షభరితుఁ డగుచు
సొత్త లోపల నపు డిట్లు లనుచుఁ దలఁచె, 188

చ. కుటుచుదనంబు వచ్చు నని కొంకు వహింపక నిర్వలాత్ముడై
వజ్రచిహ్నయట్టి శ్రీబసవవల్లభసన్తహిమంబు ముందుగా
నెఱిగి యెఱిగి యుండి యిపు డేటికిఁ గానిపరిక్ష చేసితిక?
గొఱివిని నెత్తి గోకికొనుహళలభంగి వివేకహీనతన్. 189

క. ఇప్పురమపవిత్రులకుఁ, జొప్పడునే యొక్క యథుము ట్తోఁజీస్థలిపై
నెప్పాట నైనఁ జూడంగ, సిప్పునఁ జెదలంట నేర్పునే వివరింపన్.

చ. అనుకొని సంహనాథుఁ గని యాదొర యిట్లను నీవు సత్కృపం
గనినఁ బ్రాంబు మేరు వగుఁ గా దనినం దృఢమాను మేరు వో
యనను! నుతింప శక్య మగునయ్య? భవన్తహిమంబు లంచు హే
చ్చిన మృదుభావల స్విరుతిచేసె జనావళి చోద్య మందగన్. 191

మ. కమనీయామలరత్న భూషణములకా గార్తస్వరాంభోమిళ
త్సుమహాచ్ఛేలము లిచ్చె గాఢతరసంతోషాత్ముడై యక్కనా
గమకుకా శ్రీబసవాదినాథునకు లోకవ్యాప్తి సత్కీర్తిసం
గమో న్నించిన యర్చనోత్తమునకుకా గల్యోత్సవం బొప్పంగన్. 192

క. అంతట నాగాంబామవే, కాంతాసంస్కంబు గొలువ ఘనసంతోషా
క్రాంతస్వాంతాంబుజయై, వింతగనిజభవమునకును విజయముచేసెన్.

కీ. బసవేశు: దానందభరితాంతరంగుడై
రాజానుమతిచే విరాజమాన
సంతాపశంబువైఁ కనయల్లు నెక్కించి
తానును దో నెక్కి ధవళచామ
రాశపత్రంబు లనల్పంబులై యొప్పు
భేరిమృదంగముల్ బారుకొనంగ
గణికాంగనానృత్యగానముల్ చెలంగంగ
వందిమాగధులు కైవార మొసంగ

తే. వజ్రచు చతురంగబలము క్రిక్కిరిసి నడువ
వేత్రహస్తసాహేరవవితతి దనర
నమితమంగళాలంకృతం బైనపురము
రాజవీధుల నరిగె విభ్రాజితముగ.

చ. ఘనబసవేశు నర్భకుని గన్గొనెఁ జొరనికాయ మట్లు శో
భనసహజాకృతిస్ఫురణపాటితశక్రతమాజకాములకా
వనసుహసంభవాదిసురవర్ణితవిద్యగుణాభిరాములకా
ధనదసఖాంస్రినేవకహితప్రదనాములఁ గీర్తిధాములన్. 195

చ. ఎడనెడఁ గామినీమూలు హేమమయోన్నతసౌధవీధులకా
గడు ముద మొప్పఁగా నీలిచి నవ్యసుమాక్షత భవ్యలాజలిం
పడరఁగఁ జల్లి చంతట వృషాధిపుపై మఱి నాగమాంబికా
జడజముఖతనూజుపయి సర్వజనాపభి చోద్య మందఁగన్. 196

తే. జన్మిగట్టుము తైదువల్ జతల జతల
నిలిచి యాడాడఁ బుత్తడితభుకుఁబల్లె
రములతో మంగళారతుల్ ప్రమద మెసఁగఁ
బట్టి యిచ్చిరి యవ్వుహాభాగులకును. 197

క. విలసితమణిమయసౌధ, స్థలములవై నుండిచూచుతామరసాక్షుల్
తెలియఁగనొండుతోడకా, బలికిరి పికకలనినాదపద్ధతి నిలులన్.

సీ. నలినాక్షి! యీతఁడే నాగాంబికాకర్ణసంభవుం డైనట్టి డింభకుండు
ఘనవేణి! యీతఁడేగర్భంబులోపలఁబనియుఁడెండెండ్లున్న బాలకుండు
మాసిని! యీతఁడే మారటరుద్రుఁడై యవతార మెత్తినయర్భకుండు
చంద్రాన్య! యీతఁడే జననినిందలఁబాసి, పతిచేతమన్న నవడయుకుట్టి
తే. కంటిమిగదమ్మకన్నులకఱపుదీఱఁబుట్టువులు నేడునఫలతఁబొందెగాదె
యనుచునీరీతిఁ బురజనులందు నిందు, విసుతి సేయుచు నుండిరి వివి
ధ. మఱియును. [ధగతుల.

సీ. ద్వాదశాబ్దంబులుతల్లిగర్భములోన నుండు టేయాశ్చర్యమువిదలార
యుం డెఱుఁతనుఁచిల్పమండ లేశునిసంభవలుకుటంతకువంతభామలార
పలికెఁబోయంతలోఁబడఁతికర్ణమునందుఁబుట్టుటచి త్రంబుపొలతులార
పుట్టెఁబోతనతల్లిపొట్టనుండెండ్లతో నిలుచుట వోద్యంబు నెఱతలార
ఆ. యీజనానుమోదుఁడీభానుసేభ జేజుఁ, డీవయాసముద్రుఁడీశుభాంగుఁ
డీప్రసాదజనితుఁ డంతపుణ్యాత్ముడో, యెన్న నేరిశక్తి మింతులార!
మ. కలి! శంకరుభక్తులెల్లఁ బ్రమథు ల్లాకున్న నీవెంత ము
న్మలనై నకా గనుఁగొంటిమే! యిపుడు కక్కాశ్విప్రసాదంబుచే

- మొలచెన్ గొప్పము నాగమాంబునీ కాముగ్ధ స్వీచారింప నే
తలపుం జెంద నెఱుంగనట్టి యబలం దప్పెంచుటే తప్పగున్. 202
- చ. పరమపవిత్ర యైనసతిభావ మెఱుంగక కానిశేష్టులం
ఒరగెను నాగమాంబ యని పక్కిలి మయ్యయ్యె! మున్ను నింకగా
దురితము నచ్చె నీయప్తము దొల్లఁగజేసెడుమార్గ మెయ్యదో
హరహర! తెల్విమాలిన జనాకలి కెక్కడిసత్యవాక్యముల్!. 203
- చ. అసమశీలముఖాంతకముదావహమూర్త్యుపరావతారమా
యననితోడెబుట్టునఁట భక్తవరేణ్యపదావలగ్నమా
నన యట సర్వపాపనగుణంబుల పోనఁట యట్టిసాధ్యుకే
చనుమతిలోనవేఱి యొకవాంఛ జనించునె? యెంచిచూచినన్. 204
- క. తెలియక యాడిన క్రింగటి, పలుకలవలనన్ ఘటించుపాతకమిపు డీ
యలఘుమహాత్ముల గనుటన్, దొలఁగెన్ సమకూరు ముక్తి తుది మన
[కరయన్.
- చ. ఇటు వినుతింపుచున్ గరము లెత్తినమస్కీయ లావ్నజేయుచున్
బటహఢమామికామురజబంధురనానము లాలకింపుచున్
స్ఫుటనటనాదిచోద్యములు చూచుచు నచ్చెరువొందుచుండి ర
క్కటకనివాసు లన్యోడ వికాసమనోవలినాభిరాము లై. 206
- క. ఈచందంబునఁ బురజన, లోచనపర్వంబుగాఁ గలుగుచుం బ్రభులై
యూచకవాంఛితమొనఁగుచు, ఘోరదృష్టమునొంది డ్రింపంగన్.
- ఆ. రాజ్యలక్ష్మీనివాసమై ప్రణుతికెక్కు
నిజగృహమునకుఁ జనుడెంచి నిరుపమాన
భద్రదంతావళము డిగ్గి భాగినేయు
కరము చేబట్టి బసవ డక్కజము మిగల. 208
- క. కండుకులుపాయదొలఁగుమ, టంచుబురోపీధినడువహర్షముతోడం
గాంచననింహద్వారంబంచితగతిఁజొచ్చి యరిగి యచ్చటరహించెన్.
- ఉ. భర్తమణీసమంచితసభాభవనాంతరరత్నపీఠపై
నిర్మలభావుఁడైన భగినీసుతు నుండగఁజేసి భూమిభృ
ధర్తసమానమూర్తియగు తానును నందె వనించి కొంతసే
పర్తిలి సర్వచోద్యనివహమ్ములుఁ జూచుచు నుండి యంతటన్. 210

చ. నిరుపమకాంచనాంబరమణీమయభూషణసంతతిం గవీ
శ్వర బుధవర్య మౌరజిక వాంశిక వైశిక నర్తకాదులకా
సిరి దొలుకాడఁ దృవులుగఁ జేసి ముదంబున వారి నెల్ల మం
దిరముల కన్పి యబ్బసవధీమణి లోపలి కేగి నేడుకన్. 211

అ. గంగమాంబికాదికాసునీమణులకు, భాగి నేయుచేతఁ బ్రణుతిసల్పుఁ
బనిచియప్పుడుచితపరివారయుక్తుడై, యొనరియిష్టగోష్ఠినున్న వేశ.
సీ. పీఠలంటినభవిఁ జీరి క్రమృతవాని నసుయుక్తుజేయుమాచయ్యగారు
వదడు చేపట్టి మేల్పసిఁడిగాఁ జేసి ప్రఖ్యాతి కెక్కిన కలకేతవరుఁడు
శరణపదాంబువుల్ చల్లికట్టెలువైఁడిఁ జేయుమోళిగమారశేఖరుండు
మృదునిచేబల్కించిమిత్తిపాలగుగొల్లప్రాణ సుచ్చినకన్నరయ్యగారు
తే. వసుధలోపల నేడునూర్వత్సరములు
వేదమితి మీఱి వర్తించుమాదిరాజు
మొదలుగాఁగల జంగమంబులు మనోబ్జ
భరితసంతోషులై వచ్చి రురుతరముగ. 219

ఉ. వచ్చినఁ గాంచి యబ్బసవల్లభుఁ డందఱి కర్ణి మ్రొక్కి తో
డ్డెచ్చి సుఖాసనంబుల నతిప్రమదంబున నుంచి యల్లునికా
మచ్చిక మీఱి వారికి నమస్కరణంబులు సల్పుఁబంచి దా
హెచ్చినభక్తి నున్నెడ గణేశ్వరు లిట్లని రయ్యమాత్యుతోన్. 214

సీ. బసవ! నీమహిమంబు బ్రహ్మాదులకునైన వర్ణింపనలవియే? వసుధలోనఁ
దఱివచ్చినపుడు ప్రత్యయములుగాస్పృహనీకచెల్లెనుగాదె నిత్యసత్య!
నీతోడఁబుట్టువైఖ్యాతి కెక్కిననాగమాంబికమహిమయేమనఁగవచ్చు
తత్కర్ణముననద్భుతంబుగఁబుట్టినయిక్కుమారునినుతియింపఁదరమె
తే. యొరపురత్నము లన్నియు నొక్కచోటఁ
దెచ్చి కూర్చినయీశ్వరు మెచ్చవలదె
యనుచు నుతియించి మఱియు నయ్యర్థకేంద్ర
నెలమి నుద్దేశ మొనరించి యిట్లు లనిరి. 215

ఉ. ఈసుచరిత్ర మీవినయ మీయుచితజ్ఞత యీమనోజ్ఞభా
షాసముదాయ మీయచలజంగమపాదపయోజభక్తి యీ
భాసురశాంతియుం బసవభావమునందుఁ దలంచి చూచినకా

- ద్రాసునుఁ బెట్టి తూచినవిధంబున నీసరి వచ్చు మెచ్చుగాన్. 216
- సీ. శ్రీకరశివభక్తలోకపికుంబుల కేధన్యచరితుండు మాధవుండు
జంగమనమునయచాత కాండజములకేయచఘాత్తుండుతోయదుండు
శరణసముచ్చయచక్రవాకంబుల కేకృతాద్ధుండు ప్రభాకరుండు
కలితమాహేశ్వరగణచకోగంబుల కేసత్యసంధుండు హిమమయా
తే. డట్టి యాదివ్యపురుషుని నభినుతించు
గన్నులఁ గనంగ భాగ్యంబు గలిగెఁ గాచె !
యితని దర్శించుమాత్ర ముక్తిభయాన
వలచి వైకొనదే యెట్టివారినిన. 217
- క. ఈవిధమున సకలావని, బావనముగఁ జేయ దుష్టపరమతశిక్ష
గావించి భక్తిః ప్రవఁగ, నావిర్భవమొందు నీమహాత్ముఁడు బసవా.
- సీ. ప్రబలభక్తిజ్ఞునవై రాగ్యనిష్ఠుల నీసరి గాననిర్మలాత్ము
లీపేరు పిలచుట నిఖిలభక్తాభీష్ట మైయున్నదనుచు మాచయ్యముఖ్యు
లనవుడు నారఁ డట్లుగుఁగాక మద్దేశికాజ్ఞయు నీగతి యయ్యెఁ గానఁ
గరుణమీరలునామకరణంబు నేయుండు నా ప్రభువారలంపఱునుసమ్మ
తే. దాత్తులై చెన్న బసవో జనుచు నుడువ
బసవః డత్యంతసంతోషభరితుఁ డగుచుఁ
జెలుపు మీఱంగ జంగమంబులకు భూతి
వీడ్యములు వస్త్రభూషణవితతు లొసఁగి. 219
- ఆ. దళితపాపులైన యలభక్తవర్యులుః
దాను నెలమితోడఁ దత్త్వగోష్ఠి
సలుపుచున్నయట్టి సమయంబునం దొక్క
ద్వారపాలకుండు వచ్చి మొక్కి. 220
- శా. దేవా! యొక్కవించిత్ర మిప్పు డతిదేదీప్యప్రభారమ్యము
క్తావైడూర్యపుంగవరాశ్చ ముఖరత్న స్వర్ణసంయుక్తభూ
షావిద్యోదితహస్తయుగ్మమున భాస్వత్సత్యరాయాతమై
భావాశ్చర్యముగాఁ బడెడి పడి బహిర్ద్వారప్రదేశంబునన్. 221
- క. ఆకలితభూషణావళు, లాకరములు గనినశ్రీకరాకృతి దోచెన్
మా కెల్ల ననుడు బసవం, డాకాంక్ష, దదీయవీక్షణారంభుండై.

డి. అచ్చట నున్న ధర్మక్షయమును దానును సత్వరంబుగా
వచ్చి యపూర్వశోభల గనంబడు హస్తయుగంబు గాంచు లో
నచ్చెరు వంది యన్వతిరయంబులు నెచ్చటనుండి వచ్చెనో
యిచ్చటికన్న జారు డొక డిట్లని పల్కె నహస్కరించుచున్. 226

అతి చిత్రకన్యక. అతి

తే. అధిప! విజ్ఞులతోబుట్టు వైనచిత్ర
కన్య యనునది మననవికార మొదవ
గుఱ్ఱముల క్కాపరిని గూడె గులము నీల
శీలమును మాన మెంచక సిగ్గుమాలి.

224

క. వెఱవాసి ననుజ గూడిన, జేజు గావుడు పిల్లవరన చెలివనచో న
క్లాటగాసిమాటచెవులసఁగొజింపొనినటులైనగుండెడుమదితోన్.
క. ఏమియుంబలుకగఁ దోచక, సూమింగనుంగొనుచుగొంతప్రాద్దుండివిభం
డాధన్యులతోనను నా, చాఁమానిని యెంతసాహ సాత్తక యయ్యెన్.

చ. నకలుషయై విభక్త విడిచి సాధ్వసమర్తము లుజ్జగించి బం
ధుకులము విన్న దన్న వెలిదోయు నటన్న భయంబు మాని యీ
సఖ యొకయన్యమానవునిసఖ్య మొనర్చెగదే పయోజజా
తకృతముఁ బాయఁగా దరమె ధారుడిలోపల నెట్టివారికిన్. 227

చ. అని మఱి యిట్లు పల్కుబసవాధిపుసోదరి నేనునించే
సిసఫల మూరకే చనక చేకులు నా కింక దోడుతోడునక
న్ననసిజవైరికాంత కెన నా జనుతత్పరి నట్లు పల్కుఁ గా
జచునె యెఱుంగవైతి. గడచన్న పనుల్ నుడువంగ నేటికిన్. 228

చ. నలుగురు నింక చేసినను నవ్వంగ నేకరణిక సహింతు న
క్కలుచమనస్కుమో మెటులఁ గన్గొనఁజాలుదు నంచుఁ గోప మ
గ్గలముగఁ బూని గుఱ్ఱములకాపరిఁ గొట్టిన నేయుఁ బంచీ లో
వలికి గయంబు మీఱఁ జని భావము గొల్ప వసించుచెల్లెలిన్. 229

చ. కనుగొని మోమునక వెనుక గానఁగినియక నాతి యిందు ర
మ్మని సఖ నేకతంబు భవనాంతరగీమను మెల్ల మెల్ల దో
డ్కిని చని దాను మున్నట నిశూఢత నిర్వీర నిల్చునారెకుల్
గనుకని మొక్కి భూధవుడు కామిని వారికి జూపి యిట్లనున్.

- క. ఈవనితం గొనిచని విపి, నావసితలముందు నొక్కయసియంత్రముపై
వైపుడుతుత్తుసియలుగా, నావుడునొకగాకయచుచు నతులైసంతన్.
- చ. చెలియలిదిక్కు గన్దొనక చెచ్చెర నవ్వలి కాతఁ డేగినకా
దలచు లంతటం దరుణి వవ్వలకుం గొనిపోయి చంపఁగాఁ
దలచి తదీయరూపమును దైన్యమునుం గని సంహరింపఁ జే
తులు వెస రాక యిట్లనిరి దుఃఖితమానసు లొచు నొంహొరుల్. 282
- .. అక్కటా! శుద్ధాంతముందు నుండెడుతన్వికశ్యపాలకశఖ్య మబ్బెనెట్లు
కట్టనుఁ జెల్లెల్లఁ బట్టిచంపు మనంగ నాలుక యెట్లాడె నరవరునకు
మిగులసౌఖ్యాన్నిత యగురాజను, పరికీగతిపరమేష్టియెచటవా? సె
నబలఁజంపఁగఁ గూడఁపనిరాజుతోఁ చెల్పిమతివంతులెష్విరుమాన్పరైరి
- చే. దైవ మిటు తప్పజూచినతటి మత్తెవ్వ
రెంత చింత యొనర్చిన నేమిగలదు
కతినుండగు రాజుఁ గొలిచినకతన నిట్లు
గోరి వధియింపఁగా నియ్యకొనఁగవలసె. 283
- క. అని వగచివగచివిభువం, పొనరింపక తీరదనుచు నొకయసియంత్రం
బునపై చిచనిరిచెలితు, త్తునియలగుచుననిమిఁదదొరుగఁగనంతన్.
- క. మారుతరయమునదత్కర, వారిజములువచ్చియిచటవ్రా?లెనటంచుకా
జారుడు చెల్పిన బసవఁడ, వారితవిష్టయనియు క్తభావుం డయ్యెన్.
- ఉ. అప్పుడు మిండజగములు లచ్చెరు వందు చయారె చేతులే
యిప్పగిదిం వసింఁచె మఱి యాకరముల్ గలయింతిరూప మే
చొప్పున నుండునో యిప్పుడు చూడఁగనొ గద యంచు గోరికల్
విప్పు దలిర్పఁగా బసవవీరునిఁ గన్దొని పల్కి రంపలున్. 284
- మ. బసవాధీశ్వర! యాకరద్యయమునకా భాసిల్లుపద్మాక్షిసాం
వెసఁగంజూడఁగ వాంఛ చెందినది మాయిష్టంబు చేకూర్చి త
ద్విసజాతానన నెవ్వధికా సనిచి ప్రీతిం జూపవే యిప్పు డో
యనమాస్త్రామితగర్వనిర్దళనపాదాబ్జాతపుష్పంధయా ! 287
- చ. వలచినవాంఛితం బొసఁగి వారవధూజనతామనోజ్ఞలీ
లలఁ జరియింపఁబంచి మము లాలనసేయుట కెల్ల మూలమై
యలరుగదయ్య మామనవి యాత్మఘటించుచు నీప్రయోజనం

- బెలమి నొనర్చి డేసి యని హెచ్చగువేడ్కల వేడునంతటన్. 233
- సీ. భక్తు లెయ్యది వేడఁ బ్రత్యుత్తరంబీక
యొసంగు నేమము గాన బసవమంత్రి
తనతోడ మున్నుఁ డెల్వినచారుఁ బిల్చి నీ
వరిగి వేంగు తదంగనాంగ
శకలంబు లన్నియు నమకూర్చి కొనిరమ్ము
నాపుడూ జని విసినంబుతోన
నాడాడఁ బడియున్న యత్తున్క-లన్నియు
జతఁ జేసికొని వచ్చి సచివమాలి
లే. యెదుట నుంచిన చారుని యష్ట మొసంగి
శరణసందోహమున కెల్లఁ జూఁగి మ్రొక్కి
సంగమేశ్వరు మదిలోన సంస్థరించి
యతులలింగనసాయతహస్తూ డగుచు. 239
- లే. వెలఁదితనుఖండచయములు వేటువేట
నేర్చి యంగంగములు జతఁగూర్చి యచటి
భక్తపాదాంబువులు దానివైనఁ జల్లి
యించుక విభూతఁ గొని చీలికించుటయను- 240
- లే. తత్పదాంభోజజలము సంధానకరణి
పావనంబగు తద్భూతి జీవకరణి
యైన నిద్దుర మేల్కొను నట్లుగాఁగఁ
జిత్రకన్యక యపుడ సశీవ యయ్యె. 241
- ఉ. మారుని మేల్కొటారి యెలమావినిగుర్కొనుకొమ్మ మేలిబం
గారు మెలుంగుఁజీవ రతికామిసేల వసించుచీల్క-సిం
గారపుఁగ్రోవిరత్న పుజొకాటపుబొమ్మ యనంగ నవ్వు డా
వారిజగంధి నిల్చె ఒనవప్రభుమోల విలాసధుర్యయై. 242
- వ. ఆనమయంబున. 243
- ఉ. అక్కడ నున్న మర్త్యసివహం బతివిస్త్రయసంగతాత్మయై
యెక్కడ నైనఁ జూచితిమె యిట్టినిచిత్రము ఛేదితంబులై
యక్కడ నక్కడం బడినయట్టి కళేబరఖండముల్ భల్లీ

- యొక్కటఁ గూర్చి యీ బసవ డొప్పంగ జేసె సతికా నశించుగాన్.
- చ. ఇతని ప్రభావముల్ గనిన నీర్వరుడే యగుఁగాక మర్త్యుడకా
మతి గను బొలునే యనుచు మాటికి నచ్చుతి నేయుచుండఁ ద
స్సతి బసవేశ్వరాంఘ్రిజలజంబులపైఁ బడి మొక్కి పల్కె న
న్నతలభవత్కృపాచ్యుతరసాంబుధిఁ దేల్చి పునీతఁ జేయనే. 246
- ఉ. నీకరజాత నాఁడు నతిస్థురపాపభయం బణంచితకా
బ్రాకటసౌఖ్యసంపదకుఁ బాల్పఱి యుండితిఁ గాన నేక్రియం
జేకొని నన్నుఁ బ్రాచెదవా నిర్మలచిత్త నొనర్చి పోవవే
లోకనుతప్రభావ! యని లోలవిలోచన వేడునంతఁడన్. 246
- శే. బసవనామాత్యచంద్రండు ప్రమద మెనఁగె
గ్రమముగా నూర్ధ్వరేతయ్యగారిచేత
లింగధారణ మపు డొనర్పంగ జేసి
వివలగుజ్ఞానఁ గావించు వీని విదవ. 247
- నీ. ఆక్కళ్ళి-శ్రవణమొక్కుచు నిట్లను బసవేశ నావిన్నపంబువిచుఁడు
ధరణిపై నెవ్వరుకేమతముష్టదైవాభిధానంబుల నమరియుంట
బసవేశ్వమే కాదె! నకలవిధంబుల నావేల్పు వరయంగ నీవె కాన
భవదీయనామసంప్రాప్తగా ననుజేసి యవనిర్ధిలఁజేయు మనినబసవఁ
- ఆ. డక్షిణతరణకలయూననంబులుగాంచి, నశ్వచూరకన్న నగళరాస
భక్తు లతనిభావపద్ధతి బసవయ, టంచు నామమిడిరి యబల కపుడు.
- మ. ఆతిఁబిలాఁతియై ధరం బరగునయ్యింభోజవత్రేక్షణా
చితశోభాకలనాభిరూప్యవిలసచ్ఛృంగారముల్ గాంచి య
ద్భుత మొప్పుకా వశి విండజంగమచరుల్ పుష్పాంబుకోహ్యచ్ఛరా
తతవైత్వానరహేతి కానిచయనంతప్రాత్యచేతన్ములై. 249
- ఉ. లింగజేఁబిఁ దేల హృదయంబులఁ గోరినవారి వాంఛితం
బంగద హర్షఃబూని బసవాధిపుఁడాబలజాక్షిఁ బిల్చి యీ
జంగమమూర్తులకా గునుమసాయకృత్వే లోన నేలుపా
మ్యంగన! యన్న మొక్కి జలజానితవేణి రఁచించె నీగతికొ. 250
- క. ఓతితలముననొఁసతి కొక, పతియుండినయోగ్యమగుచుభాసిలుగాకే
గతివలఁప నొక్కయువతికిఁ బతిబాహుభ్యంబుయు క్తపద్ధతియగునే.

క. మితిలేనిజంగమావళి, మతివాంఛలు తీర్పుఁగా సమర్థుఁడ నా కీ
గతి కల్పింపక కరుణా, న్నతిచే మీదానిచేసి ననుఁ బ్రాప్తఁడవడే.
చ. అన బసవేశ్వర డిట్లనియె సంబుజపత్రవిశాలనేత్ర! యి
ట్లనఁ బనిలేదు భక్తనిహహమ్ములఁ గామసుఖాభిలాష లిం
పెనయఁగఁ దీర్ప నిన్ను సృజయించె శివుఁ డటుగానఁ జింతలం
జనకు మనీయసత్కరుణసత్త్వసమర్థత గల్లు నీ కీకన్. 253

తే. పొమ్ము వారియధీనపు గమ్ము నిమ్ముఁ
గమ్ముకలుపమ్ములను వెడఁజిమ్ము మదిని
నమ్ము నామాట మేలు చేకొమ్ము సుస్థి
రమ్ముగను ముక్తి దొరకు నిజమ్ము సుమ్ము. 254

చ. అని నవలా నొడంబఱచి యాత్మల నువ్విభులూరుమిండభ
క్తనిచయముకొ ముగం బలరఁ గన్దొని మీరలు వేడ్క నీశుభా
ననవలనక ననోబ్బముల నాటినకోరిక లెల్లఁ దీర్చిగొం
డని యనుపక వడిం జసిరి యంగనఁ దోడ్కొని వార లందఱున్. 255

క. ఈకరణివారలేగఁ గృ, పాకరుడగుబసవమంత్రి యద్భుతమహిమం
బాకాంక్షంఁగొనియాడుచుఁ, బ్రాకటమహిమాఘ్యమాదిరాజప్రముఖుల్.

తే. నాగమావలోకనమునకు హృష్టులై
యంతిపురికి వేగ నరుగువారి
నవ్వుగాక్షి చూచి హర్షంబు సద్భక్తి
దొలుక వందనములు సలుపునంత. 257

క. వనజాక్షిభక్తివైరాగ్యనియమమాహాత్మ్యనిష్ఠ తాత్మలకు ముగం
భ్రానరీంపఁ బెక్కువిధులన్వీనుతింపుచునొక్కహర్షయోమలతలమునన్.

చ. బసవనితో సమప్తశివభక్తనికాయ మతిప్రమోదహృ
ద్విసరుహాయుక్తమై మహిమ పెం పెనఁగక సభ దీర్చియుండె సిం
పెనఁగ హిమావనీధరను తేశ్వరసంగతమై నిరంతరో
ల్లసనము నొందునా ప్రమథులం బురుణించి విలాససంపదన్. 259

ప. అని చెప్పినఁ గుంభసంభవుం డవ్వలి కథ యెఱింగింపు మనుటయు.

మ. మిహికాహార్యసమానధైర్య! మధురామేయాబ్జసౌందర్య! పూ
ర్వహానిద్రాజితధైర్య! శౌర్యఘనపారావారగాంభీర్య! దు

- స్వహతేజోజితసూర్య! భాసుమసీపాదేవతాచార్య! వే
దహయాంఘ్రివ్యయసంతతార్చనకళాతాత్పర్య! వీర్యోన్నతా! 261
- క. లబ్ధవికాయవిచారా!, యద్భిసమగ్ధీర వైరిహరణవిచారా!
లబ్ధశినాచారా! ప్రా, రబ్ధసుకృతభవశరీర! రమ్యాకారా! 262
- తోటకవృత్తము. శ్రీకరబంధువశీకరచర్య! ప్రాకటభూపరిపాలనధుర్య!
లోకచుడేశలొప్పయధైర్య! ఓకరశత్రువిభేదనశౌర్య! 263
- గవ్య. ఇహ శ్రీమ చ్చెన్నమల్లికార్జునకరుణాకటాక్ష లబ్ధకవితామాధగిరి
ధురీణ కాశికగోత్రపవిత్రకవిజనస్తుత్య పాపయామాత్యప్రణీతంబైన
చెన్న బసవపురాణంబను మహాప్రబంధంబునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము

ద్వి తీ యా శ్వా స ము.

మన్నమరాంబాహృ
తామరసవిహారపట్టదస్త్రలేశ
స్వామిశృపాబ్ధశుభ
స్తోమా శ్రీయమృతలింగశోభననామా.

1

ప. అపధరింపు మయ్యగ స్త్యముసీంద్రునకు రేణుకగణాధీశ్వరుండు తరు
వాతివృత్తాంతం బిట్టని చెప్పందొడంగె.

2

చ. అటు వసియించు భక్తనిచయంబులు జంగమసత్ప్రసాదవి
స్ఫుటమహిమల్ వినం దివిరి భూరథమూర్తి దిగంతపూరితో
త్కటనిజకీర్తియై వెలసి ధన్యతఁ జెందిన మాదిరాజు హృ
జ్జటిలముదంబునం గని రసస్ఫురితోక్తులఁ బల్కె సీగతిన్.

3

మ. అనఘా! శైవరహస్యముల్ భవభివ్యక్తంబులై యుండుఁ గా
వున శ్రీజంగమసత్ప్రసాదమహిమంబుల్ చెల్పి రక్షింపవే!
యన నాధన్యుండు మున్ను మీకరుణ నాద్యంబైన భక్తాళిచే
వినిన ధైర్యచియింతు నంచుఁ బలికె విస్పష్ట మానట్లుగాన్.

4

త. అమృతసంధా యకంబయియప్పరగిప్ర, పూర్ణమైమత్తసారంగకీర్ణమైచ
రస్తరుద్వరగంధర్వరాజమగుచు, నతిశయిల్లెశ్రీజీమాతమవనియందు.

ప. తద్గిరీంద్రంబున.

6

మ. అకలంకోజ్జ్వలమల్లి కాఙ్గనసుతివ్యాహరయుక్తాఙ్గరికా
శుకముఖ్యాండజనాథసంక్రమముదస్త్రోక ప్రరోమాంచకం
చుకదేవర్షి నివాసదేశవిలసచ్ఛోభావహచ్చాయద
ప్రకటామ్లాదిమహీజమా కదలికారణ్యంబునం దొక్కచోన్.

7

—ॐॐ గంధర్వనికథ. ॐॐ—

- క. కమలాధివాసవిలస, త్కమలాసవసాయిభ సలకమనీయంబున్
గమలీకకిరణకీతల, కమలంబగు నొక్కకొలనుగడు వెలుగొందున్.
- ః. తత్తీరంబున గంధ, రోవ్విత్తముఁ డచలుండునై మహేశాక్షతురంగుం
జిత్తమునం ఁడినురముని, సత్తములగ్నింపః దపముసల్పుచునుంచెన్. 9
- ఉ. అంతట నొక్కనాడు నిటలాక్షపదార్చకు లాజవంజవ
భ్రాంతివిహారు లంతరచరద్రిపుదూరులు యోగమార్గవి
శ్రాంతులు పంచవర్ణమనుజాధిపమూర్తులు నైనశాంతుఁ డె
శాంతుఁ డనంగ నిర్దళమహాత్ములు శ్రీగిరి సంచరించుచున్. 10
- చే. అచట జంగమశిష్యగోహంబులందు
మాధుకిరభిక్షుగొనె శివారాధనంబు
జేసి భజించుత మనుచు విలాస మలర
దత్సోచరతీరంబు నటయ నేగి. 11
- సీ. విమలమౌనాకచోబ్రవేశించి తప్ప క్తమంబులగడిగిపాత్రంబులందు
నించియొంకరయ్యుంచాక్షరిమంత్రపూజతోపేతభూతిఁ జల్లి
యట్టనిగాచ్చన నెలమితోనొనరించి యర్పితంబగు తన్మహాప్రసాద
మొదటికశికడికగపటచుచుభుజంపుచు లింగయోగవిన్ఘ్నరినున్న
తే. నారలను దత్సమీపనివాసమందుఁ
దపము సల్పుచునున్న గంధర్వవిఘ్నండు
వీక్షణము చేసి తచ్చువ్య వెగటు దోష
నిట్లు లని వల్కె నజ్ఞానహృదయుఁ డగుచు. 12
- చ. శివు ధరియించి సంతతము శ్రీవరబాణునిఁ బూన్చి యాత్మసం
భవహరుఁ జిత్తమందు నిడి ఫాలవిలోచనలాంఛనంబులే
యవిరళభక్తిఁ దాల్చి ఘను లౌ నన వర్తిలు మిర లీగతిన్
కుపనవిరోధి కెంగిలిప్రసాదము కొంకక యిచ్చు టొప్పునే. 13
- సరులెవ్వరై న మిగతి, హరునకు నిటుభుక్తశేష మర్పించుట యీ
ధరణీతలమునగలచే, దురితాత్మకులారయనుచుదూషించుటయున్.
మ. విని కోపజ్వలనావృతాత్మఁ డగుచున్ వేగంబ గంధర్వని
గని యోమూఢ! మహాప్రసాద మెఱుంగంగా లేక యుచ్చిష్టభా

- వన దూషించితి గాన నీయఘము పోవం జాలఁ దేవెంట నీ
ఘనతేజం బట గ్రామనూకరపుమేక వైకొమ్ము పొమ్మి కిటన్. 15
- చ. అనవుడు భీతి నొంది వినయంబున నిట్లనుఁ గేలు మోడ్చి యో
యనఘతరాత్తులార ! తెలియం గనకే విము నాడినట్టి దు
ర్విసయవచోఫలం బనుభవింపక తీటునె యింక శాపమో
చన మెటు లయ్యెడుకా దెలిపి సంతస మందంగ జేయరే! యనన్. 16
- ఉ. కోపము మాని యిట్లునిరి కొన్ని దినంబులు ధారుణీస్థలిం
బ్రాహ్మతపోత్రిరూపమునఁ బర్యటనం బొనరింపుచుండి రు
ద్రాపరమూర్తియైన శరణాగ్రణి డించువ్రసాద సేవఁ ద
చ్చాపము వీడి హేమగిరిచావునిప్రాపునఁ జేరె దెట్లనన్. 17
- లే. ఆమృతసంపాదకంబుఘోరాఘమోచ, నాదికారణమైనదివ్యవ్రసాద
మేవగింపఁగవచ్చినయేనమితర, గతీ జెడదుతత్ప్రసాదభోగమునఁగాని.
క. అని జంగమవరులొసఁగిన, ఘనశాపాక్రాంతుడగుచుగంధర్వఁడుశో
భనజహపముగొల్పి, కొనియేంద్రత్వ ణమ గ్రామకోలముహాపున్.
చ. కొఱకొఱ లాడుచుం బుడమి గ్రచ్చుచు బవ్వెఱతోడ నోరగాఁ
బిఱిగిడి జూచుచుకా గడుపువేగున కంకరగాఁగఁ బోవుచుకా
గఱకట పండ్లు గీటుచు నెగంబడి ముట్టెను దుంగము స్తైలం
దెఱలిచి మేయుచుకా బొదలతీగల డాగుచు నేగె జాగునన్. 20
- క. ఈకరణం జనిచని యా, నూకర మూహారఁదిరుగుచుంజనుచును శో
భాకలన ధరిత్రి లన, న్నకంబగు విజయవాటినగరము చేరెన్. 21
- లే. ఆపురంబున నెపు డండుఁ గాపురంబు
నెఱుకకలమున జనియించు బెరుకువుండ్ర
పామరుం డనఁ గలఁ డొకపామరుండు
సకలకర్తనుగుణరాశి సత్యరాశి. 22
- వ. వానియాలు బండంగి యనునది. 23

అంత బండంగి కథ. శ్లోకం

సీ. సం దెఱింగిననొంగ సాదెనగొట్టు పిసాసి దివ్వరి జెరజముబటాని
తచ్చనగొండి పోతరక తై కల్లరి వల్లింత మాయలబెల్లి కటికి

నక్కచిక్కులమూరి వెక్కురురూపిదూబరదిండిబొంకులచానమొండి
బొజ్జగులాడిలడారి బిల్లి పల్లాకిజూదరియబ్బెరాసిగాతలకొటారు

ఆ. మగనికంటినెనును వగలాడి శివనత్తి
బలుగయాలి పారుగుపాలిజాలి
మందులాడి చెడుగుమానిసి బూతంబు
పసిడి బిచ్చగాండ్ల వెన్నగుదియ.

24

ఆ. అట్టివారి యింట నటుతగా నున్నట్టి
పెరకపంచలోన గుటుకు లిడుచు
నచట నచట దిరిగి యల పంచి యలపంచి
పండియున్న బుండ్రపామరుండు.

25

చ. కని సతిఁ బిల్చి యిక్కిటసి గావసి చూచితె యెన్న! డిప్పురికా
గనుఁగొను పంపిగా దిది దినంబును గంజియుఁ గాటఁ బోసి పెరి
చినెనినుండు నంచుఁ బతి చెప్పిన సంతసమంపిదాని నొ
య్యనఁ దరి జేరఁ బిల్చి పులియంబలి యించుక వోసె మూఁకుటన్.

ఆ. అంబకళము ద్రావి యది మొద లాపంది
యెచటి కరుగఁబోక యెటుకునింట
గంజికడుగుచేతఁ గడుపు నింపుచుఁ గొంత
కాలముండె జాతిగతుల సంత.

27

సీ. శివరాత్రికతిభక్తి శ్రీశైల నల్లభుఁ గనువేడ్కవృద్ధజంగమ మొకండు
చనిచని బెజవాడ సాయంతనమునకుఁ జేరి వేరాఁకటిచిచ్చుచేతఁ
బడలేక భిక్షుకై భవభక్తభవనంబు లెచ్చోటఁ గల పని వచ్చివచ్చి
యెటుగఁజాలక యిది కఱకంతుభక్తమందిర మని పుండ్రపామరున

నే. కరిగి తద్వారదేశమునందు నిల్చి

[యింటి

ఘంటవాయించి తోడ శంఖంబు నొత్తి
భిక్షు యనవుడు బండంగి విని యడంప
రాసికోపంబునను మందిరంబు వెడలి.

28

సీ. కనుఁగొనె పలుల గ్రమ్మినమేను వ్రాలిన
కనుబొమల్ లోతులొ కనులదోయి

చణఁకెఁగుశిరమును బొణఁకెఁడు గమనంబు
భగ్గునంతావలి పక్కకంటి
జొల్లుగాఁచెడు నోరు తెల్లనగడ్డంబు
తెగనిశ్లేష్ఠంబుచే నగులుమాట
వెన్నంటు పొక్కియు సన్నపుఁజేగోల
పొడివగ్గు కాకిచూపులును మఱియు

౩. బడలు కక్షపాల గొడుగు క్షర్ణపుగంగ

చెవులఁ దగులుబడఁగ చింపిగోచి

యెవను శిననినెజ్జ రుదురాకలును బూచి

యమరు ముసలిజంగమయ్య నపుడు.

20

చ. కనుఁగొని డాయ వచ్చి శునకంబువిధింబునఁ గక్కరించి యి

ట్లను నను నొంటి నుంటఁ గని యద్దమ కాతిరికాడ బిచ్చముం

గొనునెవ మూని వేటొకటి గో రిటు వచ్చినజాడ దోచె నా

పెనిమిటిఁ గన్న నిన్నిడుమ వెట్టక యూరక పోవనిచ్చునే? 30

ఉ. కల్లరులైన యాపొరుగుకాంత లెఱింగిన శేలి సేయుచుం

దొల్లిటివైర మెంచి పతితో వినుపింపక పోవ రంతతోఁ

జెల్లును నాడుకాపురము చిక్కిన సీకును భంగపాటగుం

దెల్లముగాఁగ నింక నిట ద్రిమ్మరుఁ గూడదు పొమ్ము క్రమ్మఱన్. 31

క. తినియది చూడినమాటలు, విని జంగమమూర్తిమహిమగటుంగదోపం

గినలోశివాయనిర్ణము, లనుగగములఁ జేర్చిచనికలంబదియనియెన్.

ఉ. అక్క! యిట్టు లాడఁ దగునమ్మ? నర్హతఁ గామచారియా

తెక్కలికాని నాడుపగిది? ; సిరిగట్టునివాసుఁ గొల్వఁ బె

న్నక్కున నేగుచో జననమాజము గుఱుఁగ లేక యాచట

జన్మటచేత భిక్షకయి చేరితి నీగృహసీమ కోమరీ! 32

ఉ. కాలము సర్వముం గడచి కార్యము మేనునఁ జెంది వృద్ధునై

కాలు కరల్పలేని ననుఁ గామవికారి నటన్న నవ్వరే ?

యేల వ్రథాకుఁబముల నేచుఁగ బిచ్చము తెచ్చి నెట్టినం

జాలు మఱేమియున్ వలదు నాపుడుఁ గోపముతోడ నిట్లనున్. 34

ఓ. ముది మని చప్పెనొ పైత్యము

ఓ. దిక్రెనొ యటుగాక యుమెతకాయ నమలితో

మరనారిభ క్తవర్యుల

కననములకు గాక యిటకు జనుడే నగునే?

35

చ. ఆసిన నతం డిట్లనియె.

36

నే. నెలకే! నీ జనుమాటయే నిజముగాసి

మాకు గల చొక్కత్రత మేరిమందిరమున

మురుపు వేడితి నచటన గొన్నగలయు

గాన కగుభిక్ష పెట్టుము గడవ వలదు.

37

గ. నాపైడుగామినియిట్లను, మావంగడమందు జంగమములకు చిచ్చుం

బానంత పెట్టినొప్పుదు, నీవెట్టితనంబు మాని నిలువక చనుమా. 38

ఆ. అనినజంగమయ్యయని యెదొల్లిటివారి, చర్యలెల్లసూరసాని మొదలు

కై నవరులు పూజనేయుటచే గాచె? యిహాపరార్థసిద్ధు లెల్లగనరి.

క. కావున జంగమచర్యుల, సేవించుటగలన గిడు చెందుట గలదే?

కేవలపావపువాక్యము, లీటని జను లెప్పలైన సల నన గలరే? 40

చ. ఆన విసి క్రోడఘూర్ణితనిజాననయై శివసత్త్వికై వడిక

నిన వెగడైన పల్కు లివియే యన నేటికి? వారిచాడ్వనక

ఘనమగు కొల్బుగావెయలు గల్గినవారము గాము నిన్ను కే

చను మింక నిచ్చితేని వెలుచక నిను గొట్టక మాన గట్టిగన్. 41

ఆ. ఆకునుజోవజాలవే సంఘంబు, గంటతొకట్టుగానుంచుకడుపునిండ

గుడుగుమిచ్చునీడ్డిబడి తెలారు, దాకనిరలినగలుగు దుష్కర్యము

చ. అడిగినచోట భిక్షు గొనునట్టివ్రతంబున నొండుచోట నే

నకుగంగజోదునే! తగినయట్టు లొసంగిపోవరా కనక

బెడుగుడిసాసి బల్లుదియ చేకొని జంగమసూ మ్మటంచు నె

నవడి గదియంగ బోవుతఱినాతిమగం డరుదెంచి చెచ్చెగన్. 43

ఉ. కోమలి! యేల భిక్షకుని గొట్టుగం బొయెద నన్న నాథుతో

గానిని పల్కునట్టి తరి గా దనిన న్విని పోక భిక్షుకై

గాముతెఱంగునక కగిలె గావున గొట్టక మాన నన్న న

ప్పామరు డాలితో నిటుల బల్కె దయాసముపేతచిత్తు డై. 44

ఆ. వృద్ధు వేళగానివేళ నాచట డస్సి, నచ్చినాడు గాన వలదు గడుపు
గలుగుకొలది వెట్టుమలుకయేమిటిటు, లనినవిధుసెపల్కులరుచిదోష.

ఉ. ఈనడువీనుఁ గెక్కడ మఱెవ్వరిఁ గానక వచ్చె నంచు గో
సానన యశాచు నెక్కడివ్యయం ఒరుడెంచె నటంచు నాథు లో
లోన గొణంగి తిట్టుచు విలోలతఁ దోచక సంచరించుచున్
దా సీటు కొంతపొద్దుఁ గడుతల్లడ ముది యొకింత కిన్కతోన్ .

ఆ. తనదుప్రాతమగఁడు మనిన నాఁ డికిమూల
దొంతిసండులోన దొంగతనము
సనక డాచినట్టి తమిదెపిండి యొకింత
పెట్టి పొమ్మటన్న భిక్షకుండు.

47

సీ. అఖిలంబు నెఱుంగ 'క్షుధాతురాణాం న రు
చి ర్న పక్షం' బనఁ జెల్లుఁ గాన
నాచటివెల్లున నప్పిడియంతయు
నతివేగమునఁ గొని యాత్మలింగ
మునకు నివేదనం బొనరించి యించుక
యారగింపం బొడియగుటఁ గుతుక
కడ్డమై యవ్వలి కరుగక యున్న నూ
ర్పడలమిఁ గేల నె త్తడచి కొనుచు

తే. డిల్లవడి యిలపై బొరగిల్లి కొంత
తడవునకు లేచి కూర్చుండి వరిన నిల్పు
నెఱుకుజవరాలిఁ గనుఁగొని యెఱుంగ రాక

సన్నముగ నిట్టు లనియెఁ దజ్జంగముండు
క. కనుఁగొనిన మగికసహృత్, కనిపెడియూహాఁతనున్ని తగ నాకై డాఁ
చినదానవెచాలునుమా, యనియెగిలిన సచటనునిచియతఁడేగెవెనన్ .

48

చ. అనఘతరాత్తుఁ డి ట్లరుగ నంతట నక్కలుపాత్మ యాత్మ లై
తనరెడికాంతలం బిలిచి తామరసాయతనేత్రులార! నా
పెనిమిటి సేయుడండుగము వింటిరె! తా నొక పెద్దదాత సం
చును గృహ మెల్లపారడి చెడక దలపోసె వివేకహీనుడై .

50

ఉ. ఎక్కడనుండి కచ్చెనొకొ యింముదిజంగము ఛానిరూయలో

జిక్కి తరాలనుండి యొకచీమకు బోవగ నీక డాచునా

చక్కనిపిండి న న్దదిమి నర్వముఁ బెట్టగఁ బంచె నింక నే

నెక్కరణిక్ పసింతు మరు లెత్తి వ్యయం బొసరించువీనితోన్. 51

క. అప్పిండియుఁ బులగముపైఁజప్పగలిక్ నైచకతఁడు పాఱగఁజల్లెం
వప్పవరించితీ నెచటనొ,తప్పజసినవానిమీఁద నయదలంచుదురే.

ఆ. ఏననేకపతుఁ నెనసి కాపురముంఁజి,గానియింత బెరుకునాసి నెఱుంగ
జంగమయ్యతోడజరుపుఁగాపురము దా,నింకననుచునువిదయిల్లువెడ

కె. తోడన యేగి పామరుఁడు తొయ్యలిఁ జక్కగఁ బట్టి నాతి!నిక్[లె.

వీడి సమేషమేనియును నే పసియింపగ నేర లిట్టులం

సూడునె నాపయిం బెలుచుఁ గోపము సేయక తప్ప నైచి ర

మేడకుఁ బోయె పంచుఁ దనయింటికిఁ దోడ్కొనివచ్చె క్రమ్మఱన్.

చ. అటు చనువెంచుముక్ తపసి యచ్చట డించుప్రసాద మప్పు డ
క్కిటి భంజియింపఁ గాంచి కడుఁ గేరుచు సొమ్మున సొమ్ముఁ జెందెమే

లిటు వసియింపఁగా వలువదే! మనభాగ్యములంచు నత్తెక్

వటుకున నిల్లుఁ జొచ్చి ప్రమదంబున నిద్దురఁ జెంది రిద్దఱున్. 55

తే. అంత నప్పొత్తిభక్తిసకాంతజంగ,మప్రసాదోపభోగనన్దహిమకలన
విమలసుజ్ఞానమాత్మఁబర్వినగిరిశ,భక్తులిచ్చినశాపంబువాసె ననుచు.

స. ప్రమోదంబు నొంది యప్పుడద్దేహంబు విడనాడిఁ గంధర్వరూపంబు
నహించి శుశ్రవరపదంబు నొంశం దలంచెయు నంతలోన తన
మనంబున.

57

ఆ. ఇక్కితాతవర్య నింట నుండుట నుఖి, నైతి సత్ప్రసాదమబ్బె శావ
ముజ్జగింప గంటి నొక్కమేలైన నీ,తనికిఁ గూర్చకున్నఁ దప్పు గాఢె

క. కాపునఁ బ్రత్యుపకారము, గావించినపిదప ముక్తి కైకొన గగు నే
నేవిధి సంతటిదాతక్, భూపాలయమునందు నిల్లుఁబోత్రాకృతిచేన్.

స. అని తలంచి యచ్చటు వాసిచసి యొక్కలివాలయప్రాంతంబున
నిజజన్మనర్తనంబులు మాసి యాశ్వరవదభ్యానం బొసరింపుచు
నుండె నిచట.

60

క. తెలవాటుఁబయిగిరాతు, డలసతి మేల్కొంచెయాలయప్రాంగణభూ
తలమునఁ గిడిగానకమఁగె,గలవలమందును దుర్వికారాకృతులై.

ఆ. వెఱుడు నిరుగు పొరుగు మఱి వాడవాడలు
పురము బయలు వెడకి సరవి బంది
గనక ముసలి జంగమయ్య గైకొనిపోవ
వలయు నింత నిక్కువంబు దలవ.

62

కీ. ఎత్తుండని వచ్చి యెంతటి కెత్తుకొనియె
బడుగుజంగము కూళుడు కుడుచునింటి
కెద్దు చేసిన దుష్కర్మ కేటిగతియె
యనుచు జరించి యటఁ గొన్ని దినము లరుగ.

63

స. శరవికసనంబు నిర్మల, శరసరసీభాస్వరజ్జనముదయవగు నా
శరదాగమమున మాధవ, శరదేవ్యర్చనములు చనుదే సంతన్.
క. నిండినవేడుక ధరణీ, మండలపతి చండికకు సమర్పణ సేయన్
బండుగవేటలు వే గొని, తెండసి తలవరులఁబంప దృఢగతివారల్.

చ. పురిఁ గలచోటులన్ వెడకి పూర్వ మొసంగెడిచోట్ల మేష కా
సర కిటి తామ్రచూడములఁ జయ్యనఁ గైకొని యంత పుండ్రపా
మరుఁ గని యోరి పామర! యుమాసతి పండుపు గాన నీడుమం
దిరమున సిచ్చవచ్చు కిటిఁ దెమ్ము రయ మ్మన నాతఁ డయ్యెడన్. 66

క. మందిరమున వసియించెడి, పంది యటకొతప్పించనియెఁబండువకికనే
చందమునఁ దెత్తునని డో,లాందోళనచిత్తుడగుచునతఁడుండుతటిన్.

చ. వనజశిలీముఖాంతకనివాసమునన్ వసియించె నూకరం
బని యొకరుండు దెల్పిన రయంబున నచ్చటి కేగి దాని బం
ధన మొనరించి తెచ్చి నరనాథుని సన్నిధి నుంచి చెంచు దాఁ
జనినతదీయపోత్రిఁ గని సప్తద మొందె; మహీశుఁ డంతటన్. 68

క. ఎవ్వరు గొట్టంగఁ జనఁ డీ, క్రొవ్విసకిటి బట్టి నేన కొట్టెద నని చే
రివ్వున నసిగొని వ్రేసిన, యవ్వరఖడ్గంబు భర్తమై కనుపట్టెన్. 69

మ. నరనాథుం డతివిస్తయ్యాన్వితమనోనాళీకుఁ డై మంత్రిశే
ఖరు కావించి విచిత్ర మయ్యెడుఁ గిటిం గన్దొమ్మఖడ్గంబు బం
గరువై కన్నడ దీని పోకి యిటు లోకంబందునం గంటిమే
కిరిమాత్రం బనఁ చూడరా దనుచు లెక్కింపంగ నమ్మంత్రియున్. 70

క. అరుదందెదేశమున నిజ, పురమునఁ గలయునుము దెచ్చిపోత్రివరకళే

బసముదగిల్చిన జామీ, కకమై యొకవర్వతంబుకై వడి నుండెన్.

వ. అంతట దద్దామువరాహం బాత్మశరీరంబు వీడుకొని గంధర్వంజైత
త్సమయాగతభర్తరత్నాంచితదివ్యవిమానం ఒధిరోహించి జంగమ
ప్రసాదోపభోగంబునంజేసి శాపమోచనం బందితి నుఖ నైతి నని
సంతసించుచు శివపురి కరికై వత్కోలంగం బలివిమలశాతకుం
ధంబై వెలుంగుచుండె నంతయుం గని రాజపురంబరుండు విస్తయం
బంది యమ్యూటవికు రాకంచి నీ కీ వరాహం బెట్లు దొరికె నని
యడిగిన వా డి ట్లనియె.

72

స. నన్నాభ! విను మొనా డు మాగ్నిహమున
కెచ్చోటనుండియో యేగుచెంచి
గంజకడుగు ద్రావి కిలక యున్నంత
గొంతకామునకుం గుధరభక్తి
భజియింప బోవుచు ఎడుగుజంగముం డొక
డద్దమరేయి మాయాలయమున
కశనార్థియై చేర నతని కించుక చోడె
సున్ని కెట్టిన నది చొరక కొంత
తే. డించి చన నది యిక్కిటి గాంచి నమలె
నదియ మొద లిల్లు వెడలి శివాంగణమున
నున్న యాజాడె చెలిసి నే డుత్సవమున
కీర్తరికే బ్రీతిగాఁ చెచ్చి తిటకు ననుడు.

73

పంచచామరము. రసాతలాధినాథుం డబ్బురంబు నొంది జంగమ
ప్రసాదసన్నహత్వమెంచె ఒకజాతనూతికి
వసంబె యంచు నన్ను తించి వస్త్రభూషణాదివ
స్తుసంతతిక ముదం బొనర్చి తొలె జెంచు నంతటన్.

74

వ. ఇట్లయ్యసశీశ్వరుచేత బహుమానాన్వితం బై శబరాన్వయభూష
ణుం డాత్మగతంబున నివ్వందివలనం గాకె రాజుమె వ్పంది లెక్క
లేనిధనంపుంగువ్పం దిలకింపంగంటి మత్పూర్వజన్మసుకృతఫలం బి
వ్వరాహరూపంబై వచ్చి నాయంటం గవ్వంబున కోర్చియుండి యం
తంబున నన్నింతభాగ్యవంతుని జేసియియ్యనంతాకాంతునకు సంత

సగ బొనగూర్చి తనువు వీడ్కొని చనియెం గాని కేవలసూకరంబు
గాదని ప్రమోదంబు నొందుచు సజగృహంబున కరుగునవసరంబున.
చ. సిరిమలతేని గాంచి నిజసీమకు గ్రమ్మఁ బోవునట్టియా
శరణునిరభ్యుం గన్గొన ససంభ్రముఁజై శబదండు వచ్చి భూ
వరునకు మొక్కి నాఁటిగణనర్థుఁ డీదే చనుదెంచె నన్న ను
స్థిరతరసమృదాంబుసింఁ దేలి మహితలనాథుఁ డయ్యెడన్. 76

శా. ధీరామాత్యులఁ బంచ జంగముసిం దోఁడైప్పించి మాణిఃస్థి
రామాధుం దగఁ జేసి యర్ఘ్యమును బాహ్యం దిచ్చి శశ్వన్నమ
స్కారవ్రాతము సన్నుతుల్ సలిపి లోకిస్తుత్య! ప్రాంచత్తృపక్ష
మీ రిచ్చోట్టికి వచ్చుటకై మిగుల నెమ్మి జెందె మాభాగ్యముల్.

శా. స్వామీ! తాపకభుక్తశేషము భజించుం గల్గి కోటం బయ
స్సామగ్రిం గనకం బొనర్చి పిరవక్ష సద్రావగంధర్వుఁడై
హేమస్ఫారవిమాన మెక్కి సురమోసీశాదు లగ్నింపఁగా
సోమార్థాంకితజాటువీటి కరిగెక బోధ్యంబు రెట్టింపఁగన్. 78

ఉ. కావున సీమహామహిమ గన్గొన శశ్యమె యంచు నెంచున
బూహరువాన్యము ల్వినయపూర్వయారస ముప్పటిల్లఁగా
భావజవైరితుల్యుఁ డగుభక్తరణ్యుఁడు పల్కె నార సీ
భావము గాననయ్యెం గులపాననమూర్తిని రాజశేఖరా! 79

క. భువి జంగమప్రసాదము, భవరోగోషధము గానఁ బార్థివ! నీ కే
విజరింతుఁడన్యహత్త్వము, ప్రవిమలమతివినుమటంచు బలుకఁదొడం
చ. కలఁ పొకభక్తుఁ డబ్జశరఘస్తరపాదపయోజపట్పదం [గన్.
డలఘుతరప్రభావుఁ డతఁ డక్కడ నక్కడ శైవమందిరం
బులఁ దగుభిక్ష మెత్తి జలపూర్ణతటాకసమీపధారుణీ
తలమునఁ జేరి యచ్చట నుధాకరశేఖరుపూజ నల్పుచున్. 81

తే. తత్ప్రసాదంబు భోజనాంతరమునందు
నుంచి లింగార్పితంబు గావించి యార
గించి యాభాజనం బట్టి కెడతటాక
జలములో వైచి చరమూర్తి చనినయంత. 82

వ. అట్లు నీటక వైచితరీయం దొక్కకణం బుండి రాలిన. 83

చ. అతులీతపూర్వజన్మ సుకృతాతిశయంబునఁ దజ్జలాంతర
స్థితశరణ ప్రసాద మతితీవ్రత నొక్కయుపంబు మ్రింగి వ
ర్జితసుషమాంగమై యట చరించుచు చుండినకొన్ని నాళ్ల క
ద్భుతముగఁ జెం చొకండడవి దూరపు వేటల కేగి వచ్చుచోన్. 84

జ. చెఱువునసీరముఁగనుఁగొని, తఱుచుగఁగల విచటమీలుతభ్యమనుచున
య్యెఱుకపుడు సంతసంబున, మెఱయుచు పలవైచితిగి చె మక్తువతో
కో. జాలమునఁ జిక్కివచ్చిన మీలతోడ [డన్.
సత్ప్రసాదోపభోగి యుపంబు దగులఁ
గాంచి సంతసమున మెయి పెంచి చెంచు
చిక్కమున వైచిగొని గృహస్థీమ కరిగి. 86

చ. తనసతి జేరఁ బిల్చి వనితా! యిది చూచితె మంచిచాయమీ
న్దొని చనుదెంచి నాఁక యిది గొబ్బునఁ గూరఁగవండి తెమ్ము నీ
నవనకు నట్ల చేసి యది యన్నము రెట్టిగఁ దట్టఁ బెట్టినం
ది నె శబరాన్వయోద్భవుఁడు తేవకుఁ దన్మచు లుగ్గడించుచున్. 87

చ. ఒది మొద లాకిరాతపతి యందఱు మేలన హింస సేయుటక
వదలి గిరిశ్వరాంఘ్రిలు దలంచుచు నెమ్మది నుండినంతఁ గొ
న్ని దినము లేగ భీకరవసీకిటి యొక్కటి పక్కణంబులో
మగమునఁ జొచ్చి యందుఁ గల మానవులం గలగుండు సేయుచున్.

క. చనుదెంచి యాశబరుఁ గ, న్దొని వడి దంష్ట్రావిటంకకోటినఁ బడఁ జి
మ్మినవిగతఃపుండ్రైయ, య్యనఘుఁడుభువినొరఁ గెవజ్రహతగిరివోలెక.

ఉ. వానిఁ బరేతరాజభటవర్గము నారకబాధఁ జేయఁగాఁ
బూని కఠోరచర్యఁ గొనిపోవఁగ వచ్చిన సీశుదూత లో
పెఱా నిలువుం డితండు మహిమోన్నతజంగమసత్ప్రసాదభు
జ్జీనచరప్రభావమున మేలగుపుణ్యశరీరి గావునన్. 90

చ. యమనిలయంబుఁ జేరఁగ ననర్హుఁడు సొంపని కల్పభూజనూ
నమయవిమాన మాతని మనగప్రమదంబున నెక్కబంచి ది
వ్యమునులు సన్నుతింపఁ బ్రమథాధిపలోకముఁ జేర్చ నాతఁ డం
దమితనుఖానుభూతిఁ గని యంచితలీల వసించెఁ గావునన్. 91

క. శరణప్రసాదమహిమము

ధరణీశ్వర! యిట్టిని ముదం బిగురొత్త

జరమూర్తి తన్నహత్వము

దిరముగఁ జెలుపుటయు వసుమతీపతి యంతన్.

92

ఉ. క్రమ్యమౌక్తికీ యోశరణరత్నమ! జంగమసత్ప్రసాదసౌ

ఖ్య మ్మొనఁపూర్చి నకా విమలకాయుని జేయు మటన్న మంగళా

స మ్మిగురొత్త నిట్లనియె శాంకరవంశసుధాభిరాజ! నీ

కెష్టయిది ద్విధూతి ధరణీశ్వర! కల్లంగ నేర్చు? చెప్పుమా!.

93

తే. భస్మద్రాక్షధారియై పంచవర్ణ

మంత్రవకనం బొనర్చుచు మహితనిష్ఠ

లింగమును దాల్చి గుగుభక్తిసంగుఁడైన

గాక ద్విప్రసాదంబు గలుగు టెట్లు?

94

చ. అనుడు మహీశుఁ డిట్లనియె నయ్య! తనయమహత్వముల్ క్రమం

బున నెఱిగింపు నావుడు విధూతిమహామహిమంబు చెప్పెదక

వినుము వసుంధరారమా! నిశ్చలచిత్తముతోడ నంచు న

య్యనఘుఁడు చెప్పఁగాఁ దొడఁక నాత్మదయాకర ముప్పతిల్లగన్.

శ్లోక విభూతిమహిమ. శ్లోక

కీ. ఉడు రజధరుపశ్చిమోత్తరగణ్డిణ

పూర్వభిముఖములఁ బుట్టెఁ బంగ

ళాసికధవళధూమ్రాదుణపర్ణంబు

లను సంకభద్రసుకభిసుకీల

సుమన యన్నామభేదముల గోవులు వాస

వలన విధూతియు శిశికభస్మ

వగును తొరకక్షులు జనియింకె నబూభి

గావించు నట్టిమార్గములు నాల్గు

తే. గలవు కల్పానుకల్పపకల్పములను

గల్పమును నన నందులోఁ గల్పభూతి

యుత్తమం బది దొరకక యుండెనేని

తక్కినవి మూఁడుఁ జేయగద దగు మహీశ!.

96

సీ. పీఠి విభూతి యొనర్చుగతి విను ముత్తమం
 బగు గోమయము భూచి సంపదీక
 యంభోజపత్రంబునందు సవ్యోజాత
 వరముత్రమునట్టి వామదేవ
 మును బిండములు సేయుచును దత్పరుషమున
 నారంగ నిడుచు నభూరమన శి
 వాన్నిలో చటికొల్పు నది ; కల్ప మదవి నెం
 నగోమయపుబొడి మునుపు చెప్పు

తే. కరణిః గాల్చిన నది యనుకల్ప మయ్యెఁ ;
 దానె కాశీనధూతి సస్రమున ధూళి
 తంబుగాఁ జేసి గోవుమూత్రమునఁ జేయు
 కరుడు గాల్చిన నాము సంకల్ప మయ్యె.

97

చ. ఇట్లుగాక తక్కినయది యకల్పంబని యెఱింగి యేతద్విభూతి కాలా
 గ్నిరుద్రోజసప దాదిత్రైత్యంతోక్తమార్గంబున సతతంబు ముత్తమాం
 గస్త్రముకాంగంబుల ద్రిపుండ్రధారణం బొనర్చునది.

98

క. ఇట్టివిభూతి భరించిన, యట్టిమహామహారుద్రజగతివనయవయతుడె
 గట్టువిలుతుండె యగు నె, పుట్టున సంశయములేదు పార్థివతిల కా!.

సీ. శ్రీకరమోక్షక్షీరశీకరణకృత్యాంకితతిః కవిఖ్యాతి భూతి
 యశ్యంతఘోమహాపాతకాఘమహీధరామరవనసేతి భూతి
 కాకోదరాశ్శకంకణసర్వశరీరవిలేపనప్రీతి భూతి

పాలతలాంభోజభవపూర్వవిలిఖిత పాతకాక్షరతమోభ్యోతిభూతి
 తే. సంతతాత్మీయమానసాసర్వశభక్తిభావనాభారిమానః వ్రాతనిరుప
 మైహికాముష్టికోరుదివ్యప్రభావ పూజాసహాయ్యభూతి భూతి.

చ. ఇష్టిభూతిమాహాత్మ్యంబున నొక్కయితిహసంబు గల దెట్లునన
 నొక్కపాపాత్మం దత్యంతరోగబాధితం దై యెందేనిం జనిచని
 ప్రాణాంతసమయంబున నొక్కపట్టణబాహ్యంతరదేశశ్శానవాటికా
 సమీపంబున గదలంజాలక పడియున్న నొక్కసారమేయం బచ్చ
 టిళ్ల శానభస్త్రసంగతపాదయై వచ్చి యప్పాపాత్మహావతలంబు ద్రా
 క్తి చనినకొంతపడి కతండు మృతిఁజెందిన కింకరు లతనిం గొనిచని

మైవస్వతాంతికంబున నిల్పినకృతాంతం డతనిప్రాణాంతసమయంబునం
దైనభస్మధారణమాహత్వంబువలనం గల్గిషంబులుదొలంగి పుణ్యా
త్తుం డయ్యె నితండు మదీయదండంబున కనర్హుం డనిన బహుమా
నంబుగా నతని శివలోకంబున కనిచెం గావున భస్మధారణమాహ
త్వం బిట్టినని మఱియు నిట్లనియె. 101

మ. ఒకచోదేవుండు ఘోరపాపకరుడై యుండంగఁ దద్బాంధవ
ప్రకరం బాతనిదుష్కృతంబులు సహింపక లేక వెల్వెట్టినక
సకలంబుక విడిపోయి ఘోరవిషినస్థానంబునక బల్కిరా
తకదేశంబునఁ జేరి యందు నతిభేదం బంది వర్తింపఁగన్. 102

తే. అతఁడు ఘోరాఘమహి మంఠ యనుభవింప
పలయు ననుమాట జనులకుఁ జెలియనట్టు
లమ్మహివరుదేహంబునందుఁ గుప్త
రోగము జనించె నొరులకు రోత దనర. 103

తే. ఒడలు చూచిన జను లెల్ల నోకిలింప
గాలిచే దూరమునకు దుర్గంధ మొదవ
నడు గిడఁగ శక్తి యిందు కంతైన లేక
పట్టదెగి పడు మేనుచే బాటుఁ డుండి. 104

క. ఒకనాఁ డా కటఁ బడ నో, పక తత్పక్కణసమీపవనిఁ దిరుగుచు నం
తకమున్ను దవానలద, గ్ధకుజామితభస్మ మచట గనుఁగొనియందున్.

తే. మండి చల్లాఱినట్టిగోమయపుఁగరడు
గాంచి యాకట డస్సినకతన వేగఁ
బుచ్చుకొని తిని యబ్బూనిప్రోవునందుఁ
బడియె నడువంగ లేక యాబ్రాహ్మణుండు. 106

చ. అటు పడియున్న తీవ్రగహనానలదగ్ధమహిజలోష్మతక
బటపట మేను వ్రక్క లయి పాలునిదేహము వీడ నత్తటిక
గుటిలభయంకరాకృతులు ఘోరగాదాయుధపాణులై సము
దృఢగతి వచ్చి కింకరులు దట్టుచు వే గొనిపోయి యాతనిన్. 107

ఉ. కాలునిమ్రోల నిల్పి నతికంపితదేహముతోడ దూతలక
దూలంగఁ బల్కి యీతఁ డతిదుష్టచిచ్ఛేతుఁ డైననేనియుం

- గాలము సేయువేళ భవనాశకభస్మము మెక్కిపూయుటకై
దాచిచె జైవతేజ మిటఁ దా వసియింప ననర్హుఁ డెవ్వెయిన్. 108
- క. అని వైవస్వతుఁ డాతని, ఘనతరపుష్పకవిమానగతుఁ జేసి ముదం
బున నుర లచ్చెరువందఁగ, ధనదప్రియనగరి కతిహితంబుగ ననిచెకె.
క. కావున నెట్టివి త్రిజగ, త్వావనభసితప్రసిద్ధి పార్థివ! యిఁక స
ద్భావమునవినుముదెల్పెదఁ, గేవలరుద్రాక్షుఁడగుముకృతభవహరమున్.
ఉ. రాక్షససంశనాయకపురంబులు గూల్పఁ దలంచి నూటిగా
నీక్షుఁ మొప్పఁ జేయువృధివీరభులోచనకంఠాత్మరం
ప్రీతి రాలి భూజనుల నెల్లఁ బవిత్రులఁ జేయఁబూని రు
ద్రాక్షునగంబు లై జనన మందె మహామహిమంబు మీఱఁగన్. 111

— ❀ ❀ ❀ రుద్రాక్షమహిమ. ❀ ❀ ❀ —

- చ. ఆకలుషస్థోవసస్త్విమిహిరాంశసమిద్ధశివాక్షసన్నుల్
శీతలచుట్టి కర్ణయుగళికై గళవక్షములందుఁ గక్షబా
హుకరతలాంతింబుల సమున్నతచే ముఖసంఖ్య లేర్పడకై
బ్రకటితభక్తి దాల్చిన నృపాలక ! చంద్రధరుం డతం డగున్. 112
- సీ. ఒకకిరాతకుఁడుమ పోరాటవిగి వేటలాడంగఁజనిచనియందునొకస
వోవకతటమున రుద్రాక్షుఁడని దాని సారమేయముకంధరమునవేడ్క
గీలించి యాభేటకృత్యతనుండంగ ఘనవనశ్రోడంబు గాంచి శునక
సహితంబుగా వానిఁ జంపిన నంతట నీశ్వరకింకరు లేగుడెంచి
లే. హస్తవారిహమున రుద్రాక్షముట్టి
నట్టిఫల మబ్బె నీకని యతనివాని
జాగిలంబునుజేర్చిరి శర్వపురికి
గాన రుద్రాక్షఫలమిది మానవేంద్ర!

113

- క. అని మఱియుఁ బంచాక్షరీమాహాత్మ్యం బిట్లసి చెప్పందొడంగె. 114

— ❀ ❀ ❀ పంచాక్షరీమహిమ. ❀ ❀ ❀ —

- ఉ. శ్రీతుహినాద్రిజాత్యనరసీజశిలీముఖుఁ డర్కపావకా
బ్జాతవిలోచనమండూనురశంయమిపూజితపాదపద్మండు
ద్వ్యోలితదేహుఁ డంగజసముద్ధతగర్వవిదారియై లస
త్ప్రీతి వహించి మించె మనుజాధిప పంచముఖుండు లీలచేన్. 115

తే. అట్టి శ్రీమన్త హేళుపంచాననముల

వలన బంచాక్షరము లున్నాంబు నొంగి

వరుస బంచాక్షరి యనంగ వన్నె గాంచె

ననియు వేర్వేరివిడియెను నాచింపు.

116

సీ. పరుస సద్యోజాత వామదేవాఘోరశత్రువుఁడౌ శానతశ ముఖములఁ

గలిత నకార మకార లికార వాకార యకారముల్ కను జనించె

నవిప్రోవుగూడిపంచాక్షరంబననొప్పెననిమంత్ర జామైయలచెజగతి

తన్మంత్రమాతసత్ప్రణవయు క్తంబుగాజడియించిననుపక్షక్షరియనయ్యె

తే. సతతపంచాక్షరిమంత్రజపవిధాన

వేది యరయ సాక్షాత్ప్రణివేరభంశు

గాని కేవలుఁ డగుజనుఁ డనంగవలదు

శంక యించుక లేక రసాతలేంద్ర!

117

క. పంచాక్షరి సురధేనువు, పంచాక్షరి కల్పకంబు పరికింపంగా

బంచాక్షరి చింతామణి, పంచాక్షరి బోలెజగతి ఫలదము గలదే.

తే. మఱచియును నొకమాటు నను శ్శివాయ

యనినమాత్రాన బ్రహ్మహత్యాదిపాత

కావళులు దుగ్రింగు ననిన నిత్యంబు సలుపు

జపఫలం బెన్న నలువకు శక్య మగునె?

119

ప. ఇప్పంచాక్షరిమాహాత్మ్యంబు నొకయితిహాసంబు గల దెట్లనిన దొల్లి

దాశార్వామహీవల్లభాఖండలుండు కాశికారాజతనయయగు కళా

వతిం బెండిలియాడి ప్రథమసమాగమడిసంబున నఖిలమంగళాభర

ణాలంకృతసౌందర్యగాత్ర యగుచు విచిత్రం బయినకేళికామంది

రంబునఁ దనపజ్జ వసియించుదాసిం గసి మదనవ్రదరవిదళితహృద

యుం దై యుపగూహనం బొనరింపంబోయిన నచ్చపలాక్షి మున్ను

కన్తియ యై పిన్న తనంబునఁ గన్న వారింట నున్న సమయంబునఁ దన

చేసినయుపచారంబునకు మెచ్చి భర్తసమానుం డగుగర్భః జాసంగు

పంచాక్షరిమంత్రోపదేశ ప్రభావంబునకృత్యవిద్యలయితో సాత్రంబు గల

యదికావున నవరిగ్మహిమంత్రుండవలెనామం గదియనొల్లక శివ

మంత్రోపదేశంబు గణనశ్చిత్తు మదియ సంతోగం బనుభవింపు

మని వెక్కుభంగుల వారించిన పినక పుడమితోడు కఠమాత్మ
 రుండై పయిం బడబోయిన నమ్ముద్దియమేను కాలినియనుపము
 ద్దోన్నఁ దద్దయు వేడిమియై పొడచూప వెఱచి దూరంబున నిలిచి
 హరమంత్రప్రభావం బిట్టిక యని తలంచి యప్పు డప్పటి యనుమ
 తంబున గర్గాశ్రమంబునకుఁ జని యతనిచే శైవపంచాక్షరీమంత్రో
 పదేశంబుఁ గైకొనునంతలోనన పశ్యజ్జనులు విస్తయంబు నొందఁ
 బూర్వజన్మఫలంబులు కాకంబులై పక్షంబులుగ మఱి నిజదేహంబు
 వలన వెడలి పడుటయు నారాజశేఖరుం డానందకందభివ్యూహయా
 రవిందుం డై యాచార్యున కిష్టవస్తువు లొసంగి వీడ్కొని తనకు
 సద్గతి చూపుటకు భార్యఁ బెక్కుభంగుల నుపలాలించి తజ్జలదాలక
 వలన స్వప్నోపభోగంబు లనుభవింపుచు నుండఁ గావునఁ బంచాక్షరీ
 మాహాత్మ్యం బిట్టిదని తెల్పి యోగిపుంగవుం డద్ధరావరునితో మఱి
 యు నిట్లనియె.

120

మ. అతిథీ! మద్గురుభావసంభవము వేదాతీత మత్యుత్తమం
 బతులం బవ్యయ మప్రమేయ మగమం బానందకందంబు న
 క్షత మాన్యంతరిహీన మై పరగు లింగంబున్ మహాభక్తిసం
 గతుఁ డై దాల్చినవాడు ముక్తివనితొకాముండు గాకుండునే! 121

ఉ. ఇట్టిపరాత్పరున్ శివు మహేశ్వరు నవ్యయు భావమందునన్
 బుట్టంగఁ జేసి సంతతముఁ బూజ లొనర్చుగ శిష్యుచేతిలోఁ
 బెట్టి పడక్షరం బనఁగఁ బెంపు పహించెడిమంత్రముం జెవిం
 దొట్టంగఁ జేయుసద్గురినితో నొరులన్ సరిసేయవచ్చునే? 122

క. గురుడే తల్లియుఁ దండ్రీయు
 గురుడే దైవంబు దాత గురుడ సకలమున్
 గురుఁ డనఁగ హరుఁ డనంగా
 బరికింపఁగ వేతె కలదె? పార్థివతిలకా.

123

సీ. ఆచార్యసత్కరుణాలోకనము సేవ
 కాజ్ఞానతిమిరం బడంచుజ్యోతిస్స
 గురుమాస్తవత్తభాసురభసిదాదాన
 భక్తి మహారాజ్యపట్టకలన

యుపదేష్ట్యశవ్యపాదోదకంబులు శిష్య

కల్తషదావాగ్ని కమలవృష్టి

వరదేశికేంద్రవివృతసాదామృతం

బాశ్రితజన్మరోగౌషధంబు

తే. ధ్యానమూలంబు గురుపురంపరునిమూర్తి

మూల మగుఁ బూజలకు గురుముఖ్యపదము

మత్రమూలంబు గురుచర్యచూట మిటియు

మూల మగు సద్గురునికృప ముక్తి కనఁ!

124

క. గురుపాదభక్తిపరులకుఁ, బరికింపఁగ నంపరానిపదవులు గలవే?

నరవర తత్ప్రతిబింబిత, శరణమహత్త్వంబు నుడువ శ్యాం బగునే.

చ. శరణుల కర్థి మొక్క నుపచారము సేయఁ దీయసద్భావో

త్కరము నులింపఁ దత్పరముఁ గన్దొన వారలసచ్చరిత్రమున్

వరుస వినంగఁ బాల్పడినవానివశీర్షకరాబ్జజిహ్వాకా

వరనయనశ్రుతుల్ మనుజువల్లభ యిట్టుల గాని వేటికిన్?

126

క. జంగమవర్య దయారస, సంగతమగు నేని యట్టిజంతువును చిన్

గంగా ధరుకృపగనునృప, పుంగవయితిహాస మొకటిపాలుపుగవినుమా.

ఉ. ఆగమవేదియైన శరణాగ్రజి యొక్కఁడు భక్తియుక్తుఁడై

శ్రీగిరిమల్లికార్జును భజింపఁగఁ బోవుచు నెండకాకచే

దాఁగఁ దలంగలేక యొకతావున నిల్చి జనాభిమించె నే

నేగతి నేగువాడఁ బరమేశ్వర యంచు. దలంచుచుండఁగన్. 128

మ. ఒకభేరుండము శాల్వలీస్తబక మయ్యుర్విస్థలిక గాలిచే

శకలంబై పడియున్నఁ గాంచి యది మాంస మ్మంచు నెందేని బో

పక మింట న్నిల దానిచాయ మెయిఁ బర్యవేగ నత్తెత్తి కాం

చి కడుం దెప్పిరి మస్త మూచి యతఁ డక్షిణప్రమోదంబునన్.

మ. అహహ! యీపతగాధినాథుఁడు మదీయంబైన తాపంబుపెం

పు హరించెన్ ఘటియించె నాకుఁ ద్రిజగత్స్పృతాపగాదిష్యవా

ర్లహరిసంతతఖేలనోత్సుకరమారాజేషురత్నోల్లస

ద్భ్రహశృంగాగ్రహితనాంకపటదేదీప్యప్రభాలోకమన్. 130

చ. ఇతఁడు మదీయమిత్రుఁ డని చెనుచి కులాయజుఁ గన్దొనంగనో

పతగచరేణ్య! మాదయసు బాత్తుడ వైతివి గాన మీరటకు
 ఊరతలవంపు నీవహిమ చేరమ రాయు చనంగ రాబసం
 తతి కయి వృట్టి భూభరణవిఘ్నంబు పై తుడిచి జెందు మీశ్వరున్.

చ. అని యిటు లానతిచ్చి శరణాగ్రుణి శ్రీగిరి కేగి మల్లికా
 ర్జునపరముల్ భజింపుచు మరుల్లలనాకరచామరౌఘవీ
 జనభవవాతలోలవిలరప్ప మరణభ్రమరణ సదా మనం
 బున సిడి కొల్పుచున్ భవనపూజితుడ డచ్చట నుండె సంతటన్. 132

కా. భారం దండజ మంతం గొన్ని సమముల్ పుష్కీలంబందు సం
 చారం చొప్పుగఁ జేసి యంతరమునక సత్పాలనాభీషా
 జారాజు గని క్రమ్మజం భువిని భాస్వద్రాజవంశంబునక
 వీరాగ్రేసరి చేరమాధిపతి నా విఖ్యాతి సంజాతుడై. 133

ఉ. వైరుల సంహరించి పరవాదులయే పూరించి యిష్టలీం
 గారవ మొప్పు బెంచి శితికంఠునిదేహమునక ధరించి ప్ర
 జ్ఞారతి మించి లింగగురుజంగమభక్తి వహించి దిక్కులం
 దోరపు గీర్తి నించి పరితోషమతిక ధర యేలె నంచగన్. 134

కా. ఈరీతిక వివిధేష్టభోగములచే నేకాతపత్రాసీ
 భారం బొప్పుగ దాల్చి దేశతలు సంభావించ నంతంబునక
 శ్రీరాజార్థకరిటిపీటి కరిగెక జెన్నందుభక్తవ్రభా
 వారూఢిక వినుతింప శక్య మగునే జ్యాలొకరతూమణి. 135

క. అని తెల్పినజంగమప, ద్వనజములకు జాగి మొక్కి పనుధావరుఁ డి
 ట్లసయెన్న టులంగాదే, ననుముక్తునిజేయుపనుచు నమ్మితినిన్నున్.

క. కాపునదీక్షయొసంగుము, దేవాయనుటయుదదీయధృతిమతులకుఁ
 భావమున నలరినీ కిష్టావాప్తి ఘటెతుననుచు హర్షముతోడన్. 137

సీ. స్నానసంధ్యాదులు సల్పఁగా నియమించి

తతభూతిమద్రాక్షధారిఁ జేసి

శ్రుతిహితంబుగ బరంజ్యోతిరాకారలిం

గము ధరించి మోదమునఁ బ్రణమ

సహితపంచాక్షరిస్తోత్ర మువదేశ

మొనరించి శక్తిచిత్తునిగఁ జేసి.

చరణాబ్జతీర్థప్రసాదముల్ కృపచేసి
నిజశిష్యుఁగాఁగ మన్నించి యంత

తే. వీరశైవరహస్యముల్ వెలయుఁదెలిసి
తన్వహీవరుచేత సత్కార మంది
భూజనులు తన్నుఁ గొనియాడి నైజదేశ
మునకు వేంచేసె జంగమముఖ్యుఁ డంత.

138

క. ఘనముగ నచ్చున నొత్తిన
యనువున నాశరణుభోధ మాత్మ వహింపన్
జనపతి సతతము త్రివిధా
ర్చనములు సల్పుచును దనదుస్వాంతమునందున్.

139

క. నాయేలు భూమిలోపలఁ గాయజహరభక్తుఁడొక్కఁడుగానఁగఁబడఁడ
య్యో! యెటులనై యదగుజను, లాయతదుష్పాపభాజుల య్యెదరుగదే!

ఉ. హ రొనఁచుపాతక మవశ్యము నాకు ఘటించుఁ గాన నే
నూరక చూచుచుండు టది యుక్తము గా వని యెంచి యప్పుడే
చాదల నంపి యందఱ వెసం వనయొద్దికిఁ బల్కుబంచి యా
భూరమణుండు భక్తిరతి పుట్టఁగ నైవమతాధికత్వమున్.

141

ఉ. గారవ మొప్పు దెల్పి తిరుగంబడువారి కమేయవస్తుసం
భారము లిచ్చి దృష్టములు భావము రంజిలఁ జూపి లింగసం
స్కారలఁ జేసి పూర్ణముగ స్వాస్థ్యము లచ్చెరువంఁ జేసినన్
వారలు సంతతప్రమదవారిధిఁ దేలి వచించి రిగతిన్.

142

ఉ. బౌరా! యెంతటిభాగ్య మబ్బెఁ గడు మేలొ నిత్యము క్తిక్రియా
పారీక్షత్వము సంభవించె బటుదుష్పాపాఘ మెల్లన్ మహా
దూరంబై చునె నిష్కపిశువలనన్ దోషంబుగా బిడ్డలం
జేరు ద్వైతైద వింత రాజుసరి రూపింపంగ లే రెచ్చటన్.

143

తే. కోలనలె నని చెంపలు గొట్టి తల్లి
బాలురకుఁ బాలు ద్రావించుపగిది మనలఁ
బెక్కుభంగుల శిక్షించి యక్కజముగఁ
బుణ్యమార్గంబుఁ జూపె నిష్పదమితేడు.

144

క. అని యొండురులాడుచున్, జ్ఞనపతియనుమతిని నాత్మసదనంబులకున్

జని సంతతభగ్గారా, ధనరతి వసియించి రతిముదం బిగురొత్తన్.
 వ. కావున బ్రసాదమాహత్వం బిట్టి దని తెలిపి చూచి దేవాదిగణం
 బులతో సకలేశ్వరమాది గాజయ్య యేతత్ప్రసాదమాహత్వం బిం
 కను వినుమని యిట్లనియె. 146

సీ. కాజితకాంచనరత్న సిద్ధితసౌభగోపురావరణసందిపితంబు
 కమలినీః స్థానకుముదనిర్మలనీరకలీతకాసారవికాసితంబు
 నిర్జరకామినీదుష్టయశృంగారవిభ్రమాబ్జాననావిశ్రుతంబు
 సంతతసముచితజాత్యనుగుణమార్గవర్ణకచాతుర్వర్ణ్యం సురంబు
 లే. భవ్యచతురంగబలచయశ్రావణంబు
 నిరుపమోద్యానవాటికానుచుచిరంబు
 చేవతాగారచందోహభావితంబు
 పుణ్యనిలయంబు సింహాద్రిపురవరంబు. 147

❦ వేదపితామహుని కథ. ❦

ఉ. ఆనగరంబునందు ఘటిహారపదాంబుజభక్తుఁ డంతర
 జ్ఞాని త్రిలోకపూజితుఁడు పట్టుగ్రీతిపక్షవిదారణుండు భ
 క్తానుగుణప్రబోధ యసహాయుండు వేదపితామహుండు నాఁ
 గా నొకభక్తపుంగవుఁ డఖండితశైవమతప్రచారుఁ డై. 148

క. నివసించు నతనిశిష్యుండు
 ప్రవిమలతరభక్తిపరుండు బంధువిదూరుం
 డవితథవాక్యధురీణుండు
 భవి వామనుఁ డనంగ నొక్క పుణ్యుండు వెలయున్. 149

లే. ఆతఁ డనిశంబు గురుపదాబ్జాతములకు
 సేవసేయుచుఁ దద్భక్తశేపసుధ ము
 దమునఁ గాంచుచు నొకసంయమున నతని
 తోడ నొకనాఁడు వినయంబుతోడఁ బలికె. 150

లే. అమరగణములలో నెవ్వఁ డధికుఁ డెట్టి
 చందమున మోక్ష మబ్బు నిజగమునందు
 నేమతం బుత్తమం బగు నెత్తెఱంగు
 దెలియ నానతి యిమ్ము సందియము దీఱి, 151

చ. అని యిటు పల్కుశిష్యునినయంబున కాత్మ ముజంబు నొంపి యో
ఘనతరపుణ్య! నీదుమది గల్గినసంశయ మెల్లఁ దీర్తు నం
చనఘుఁడు లింగజంగమమహామహిమంబులు సత్ప్రసాద సే
వనఫలముఁ దయారసము పర్వంగఁ జెప్పదొడంగె న త్తజిన్.

సీ. బ్రహ్మదిదేవతాభర్త జగత్కర్త
శంబరదానవశత్రుహర్త
యనితతాపసనేత యఖిలభక్తత్రాణ
యత్యంతబలపురదైత్యజేత
సాలసంగతకీలి భవవిభంజనశీలి
భాసురానంతవిలాసశాలి
కుముదబాంధవధారి యమమృదనంహరి

గ్రావరాజసుతామనోవిహారి
తే. యవ్యయుం డచ్యుతుండు సర్వాత్మకుండు
భావనాతీతుఁ డగుమహాదేవుఁ డెందు
దేవుఁ డగుఁగాని తక్కినదేవతలను
దైవ మని కొల్వవల దిది తథ్య మనఘ!.

153

ఉ. భూవిదితంబు లోకచయ పూజితమాతతఘోరపాపసం
ధావనధుర్య మీశ్వరపదప్రతిపాదక ముత్తమోత్తమం
బావృతపాశబంధహరణాకరమై వెలుంగొందునట్టి యీ
శైవమతంబుతోడ నెన నల్పంగ వేతెమతంబు గల్గునే.

154

ఉ. ఇట్టిది శైవ మిందుఁ గడు సాచ్చగును త్తరశైవ మర్థి జే
వట్టినపుణ్యమూర్తి సుమబాణవిరోధి యనంగచచ్చు నే
వట్టిన సంశయింపకుము భర్తఁడె భక్తుఁడు భక్తుఁ డే శుఁడె
గట్టిగ నీశభక్తులకుఁ గల్గదు భేద మొకించుకోనియున్.

155

తే. పుడమి నొక్కొకభక్తుఁడు నడుచుచర్య
లహహ! యెట్లుంగి లెక్కనేయంగవచ్చు
వారిమాహాత్మ్య మంబి కాధారుఁ డెఱుంగు
గానఁ దదధీనుఁ డై యుండు మాన కెపుడు.

156

క. చరలింగార్చన సేయక, గురులింగార్చనలు సేయఁపూడదు విను త

ధురులంగంబులకిం బెను, జరుడేయధికుడని పల్కునకలత్రతులున్.

శ్రీ. భక్తుండు గురు డుమాపతిశిష్యుడనుటకు

గుఱుతుగా గణపాలకుండు సాక్షి

భక్తుండు తండ్రి శ్రీపతిబాణుడాత్మజుడ

డనుటకు భల్లాఁఖునుడ సాక్షి

భక్తుండు దొంగ బంటు భవుడని యనుటకు

హుఁగిగా బాణాసురుడ సాక్షి

భక్తుండు కెల్వరి పరమేశు డోటరి

యనుటకు శ్వేతవాహనుడ సాక్షి

తే. తాను గోరినవస్తు వేమైన గాని, భక్తులీయకగతిలేదు భవుని కెందు
శరణనన్యునిసత్కటాక్షంబు దేవ, భూజమాణిక్యధేనువుల్ పుట్టినెల్లు.

శ్రీ. కాలాదిగోపానధూళి మై సోఁకిన మర్త్యునిదురితముల్ ముగ్ధిచనవె
ధూర్జటిభక్తులుద్రొక్కినదొరకు ము బొరలువాడఁగుతతుల్ పోవనడడ
శర్వభృత్యులతనుచ్చాయమైబొలసిన నరుడు కల్మషములబొరిగొనండు
హరశరణస్నానశరకుండతలపంక ములదిన జనుడు నిర్మలుడుగాఁడు

తే. పరమపాపనజంగమప్రతతితోడ

నమరకిన్నరయక్షవిద్యాధిరాహి

సాధ్యగంధర్వమునిసిద్ధసారసాస్త్ర

చంద్రముఖ్యగ్రహదులు సాటియగునె?

159

తే. శ్వపచుఁ డైనను హరిలింగసహితుడేని

యెవనిలో నుత్తమోత్తముఁ డనఁగఁ బరగు

నట్లు గావున శరణదివ్యప్రసాద

సేవనము లేక ముక్తిఁ జెంద నశిమె.

160

క. ఏవిధముననైనను మో, డోవహాశరణప్రసాద మానఁగవలయున్

బావనసద్భావంజన్మం, బావంతయుదొరకెనేని యమృతముఁజెందున్.

క. అని తెల్పిన దేశికస, ద్దవనజములకుఁ జాఁగి మొక్కివామనుడుముదం
బునదేలెనన్నుఁగరుణం, గ నెగురుడనియంతకొంతకాలముచనఁగన్.

ఉ. ఆపురిలోన నుండుగొడగవ్వ యన న్నొకభక్తురాలు రు

ద్రాపరమూర్తు లైనశరణాధ్యులపాలిటివాలుమేలు దు

- ష్వాపవుగొండప్రోవునకు బాకనిషూదను చేతివాలు చి
ద్వ్యాపితవాక్యసంచయనుధారన మిందగ జాలు లీలనన్. 165
- క. ఆవెలది ప్రసాదముగొనఁగా వేదపితామహుండు కాంక్షించిమది
న్నేవిప్రకులుండ జనని, దావాత్తుండ నగుదునచటకగుదునేనిన్.
క. నింపకు లోఁబడియుండినఁ జెందదు తత్సత్విప్రసాదసేవ గొనక నే
నిందుధరుఁజెందుటెట్లులీ, బొందివిడిచివేఱబొందిపొందికొనియెనన్.
- చ. అని యిటు లాత్మలోఁ దలఁచి యంతః శిష్యుఁడు దాను నిచ్చులం
జని మఱికొన్ని నాళ్లకు సేశాకరశేఖరతుల్యుఁడైనయ
య్యనఘుఁడు గంగలో జలకమాడి వశంబున కేగుచుండిదా
శునకకశేబరం బొకటి చూచె మతంబున బ్రాణహీనమున్. 166
- తే. చూచి దీనిశరీరంబు జూచ్చి మఱుగు
దనర గొడగవ్వసత్ప్రసాదంబు గొందు
ననుచు సంతోషపూరితుం డగుచు హృదయ
పంకజంబున నొక్కయుపాయ మవుడు. 167
- చ. కనుగొని తత్సమీపమున త్వేజముఁకెంతలఁ జేరి శిష్యుతో
ననియె ముహూర్తమాత్ర మిట నాతపవహ్ని నివారణార్థమై
యనువుగ విశ్రమింత మని యాతఁడు దానును దానినీ జడ
ల్ల నిపవమానమందున నిలక వసియించిరి మోదచిత్తులై. 168
- ఉ. అటు వసియించి యాత్మకృత మాతని కేర్పడనీక శిష్య నే
నిట నిదురింపఁగావలయు నీ వలిజాగ్రతతోడ నుండు మె
చ్చటకీ జనంగఁబోకు మని ఛాత్రునియూరువు మేల్తలాడఁగాఁ
గుటిలపు నిద్రఁజెందె మది గొంకక తద్దురువర్జ్యుడత్తఱిన్. 169
- తే. అసమ యైనట్టి యితరకాయప్రవేశ
విద్య తనయందుఁ గల్గుట చోద్య మలర
నాత్మదేహంబు వెడలి తదంతికస్థ
శునకదేహంబు జూచ్చి గ్రక్కునను లేచి. 170
- ఉ. నాలుకఁ బైట వేయుచు ఘనంబుగ రోఁజుచు నావ్రలించుచున్
నేలనుమూరుకొందుఁ గడునిక్కుచుఁ బొల్లుచుఁ జొంగరాల్పుచున్
.. వాలముఁ ద్రిప్పుచున్ శిగము వాల్చుచుఁ గర్ణములన్ విదల్చుచున్

- మూలుగుచుకొనెనెం జనుచు మోగయొకించుక మీఁదికెత్తుచున్.
 మ. చని తత్పట్టణబాహ్యదేశగతమా చండాలవాటిక వసిం
 చినదానిం గొడగఁవ భక్తసహితం జేరంగ నేలెంచి యా
 వనితామాళికీ భక్తి మొక్కుచు బురోభాగంబునక నిల్చినం
 గని దివ్యేక్షణసంగతిం చెలిసి యుగ్రస్వాంతయై యిట్లనున్ 172
- మ. స్వకులభ్రాంతిని ఏడఁజాలక విశిష్టంబైన తజ్జంగమా
 ధికవేషంబు పరిత్యజించి భుజి వైతే మేలు మే లార జీ
 విక భావింపఁ గులం బొకండు గలదే! వింతయ్యె నీమందబు
 ద్ధికీ సచ్చక్తులు నవ్వఁ! తెలియరాదేభ క్తిమార్గంబులన్. 173
- క. ఎందఱియోనుఁబుట్టితి, పెందఱుచను బాలుఁద్రావి తెన్ని కులములం
 బొందుగవసియించితివిను, చందమె విప్రుండననియహంకృతిఁ జెందన్.
 తే. పెద్ద లెల్ల: బ్రతిష్ఠించుపివ లింగ
 మూర్తి యగుఁగాని శిల యనుమొఱకు గలఁడ?
 యట్టిగతి దివ్యలింగాంగి యైనవాని
 జాతిభేదంబు లెంచుట నీతి యగునె? 175
- క. అని పల్కి కుక్క! యిటు ర
 వుని పెంచుకొన నంత యన్నము వైవం
 దనభాగ్య మింతె యా నని
 కొని యతివకు మొక్కి యతఁడు గుందుచుఁ జనియెన్. 176
- చ. చని యొకచోట నాశునకసంహసనంబును వీడి నిద్రమే
 ల్కనుగతి లేచి కన్నులు కరంబుల నుల్పుచు బిట్టు సీల్లుచుక
 దనస్త్రియశిష్యుఁ జూచి సదనంబునకుం బదమా యటన్న వా
 మనుఁడు గురుం డొనర్చు బలుమాయలెఱింగి సభక్తియై యనెన్.
- చ. నను విడనాడి మీరు కుహనాగతి నాగొడగవ్వమందిరం
 బునను బ్రసాదముం గొనఁగఁ బోలునె? దేశిక తావకీనభా
 జనగతనుప్రసాద మనిశంబు భుజింపుదు నేడు మిన్న కే
 యనువున నుండువాఁడ నీక యబ్బుట లెల్లు భవత్ప్రసాదముక.
- ఉ. ఇత్తటియైన నాకు నెఁ: వీడగు నచ్చటి కేగి వేగమే
 నత్తు రనక గురూద్వహఁడు వామన! లోకు లెటుంగఁ బోవరా

- ౪ త్తరలాక్షి నన్నుఁ గనినట్టుల యాఁ గృతకాంగియైన నీ
వెత్తెఁజగొప్పసేకెనవొ యేగిప్రసాదము గొమ్ము నాపుడున్. 179
౪. గురువరపాకపద్మములకుం బ్రణమిల్లి మహాత్త! జంగమో
త్కరకుల మెంచుఁ గా దసి హితంబుగ మీరలు చెప్ప వించు నె
ప్పరునున లోకసింహులకు భావమునందు భయంబు నొంకనే
శరణవరప్రసాదఫలసౌఖ్యము గాంచుట లెట్లు లెంచఁగన్. 180
౫. కాపున సహజాకృతిచే, నావనితామాభియింటి కరిగెద నను న
ద్భావమునగురుసియనుమతి, భూవిదిశముగాగనతడుపోవగుచండున్.
౬. పశ్చిమమేలిబుద్ధి ననుఁ జెంగకపోయె స్త్రుతితిహాసన
ద్భావ్యము లెన్ని యేని సతతంబు గ్రహించియు భక్తిమార్గమై
దుష్యము గాన నైతి మఁగి నొట్టినమంతత లోకు లెల్ల నన్
మాష్యము సేతు లన్ భయముతోఁజరియించితి మీచెలుంగమిన్.
౭. అనికగలుగులఁబొగులుచుఁ, ననమకమునకేగెనంతచ్చిష్యుడుప్రా
క్షననుకృతమహిమవలనన్, జనియాగొడగవ్వదిచ్చసదనముగాంచెన్.
౮. కాంచి లోపలి కేగి యక్కంతయడుగుఁ
దమ్ములకుఁ జాఁగి మ్రొక్కి యోయమ్మ! నీమ
హాప్రసాదంబు మద్దురుఁ డారగించు
పాత్రమం దిడి కరుణించి పంపు మనిన. 184
౯. ఎంతదాసోహవరుఁ డితం డెంతధీరుఁ
డెంతగురుభక్తిస్థాత్ముఁ డెంతభన్యుఁ
డెంతసాహసుఁ డని యెంచి యింత యతఁడు
వేడుమాడ్కిఁ బ్రసాదంబు వెట్టుటయును. 185
౧౦. పరమామృతమనివామనుఁ, డరుదందుచుగుడిచిలేచినంతట నెదుటన్
సులహానియతువిద్యా, ధరగరుడోరగులుగొలువదయమదిబొందన్.
౧౧. ఘనపృథ్వీభేద్రుండుగాలిమేపరిసిండువాజిగాభూషణరాజిగాఁగ
గట్టులదొరచూలుకడిది బెబ్బులితోలు నాలుగాఁబలువన్నె శాలుగాఁగ
గడలిఁబుట్టువిషంబు కామువిభసితంబు మేతగానెమ్మేనిపూతగాఁగ
బావకజ్వాలంబుబలువై నశూలంబు బొట్టుగాగడుపోటుముట్టుగాఁగ
౧౨. రమ్యతరవసుంధరాధరాధరములు, తేరు గాఁగ వింటితిరు గాఁగ

దనరునట్టిశ్రీసుధాకరశేఖరుం, దభవుఁ డచట నిల్చె హర్ష మలర.
 లే. ఇట్లు ప్రత్యక్షమైనన ద్వైశ్వునకు, వామనుండల్లసాష్టాంగవందనంబు
 లాచరించుచు మౌనమోదాత్ముడగుచు, విమలనద్భక్తినిట్లనిమితిచేసె.
 నిరొక్కస్వరూపముగిత. —

శరనిధిశయనశః! శరకరదహనర, జనకరనయన! కరిదితిజహరణ! గర
 గళ! నకలయతతతిసతికలితచరణ! ధనదనఖ! ష్టితిరణ! రజితనగళరణ!

చ. ఆని నుతింబుచువామను యోమతిఁ గన్గొని యోకుమార సీ
 యనితరపుణ్యభావమున కెచ్చెరువందితిఁ గాన మానికే
 తనమగు రౌప్యభూధరము దార్చెద రమ్మన పల్క నంత న
 య్యనఘుఁడవిన్నవించె వినయంబునఁ గ్రమ్మటభక్తి మొక్కచున్.

ఉ. ఓపరమేశ! యోవరద! యోబుధవత్సల! యోమహేశ! మీ
 రిపగిదిక్షా పచింపఁ దగునే నను ధన్యునిఁ జేయుమద్దురుం
 బాపవిహార! మున్ను నిరపాయభవత్పురిఁ జేర్చి చెన్న న
 స్నీ పదమందఁజేయు టది మేలగునట్టుల చిత్తగింపవే. 191

చ. ఆనిన విని పరమేశ్వరుం డాత్మగతంబున వేదపితామహుండు భక్తభు
 క్తశేషావభోగప్రభావంబున నిజవదప్రాప్తుండని యెఱింగియుం జంగ
 మకులభేదనం బొనర్చుటవలన హీనజన్మంబగునని లోకులకెఱుకపఱు
 పను, శిష్యునిమనం బరయనుం దలంచి వామనుం గనుంగొని. 192

మ. అనఘుం డీతఁ డనంగ వన్నెగనుమియాచార్యవర్యుండు పా
 పననద్భక్తిపథం బెఱుంగక జనవ్రాతంబులగ్నించునో
 యని చిత్తంబునఁ గొంకి దా శునకదేహం బందఁ గాంతించె గా
 వున సీమిఁదిభవంబు కుక్కయగుచుం బుట్టంగ నర్హుం డనన్. 193

సీ. బిట్టుల్కివామనుండిట్టులవల్కె మద్దురునిరాహీనకుర్కరభవంబు
 జగములఁబుట్టిప నెగడింప నణగింప శక్తులొమిరలీనమయమందు
 వేదపితామహు వెల్లిసేయక భవ త్పదనంబుఁ జేర్వంగఁ జాలవయ్య
 యిదిగాకయేరూపమేనిపూనియు భక్తి భుక్తశేషముగాంచి పుణ్యుఁ

లే. నతని విడనాడి యేవచ్చు టర్హమగునె? [డయ్యె
 గాన నాతనితోఁ గూడ ఘనతమెఱయ

నన్నుఁ గొనపొమ్ము నావుడు నందివాహుఁ

డాత్మలోపల సంతోష మానహిల్ల.

194

క. నీభక్తిచలనఁ జిక్కితి, శోభితగతి నీవు వేడుచొప్పున నడుతున్

వైభవమున గురు దోడ్కొని, నాభచనమ్మనకుఁమ్ము నయగుణశీలా.

క. అనితద్గురుశిష్యుల నా,త్తనికేతనమునకు సురసమూహముపొగడన్

ఘనపుష్పవిమానమునం,గొనిపోయితిమిండుచిగురుకొనుకయశోడన్.

చ. కావున బ్రసాదమాహాత్మ్యంబిట్టికనితెల్పి మాచిదేవాదులతో మాది

రాజయ్య మఱియు నిట్లని చెప్పం చొడంగె.

197

విశ్వమరాజు కథ. శ్లో.

తే. రాజగురుబుధకవులచేదేజమెసఁగి,భాసమానసుధర్మాధివాసమగుచుఁ

బ్రబుజిష్టుప్రభూత్వమపాలితమయి, నాక మన నొప్పు గరిదిగియును

ఉ. అపుర మేలుకత్తు కటకాంచితసామఁడు ఘోషభిక్షు, [పురంబు.

దీపితుఁ డాత్మగిడతలనిర్మలరాంకవభాసచూచుడ

స్థాపనసానురాగుఁడు విశంకటనర్తితవాపిసీచయ

వ్యాపితుఁ డౌర మేలన ధరాధిపుఁ డొక్కఁడు విశ్వమాఖ్యచేన్. 199

మ. అసమానోత్తరశైవతద్విదుఁడు సుద్యద్దేశికాభీశవ

ద్విసజాతాలయమానసుండు సతతార్థివ్రాతసంపాదకుం

డనమాస్త్రాంచితరూపవంతుడచ లేంద్రాతీతధైర్యుండునన్

వసుధామండలమేలె నాతఁడుజనానందంబుగా నెప్పుడున్. 200

క. జాతీగుండనఁగధరబ్ర, ఖ్యాతిగనరచేశికాగ్రగణ్యకృపావి

ద్యోతితశివలింగధరుం,డై తోకపుభక్తినలరియనిశముఁబ్రీతిన్. 201

ఉ. భోజన లేప నాంబర విభూషణ నానన నృత్య గీతికా

వాజి గజాధిరోహణ శివప్రకసత్కృతిముఖ్యముల్ హృగం

భోజ మెలర్ప సద్గురుఁడు ముందుగఁ జైకొన కేను గో నటం

చాజగతీశచంద్రుఁడు మహానియమం బొనరించె మించుగన్. 202

క. మఱియునుబ్రాతగికాలము, తఱిగురువర్షనము సేతుకప్పక యని యే

క్షైత్రవ్రతముఁబూనియీగతి, జఱిమెగాలంబుకొంతనర్భక్తిమెయిన్.

సీ. అంతటఁజామయ్య యనుదొమ్మరీలమేతరితనవీడునుచానుఁగదలి

మనకతిత్తులుతుంగకనపుచాఁఫలుపసిగొయ్యలుజనపమోకులునుచలల

చిక్కముల్తాలలుమాసినచింబిబొంజలుదామెనతాళ్లుగోతములువెండ్లు
 కలమోపులునుదువ్వెనలుగేవెగొమ్ములు ప్రాతకండలుచిన్నిబాకితె
 తే. గంపు గుడిసెలసామగ్రి గంపుతోళ్లు [లును
 గుటుచగోకండ్లు చిన్నిదాగలు మొదలు
 గాఁ గలుగువస్తుజాతంబు గార్దభములు
 మోచితే వెంట నూకరములు చనంగ. 204

క. అరుచెంచితశ్చరీరవర, పరిసరమునవీడువిడిసిభావములరక్ష
 భవసీశుపర్యనోత్సుక, పరులై తగువారిముక్తపద్ధతితోడన్. 205

చ. మునుగులు కాసికోకులును మువ్వలుగ్రుచ్చిన చల్లడాలు కం
 భరలు మెటుంగుగుండ్లు పగడంబులు పెందులినంటుపోగులున్
 గరములు చెక్కడంపుఁజెవికమ్మలు కత్తులు తట్టపాగ లీ
 గరిమనువేషముల్ గనరఁగాఁ గన నయ్యెను వీటిపెద్దలన్. 206

సీ. రతనాలకు ప్పెసారపుజడకుచ్చులు శశివూలచందురుల్ గరిగెలుచెవు
 లనుబవిరెలుకమ్మలునుముక్కుముక్కుల డడ్డకమ్మలుముత్తీయంపుఁగమ్మ
 లబరుచూక్కికహారములుభుజకీర్తులుకడియముల్ మొలనూళ్లుకాళ్లునజ్జు
 జిలుగుసావడలునునాంబరంబులుపన్నెకంచెలలు హెలంబట్టుమునుగు
 తే. అమగమేనుల విధితులతిశయిల్ల, నోరచూపులవిటులను జేరబిలువ
 గోరువిలుకాసెవట్టుపుంతులనంగ, జతనమైకంత వొమ్మరిసాను లంత.

క. ఈచంపంబున నిజా, ర్థోచితవేషములుదాల్చి యెండొరుగడఁ
 గాచుజనుల్ వెఱుంగంగ, బ్రాచుర్యం బొప్ప నగరిపద్ధతి నంతన్. 208

చ. అడిగము లానుగట్టి లసియంత్రములున్ మరుగాళ్లు డోళ్లు సం
 గడినలయంబులున్ మెఱుగుకంచము లగ్గితలోన్న భంబునా
 గడలుగుడాడ్లు పగ్గములకత్తులబొనులు గడ్డపాటలున్
 పడి గొని మేటిచొమ్మరులు నచ్చిరి చిల్లమహీశుసాలిన్. 209

అ. అరుగుచెంచితద్ధ గాధిపుగృహబహి,రంగణమున నిల్చి యంబువాహ
 నినరమట్టునినజనులకు జెపుచొంగ, చెక్కుడోళ్లుగొట్టిరొక్క మొగిని.

ఉ. ఆరవ మాఁగించి నభ నంపలు బమ్మెరపోవునంతటం
 భూరమణుం శదేవి యటఁజొయి కనుంగొను డన్న వేత్రకుం
 డారసించి నీచ్చి వినయంబున నిట్లని విన్నవించె దే

- వా రమణీయవేషముల వచ్చి వసించినవారు దొమ్మరుల్. 211
- క. అనవుడు దరహాసితానన, మురసచివునిగనిననతడు ముదమునవిద్యా
ఘనులగుటవారు దేవర, యనుకంపను యోగ్యులగుదురనినతనితోన్.
- సీ. భూమిశుఁ డనుమంత్రిపుంగవ? యే విలా
సములైన నస్తదాచార్యుఁ డెలవి
మున్ను గాఁ గనకయే కన్నులఁ జూడ నే
వ్రతము పూనితిఁ గాన వారి నచటి
కనుపంగఁ దగునన నొఁ గాక యని చారు
చే నత్తైఱంగెల్లఁ జెప్పి పనువ
వాఁడు సత్వరమున వచ్చి సంపడి పెను
బొబ్బలుడోళ్లు చుప్పడును నాఁచి
- తే. పెద్దయగుచామ దేశరఁ బిలిచి మనుజ
పతినియోగంబు దెల్పిన బరమహర్ష
మెనఁగఁ దనవారు దాను జాతీశుఁ డున్న
రాజితోద్యాన మపుడు చేరంగఁబోయి. 218
- మ. కనియెం దొమ్మరిమేదరిఁకు విలసత్కంజాశుగాస్తానన
త్యనిశాంతాయితచూతభూజఫలసారాస్వాదనాశాలన
ద్భునకీలోద్భుటరావసంచరితపాంథవ్రాతఘర్తావనో
దనదక్షానిలసంచలత్కదళికాతండంబు నుద్యానమున్. 214
- వ. కని యొండొరులతోడ. 215
- మ. వనమొప్పెక్కు ఘనమై స్వకీయసితభాస్వచ్ఛాయితో నేకమా
కనకాశోకతమాలముఖ్యసుమనగకాంతీంద్రచాపంబుతో
జనితామోదలతాంతవిశ్రుతరసాసారంబుతోఁ బన్న గా
శనశారీశుకముఖ్యనీడజరవాంచదగ్ధతో నెంతయున్. 216
- క. అనియీతీరునఁ బల్కుచు, వనజాతాకరవిరాసవసతులు గనుచున్
ననలరులుగోయుచులో, చనపర్వంబులుగవారుచనిచనియెదుటన్.
- శా. హిరోదారకవాటబంధురము రాత్రీశాశ్వతుడ్యంబు దై
త్యరాతీశ్వరసీలకుట్టిమఘు ముక్తొంచద్వితానంబు న

దూర్భరి స్తంభము రత్నతోరణమువై పొల్పొందుభాస్వచ్ఛతు
ద్వారాగారము గాంచి రత్నతీ సముద్యన్తోచచేతస్కులై. 218

వ. తేదియమధ్యప్రదేశంబున.

219

సీ. కేవలశాంతిచే గృష్టాజినంబున బద్ధాసనస్థుడై పరగువాని
మస్తకముఖ్యసమస్తాంగముల భసితోగ్రాక్షధారియై యొప్పువాని
శమదమానూననిశ్చలచిత్తస్పృత్తి సదానందకలితుడై యలరువాని
గరతలన్యస్తలింగధ్యానపరవశ వతి నితరంబెల్ల మఱచువాని
తే. గాంచి మొక్కి పరాకు భూకాంతుడనుప

వచ్చినారము దేవరవారిసముఖ

మందు మానేర్చువిద్య లింపొందఁ జూప

నకళరింపుము గురువర్య! యచలధైర్య!

220

క. అనివల్కుచు దోడ్తోడన, వనధిధాన్వనముగ దోళ్లువాయంపుచు ఘ
ల్లన బొచ్చిలిడిఁజూసాన్, అనములుగావించి వది: జెలంగుచు నంతన్.

ఆ. గడలునెప్పినాల్గడల వగ్గంబులు, గట్టిమొక్కి పుడమి మట్టిదిగిచి
ఫాలములనలందిపై జల్లుకొనివిదై, లాడదొడగిరప్పడతిముదమున.

క. పలువురు బిల్ల మెరంబులు

తిరుగుడు లంతరమునందు: ద్రిమ్మరుటలు దు

ర్భరమత్స్యపుటము లొండొరు

లురువడి నరి: బెనగుటలు జనోత్సుక మయ్యెన్.

223

క. కత్తులబోనులుదూరుచు, గుత్తిగఁ బెక్కండ్రనొకటిగొనిమోయుచును
వ్వెత్తునబంటనుదూలము, లెత్తుచుమఱిగొంకతాడి రెలవివహింపన్.

డి. మూపునరాసభంబులను మోచుచు దండెపుడోలుమోకువై

నేపున జంకులేక యెదురేగి శరీరము లంటసీక కాల్

చాపుచు: దప్పరించి పదిలంబుగ నొండొరు లీవలావలై

చూపలు లాత్త మెచ్చు జనుచు: నటియించిరి కొందఱందులోన్.

క. వాయ నిరోధము: జేసివి, హాయసమధ్యంబునందు ననియంత్రముపై
గాయమునిల్పెను జను లా, హాయన నందొక్కరోరుహానన చులకన్.

సీ. తలఁ గొన్నిదొంతికుండలు నిల్పి తలకక

గడమొక్కి నటియించె: బడతి యొర్తు

నాభియం దమ్ముమొనను నాటి చక్రంబు
 కైవడి దిరిగెను గాంత యోర్తు
 చివర వెన్నున మోపి యవలీల మొగ్గుగా
 వ్రాలె జలీంపక బాల యోర్తు
 కొలడ్డమైయున్న కట్టకుఁ దవలించి
 తలక్రిందుగా వ్రేలె దరుణి యోర్తు

ఆ. పదముగంబునందుఁ బాదుకల్ దవలించి
 మోకువెంటఁ దిరియె ముదిత యోర్తు
 మీఁదనుండి పిల్లి మెరములు వేయుచు
 వచ్చి పుడమి నిల్చె పనిత యోర్తు.

227

ఉ. ఈపగిదిక్ సమస్తమనుజేక్షణపర్వముగా నటించి ని
 స్థాపరిపూర్ణుడై యలరు సద్గురుసన్నిధి నీల్చి మొగ్గి దే
 వా! పాలుపొందుమీదయకుఁ బాత్రుల మంతియెఁకాని యట్టివి
 ద్యా? పరికింపఁ గారణము ధారుణి మిష్టుల మెచ్చుజేయగన్?.

క. అనియందటొక్క మొగిఁ ద, న్వినుతించినపల్కులతఁడవినక కనక పా
 వనలింగలీనవీక్షా, జనితామోదమున నున్న చామయ వగచెన్. 229

చ. కటకట మీర లాడువెనుకష్టపువిద్వైలు చూడఁడాయె ము
 చ్చటకుఁ బనేమి పోద మని చామయ పక్కినఁ దత్రనూజ మా
 రట సురవేశ్యయో యనగ రాజులుచుండెడిచెన్నసాని నీ
 విటు వగఁజెంద నేమిటికి నే గుఱిఁజెప్పెన నంచు నిట్లనున్. 230

ఉ. ఉల్లములోన నుంచు సమయోచితభంగి దలిర్ప గట్టురా
 జల్లునిఁ జూచు నీగురుమహత్తుని నెవ్వఁగి నైనఁ దమ్మిచూ
 డల్లునిబారిఁ ద్రోచి హృదయంబు గలంగ నొనర్చి రేపె నీ
 యల్లునిఁ జేసి తెచ్చెద రయంబున నేఁ గనుగీటి వీటికిన్. 231

క. అని పల్కి యవ్విలాసిని, జనకునియొడఁబఱచి తిరుగఁజనుదెంచుతలం
 పునఁ దనవారునుఁదానును, మునువిడిసినవీటికరిగి ముదముదలిర్పన్.

సీ. చిత్రదురూలంబుచెలుపుమీఱఁగఁగట్టి రనపైఁడిమొగ్గల రవికదొడిగి
 సొగసుగా నుదుటఁ గన్తుదిరేఖగీలించి పూలదండలు నీక వ్రేలుజుట్టి

కన్నుల సన్నముగాఁ గజ్జలముదీర్చి లీలాసరోజంబు కేల నునిచి బ్రీ
యగరుగంధముచెక్కులను బల్కుగనలంది యెదలింగవేటికకుదురుకొ
తే. యాకుమడు పొకచెలి యివ్వ నందికొనుచు
వీణఁ గైకొని యొకసఖి మెట రాఁగ
వీరమోహినికైవడి వీడు వెడలె
సిరుల వెరచల్లు వగఁ బూసి చెన్నసాని. 283

క. ఇవ్వధమున నాజువ్వని, పువ్వులవిలుకాసిదంతిపాలు పమరునడల్
నివ్వటిల మొగముననుజిటు, నవ్వులయఁగగురునియ పవనస్థలఁ జెందెన్.

సీ. అటు చని తద్దేకాంతిఃస్థలమున
నాసీనయై సరోజాయతాక్షి
చెలిచేలివీణియ చే నంది గవినెన
సడలించి సారెలు చక్కనొత్తి
కొవ్వాడిగోళ్లఁ వంతులు మీటి యొంచుంట
జత మేళవింపంగ శ్రుతు లమర్చి
విరచితాత్మీయకఠరవమ్ము హస్తవి
పంచికాస్వనములోపల మెలంగ

తే. కమ్యతరధృతమధ్యలంబితములఁ
దాళమానక్రమంబులు దప్పనీక
లలితమందరమధ్యతారములు మెఱయఁ
గ్రమము మీఱంగ సప్తస్వరములు చెలఁగ.

285

ఉ. శైరవి నాట తోడి సిరిపాళి దిళాదిశి దేశి మారువా
గౌరి బిళాహురీ లలిత కన్నడ గౌళ ముఖారి దేవగాం
ధారి వర లిమోహన ధనాసరి ఘూర్జరి పూరి బేగడా
యారభి రామఖల్లి మొదలై తగురాగము లింపుమీఱగన్. 286

క. మొరడులుచిగురింపగరాల్లరఁగఁగఁజెత్తురుప్రబామ్మకడుఁడలలూఁచు
దెఱవలతలమానిక యే, బ్రాహ్మబాడుచు వీణపై జలించి బలికించెన్.

క. అంతట లింగగతధ్యా, నాంతం బగుటయును దేశికాగ్రణికరయు
క్కుంటువిదారునివేటిక, సంతనగాఁగుదురుకొల్వసమయమునందున్.

క. ప్రమదాభిసీస్వనంబున, బ్రమదారత్నంబు పాడుపాటలు చెవికిన్

బ్రహ్మచర్యంబునంబున, ప్రమదనహాగమూర్తిచరితభావండుగుచున్.
మ. కనియెం గట్టెదుటన్ మనోజ్ఞశశభృతండాళికన్ మేఘవా
హననీలోపలనీలకైశిఃసుమోద్యన్తాలికన్ భవ్యయా
వనగంధానిలధూతకామిజనభాస్వధీరతాతూలికన్
వనజాతాంబకహస్తకీలితమణిపాంచాలికన్ బాలికన్. 240

చ. కనుగొనునంతలోన సుమకార్దుకుండాత్మవిరోధికల్పునిన్
ఘనుని మదిం గలంచు చటి గన్పడె నంచు: గుతూహలాత్ముడై
కనుగలవింటుం దమ్మినెలకట్టియ లెక్కిడి చక్కగా నుర
మ్మన గుటిచేసి వేసిన సముత్కటమోహము నిల్పజాలమిన్. 241

నీ. ఘనపురాతనభక్తకథలు విన్నీనుల
వెలది లేబల్కులు వినంగ గోరు
గురుచరేశ్వరుల మక్కువ బూన్పు కరముల
నంగనకుచయుగం బంటు దివురు
గరతలన్యస్తలింగము గనుకన్నుల
సుదతిచక్కదనంబు జూడ నెంచు
ద్రివిధప్రసాదముల్ చవిగొనుజహ్వాచే
నతివసుధారసం బాన దలంచు

తే. గలితనిర్ద్యావాసనల్ గాంచు నాన
చెలియ నెప్పేనితావులు జెంగగోరు
నట్లు పంచేంద్రియవ్యవహార మెల్ల
నంబుజాతాక్షియందున హత్తుకొల్పె.

242

క. ఇటులుండి కొంతవడి కా, కుజిలాలకపలుకు వినెడి కుతుకంబున బె
జ్జటియిటులపల్కె నత్తటి, బటుతరమోహాతిరేకభావండుగుచున్.

క. ఎవ్వరిదానవు? జన్మని! యివ్వని కేకతమ వచ్చు తేమని? మదిలో
నువ్విభులూరుచుబల్కిన, నవ్వారణయానయిట్టులనియెనతనితోన్.

ఉ. దే! మహాసుభావ! భవదీయపదాంబుజదర్శనేచ్చ ధా
శ్రీవరమాళి యంప నరుడెంచిత దొమ్మరిపీటమేతరీ
డై విలసిల్లుచామయకు నాత్మజ జెన్నకపేరుదాన వి
ద్యావిభవంబు గాంచి కరుణామృతదృష్టి గృతార్థ జేయవే. 243

క. ఆన విని వనితాతనునూ, తనయావనఘనతఁ గని ముదమునొందినయ
ఘనియప్పలుకులకెంతయు, ననురాగమునొందియట్టులని యెవనితతోన్.

చ. కలితభవద్యయోగరిమ కన్నుల కింపుగఁ గాంచినంతనే
తలిరులవింటిజోదు బెడిదంబుగ నీకడగంటివాడిచూ
పుల బలునారసంబులుగఁ బూని యెదం గుఱిచేసి యేయ నో
చిలుకలకొల్కి! నాహృదయసీమ చలింపఁగఁ జొచ్చె హెచ్చుగన్.

క. కలతెఱఁగుదాచనేటికిఁ, జేలీయా! నీయెడలవాంఛ చెందినయదియ
వ్వలరాజుబారిఁద్రోయం, దలఁపక రతినేలు మతిముదం విగురొత్తన్.

ఉ. హరిమిశిష్యుఁడై వినుతిగొన్న మహాత్ముఁడు గాన వేడ్క నా
కోరిక దీర్చఁగాఁ బుడమికొమ్మమగం డిటు నిన్నుఁ బంపె నో
వారిజగంధి! నీచిగురువాతెరతేనియఁ గ్రోల నిచ్చి య
మ్మారునితాపవేదనలు మాన్వఁగదే యిదె నిన్ను వేడెదన్. 243

ఉ. నాపుడఁ జెన్నసాని వదనంబున లేనగ వంకురింపఁగా
నావలఁ జెక్కి మేటిద్విజనాయకుఁ డంచు మదిం దలంచుచున్
ధీవర! యిట్టు లాడఁదగునే? మిముబోటిమహాత్ము లైనవా
రీవిధి కిచ్చు జేతురె? గణింతురె? కంతుభవానురాగమున్. 250

ఉ. కామముఖారిసంచయముగం డడఁగించి మహేశదివ్యనా
మామృతపానతృప్తిఁ దనరారి కరస్థలలింగలీడవీ
త్రామతి నాజవంబున నుఖం బెడఁ గోరక రాజయోగని
ష్ఠామయు లైనవారీ కకటా! తగునే యిటువంటిమోహముల్. 251

చ. అని యిటు పల్క విన్నదన మాననమందునఁ గానుపింప ని
ట్లును ననఁబోడి! నీ విటుల నారడిపల్కులు పెక్కుపల్కి చు
ల్కున నను వేడనాడి చనఁగాఁ దగునే? సొగసైన నీదుచ
న్దొనల నురమ్మునం బిగియ నొత్తి కవుంగిటఁ జేర్చు మిత్తఱిన్. 252

తే. మున్నొడయనంబిముఖ్యులు మోహవృత్తి
వాసి గోల్పోయిరే యెందు? వారీకంటె
నేను ఘనుడనె మరుమాట లేల లీలఁ
బూవువిలుకానికేళి నన్నేలు బాల్.

- చ. అనవుడుఁ గేలుమోడ్చి వినయంబున నిట్లు విన్నవించె న
జ్జననుత! తావకీనతనుసంగతి నేఁ గడు ధన్య నాదు మీ
యనఘతపోజలంబునకు హాని ఘటించు నటంచుఁ గొంకి తిం
వెనయఁగ మీయభీష్ట మిపు డెట్లుల యట్లుల చిత్తగింపవే. 254
- తే. అనిన నమ్మాట కర్ణరసాయనముగఁ
జెవులు సోకినయంత దేశికవరేణ్యుఁ
డౌర కోరినకోర్కి చేకూత ననుచు
నాత్మ సంతసముదు నయ్యవసరమున. 255
- ఉ. వారిజమిత్రసింహము దివస్వతిదిగ్గిరి నిర్గమించి దై
త్యారిషదాటవీన్ధలి దినాఖ్యమదేభము వెంటనంటి త
త్సారమదంబునం జరమశైలతటంబునఁ జెంది సక్తర
క్తారణదేహమై యరిగె నగ్గిరిమాటుచకుఁ రయంబునఁ. 256
- చ. వనరుహమిత్రుఁ డస్తగిరివ్రాతటిఁ గవ వీడుజక్కవఁ
ఘనతరళోక మందఁ గని కాంతుఁడు నఁ గవయంగరా వనం
బునఁ గడునైఃపలేక నివి పొక్కఁ బనేమి యటంచు వారుణీ
ఘనకచవానిబల్కినుకఁ గన్దొనె నా నెఱ దోచె దద్దిశన్. 257
- చ. పనిగొని కాలమాంత్రికుఁడు పాంథవిదారణ రాత్రిశక్తి నే
వున సృజియింపఁగాఁ జరమభూధరవేదిక సాంధ్యరాగవ
హ్ని నిలిపి పద్మబాంధవశృంగేస్ఫుటపల్లవరాజి వేల్చి హే
చ్చినసితధూమముల్ దెసలఁ జెందె నినాదము నొప్పె నెల్లెడన్.
- మ. చటులధ్వాంతగజాధినాథుపయి నాచ్ఛాదించఁగా నొప్పు వి
స్ఫుటతారాపథనీలపట్టువసనాభోగంబునం జిత్రితో
త్కటపాండుప్రసరంబులో యనఁగ దిక్కాండంబులం గాంతి మి
క్కుట మై పర్యఃగఁ దారకావళులు గన్దోనయ్యె నప్పట్టునన్. 259
- ఉ. ఖ్యాతమహీధ్రసంగతదవాగ్నులు నారతిదీపముల్ చకో
రితతి వేరఁటాండ్రు దివిరిక్కలు నీలపుంబాత్ర సేసఁబ్రా
లాతతరాత్రి యఁ సరసిజాక్షి వరింప గజాధిరోహణం
డై తనరారె నాఁగ నుదయాద్రివయిఁ శశి దోచె వింతగన్. 260
- చ. తొవ వికసించె దేటిగమి తోయజగేహములఁ న్నసించె బ

క్షీవితతి నీడ సంయమునిఁ జేరి సుషుప్తి సుఖంబుఁ గాంచె న
ర్ణవములమ్రోత వించె వలరాజు ముదంబు వహించె జక్రముల్
కవవిడి సంచరించె శశికాంతశిలల్ ప్రవహించె నీరమై. 261

ఉ. ఆసమయంబునకై గుఱలయాంబక బాణము లిందుపాదవి
న్యాసము లంగవేదన మొనర్పఁగఁ దాలిమి నిల్పలేక త
ద్వాసవత్స వేణికరతామరసగ్రహణం బొనర్చి దా
భాసురసూనయుక్త మగుపాన్పునఁ దార్చి గురుండు వేడుకన్. 262

మ. సరసాలాపనఖిక్షితాధరసుధాస్వాదాచ్ఛతాంబూలదో
ర్భురితాలింగనచుంబనాదికములకై రంజెల్లుకందర్పనం
గరకేళికై రసవార్ధికై దేలి మలయాగస్పర్శనాంకూరకో
త్కరముల్ పర్వఁగఁ గొంతప్రాడ్డుసుఖనిద్రం జెంచె నవ్వేళువన్.

చ. సతి గురునాథు మేల్కొలిపి స్వాయి! భవత్కరుణాకటాక్షసం
గతిఁ గడుధన్య నైతిఁ జనఁగావలె వీటి కనుజ్ఞ సేయుఁ డీ
గతిఁ దెలవాట నన్ని చటఁ గల్గొని కిన్క వహింపకుండు నే ?
క్షీతిపతి మీకు లాఘవముఁ జెందకపోవ దటన్న నిట్లునున్. 264

చ. ఘననిభ వేణి! యొక్కత్రుక్తికాలము ని న్నెడఁబాసి నిల్వ నే
ర్తునె? విరహంబురాశి ననుఁ ద్రోచి చనం జరణంబు లాడునె ?
పనిగొని సీపు నాచయినభాగ్యమునం జనుదెంచి తిప్పు డ
జ్ఞనపతి యాజ్ఞ సేయు నని సాధ్యస మేటికి? నేను గల్గఁగన్. 265

ఉ. నావుడు మీరు పల్కువచనంబులు సత్యము గాని నే వినక
భూవిభుఁ గానఁ బోవలయుఁ బొమ్మనినం జని రాజుచేత సం
భావన లంది వేగ యిట వచ్చెద నే జనకున్నఁ పండ్రికై
భావమునందు వేరె యొకపద్ధతి దోచు ననుజ్ఞ యీగదే!. 266

చ. అనవుడు దేశికుండు కమలాసన! భూపతిఁ గానఁ బోవుటల్
ధనమునకై కదా? వలయుద్రవ్యము లిచ్చెదఁ గొమ్మటంచుఁ గాం
చునమణిభూషణావళు లసంఖ్య మొసంగిన సంశ్రమంబునం
గొని వినయంబుతోఁ బలికె గోలవాణి నమస్కరించుచున్. 267

ఉ. కన్నది యాది మజ్జనకన్నఁ బ్రియంబున గారవించు మా
యన్న యొకప్పుడం దరియ నన్న ముపొత్తున న్నాకు ముద్గ లీ

కున్న భుజింపఁ డట్లుగుట నొ ద్దికఁ బొడ్డటిచద్దివేళ దా
ర్కిన్నది కాచియుండు జనకుం డీదె వేగమె పోయివచ్చెదన్. 268

క. అనవుడు నెన్నివిధంబులఁజనవలెననువాంఁక నీదుస్వాంతములోనక
జననం బయ్యెను గావునఁ, జనివేగమ మరలి రమ్మ సరసిజనయనా!

తే. ఈవు వచ్చినదనుక నాహృదయ మెందు
నొంద వని కన్నుఁ గవబాష్పబిందు లురల
గల్పించునుగుబ్బు లెవ నంటఁ గొగిలించి
సెల వొనఁగి పంప నంత నచ్చిగురుబోడి.

270

ఉ. అచ్చట వానియాత్మ మున మందుమఁ గ్రక్కన పీడ్మఁ జేరఁగ
వచ్చి నిజక్రమంబు తమవారల కంతయుఁ జెప్పి సద్గురుం
డిచ్చిన వస్తుభూషణము లెల్లను పండ్రి కొసంగ మెచ్చి లో
నచ్చెరువంది కూతుఁ గొనియాడుచు వేడుకనుండు నత్తఱిన్. 271

మ. ఘనమందేహానిశాచరు ల్బలసి చిగ్గం బట్టి నేతెంతురో
యని పూర్వాచలదుర్గశీమ జలజాధ్యక్షాజ్ఞఁ దత్సూతనూ
తనసేనాపతివెల్లుకై నిలుపుచంద్రజ్యోతియో నాఁగఁ మిం
చినతేజంబున వేగుచుక్క యుదయించెక జంద్రతో నుద్దియై. 272

ఉ. వాసిగఁ గర్తసాక్షి యిదె వచ్చె నుపన్సమయోచితక్రియా
ధ్యానులు గాక యిప్పు డనయంబున సిద్ధురఁ జెందఁ జెల్ల దో
భూసురులార! మీ కనుచుఁ బోధ మొనర్చినమాడ్కి వేకువక
కూసె బదాయుధప్రతతి కో యసి కాల మెటుంగుఁగావునన్. 273

చ. తెలతెలవాఱవచ్చె నలుదిక్కులు చీకటిఁ బుచ్చె నండ్లజం.
బుల రొద హెచ్చె బన్న గసమూహము పుట్టలఁ బొచ్చె నైవరం
బులమది నొచ్చె జక్కవలు పొందుగ మెచ్చె మనోభవుండు పూ
విలు రతిచేతి కిచ్చె సరవిందకళంబులు విచ్చె నచ్చుగన్. 274

సీ. అంధకారాతి బలాపహరుడవౌట బద్ధాప్తసంజ్ఞచే బరిధవిలుట
జననుతంబగు త్రయీతనుత వర్తిలుట సంతతనాకసంచారి వగుటఁ
కువలయొల్లాససంభవక్షీయుతుండౌటచిత్రభానుఖ్యాతిధాత్రిగనుటఁ
బలుపలాశులపెంపుభగ్గుంబునేయుట దాగ కాంచత్ప్రభాహరివగుట

తే. నీవ శివుడవు హరి విధు లీవ వజ్ర
 నీవ చంద్రాగ్నులును వాయు నీవ గుహుడ
 నీవ యని భక్తిచే జను లెల్ల మొక్క
 బూర్వదిగ్బాధరంబున బొడిచె నినుడు.

275

తే. అవుడు చెన్నక నిత్యకృత్యములు దీర్చి
 తండ్రి యనుమతిఁ గైకొని ధరణినాథ
 దర్శనం బొనరింపఁగఁ దగినవేష
 మొకటి నెమ్మది నూహించి యొరుపు దనర.

276

చ. పద కటినేశ హస్త గళ ఫాల శిరంబుల నొప్పు బన్నగాం
 గద కరిచర్మ శూల గరగంధవ హస్త జటాలి యొక్కెడ
 గుడురుగ నిల్చి మున్నె తనకుం గలయట్టి యలంక్రియల్ శుభా
 స్పదముగ నొండువైపున బొసంగ నెసంగువిలాస మేర్పడన్. 277

క. తరుణి యిటు లర్థనారీశ్వరవేషము దాల్చి యాప్తజనములతో నా
 గరికు లరుదంద ధరణీ, పరునాస్థానంబు జేరవచ్చి ముదమునన్. 278

చ. ప్రకటమృదంగతాళమృదరావము లుప్పతిలంగ నిల్వ నం
 తకమును దేశికప్రవరదర్శనకృత్య మొనర్చి సింహాసీ
 తిక వసీయించు భూపతి వడిం గని దిగ్గున లేచి నిల్చి హ
 స్తకమలముల్ మొగిడ్చి మది దాల్చె శివాధవుడన్న భావమున్.

తే. ఇటుల భావించి యపు డమృహితలేంద్రుఁ

శీశ్వరాకృతిఁ దాల్చిన యంతిప్రజ్ఞ

కద్భుతం బంది మితి మీలునట్టివస్తు

వాహనాంబరభూషణావళు లొసంగె.

280

ఉ. ఇచ్చిన వేడ్కఁ గైకొని మహితలనాథుననుజ్ఞగాంచి ము
 న్నెచ్చట నెవ్వ రిప్పగిది నీప్సిత మిచ్చిరె! యంచు నాత్మలో
 నచ్చెరువందుడు మరలి యందఱితోఁ దమవీడు జేరఁగా
 వచ్చి విరోధలీలఁ బ్రవర్తిలుచుం జెలి యుండె నచ్చటన్. 281

మ. సతి తక్ జాల మొనర్చి చన్న మొద లాజాతీకుఁ డత్యంతమో
 హితుడై వేగము వత్తు నంచుఁ జని యాయేకాంకబింబాస్య స
 న్నతి సూహింపక యుండె నిప్పు డహం! నాభాగ్య మిట్లుండెనే

గతి వేగింతు నటంచుఁ గ్రమ్మినమహాకామాంధకారంబునన్. 282
సీ. కొమ్మకైచిగురాకుఁ గొరికి కోయిల గూయ

నబల పల్కె నటంచు నాలకించుఁ
గొలఁకులకై యంచుకొదమ రాఁగనుఁగొని
ముదిత వచ్చెన యని కదియఁ దివురు
సుమగుచ్ఛముల వ్రాలి భ్రమరి ఝంకారింపఁ
జెలిపీణపల్కుని చెవులఁ జొనుపుఁ
గలికిగంధపుగట్టుగాడ్పు మై బొలయంగ
సకమేనివల పని సంతసించు

తే. నాత్మసంభవహస్తవిన్యస్తహాన, చాపనిర్దుక్తకోరకశరనికాయ
మాతరిశ్వావకీలాసమాజకృచ్ఛ్ర, భాజనాత్మీయమానసాంభోజాడగుదు.
చ. కలవల మందుఁ గుందుఁ గడగన్నుల సీరము హెచ్చు దెచ్చు లో
నలమటమారు దూరు! జెలియా! యిటు రమ్మని పిల్చు నిల్చు మి
క్కిలి వెత జక్కు స్తుక్కు వలకేల నొసల్ గదియించు మించి దణ్
వలగొనుతాపవేదనల వాసి దొలంగి గురుండు దీనుడై. 284

చ. జలచరకేతనాబ్జపికచందనశైలసమీరహంసముల్
వలగొని తన్ను నొంపఁ దల వంచుచు హా! శిఖినేత్ర! హా! సము
జ్జ్వలశశిభూష! హా! ధరణిజాధవసేవితపావ! హా! యథో
నిలయవిభూష! హా! శరదసీలగళా! యని పేర్కొనున్. 285

క. ఈరీతి వగలఁ బొగులుచు, నారీమణియందు మిగుల నాటినమదిచే
సీరము నన్నము ముట్టక, భారముగా నొక్కగతి దివసమెడలించున్.

ఆ. తరణిస్రంకెఘోరతమమునట్టిక్కులఁ, గ్రమ్మెఁ జీకురాలరవము లెనుఁ గ
జారచోరనికరసంచారములుమీఁతెనివహించునొంపవెడలెమరుండు.

క. ఆత్మజీ మత్తిలుచిత్తజ, కత్తులచే మొత్తబడి ప్రకంపితతనుఁ దై
హత్తినయుత్తలమున నా, బిత్తరిఁ గనుతత్తరంబు వెంపెనలారన్

క. శివపూజోపకరణములు, భవసంబున నొక్కచోటఁ బదిలపఱచి శి
చ్ఛవితాసమునకుఁ జెప్పక, శివమెత్తినవానిపగిది శ్రీగురుఁ డంతన్.

చ. జనపతి విన్న నొప్పునుచు జంగమభక్తు లెఱుంగఁ జల్కుగాఁ
గనియె రన్నకొంకు మదిఁ గానక పౌరులు చూచిరేనిఁ ద

స్వైనుకొని గేలి సేతు రని వెల్వెల బోవక లజ్జమాని ప
 ర్విసతమి నేగె వీటికయి వేగమ తా మును విన్న జాడలన్. 290
 క. ఈలీల 'గాముకన్యను,తోలజ్జా' యనెడుమాట ధృవముగ నపుడ
 బాబ్బలామణినావాసపుటాలయమరయంగజనుచుసంధతమము చేన్.
 సీ. దామెనమోసులు దగిలియించుక మొగ్గి

గడలుపగ్గము లూతగా నిలుచుచు
 గ్రొత్తయా తను గని కుక్కలు గురువెట్టి
 కజచునో యని దవ్వుగా నరుగుచు
 జరుగువెల్లులను గొంచెము దారి గనుపింప
 వెన జను చుచి యాచ చెన రయుచు

నెడనెడ గుడిసెల బడతలనుడువులు
 విని చెన్నిమాటలో యని తలచుచు |క్రీ.లీ.గ
 తే. సంధకారంబు గాఢమోహంధకార, మొక్క మొగివెలిలోఁ గ్రమ్మిపి
 రేవుడప్పిచరించెడి నావకరణి, వీడు కలయంగదిరుగుచువేసరిలగ.
 క. ఇట్టిమహాత్ముని కాహా!, పుట్టె గదా చెడ్డవెతలు పొలతుక నికఁ గ
 న్నట్టగఁ జేయుదు నని దయఁ జట్టుల పగవానిదెస నిశాపతిదోచెన్.

తే. అట్టితటి బండువెన్నల పట్టపగటి
 సరణి గాయంగ నందలిజనము లతని
 గాంచి జాతీశుగా నిశ్చయించి పలికి
 రొండొరులతోడ నగుచు హాస్యోక్తు లలర.

294

క. ఓహూ! చూచితిరే యీ, మోహాదివికారదూరు మునిచర్యబుధ
 న్నేహాద్దనతయవతీ, పూహావిముఖుడైవ్యచిత్తును త్తమచరితున్.

తే. అతను గురుధర్మగుణకాండ యతున కిప్పు
 డతను గురుధర్మగుణకాండహతులు నమరె
 వీటిలో రాజముఖులు సేవింప నిక
 వీటిలో రాజముఖులను వెదకవచ్చె.

ప. ఎక్కడ బోయెనో సయచు మెందున డాగెనా మానివృత్తి యే
 దిక్కున నుంచెనో తపము డేళికుఁ డన్నియు నుజ్జగించి మా

- చక్కెరబొమ్మకై యిటు నిశాసమయంబున నేగుదెంచె న
మృక్క కనంగ నయ్యె నొరపై యిపు డీతనివిద్దె యంతయున్. 297
- చ. అనవుడు నొక్కచేడియ మహాత్ముని మీ రిటు లాడఁ గూడునే ?
యని యదలించి చెన్నక గృహం బిదె చూసెద రమ్మటంచుఁ దో
డ్కొని చని నిద్ర చెందునుమకోమలి లేపి గురుండు పీఠె వ
చ్చె నసిన నుల్కిలేచి వెఱ జెన్నెదురేగి నమస్కరింపుచున్. 298
- శా. సామీ! నాయెడ జాలతప్పు గల దేచందంబునక వచ్చెదో
యే మీ రంపిన వచ్చి చుద్ది దిని భూమిశాధ్యచే గామిత
స్తోమంబుల్ గొని వీడఁ జేరి నిల నిచ్చోకార్య మే మన్యమూ
నీమం నేరుద వంచు నయ్య యనినక నేవింప రాకుండితిన్. 299
- చ. ఆనుచుఁ గరంబు వట్టి వినయంబునఁ దోడ్కొనిపోయి శయ్యపై
నునిచి మనోజకేళి ముదమొంద నొనర్చి నెలంత కొంతనే
పున టిటు పల్కె నాదయనపుణ్యమునం నిను గూడఁ గంటి ని
ట్లనిశము బాయకుండునటు లబ్బకపోయె నికేమి సేయుదున్. 300
- ఆ. వీడుదరలిపోవువేళయా మాఁకె, నెలవొసంగి మీరుశీఘ్రమేగుఁ
డననివతి ప్రభాతమైన మి మ్మర్చింప, వచ్చు నప్పుడుండపలయునచట.
- క. నను జిత్తంబునమటవకుఁ, డని తక్కిడివగల లోచనాంబువులురుల
న్వనితామణికొఁగిటజే, ర్చిన గుండెభిగుల్లుమనఁగ శ్రీగురుఁడనియెన్.
- ఉ. కువలయవత్రనేత్ర! నిను గూడి నుఖంపక యున్న నాకు భూ
ధవునిసవర్య యేల? మణిథామము లేల? సమస్తభోగ్యవ
స్తువితతు లేల నీ వరుగఁ దోఁ జనుదెంచెద నీకటాక్షమే
యవరళవాంఛితార్థముల కన్నిటికిం గురు కాదె నాప్రదుక. 302
- క. దొమ్మరికొమ్మఁ దగుల్కొని, ద్రిమ్మరె నను లోకనింద దైళ్లకు మిదేశీ
ఘ్ర మ్మేను మరలినత్తుని, జమ్ముగనామాటనమ్మి చనుమనియనుడుక.
- సీ. జలజాక్షి! పెక్కుమాటల పనియేమి సిందాస్తుతు లాత్మకుడగులనేర
వటుగావున ననిత్యమగుదేహమున నంటు నిందకు వెఱవనీవిందు దిరిగి
వచ్చునంతకు నిలువఁగనేర్తునే! నిను గలసి రా నీకుండు తలపుపుట్టఁ
జేసె నిక్కార్పము సిద్ధము పలదని మునిచితేని మాయాన నిక్క

తే. మనుడు నేమియు సన నేర కయ్యగారి

చిత్త మని సమృతించి యా చిగురుఃఖండి

తండ్రి బిలిపించి వార్త యంతయును దెలిసి

వీడు వరలింపు మిప్పుడ వీడ నసన.

304

క. వీటిజనములకుఁ బయనము, చాటఁబనిచి సకలవస్తుసహితముగా న
చొప్పుటువెడలినప్పుడ వే, హటకనగచాపుభక్తుఁ డరుదేదోడ౯. 305

మ. చని కాశీనగరంబుఁ జేర నచట౯ సర్వసహభర్త వే

గిన గాలొచితకృత్యముల్ సలిపి రక్తి౯ దేశికాధీశుడ

ర్షనవాంఛం జనుదెంచి తన్మణిగృహస్థానంబునం దాతనిం

గన కెచ్చో వనియించెనో యనుచు దా నల్లిక్కు లీక్షించుచు౯. 306

ఉ. అచ్చటనచ్చటం దిరిగి యాతనిశిష్యులఁ గాంచి దేశికం

డెచ్చట నున్నవాఁ! డన మహీధవ! నన్నటనుండి కాన లే

దెచ్చటి కేగెనో యెటుగ మే మని గుండుచుఁ బల్కు వారితో

జెచ్చెర నవ్వనస్థల మశేషముగాఁ గని యందు లేమికిన్.

307

ఉ. నవ్విసచారులం బిలిచి నాగురుఁ డెచ్చట నున్నవాఁడో శీ

ఘ్రీష్టున గాంచి రండు మణికొంచనవస్త్రము లిత్తు నన్న వా

రమ్మనుజేశ్వరాజ్ఞ బుర మంతయు నారసి యుద తొక్కటై

క్రమ్యతి వచ్చి యం దతిని గానఁగ లేదని లేల్ప నార్తుడై.

308

చ. హా! యను సన్తనోబ్జమిహిరా యను న౯ విడి పోవ నీకుఁ జ

న్నేయను నాయెడ౯ మిగుల నేరము గల్గిన శిక్ష సేయరా

దే యను వింతవింత గలదే యను నేగతిఁ దాళు దింక స్వా

మి! యను నెవ్వ రింక గృహ నేలగఁజాలుదు రయ్యయో! యను౯

చ. ఇది గురులింగజంగమమహిష్టపదాంబుజసేవనాపథం

బిది నిరసాయము క్తిరజనీశముఖపరిలభిసాధనం

బిది నగజామనోహరగణేశమహత్త్వ మటంచు నెప్పుడు౯

విడితము గాఁగఁ దెల్పి కరుణించు గుహేశ్వర! యెందు డాగెనో.

క. ఇటు లరుగుదు వని తెలిసిన, నెటుబోవక నీవదంబులే పూన్పుచు ని

చ్చటనిల్తు మోసమందితి, గటకటనను విడిచిపోవఁగాల్లెటులాడ౯.

ఉ. తల్లియుఁ దండ్రియు౯ సఖుండు దాతయు దైవము నీవె యంచు నా

యుల్లమునం దలంచి పరమోత్సుకపృత్తి భజింపుచుండు నా
కల్లడ నెవ్వరుం బడనియట్టి మనోవ్యథసంఘటించె బో
చెల్లునె రాజసఖ్యము లిసీ యని రోసితివో? దయాకరా! 312

క. అని ఐగల బొగులు జననా

భుని గని యొకమంత్రి పలుకుఁ దోచక దుఃఖం
ప నగునె తెలియనివాడవె

విను మొక్కయుపాయ మిపుడు వినుపింతు నృపా! 313

క. గురులింగజంగమంబులు, వరికింపగ నొక్క డగుటఁ బరమేశ్వరు ద
ద్దురుడని పూన్పుము జాతీ, శ్వరునర్చించినఫలంబు సమకూరుననన్.

క. మఱియొకడు పల్కు మున్నొక

యెఱుకక ముని యొసఁగుమంత్రమే కాదె తుదిక
దరి జేర్చె! నతఁడు చెప్పిన

నెఱుమంత్రముచేత ముక్తి నిత్యత గనుమా. 315

క. అనవుడు నానియమం బెఱు

గనివారలువోలె పల్కఁగా దగునె? యా
ఘనుని గనుఁగొనినతుది భో

జన మొనరుతు నంచు బల్కుసమయమునందుక. 316

తే. చారుఁ డొకఁ డేగుదెంచి జోహారు చేసి

నేటిప్రాధున దొమ్మరవీటితోడ

గాళికాపురి కరుగంగఁ గాంచినాడ

ననఘ! జాతీశు ననుడు నయ్యననిభిండు. 317

ఉ. సంతస మంపివానికి నసంఖ్యధనంబు లొసంగి భూతలం

బంతయు మంత్రి శేఖరున కప్పనసేసి మితాప్తవర్గుడై

బ్రాంతదరీఘరీసరిదరణ్యమ్మగంబుల నెన్న కాలఁ డ

త్యంతరయంబునం జనియె నార్తి గురూత్తముఁ డేగుజాడలన్. 318

క. చని కనియె నెదుటఁ గాళిక, ఘనకల్పషభేకనికరగంధవహళిక

మునిసేవ్యతీర్థరాళిక, వినతాశ్రితభక్తలోకవిబుధవరాశిన్. 319

క. చని పురలక్ష్మీహారం, బన దగుగంగానదీతటాంతికమున ని [న:

ల్చినవీడుఁజొచ్చి జాతీశునిగానరె యనుచు నడుగుచుంజని యొకచో

ఉ. చామయముల్లు గన్గొని రసావరుఁ డచ్చట చెన్ను సానితో
సామెత గాంగ నొక్కతలియన్ భుజించుచునున్న దేశిక
స్వామిని గాంచి మంటి భవసాగరముం దరియింపఁగంటి నీ
వే మహితప్రసాద మని యెంతయుభక్తి నమస్కరింపుచున్. 321

క. డగ్గటి కర మొగ్గిన నపు, డగ్గురుఁ డచ్చెరువు గదుర నవనతముఖుడై
సిగ్గున నూరకయుండిన, వగ్గని ధృతి సతియుననియె ధరణీపతితోన్.

ఉ. ఈయన నన్నుఁ కూడి వసియించుటకై చనుదెంచి నెప్పుదిం
బాయనిప్రేమ నేకమగు భాజనమందు భుజింపుచుండ నీ
వీచెడఁ గాంచియుం గొడవేని బ్రసాదముఁ గొమ్ము నాపు డ
బ్బాయతనేత్ర కిట్లను ధరాధిపుఁ డెంతయు భక్తి పెక్కువన్. 322

క. లింగశరీరపుదేశిక, పుంగవుదివ్యప్రసాదభోక్తివి నీవీ
భంగిమదిసంశయించుట, కంగన గణియింపఁజాల! నచ్చెరువయ్యెన్.

క. నామది దెలియక పలికెదు, కామిత విబ్బంగి దేశికస్వామిప్రసా
దామృతముకొనక చననని,యామానచపతిగురునకు హస్తముసాచెన్.

క. కరమొగ్గినధరణీశ్వరుఁ, గరుణామృతవృష్టిజూచికైవల్యపదా[మికా
కరసత్ప్రసాద మొనఁగిన, బరమామృతమనుచుగొనియె బార్ధివుఁడెల

క. ఆసమయంబున శైలశ, రాసనుఁ డవసీశుభక్తి కత్యంతనము
ల్లాసంబు నొందినలినజ, వాసవముఖసురలఁగొలువవాత్సల్యమునన్.

చ. ఆరుణజటాలి పల్లవము లబ్జవిరోధి ఫటంబు వన్నగో
త్కరము లతావళిల్ గరళకాంతి శిలీముఖరాజి భూమిభృ
ద్వరసుత చేగ మానితతి పక్షినమాజము గా ధరిత్రికిన్
సురతరుభాతి దోఁప బొడఁజూపె నదతికసీమ నయ్యెడన్. 323

తే. ఇట్లు ప్రత్యక్షమైన సర్వేశ్వరునకు
బుడమి జాంగిలి మొక్కి యాభూమిభర్త
ఫాలతలమున కెంగేలు కీలుగొల్పి
భక్తి యొలుకంగ నిట్లని ప్రస్తుతించె.

329

లయగ్రాహి. దండధరదోర్తదవిఖండన! పయోజరిపు
ఖండధర! పక్షివిభుకాండవరకాండా!

కాండవరిశోషఘన! కాండజశరాపహర
భండ! శిఖినేత్ర! ఫణికుండల! ధరిత్రీ
ముండలశతాంగ! మునిముండలమనోనిలయ!
పాండురశరీర! గణకాండ! భవమేఘా
ద్దండననమాన! కరమండితకరో! కల
తుండిపలకాశిజయ! భండనవిహారా!.

330

ఆ. అనుచు సన్నుతిచుజనపతిఁ గని శమ్ముఁ
డాదర్శించి నీవ్రసాదనిష్ఠ
కలరినాండ దివ్యమాన మెక్కుము రాజి
తాచలమున కిప్పు డరుగవలయు.

331

ఉ. నావుడు దేవదేవ! గురునాథుకతంబునఁగావె! నీదుసం
భావన గాంచి తీయెడల భాగ్యమె యీఘనుఁ బాసి రా ననన్
భూవర! వీని నిన్నుఁ గొనిపోయెద నాఁగ గురుండు చెన్నకణ
నే విడలే నటన్న నగి నీలగళుం డటు సమ్మతించినన్.

332

తే. ఆసతీమణి యిటు పల్కు నాన పూని
నన్నుఁ గనిపెట్టియున్న మాయన్న యమ్మ
మొదలయిన వీటిజనముల వదలివచ్చు
టుచితమే! యన దరహాస మొనర హరుండు.

333

క. గురు రాజ చెన్నకం వ, త్వరసిజముఖవీటిజనుల స్వర్ణవిమానో
త్కరములనిడికొని చు నెసీ, శ్వరుండరుదురజతతైలనదనంబునకున్.

ప. కావునఁ బ్రసాదమాహాత్మ్యం బిట్టినని మంచిదేవాదిగణంబులతో
సకలేశ్వరమాదిరాజయ్య వివరించుటయు నందఱు నత్యాశ్చర్యంబున!
నతని బెక్కుభంగులం గొనియాడి నాగమాంబికచే ననుజ్ఞాతులై!
తమతమనివాసంబులకుం జని రని తెల్పిన నగస్తుం డవ్యలికథ యె
ట్లయ్యె నని యడిగిన.

336

శా. విద్యతృప్త్యుపపన్నవైరిపురపృథ్వీజాతభాస్వన్నభ
స్వద్వాహంకకళాకీర్తిపదపూజాశాలి! మాహేశ్వరో
ద్యద్వాక్యశ్రవణానురంజితనిజాత్మాంభోజవిఖ్యాత! సిం
హద్వారాంగణవేదికాఖిలనరేశామాత్యజాతాంచితా!.

336

క. ఉడ్వర్ధివముఖీమన్తధ!, రాన్వల్లభ రాష్ట్రదుర్గరక్షణదత్తా!
 షడ్వర్ణమంత్రవచన! సు,రేణ్వభవ! పద్మభూమహితవాగ్విభవా!
 పంచామరము. ప్రభాతిశంబరప్రభూతబంధుకల్పభాకరా!
 శుభావహవ్రతప్రతాన! సూరిహృద్వశీకరా!
 విభావరీశఘేచరేంద్రశృతదానభూసురా!
 ప్రభూతసమ్మదోరుచిత్తపాలితాప్తభాసురా!.

338

గద్యము. ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జునకృపాకటాక్షలబ్ధ కవితామాధురి
 ధురీణ కాళికగోత్రపవిత్ర సుకవిజనస్తుత్య పాపయామాత్యప్రణీతం
 బైనచెన్నబసవపురాణం బనుమహాప్రబంధంబునందు ద్వితీయా
 శ్వాసము.

తృ తీ యా శ్వా స ము.

మద్దౌ వారాధ్యశి

ఖామణ్యపదిష్టమంత్రగతపదపర్ణ

స్తోమజప్రకరణరసనా

సీమా! యమ్యేశనామ సేవితస్తోమా!.

1

ప. అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండు తనసంతరవృత్తాంతం
బిట్లని చెప్పందొడంగె.

2

ఉ. ఆగ్రహదూరుఁ డన్యసమయప్రవిదారణశూరుఁ డాత్మవిద్యా
గ్రహణప్రచారుఁ డఖిలామరలోకవిహారుఁ డంబికా
విగ్రహభక్త్యుదారుఁడు వివేకవిచారుఁడు సిద్ధరామయో
గ్యగ్రణి సోన్నలాపురమునందు విలాసగతికా వసించుచున్.

3

మ. ఫలకృద్దేశికపాదపంకరుహపట్నాదుండు వేదోక్తపట్
స్థలవిజ్ఞానవిశారదుండు శిఖిగంధర్వాతారుండు ని
ర్మలకీర్తిద్యుతినిర్జితాద్రిపుసారంగాయుధుం డంచు భ
క్తులు సెప్ప న్విని నాగమాత్మజునిఁ గ న్మోర్కు ల్పదిం బర్వఁగాన్.

ఉ. ఆణిమమాదియశా మలము లన్ని యడంచుచు శాతకుంభముం
గాణవరాటకంబు సరిగాఁ గనుచున్ జరియించు సింధురా
ట్టాణపదాబ్జసేవకులతో నెడ మించుక లేకయుండు క
ల్యాణపురంబుఁ జేరి హృదయాద్భుత మొప్పుఁగఁజూచి మెచ్చుచున్.

తే. అరిగి చెన్నవృషేశుమందిరము గలిసి
ద్వారపాలకుఁడే దనవార్తఁ జెప్పి
పనుపఁ జని సిద్ధరామయ్య యనునొకండు
పచ్చె దేవరదర్శనవాంఛ ననిన.

6

ద్య మ్మింపొంద మహత్త ! రామయకు మీయందే గురుత్వంబు హృ
ద్యమై యున్నది గాన మాయనుమతిం దద్వాంఛ చేసూర్చి నై
కొమ్మా యన్న గణాజ్ఞ మాళి నిడియెం గోటీరభావంబునన్. 21

శా. ఈలీలక గణ శేఖరాజ్ఞ గొని నీయిష్టంబు చేసూర్తు ర
మ్మా లింగార్చన సేయఁగావలయు లెమ్మా యంచు మున్నట్టు ల
వ్వేళం దీర్చనొనర్చి దీక్ష గొన రేపే మంచి దంచు స్మియో
గ్యాళిక గేహ మలంకరింపఁ బనుపక హర్షించి చోద్యంబుగాన్.

సీ. సౌరభం బీనుకస్తూరి గేహములక్కిము త్రియంబుల దేలిముగ్ధుదీర్చి
గోడలుసాగనుగాఁగుంకుమచే బూసిబహువిధచిత్ర రూపములవ్రాసి
పొందుగా వెలిపట్టుచందు వాలమరించినవరత్న మయతోరణములుగట్టి
కవళికాస్తంభముల్ పొదిళ్లనమరించి కేతువులందంస గీలుకొల్పి

తే. మఱియు నివ్విధమునఁ బెక్కు తెఱఁగు లమర

మంగళప్రదలీలచే మంఠిరము ల

లంకరించినఁ గని మెచ్చి శాంకరేష్ట

గోష్ఠి నవ్వేళఁ గడపి వేగుటయు నంత.

23

వ. చెన్న బసవేశ్వరుం డరుణోపయంబున మేల్తాంచి నిత్యకృత్యంబులు
దీర్చి సమస్తభక్తసంఘపరివృతుం డై దీక్షాగేహంబునకుం జని తన్న
ధ్యంబున శాతకుంభచతుస్త్వంభగుంభితంబును బ్రవాళవ్రనూనమం
జరీఫలముక్తాదామాభి రామోల్లాభశోభితంబును నానావిధపరిమళో
పేతధూసధూపితంబును గర్పూరదీపదీపితంబును నగుమంటపంబు
గదియం జని యందుఁ బంచవర్ణచూర్ణంబులచే గౌరితీలకం బనురంగ
వల్లి రచియింపం జేసి తచ్చతుర్దిజ్జ్యధ్యస్థలంబుల శాలితండులంబులఁబో
యించి వానియందుఁ బానీయపూర్ణకలశపంచకంబు నిలిపి తత్పశ్చి
మప్రదేశంబునఁ దానుదివ్యసింహాసనంబున నాసీనుండై చతుర్రేశికులఁ
జతుగకలశంబులయొద్ద నధికారు లులుయుండునట్లుగా నియమించి
తక్కినభక్తాసీకంబుల నుచితాసనంబుల నునిచి మధ్యకలశంబుగాఁ
గొని వారునుం దానును దత్కలశంబుల గంధపుష్పదళంబులం
బూజించి తదుపరి నూతనవస్త్రావరణంబుగావించి కాంచనరత్నంబు
లు వానియం దిడి చూతవ్రవాళతాంబూలీదళంబులు తన్ముఖంబున

నిలిపి యైదుఃఖలశంబులకుఁ జుట్టి తంతువేష్టనం బొనరించి తత్కలశం
 బులుపంచాక్షరీపంచబ్రహ్మమంత్రంబులనభిమంత్రించిధూపదీపాదు
 లొసంగి యచ్చటనున్న భక్తపుంగవుల విభూతితాంబూలపూర్వకం
 బుగానారాధించి వారిచేదీక్ష యొనరింప ననుజ్ఞాతుండై భేరివేణువిశా
 దిరావంబులు చెలంగ సంతకమున్న సుస్నాతుండై భస్మరుద్రాక్షుధా
 రణం బొనరించి మంటపపూజానంతరంబునవచ్చి యచ్చటవసించి
 సిద్ధరామయ్య డాయం బిలిచిన నతండు పరమాత్ముక్యంబున నరుగు
 దెంచి భక్తసమూహంబునకు సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచ
 రించి తదనుజ్ఞఁగాంచి గురువదంబుల కెరఁగి ముకుళీకృతకరుణైయు
 న్నగృపావలోకనమాత్రఁడత్పాక్షిక్తనకర్తంబుఁడని మంటపప్రదేశం
 బున శిష్యుంబూర్వాభిముఖుంఁగాఁగూర్చుండఁజేసి, తాను నుత్తరా
 భిముఖుండై తత్కలశోదకంబుల నభిషేచనం బొనరించి శైవసం
 స్కారంజేసి వీరశైవదీక్షావిధానంబునఁ నప్పసీక ఫాలసంగతదుర్లభ
 లణంగునట్లుగా భూతిపట్టంబు గట్టి నిజహస్తస్పర్శనంబునఁ వత్తనుగ
 తపంచభూతవికారం బుడిసి పంచాక్షరీమంత్రోపదేశంబుఁ గావించి
 మాయాధ్వాంతాహంకారాదిగుణశిక్షితుం జేసి బ్రహ్మంబును
 బ్రహ్మాండ్రాదిలోచనాగోచరుండును సర్వగతుండును నగుపరశివ
 మూర్తి నవయరరహితంబును బ్యోతిర్తయాకారంబును సకలమూ
 ర్త్యతీతంబును నగులింగమూర్తిగా నియమించి షడ్వర్ణపూరకంబు
 గాఁగాంచి యాలింగంబునకుఁ బంచావృతస్థ పసంబుగావించిసర్వో
 పచారంబులనర్పించి శిష్యమస్తకస్థితకళభావానుగతంబుగాఁగనియా
 కర్షించి లింగంబునందు మంత్రోక్తంబుగాఁ బ్రతిష్ఠించి యాలింగం
 బాత్మచ్ఛాత్రనికరంబునం దుంచి వీని నెడఁబాయకుండుమని యద్దే
 వుం బ్రార్థించి శిష్యుం గాంచి లింగమూర్తిం బ్రాణవదంబుగా భరి
 యింపుము ప్రమాదంబుఁజెందెనేని దేహపరిత్యాగం బర్హం బని
 తెలిసి లింగాంశైక్యక్రియానిపుణుం గావించి ప్రసాదాంగుంజేసి వా
 యుప్రాణసంబంధంబెడలించి లింగప్రాణుఁ గావించి జీవన్ముక్తిహేతు
 వీరశైవరహస్యంబు లన్నియుండెలిసి తీర్థప్రసాదోపభోగం గావిం
 చిన సిద్ధరామవిభుండు పరమానందకందభితవృదయారవిందుం డై

నిత్యనిర్గుణానుపమానంద మయాద్యంతరహితబ్రహ్మంబగు లింగ
మూర్తి నొసంగు గురుమూర్తి యైనచెన్న బసవేశ్వరపదంబులఁ
కెరగి దేవా! భవవీయఃకుణాఃశంబున గురుచరేశ్వరులసపర్య
లొనరింపం గంటి మీ ప్రసాదంబున కర్తుంజ నైతి భక్తగణంబుల
లో నన్నియ కెక్కితి నని పెక్కుభంగులం గొనియాడుచుండు
సమయంబున నచ్చటిగణంబులు. 24

క. జలజాసనాదిసురలకుఁ, దెలియంగానలఁ గాని దివ్యామృతముం
జలపట్టి కాంచి తోచా!, భళిరా! శ్రీసిద్ధరామ! పావననామా!. [సః

ఆ. మలయజమునఁబువ్వుమానికంబునదీపమమృతమందుఁ జేగహాటకము
బరిమళముచెఱకునఁ బండుచి త్తరువున, జీవమట్లునిన్నుఁ జెందెదీక్ష.

చ. అని వినులింప వారు బసవాధిపుఁ డిట్లను నయ్యలార! యీ
యనఘుడు పిన్ననాఁడె మది కంఠని శ్రీగిరినాథు మల్లికా
ర్జునుఁ గొనితెచ్చి యాత్మపురిఁ బోద్యతరంబుగ నివ్వెగాదె యీ
తనిచరితంబు లెక్కియిడఁ దామరచూలికి నైన శక్యమే!. 27

క. అనవుడు నత్యాశ్చర్యం, బున వారలు చెన్న బసవపుంగవుఁ గని యే
యనువునశ్రీగిరినాథుని, గొని తెచ్చెనువినఁగమామఁగోర్కిజనిం చెన్.

ఉ. ఆవిభ మానతీవలయు న్నొడ గరంబులుమోడ్చి పల్కె నో
ధీవరులార! తత్క్రమము దెల్పెన నెప్పుడు సొన్నలాపురిం
దా విహరించు ముద్దయ యనక భవపావపయోజభక్తుఁ డా
పావనుఁ డీతనిం గనియె భర్తజయోష్టి శుభాంగి యందునన్. 28

తే. కాంచి యల్లారుముద్దుగాఁ జెంచుచున్న
నాడునాటికిఁ దనయీడుబోడువారిఁ
గూడి వేడుక నాడుచుఁ గొన్నినాళ్లు
జైశవక్రీడ లెల్లను జటుపు చుండి. [ముం

క. తలినంద్రులయనుమతి దూడలఁగాయఁగఁ బూనిగొరువడము చల్లడ
దలచిరకోలకిటుచె, ప్పలుకెల్లనగ్రోవి యమరఁబోము దిరుగుచున్.

ఉ. శ్రీగిరినాథుడధర్మనము సేయఁగ నేగెడునట్టి సర్వదే
శాగతమర్త్యకోటిఁ గని యచ్చెరువందుచు నంద టీగతిం

బ్రోగులు గూడి యచ్చటికిఁ బోయెదరో యని యెంచి యందు వే
దాగమవేదియైన శరణాగ్రణి నొక్కరిఁ జేరి యిట్లనున్. 82

ఉ. కావటిబొట్టై లేడు సారకాయలు బుట్టిలు కంట్లపెద్దులు
న్దోవఁగ వెక్కసం బయినమూటలు మున్నగువానిఁ గొంచు మీ
రీవిధి నెందుఁ బోయెదరా యేర్పడ నా కెఱుంగఁగఁ దెల్పవే
నావుడు మంచహాసపదనంబున నిట్లని పల్కె వానితోన్. 83

చ. మునులకుఁ డెంకి భక్తులకు ముంగిటిపెన్నిధి తీర్థకోటికిఁ
జననపుతాపు సర్వసురసంతతినిల్కడపట్టు ముక్తిభా
మినికి నివాసభూమి ఘనమేచకకంఠువిహారదేశమై
ఘనతఁ జహించు శ్రీనగముఁ గన్గొనఁ బోయెద మన్న నిట్లనున్. 84

ఉ. అందలు గుంపులై చనఁగ నచ్చట నెప్పనిగల్గెఁ బెండ్లికో
బందుగు లున్న వారొ తెల. బల్కుము నావుడు వత్స! తన్నగం
బందు నమస్తదేవనిచయాధిపుఁడై తగుమల్లికార్జునా
భ్యేందుఁరీటిఁ గన్గొనుట కేగెద మంచు వచింపఁ గ్రమ్మఱన్. 85

తే. అనియె గిరిమల్లికార్జునుఁ డనఁగ మునియొ
దెవుఁడో నేలతేఁడో యత్రైఱుగు దెలియఁ
జెప్పవే యని పల్కినఁ జిటుతవాని
మాటఁ బోఁ ద్రోయఁజాలక మగుడ ననియె. 86

తే. తాపసుండును గాఁడు భూధవుఁడూ గాఁడు
దేవతాధీశుఁ డగు మహాదేవుఁ డనిన
సామి ! యాసామిరూప మేచంపమొక్కొ
యెఱుగుదే దేటపడఁజెప్పు విప్పు డనిన. 87

ఉ. కేలను బోటువాలు దులకింపఁ దలం దొగమేలు మేనిసాఁ
బాలున నాలు కెంజెడలపట్టునఁ దొన్నిసలాడుచుండుపె
న్జాలు పిఱుంద గబ్బిపాడచారలవన్నె మెకంబుతోలు డా
కాలున గండవెండ్రుఁబొకారపుడాలును గల్లు సామికిన్. 88

ఆ. నంది యెక్కుగిత్త నాగులు సొమ్ములు
చేదు మెడను బునుక చేరు బూది

నుదుట సమలుగొన్న రుదురాక లేదఁ గల్గు

నయ్య యొకపు చెలుప నలవి యగునె? 39

క. అనుటయు నాజేజేవారఁ, గనుగొనఁగామనసుపుట్టఁ గావున నీప
జ్జనరుగు దెంతుననుదోడ్కొనిచని కాన్పించుమనినఁగుట్టునికనియెన్.

చ. అడవులఁ గొండల న్నుడిచి యన్నము వేళకు లేక యెండలక
బడలికఁ జెందలేవు పసిబాలుడ వావులఁ దల్లిదండ్రులక
విడి చుచుదేర నీ కగునె? పీఠిఁడిబుద్ధులు మాను మీడ నేఁ
దడవు వసించినక వరుస దవ్వగు నేగెద నన్న ని ట్లనున్. 41

ఉ. కూడదు దారి కష్ట మని కొంసు జనింపఁగఁ జెప్పకయ్య నా
యిడగుకుట్టి లీదరున నెందలు లే రటు చూడు వారితో
జోడుగ నీటిటుంగ నగుచుం జనుదెంచెదఁ దల్లిదండ్రులక
పీడఁగఁజాలు దంతబలువేలువుఁ గన్గొనుభాగ్య మబ్బినన్. 42

చ. అస విసి పిని రమ్మనుట కర్హము గా దిది మాన్వఁ గూడ దె
ట్లని మది సంశయించి శరణాగ్రణి యూరక పోవుచుండి ద
న్వెనుకొని వచ్చుబాలుఁ గని పీఠి డెటుల న్విడఁ డంచు నెంచి దో
డ్కొని యలయంగనీక సిరికొండకు వేడుకఁ జోయి యచ్చటన్. 43

వ. తడియమహిమవిశేషంబు లిట్లని చెప్పవొడంగె. 44

స్తో. ఇది తీర్థసందోహ మిదికుండసంఘాత మిదిమంటవవ్రాత మిది వనాలి
యిది గోవురానీక మిదినందు లివి భృంగు లిది శిఖరావళి యివివనంబు
లిది నదీనదజాల మిదిసాల మిదిగంగ యిదిమూలికొత్కరంబినిసరంబు
లివిమునిస్థానంబు లిది పరిఘావార మివి చిత్రకంబులు నివి రథంబు
లే. లివి మహాశక్తు లివి జోతు లివి మతంబు

లివియ మణిమయపుండంతు లివి కుళంబు

లివి సువర్ణాశ్మసముదయం బివి తటంబు

లనుచు వేర్వేఱఁ జూపుచు నరిగి యంత. 45

ప్రీతికలితవజ్రోపలకల్పితకడ్యంబు శాతకుంభస్తంభసంభృతంబు
వైడూర్యరజతకవాటసందీప్తంబు శక్రాశ్మజాలకసముదయంబు
ఘనఘావపరిమళాక్రాంతదిగంతంబు ప్రాజ్యకర్పూరదీపావృతంబు
నానాదితాగతమానవాకీర్ణంబు వేత్రహస్తార్పణావిశ్రుతంబు

తే. పటుచతుర్విధవాద్యవి భ్రాజితంబు, వేదవేదాంతపాఠక విలసితంబు
రమ్యవాదాంగనాలాస్యరంజితంబు, నైవశ్రీమల్లికార్జునాలయముగదిసి.

చ. పదిలము గాఁగ రమ్మనుచు బాలకుహస్తము వట్టి యబ్జపు
త్సదనము జూచ్చి యందుఁ గలసందడి మెల్లన యోసరింపుచు
న్దువమున నేగి యీశ్వరునిముంగట మ్రొక్కుచు నిల్చి యీతఁడే
సదయుఁడు మల్లికార్జునుఁడు చక్కగఁ జూడుకుమార! నావ్రడున్.

మ. ఇతఁడా? శ్రీగిరిమల్లికార్జునుఁడు! సామీ! లెస్స బాగాయె నీ
మతిలో నేమి తలంచి దైవమని సంభావించి కాన్పింపఁ జూ
చితి? నే వెట్టిని గాను వేలుపు నిదర్శింపంగ; నాతోడనా
చతురత్వంబులు? చాలు దేవు నిక దాచంబూక కాన్పింపవే. 48

వ. అనిన, 49

శా. ఏమేమీకి వెడమాట లాడెదవు వారిచ్చ స్వీకరించు కే
స్వామీ! స్వామి యితండు గాఁ డనుట యేచందంబు? గాకున్నచో
సీమర్త్యవళు లెల్ల భక్తిరతు లై యేతెంచి వాంఛాఫల
ప్రొమాపేక్షలఁ గొల్వ నేమిటికి? సీతోఁ జేతునా? మేలమున్. 50

తే. అనినఁ జిటునవ్వు నవ్వి యోయయ్య! తలఁప
కేరడంబున కింక వేతె దారి గలదె
బెల్ల మని చోళపిండి చే బెట్టినట్టి
చంద మయ్యెను సీవాఁడు చూడఁజూడ. 51

తే. ఏది? వినుజాలు మొనవాలు నిట్టికేలు
నేది? తోల్పీర మెడచాట యెముకకో
యేది? నెలకూన సామేన నిడినచాన
యితండు జేజేలదొర యని యెటుల నందు? 52

చ. అనవు డితండు సావయవుఁ డైనతటికా ధరియించుచిన్నె లీ
యనవున నన్ను నీ వడుగినట్లు విభావనఁ గాసి కర్తదృ
ష్టిని గనరాదు గాన మది జేర్పకు సంశయ మీశుఁ డీతఁడే
వినుతి యొనర్పు మ్రొక్కు పద వెట్టితనంబులు మాని క్రమ్మఱన్.

వ. అనిన నచ్చిటుతం డి ట్లనియె. 53

చ. హరుఁడు మదిం వలంప నొకయాకృతిఁ గన్పడుఁ గర్తదృష్టిచే 54

నరసి న వేతెరితఁ దగునంచు వచించితెవయ్య మున్న యీ
దరమున మీర లాడునుడి దప్పగఁ గూడునె? నన్ను మీర లి
వ్వరునునఁ బిన్న గాఁ దలఁచి పల్కఱుఁ జిక్కులఁ బెట్టఁ బాడియే?.

వ. నావుడూ దజ్జంగమవరుం డతనితోడ.

56

చ. హరుఁ డెటువంటి వాఁడనిన నాకృతిఁ జెప్పితిఁ జెప్పినట్ల యీ
స్మరహరుఁ గానుపింపఁ దరమా? మముబోటికి ధ్యానగమ్యుడై
పరగు నతంచె యాత్మ దయ పర్యవగ నన్నిధియైనఁ గాక యీ
ధరజను లెల్లఁ గొల్చుపరతత్త్వ మిదే యింక లేదు కావునన్. 57

ఆ. భక్తితోడ మొక్కుపరస క్రమృటిపోవు, చున్న దీడ సింకనునికిగాదు
పొదమూరికిపుడు వాడులేమిటికిర, మృనిసద్ధరాముఁ డతనికనియె.

చ. పయ జనియించి యాతని కతం డిటు రావలె గాని నీవు ని
ర్ణయముగఁ జూపలేవు గద! నా కట రాఁ బని యేమి? మీరు పొం
డయినను నేను వచ్చి జను లారడి సేయఁగ సిగ్గుజెందనా?

యయుతసమంబు లైన శివు నారసి క్రమృటి వత్తు నావుడన్. 59

చ. కలఁగుచు జంగమయ్య కనుగందును దుర్గమసీమ డించి యే
కొలఁదిఁ జనంగవచ్చు? ననుకూరిమి మీఱఁగ బుజ్జగించి య
గ్గలముగ మందలించి కొఱగా దస బి ట్టవలంచి యెన్నిభం
గులఁ దనతోడ రామికి నెగు ల్కొను నంచని యేగె నంతటన్. 60

చ. ఇటు తనుఁ బాసి యాశరణుఁ డేగినపిమ్మట సిద్ధరాముఁ డు
త్కటముగ మూర్ఛఁజెంది బెడిదంబుగఁ గన్నుల నశ్రుబిందువుల్
పొటపొట కాటనేలవయి బొడ్లుచు లేచుచు నున్ను రంచు ది
క్షటములు చూచి బెగ్గెలుచుఁ గ్రొవ్వి నశోకముతోడ నాత్మలోన్. 61

ఉ. శర్యుని గానుపింతు నని జంగమవర్యుడు నన్నుఁ దెచ్చి యీ
యుర్వర డించిపోయె నయయో! యింక నెవ్వరు? ది క్కటంచు లోఁ
బర్చినచింత రాముఁ డటఁబాసి గనుంగొనువారి నెల్ల వే
దార్శుని జూపలేరుగద! యాదరణంబున నంచు నార్తుడై. 62

ఆ. గిరులఁ జఱుల ఝరులపీరులఁదగు, తరుల సిరులవఱులదరులఁ బరుల
హరులఁ గరులసరులఁబరగినవసముల, శరధిశరధి వరుస సరసియరసి.
సీ. శారద! కానవే! శారదాంబుదపద్మ వస్త్రధ! కానవే! మస్తకారి

శాంషిల్య! కానవే! శాంషిల్యనుతపాదు బాటల! కానవే! పాటలజటి
వారణ! కానవే! వారణాజినచేలు నమృతంబ! కానవే! యమృతదేహు
స్యందన! కానవే! స్యందనాయితధరు నభయంబ! కానవే! యభయ
తే. రాజవృక్షమ! కానవే! రాజధరుని [హస్తు

బాణభూజమ! కానవే! బాణవరదు

నందిపర్థన! కానవే! నందితురగు

ననుచుఁ గుజముల శివుజాడ లరసి మఱయు.

64

తే. ఘనుని శ్రీగిరిమల్లి కార్జునుని మీఱు

గనరె! శ్రీగిరిమల్లి కార్జునములార!

యతులఖడ్జూరశిఖరిప్రియాభుఁ గనరె!

యతులఖడ్జూరశిఖరిప్రియాభులార!.

65

స. అని యడుగుచు.

66

క. తిరిగినచోటులెతిరుగుచు; నరసినతృణగుల్మలతలెయరయఁగఁజనుచుకా
జొరఁబాటుగుహలె చొచ్చుచు; సిరిగిరిపతిఁ గానలేకచింతిలియంతన్.

ఆ. నడవలేక చిక్కువడి మేనఁ జమటలు

గ్రమ్మఁ బెదవు లెండఁ గంప మడర

నాదరించి జడియ కను వారిసిం గాన

కుండి యొక్కచోటఁ గూరుచుండి.

68

ఉ. అక్కట! జంగమయ్య యరు దండఁగఁ దెల్పినసీదురూప మే

నెక్కడఁ గాననైతిఁ బరమేశ్వర! న న్నలయింపఁ బూని యే

దిక్కున డాగితో యడవి ద్రిమ్మరి వేసరినాడ నాకటం

జిక్కితి వప్పి స్రుక్కితిని నే నొకపల్కిఁక నైనఁ బల్కవే!.

69

చ. కరుణ దలిర్ప సీవె పొడగట్టెద పంచు వచించె మున్న యా

శరణుఁడు నేను జాలిఁబడి సందుల గొందులఁ జట్టు మెట్టలం

దిరిగియు నెల్లచోటులను దేవరరూపము గాన నైతి నీ

వరపుడ నయ్యెదకా నెనరు పాటఁగ నీ విఁకనైన రాఁగదే!.

70

చ. కటికితనంబునం బనులకాఁపరికట్టెడు వీఁ డటంచు న

న్నిటువలె గాసిఁ బెట్టఁజనునే? తలిదండ్రులఁ బాసి నన్ను మ

న్పుటకు గురుండ వీవె యని చొచ్చితి నీయిలు గాన నింక వే

- సట పడసీక నాకనులు చల్లంగ ని న్ననజేయు మ్రొక్కెదన్. 71
- చ. నను వెతఁ బెట్ట కిప్పుడ కనంబడి తేని రయంబు మీఱ నే
నినుఁ గొనిపోయి మాకుఁ గలనెయ్యల బంధులఁ దల్లిదండ్రులం
బనువడవేడటాల నిరి బాయనియందులనొడ్డిమందలం
దనియఁగఁ జూపెద న్నుడువు దప్ప బిరాలున నీవు గాఁగదే. 72
- చ. తడయక రమ్మ ని న్నతిముదంబునఁ దోడ్కొనిపోయి పాలు మీఁ
గడ నెయి వెన్న జున్ను పులఖండము గొబ్బరిపప్పు నానబ్రా
లడుకులు లేనె పండు లొడియంబులు పానక మూయగాయ ల
వృక్షములు జీటిలా పెరుగు పాశము కష్టము నీ కొసంగెదన్. 73
- తే. అనుచు నీరీతి సిద్ధ గామయ్య తన్నుఁ
దలచి ముగ్ధానులాపముల్ పలుకునట్టి
సమయమున మల్లికార్జునస్వామి నెనరు
దవుల నొకజంగమై వానిఁ దఱియ వచ్చి. 74
- ఉ. ఎవ్వఁడ వీవు? కాడుపడి యేకత మేటికి సుచరించె? దీ
వివ్వనసింహగండకమదేభము లాదిమృగంబు లెల్లెడం
గ్రొవ్వి యనేకముల్ తఱుచుఁ గ్రుమ్మరు నీ స్నిట డించి పోవువా
రెవ్వరు? మాకుఁ దెల్పు మిపు డేప్పుడ బాలక! యన్న నిట్లనున్.
- ఉ. సొన్నలయూరు ముద్దయకు నూనుడ దూడలఁ గాయంచుండఁగా
న న్నొకజంగమయ్య గిరినాథునిఁ జూపెద నంచుఁ దెచ్చి ము
న్నెస్సినవానిఁ జూపిడక యిచ్చట న స్విడనాడి యేగె నే
తెన్నునఁ గాంతు సామి నని ద్రివ్వరి డస్సితి నెందుఁ గానమిన్. 75
- తే. అయ్య! నీవైన నెఱిగిన నాతఁ డుండు
చోటుఁ జూపింపు వేలుపుఁ జూపినపుడె
యెలమి నాపయిగోర్పడ మిత్తు నీకు
నమ్ము మనుటయుఁ జిలువవ్వ నవ్వ హరుడు. 76
- చ. జడియకు మేల యేడ్చెదవు? జంగమవర్మడు చెప్పినట్టి యా
మృదునిఁ గనంగఁ జేతుఁ గడు మేలగు రాగ కుమార! యన్న న
బ్బుడుతడు నెన్నోనలపుడమిఁ బొందఁగఁజాగిలిమొక్కివేడుకల్
పడసినయ్య! మిక్తుం నెడ బాయక వచ్చెద సామిఁ జూపవే! 77

క. అను డబ్బాలుని దోహ్మని, చని మల్లేశ్వరమనోజ్ఞునదనసమీపం
బున నిలిచి లోన వసియిం, చినవాఁ డదె చూడు రాజశేఖరుడనినన్

క. మును జంగమనిర్ముఁడు చూ, పినతలమే యిచట లేడు వేల్పుతనిలా
గున నన్ను గాసిఁ బెట్టక, చెనమల్లేశ్వరునిఁజెంకి జెప్పంగవే! 80

ఉ. నావు డభీకజంగమము నమ్ముము నావచనంబు తప్ప దీ
తావుననే కనించు కనుదమ్ము లొకించుక మూసి విప్పు మా
జేవుఁడు కానుకించు నని తెల్పి యశ్రుశ్రుతఁ జెంక బాలకుం డా
విధ మాచరించి ప్రియ మందుచుఁ గ్రమ్మఁ దేటి చూచినన్. 81

మ. అనఘుం డవ్యయుఁ డప్రమేయుఁ డచటం డాన్యంతరూన్యం డనూ
తనుఁ డానందమయుం డగమ్ముఁ డఖిలాధ్యక్షుం డచింత్యుం డవా
మనుఁ డద్వంద్యుఁ డనాముఁ డచ్యుతుఁ డనూత్తజ్యోతిరాకారుఁ డా
ఘనుఁ డాభిక్షుఁడు చెప్పినట్ల సగుణాకారంబు సంధిల్లఁగాన్. 82

క. కనుపట్ట సిద్ధగామయ, యనుపమమోదమున నీతఁడయ్య! యెఱుంగఁజె
ప్పినవేల్పుని సాగిలివం, దన మొనరిచి యిట్టులనియె దదేవునితోన్.

ఉ. ఎక్కడ డాగి! తింతడ వెయ్యెడ నారసి కాననైతి నీ
విక్కజి కింతలో మరలి యెప్పుడు వచ్చితివయ్య! కానలోఁ
జిక్కి యొకండ్ నే వెతలు జెందఁగ నాదగుపుణ్యమూర్తియై
యిక్కరుణాకరు డభయ మిచ్చిటు రమ్మని చూపె విమ్ములన్. 84

క. కాకున్న నేమి గతి యగునో కదయన్ తిరిగి యటఁగనుంగొనఁగణవ
ర్యాకృతి యచ్చటనగాఁగ, రాకుండిననతఁడుత త్తటంబగుమదితోన్.

చ. కడుకట! మోసపోతిఁగద! కన్నులు మూయు మటన్న మూసిన
న్నిట దరి జెచ్చు భక్తవీరు డచ్చటి కేగెనా యేమి సేతు నే
నెటు గనుఁగొందు నింక భ్రమియించి వెసం జననీక గట్టిగాఁ
జిటుకుచు బట్టనైతి నని చింతిలుచుంక దయానురక్తిచేన్. 86

సీ. చిలుతనిఁ జేరంగఁ జీరి కౌగిటఁ జేర్చి

తొడలపై నిడుకొని యొడలు నిమిరి

కూకటి పుడికి వైకుంఠాస్త్రి డిట్లనుఁ

దనయుని ముగ్ధత్వమునకు మెచ్చు

వచ్చె నిన్నిట దోడి తెచ్చుట కై యల
భక్తు నీకడకు నేఁ బంపినాడ
నతఁ డగపడఁ డని యడలకు మని వాని
వైఁ గప్పకొనుగోరుపటము వజ్ర
తే. కవచముగఁ జేసి యోగవేగములు ఫాల
నయనమును మఱి స్వర్ణవేదియు నొసంగి
యింటి కేగుదు గాని నీ యిప్పిత్తార్థ
మింక వలసినయది గోరు మిత్తు ననిన.

87

శా. గౌరీవల్లభ ! వాంఛితం బొకటి నేఁ గాక్షించెద న్నిన్ను నీ
వీరూపంబున నీశుఖాలయముతో నీవేళ నావెంబడిక
మావా రందలు సంతసంబునఁ గన న్నాయూరి కేతెంచి బ
ల్కారుణ్యంబున నెల్ల కాల మట సౌఖ్యం బొప్పుగా నిల్వవే !. 88
క. ఇది దప్ప వేతె వాంఛిత, మది లేదన నీశుఁ డనియె నాగతి నీ విం
పొదవఁగఁగోరినకోరిక, లొదవఁగఁజేయఁదగుఁగాననొక్కటివినుమా.
తే. లోకమునకుఁ జూడ నీకు ముఖజంగమ, పరుఁడుచూపినట్టిపగిది నిట్లు
నీకుఁ జూడనట్టి యాకృతి నుండెద, ననిన సప్తితించి యర్థకుండు.
ప. గౌరీశ్వరానుగ్రహంబున నసాధారణమేథాయుతుం డై యద్దేవు ని
ట్లని స్తుతియించె.

91

ఉ. ఫాలకృతానుకీల ! భవపాశవిమోచనశీల ! మానిహృ
ల్లోల ! దయాలవాల ! హితలోకసుధాశనసాల ! కంఠకా
కోల ! విధూతకాల ! శతకోటిధరా దినురాళిపాల ! స
లీల ! శివానుకూల ! వినుతించెద ని.స్సి.దై మల్లికార్జునా !. 92
ఉ. శారదకంద కాదప తుషార పటీర మృగేంద్ర కుండ ఖ
ర్జూర మరాళ వారిజ మరుద్గజ పారద హార హీర మం
దార సమీక జేమన సుధాకర చంద్ర సురేశ్వరేశ్వర శ్వభా
షారమణిశరాభనిజసంహననాంతిత ! మల్లికార్జునా ! 93

చ. అని వినుతించునాతనిఁ బ్రియంబునఁ గన్గొని చెన్నమల్లికా
ర్జునుఁ డను వత్స ! నీ కెదురుచూతురు నీతలివంద్రు లావు లొ
క్కనిముష మొండఁ గాఁగ నటు గావునఁ బోధ ఘటించు దత్తణం

బున నిజపాదసేవకనమూహవిహారిణి సొన్నలాపురిన్.

94

చ. కనకమణిమయాలయము కల్పనచేసి తదంతరోర్వి నూ
తనఘనలింగరూపమునఁ దా వనియించి యమేయభక్తిభా
జనమగు సిద్ధరామవరు సన్నిధి నుంచి జగజ్జనానూరం
జన మొనరింపుచు న్నిలిచె శర్వకుడు శ్రీగిరినుండుచాడ్పునన్. 95

చ. అటు కనిపెట్టి పౌరజను లందఱు గన్గొని యద్భుతాత్ములై
యిటు మును పెన్నఁ డిప్పగిది సీమణిదామము గాన లేదు మి
క్కుటమగు కాంతి నట్లెసలఁ గప్పుచు నున్నది చూడఁ దంచు నొ
క్కట ప్రమదం బెలర్ప గుమిగా గుడిఁ జేరఁగ నేగి యందునన్.

చ. అనుపమలింగమూర్తిఁ గని యందలిభక్తి వనించు సిద్ధరా
మునిఁ దిలకించి యద్భుతము మోదము స్వాంతములందు నొక్కటం
బెనఁగొన నందుఁ గొందఱు అతివేగము ముద్దయుఁ జేరఁ బోయి సీ
తనయుండు వచ్చినాఁ డనినఁ దత్త్వణమాత్ర వధూసమేతుడై. 97

క. భవనము వెలుగడి తజ్జన, సహాయముఁ జూపించుదారి నేసనియెదుటన్
నవరత్నఖచితమైతగు, భవ గేహముఁ గాంచిచొచ్చి ప్రబలిసతమిచేన్.

క. రెండవదుద్రుసితై వడినుండుతనయుఁ జేరి జపమ హోత్సుకుడై యా
తండు జనసీజనకపద, కాండజముల కెరఁగి నిలువఁ గడునేడుకతోన్.

సీ. జనకుండు గూరిమితనయుఁ గొంగిటఁ జేర్చి

నాకులపావనా! నాయశంబ!

నాపెన్ని థానమ! నాతండ్రి! నాపట్టి!

నాతపఃఫలమ! యిన్నాళ్లు నన్ను

నెడఁబాసి యెచ్చటి కేగితి? విచ్చటి

కెప్పుడు వచ్చితి? వీగు జేమి?

యీలింగ మెక్కడి? దింతయు నేర్పడ

నెఱిగింపు మనుటయుఁ జిటుత తాను

తే. వరుసతోఁ గూడి శ్రీగిరి కరుగునాఁడు

మొదలు నగరప్రవేశంబు తుదిగ జరుగు

తనదున్మత్తాంత మంతయు వినఁగఁ బెల్పు

నెల్లవారలు సంతోషహృదయులగుచు.

100

తే. భళిర! జితకామ! శాంభవభక్తిధామ!
 కమలసుఖధామ! సమదృష్టకాచహేమ!
 భవననుతనామ! పరివంధిసహాగీమ!
 సేవకావలిరామ! శ్రీసిద్ధరామ!.

101

క. బాలుడనై యుండియు నీ
 లీల మహామహాడ వగుట లేశము వెలియుం
 జాల మయితి నొక నీ సరి
 యేలోకమునందు నైన నెన్నుం గలదే?.

102

వ. అసి యత్రైఱంగునఁ గొనియాడి యేతల్లింగమూర్త్యభిధానం బెద్ది!
 యపి యందలు విచారించి సిద్ధరామునిచే గొనితేబడు మల్లికార్జు
 నమూర్తి గావున సిద్ధమల్లేశ్వరాభిధానం బిడి షోడశోపచారంబులం
 బూజించి గీతవాద్యాదులఁ గొంతప్రాద్దు వినోదంబు సలిపి తదనం
 తరంబ యబ్బలుం దోడ్కొని తగియసివాసంబునకుం జని ముద్దా
 ఖ్యదత్తోచితాననంబుల నాసీనులై భూతివీడ్వంబులు నైకొని యొం
 డొరులు తపఃలోన.

103

మ. ఘనగిరిమల్లికార్జునుని గన్గొని తత్కృపఁ గాంచి యిందుఁ దో
 డొకని చనుదెంచు వీనిజనకుం డగుముద్దయభాగ్యవృత్తి చె
 వ్వ నగునె? సొన్నలాపురి శుభంబు వహించె బురంబులోని యీ
 జనులు నింతరం బతులసౌఖ్యముఁ జెందుదు రింకమోదటన్.

104

తే. కీరు డై నట్టిషోడ్డలచేపుబాచి
 రాజు సౌరాష్ట్రముననుండి రాజమాళి
 వచ్చె గళ్యాణమునకు మందిరముతోడ
 వచ్చె నీతనిభక్తికి మెచ్చి హరుడు.

105

వ. అదియునుంగాక.

106

క. శ్రీ మెఱయ మున్ను మైధున, రాముడు నిటలాక్షపాదరాజీవార్చా
 కాముడునగవతినిటుతన, ధామమునకుఁ దెచ్చెదద్విధం బెటులన్నన్.

శుభ మైధునరామనికభ. శుభ

క. హైమప్రాసాదచర, తోమాస్యాకచవిరాజనుమనస్సుమన

ప్రామామితనక్షత్రము, భీమావతి యనెడుపురముపృథివిదనర్చున్.

చ. తత్పురంబున. 109

ఉ. పాకటనైజవంశజలరాశివిధుం డొకసామయాజి ని
ప్రాకలితాత్ముడై తపము సల్పి కులాంగనయందు బుత్రశో
భాకరుఁ గాంచె నీశ్వరుఁ పృపారతి మైధునరామనాము మై
నాకుని దొల్లి శీతనగనాథుఁడు గాంచిసరితిఁ బ్రీతిగాన్. 110

తే. కని మనోరథ మీడేచె ననుచు సతియఁ
దాను సంతోషకలనచే దనరి బంధః
రాజి కొనియాడఁ దత్సోమయాజి ధూత
లన్ధసౌఖ్యాప్తి కొంతకాలంబు జరిగె. 111

ఉ. అక్షయు నవ్యయాత్ముఁ బ్రమథాధిపు ధ్యానతఁ గంటిఁ గాని ప్ర
త్యక్షము గాఁగ దివ్యవిమలాకృతిఁ గాంచఁగ నైతి నింకఁ బ
త్ర్యక్షునిఁ జూడఁగావలె నటంచు ముదంబున నేసి యాసహ
సాక్షిముఖామరాభినుతమా శివలోకముఁ జెంచె సంతటన్. 112

క. జనకుఁడు పరమేశ్వరుఁ జెందినవిష్ణుటఁ దల్లిఁ బెనుప దినదినమును మై
ధునరాముఁడు ప్రబలుచు హః, యనసప్తక మైనవిదప నంబమపునన్.

మ. ఒకనాఁ డాటలకుఱ్ఱలం గలిసి తా నుద్దండకాంతాఁ ధూ
మికీ బర్ణేంధనసంగ్రహార్థమయి తాల్చిం బోయి యిందొక్కచో
సకలాండోద్భవసన్ని వేశపటపృక్షచ్ఛాయయం దాత్మను
త్సుకలీలక పసియించువేశ సహవర్తుల్ వేడుకల్ మీఱఁగాన్. 114

క. బండ్లారులతోడ వివ్వెల
పండుగ యిచె వచ్చె నింకఁ బదిదినములకుఁ
పండుదు రరిసెలు గజ్జపు
టుండలు మాయింట ననుచు నొక్కఁడు పలకెన్. 115

క. మఱియొకఁడు పలుకుసన్నపు, నెఱవగుదుష్పటులుపూలు నేసినయంగీ
లోఱపుగలుగుతలపాగలు, నఱిముఱిగొని తెచ్చునాటికయ్యయటంచున్.

క. మాయక్కలమాబావలఁ, దోయంబులవారి నెల్లఁ దోడైరగ నే
నాయత్తపడఁగవలె జం, డో యసి వేటొకఁడు పల్కె నుత్సుకలీలన్.

ఉ. అప్పుడు రాముఁ డిట్లు లను నంచటిఁ గాంచి కుమారులార! మా
యవ్వను బావనుం బిలిచి యప్పెనుపండువునాఁడు పాశమం.

బప్పులు కుప్పతేప్పలుగ బంతిని వారలతో భుజింతుఁ బై
గప్పఁగఁ గట్ట నిత్తు నెనకంబున వారికి సన్నపుట్టముల్. 118

మ. అనినం బక్కున నన్వి బాలకులు చోద్యం బయ్యె రామయ్య! నీ
వనువాక్యంబులు నూలులేని పొలిమే రన్నట్లు సజ్జహ్వాచా
రిని నా కిందలు బిడ్డ లన్నగతి నోరీ! నీకుఁ దోఁబుట్టువే
విన మేకైవడి బావ గల్గె! జెపుమా! విందాము నిక్కంబుగాన్. 119

ఉ. అందఱితోడ వంతుకొఱ కక్కను బావను దెత్తు నంటి వీ
రిందలు నమ్మియుండి రిపు డెక్కడనుం డిట వచ్చినారు! మీ
చందము ము న్నెఱుంగరు మృషావచనంబులు వింతవారికిఁ
బిందెడుఁ గాక మాకు విన యోగ్యముగా దటులైనఁ దెల్పుమా 120

సీ. మీయక్కయెవ్వరు? మీ బావవేరేమి? వారిదేయూరు? దవ్వాసమీప
మా? కలిగినవారో? లేక దరిద్రులో? వారిచుట్టంబు లెవ్వరు? వారి
కెందలుసంతానమేవృత్తిఁజరియింతు? రెన్నఁడుమీయింటి కేగుదెంచి
రెవ్వరుమీబావ కిష్టు? లాతఁడుచదు వేపాటిచదివె? నీవిపుడుమాకు

తే. నెఱుంగఁ జెప్పు మటంచు నందలును నవ్వ
లెసఁగ గుమిగూడి డాయంగ నేగుదెంచి
మాటమీఁదనె మాటగా మఱియు మఱియు
నుడుగ కత్తఱి దఱిమి తన్నడుగుటయును. 121

చ. వెలవెలఁబాటి బాలకుఁడు వీఱిడి యై మఱుమాట లేమియుం
బలుకక వారి నెల్ల నెడఁబాసి కనుంగవ బాష్పబిందువుల్
దొలుకఁగ నింటి కేగుచు నెదుర్కొను తల్లిని గాంచి శోక మ
గ్గలముగ నేడ్చినం బెదరి గ్రక్కున నాత్మజాఁ గొంగిలించుచున్. 122

ఆ. వీఁపు చుటచే కనుల వెడలునీరము తన

వైఁటకొంగుచేతఁ బాయ దుడిచి

నాకుమార ! యన్న ! నాతెండి ! నాకుఱ్ఱ !

యేల యేడ్చెదయ్య? యింత వెక్కి.

123

క. అడవినిమ్మగములఁగనుఁగొని, జడిసితివోయయ్య! లేక సహచరులటని
స్వడిచి తమరేగుదెంచిరో!, పడుచుటతో నేలసిన్నుఁ బంపితిఁదండ్రీ!.

క. ఒడలెఱుగక మార్గంబును, జెడుగులు నిన్నె వ్వరేని జెనకిరొ! వారిం
దడయక నేళిక్షించెదఁ, గొడుకా! కల తెఱుగునాకుఁ గొంకక చెపుమా.

చ. అనినఁ గుమారుఁ డిట్లనియె నమ్మ! సహాయులు నే నరణ్యమే
విని గుమిసూడి యాడునెడ వివ్వెల కక్కల బావగార్ల ర
మ్మనియెద మంచు నంద జన నట్లన నే బలుకంగ లేసెవా
రి నెటులఁ దెత్తు పండుఁ జెలరేగి వికావిక నవ్వి రత్తఱిన్. 126

క. అని యతఁ డాడినమాటలు
విని నెమ్మదిఁ జింత నొంది వీని నెటుల రొ
దన ముడుపుదు నని యపు డొక
యనుపు విచారించి పలిక నాత్తజుతోడన్. 127

లే. ఆన్న! ప్రేరితనమున నడవి నడుగు
లాడుమాటల కీ వింత యడలె దే!
తేలియ కాఱిపి యైన నందియము దీఱ
వార లడిగినక్రమ మెల్ల నేరుపఱతు. 128

సీ. మూయక్క భ్రమరాంబ మీబావ మల్లన్న
వారలయునికి శ్రీపర్వతమున
నతిదూర మిచటి కష్టైశ్వర్యసంపత్తి
గలవారు బంధువర్గంబు హిమవ
దాదులు సుతులు గణాధిపప్రముఖులు
సకలలోకాధ్యయై జరుగు వృత్తి
లేమిచే బిలుచుటలే దెన్నఁ డిటు వారి
శ్రీదుఁడు మీ బావచెలిమికాఁడు [చుట్ట

లే. ప్రజ్ఞ వివరింప నేల! సర్వజ్ఞమూర్తి, యరయ నాయల్లునంత వేతైన
మేఁడినిను గేలిచేసినహీనవిప్ర, బాలకులకన్న సంతోషభరితుఁడగుచు.

ఉ. బాలకుఁ డిట్లు పల్కు నెదె పండువు డాయఁగ వచ్చెఁ దల్లి! నీ
వేల తనూజ దానిహృదయైశ్వరుఁ బిల్వైగఁ బంప! విట్టులం
జోలునె! క్రిందటం బిలువఁ జోవమియే కడుఁ దప్పు పంపినకా
లీలను నేను వారిఁ నరలింఁచుకవచ్చెద సత్వరంబుగాన్. 130

తే. వసుమతిని నల్లు దోడ్కొని వచ్చినట్టి
పండుగ శుభాస్పదంబుల పరగు నెందు
నట్లు సేయకయున్న హీ యనుచు నగరె!
పలుచుగా జూచి మనసాటిబంధులొటి.

181

చ. అనవుడు వల్లి యిల్లనియె నన్న! కుమారక! నిన్ను గాంచి నీ
జనమందు చున్న పిమ్మట విచారముచే నితంబు దోచె
వ్వని నలు బంపలే వత్తుడు వచ్చుట లేదు తొలంగి నిన్ను బా
వ్వని యెటు నైతు? స్త్రీలు చనునట్టివి గావుగదా! పరాపనుల్. 182

సీ. అది గాక మీ బాప కతులితసంపదల్
గల పట నిట కేల కదలివచ్చు!
నొకవేళ వచ్చునా యెంతిరా డతనితో
బరివార మరుజెంచు బహుళ మగుచు
నంపటి కేరితి విందు సేయగల గల
సెప్పుట గుడుచుట కింట లేదు
సాటికి జెవులు సంపదవచ్చుగాని పో
గులు పెట్టగలరె? భూవలయమందు

తే. బూని మున్నూటయలువదిపుట్ట తండు
లములు వానికి దగువ్యంజనములు గూర్చి
పాక మొనరించి పెట్టి మీ బాపచేత
మెప్పుగనె గరికాలుండు మిగుల దొల్లి.

183

ఆ. కాన భాగ్యవంతు లైనవారలతోడ, నెట్లు సాటివత్తు? మీపు పెద్ద
వాడనై గణించవచ్చినప్పుడువారి, దోడి తెత్తుగానికూడదిపుడు. 184

వ. అని పల్కిన జననిపల్కులు వెడవెడయూఁకొని తన్ను గేలిసేయువిప్ర
కుమారులమాటలుమనంబుననాటుటయునేగతి నైనభగిసీభావుకుల
దోడితెచ్చి పండువు సేయదుంగాక యని తలంచి యొకతీరున నద్దినం
బు గడపి మటునా డరుణోదయంబున లేచి యెవ్వరితోడ జెప్పక
మరు లెత్తినకై నడి బురంబు వెలువడి.

185

చ. కరి చమరీ తరడు వృక గండక భల్లుక. పుండరీక కే

సరి కిఁచి భూరిమాయు శశ శల్య వలీముఖ కృష్ణసార కా
సర శర భాఖుభు గ్రవయ శాఙ్గ రౌహిష రామ ఋశ్య శం
బరముఖసర్వదుష్టవృగబంధురకాననభూమి ధీరుడై.

136

క. బక్కుము డచరక బెనరళ, యెక్కుడువై నములుచనుచు నెంతటివవ్వా
యిక్కడికి శ్రీనగంబని, యక్కడియక్కడిజనాళి నడుగుచుజనియెన్.
మఁచుని కాంచెఁ భరణీసుకాత్మజుడు భాగ్యస్థుఁడీ శ్రీశైలమున్
ఘనపాపాటవిలీలమున్ నరదిపాకర్ణకామినీభేలమున్
మునిగేయాఖిలతీర్థజాలము సదామోక్షోత్సృకై కాలమున్
జనితాభీష్టవకల్పసాలము మనోజాతారిషున్మూలమున్.

138

శే. కాంచి సంతోషపులకితగాత్రు డగుచు
నమృహీధరశిఖరాగ్ర మధిగమించి
యెచట నుండునో మాబావ యిపుడె వెనకీ
వెంటఁ గొనిపోదుఁగాక మాయుంటి కనుచు.

139

సీ. రాజతశ్శిఖరేశ్వరంబందు వీక్షించి హేతుకేశ్వరుని కేహంబుఁ గాంచి
గణపతిస్థానంబుఁ గలయంగఁ దిలకించి పంచమతంబులపజ్జ వెనకీ
కలితపాతాళగంగావ్రతీరముఁ జూచి కుండికానివహంబుదండ నెమకీ
కోటిలింగకారకుంభినిఁ గనుఁగొని చంద్రగుప్తనగంబుచాయ నరసి

శే. రమ్యతరశంఖ చక్ర వంహ చిందు
నారసింహ సగస్యతీ నామతీర్థ
రాజు బరికించి కాంచనరత్న సాల
గోపురంబులు గ్రువ్వురి పాప డంత.

140

మఁటియుఁ ద్రిపురాంత కాలంపురిబాలబ్రహ్మేశ్వర సిద్ధమాహేశ్వర
వీరేశ్వర స్కంధసోమేశ్వరప్రసూనాచలసంగమేశ్వరంబు లనుచు
ద్వారోపద్యారమధ్యంబునఁ గలతీర్థంబులం బరామర్శించి ప్రాకారం
బుం బడియం జూచి యంతటం గలయం దిరిగి మల్లి కార్జునుండెచ్చు
ట నున్నవాఁ డని కనుపడుజంబుల నడిగి వారివలన సిక్కువంబు
దెలిసి తదీయాలయంబు చేరంబోయి యచ్చట లింగాకారంబు గాంచి
యస్తద్భావుకాగారం విదియ యని చెప్పి రిచ్చట లేఁ డిదేమొకో

యని చింతించి దూరపథశ్రమంబు నొందినవాడు గావున నొక్క
యెడఁ గూరుచుండి యద్దేవు నుద్దేశించి. 141

ఉ. నిండినవేడ్క దివ్యైలకు నిన్గొనిపోవఁగ బుద్ధి పుట్టి నే
నెండకు వానకుం దలక కెచ్చట నిల్వఁ తోడుగూడి నా
దండ వసించుబాలుకకు దవ్వయి తల్లినిఁ గన్తోటంగి యీ
కొండకు వచ్చి నల్లెనలు గ్రుమ్మరితిన్ నినుఁ గాంచువాంఁడచేన్. 142

ఉ. ప్రొద్దునఁ జద్దిబువ్వ దిని పుస్తకముల్ పడకింటఁ జాటుగా
మిద్దియమీఁద డాచి కడిమిన్ బడి కేగక యొక్కగుండ నే
నిదైన కేగుచెంచితి నిఁ కేమియుం బల్కక యప్ప నీవు నన్
ముద్దొనరించి రం డిపుడ మోదముతోడుత మల్లికార్జునా! 143

ఉ. మానరివారు దివ్యైలయమాసకు నల్లర నాఁడువిడ్డలన్
వాసి యెసంగఁ దోకొనుచు వచ్చుచునుండిరి గాన నీవు ను
ల్లాసముతోడ రమ్ము పదిలక్ష లొసంగుట నీవు రాక న
స్థాసి యొనర్పఁబోకు కనుగం దని చూడకు మల్లికార్జునా! 144

ఉ. తాను వసించునట్టి పురిదండకు దూరపుజుట్టమైన రా
వారఁ దోడితెచ్చి కుడువంగ నొనర్చి బహుకరింతు రె
వ్వారలు నట్లు గాదు ప్రియబంధుడ నింటికి వచ్చినాడ నన్
గూరిమిఁ గాంచి పల్క విటు గూడునె? శ్రీగిరిమల్లికార్జునా! 145

క. ఇన్నాళ్లనుండి పిలువక, న స్తిష్ఠాదు పిలువ వచ్చినాడని నాపైఁ
గ న్నెఱ్ఱిసేసినాడవా, గున్నలపైఁ గినుక సేయఁగూడునె? బావా!.

క. మాతల్లి కూఁతు నల్లుని, నేతెఱఁగునఁజూతుననుచునెప్పుడుగడువాం
ఛాతత్పరయై యున్నది, ప్రీతి యెలర్పంగ రమ్ము ప్రిదులకు బావా!.

చ. ప్రియమే గణెంతు గాని నిలువేర లటంచుఁ దలంచఁబోకు నీ
దయను సమస్తవస్తువులు తక్కువ గావు మదాలయంబునన్
రయమున రమ్ము నీ వటకు రాకకుఁ దీట దటంటివేని ని
శ్చయముగ నిన్ను నే వదల జాగువ నేమని పెక్కుభంగులన్.

ఉ. భూసురవర్యనందనుడు బుద్ధికిఁ దోచినయట్లు పల్కి ది
గ్వాసుఁడు కానరామికిని గాడ్పడి దిక్కులు చూచి బాప నా

వాసి యెటుంగఁడా యెఁ దనవాసముఁ జేరినఁ జూడఁ డాయె నేఁ
జేసిన నేర మేమి? యని చింతిల్లె యంబఁ దలంచి యిట్లనున్. 149

ఉ. తల్లిని నన్ను బంధుల ముదంబునఁ జూడఁగవచ్చు కోర్కి నీ
యుల్లములో జనింపదె? ప్రియుం చెటు లట్టుల నీవు చేయఁగాఁ
జెల్లునె? యత్తవారిగృహసీమలసంపద బెన్న గల్గినన్
పుల్లసరోజలోచనలు పుట్టినయిండుల కానఁ జెందరే? 150

క. ఓయప్ప! నీవు బావయుఁ, బావకు నాతోడ దివెలపండువ టిటు గ
వ్తూ యనుచుఁ బెక్కుభంగులఁ, బానోడకషిల్చిపిల్చిచివారలు దనకున్.

క. పొడచూపకయుండిన న, బుడ్డుతెడఁడనే నింటి కెటుల పోదగు వీరిం
పొడుకొని యేగక నాసరి, పడుచులు నను గేలిచేసి పకపకనగఁగాన్.

క. సరివారు తన్నుఁగనుఁగొని, పరిహాసము చేయువారిపలువురినడుమన్
ధరబ్రదికియుండుకం బెన్, మగఁగఁదేమేలటంచుమది నిశ్చలుఁడై. 153

చ. అలశిశురాగ్ర మెక్కి తనయప్పను బావను నెవ్వనంబులో
నిలిపి సహాయబంధుజననీగృహపట్టణవాంఁగ లేమియుం
దలఁపక నిల్చి యొక్క బెడిరంపుజటిం బరికించి చూచి ని
శ్చలమతి వానిలో నురుగ శంకరుఁ డంబయు సంతలోపలన్. 154

క. ఇరు నెడల నిలిచి పంజలు, కనములుఁ బట్టుటయుఁ విరిగికమలాంకముఖి
పురుషులనిరువురఁగనుఁగొని, పరమాశ్చర్యంబునొంది బాఁకుఁడనియెన్.

ఉ. ఎక్కడనుండి వచ్చితిరి? మిప్పరు మీరలు నన్నుఁ బట్ట! మా
యక్కయు బావయే కరుణ యాత్మ - నలంచినవారు తారు పెం
తెక్కినకూర్చి మీకు జనియింపఁ బనేమి? విడఁడు పాణిముల్
గక్కగొనంగనేని నిటు తప్పక నే నన నవ్వి వానితోన్. 156

శ్రీ. పరమానరంబున గిరిజ యిట్లని పల్కె
మాముద్దుతమ్ముడ! మేము నీకుఁ
బరులమా? నీయక్క భ్రమ కాంబ నేను మీ
బావ యాతం డిచె నాపు మాకుఁ
బృథివి నీవు జనించుకదవ ని మైన్మఁడుఁ
బూడలే దటు గాన నేడు గుఱుతు

తెలియంగఁజాలమైతిమి సోమయాజుపు

త్తుండు భీమావతినుండి వచ్చి

తే. నాఁడు నేఁ డన విని చిన్న వాఁడు బ్రామసి

యైంటి నెక్కడఁ దిరుగుచు నున్న వాఁడో

యనుచు నీకొఱ కందంద సరసికొనుచు

వచ్చి కనుఁగొంటి మిచ్చట నత్స! నిన్ను.

157

చ. అన వినునంతలోనఁ బ్రమదాంబుధిఁ దేలి కుమారుఁ డంబప

ద్వనజయుగంబుమీఁదఁ దనసాలము సోకకగ వాగల నవ్వుచున్

నెనరున గ్రచ్చి యెత్తి ధనజీధరసంభవ నీదు బావకున్

వినుతి యొనర్పు తంవి! యన నీలగళుం గని సాఁగి మ్రొక్కినన్.

ఉ. నవ్వుచుఁ గాఁగిలించి కరుణారస ముప్పతిలంగఁ గూకటిం

దువ్వుచు జెక్కు గీటుచుఁ గుతూహల మొప్పుగఁ బల్కె నన్న మీ

యవ్వఁకుఁ దెల్పి వచ్చితివొ యాపె నెటుంగఁగనీక వచ్చితో

యెవ్వఁకుఁ దోడు లేక భయమేది యొకండవు రాఁగఁ జెల్లునే? 159

ఉ. వచ్చితి మేలు చేసితివి వారె కనుఁగొను మేనయల్లు రా

వచ్చుచు నున్న వారు గణపాలకముఖ్యులు వారిదండలన్

వచ్చెడుమూఁక పారిషదవర్గము మత్ప్రియకోటి నీవు మ

మిచ్చు దీర్ఘ బూచితిగదే! మదిలోనికొఱంత తీఱఁగాన్. 160

క. దుర్గమకంటకకర్కశ, మార్గశ్రమ పీఱఁ నిల్పుమా మత్పుత్రసం

సర్థుడవై యిచ్చట సుఖవర్గంబులఁ జెందికొన్ని వాసరము లనన్. 161

చ. చిటుతఁడు నల్కు నిచ్చట ననింపఁగ వచ్చితి నయ్య? మిమ్ము నం

దట మనివేడ్కఁ బండువనిసంబునకుం గొనిపోవ వచ్చితిన్

గుఱుచగ నన్నుఁ గన్మొనక కోమలి నీవు దనూజు లాత్తు లి

త్తఱిఁ బయనంబుగండు ప్రమదంబున మామకరాజధానికన్. 162

క. మాదాయాదులు బంధువు, లాదివ్వెల కాత్మగుతల నల్లుండ్రను స

మ్రోదమునఁ దోడితెత్తురు, కాదన కటుమిరురండుగ్రక్కుననన్.

క. ఎడలేదు దివెల నడుమనె, గడుచు స్త్రీపురముఁ జేరఁగాలే మీయే

డుడుగుముఁచెడువండువ, కెడవోయట కేగు వెంతు మిందటమనినన్.

చ. విని బెగ డొంది బాలకుఁడు వీరలఁ దోడ్కొని వత్తు నంచు నేఁ

- బనిగొనివచ్చి కా మనిన బంధువు లెల్లను గేలి సేయఁగాఁ
జను టుచితంబె? యంచు హరిసాయకపాదములందు వాగ్గిలి మి
మ్ము నెటులనైనఁ దోడికొని పోవకమాన నటన్లు నవ్వుచున్. 165
- ఆ. అట్టులైన నీమహావాంఛ యూరక, చెలువ నేల నమ్ము చిటుత! ప్రమథ
సమితిమత్తుమానమువయ మేనును, చత్తుమనియెగరుణవటలనిచట.
- చ. తననుతు లోగిట న్నెవకే తల్లి దిగుల్కొని పల్లికూటమం
దునఁ దిలకించి బాలసిలతోఁ జని యాడుచు నుండెనేమొ రా
డని చని వాడవాడల భయాకుల యై కనుఁగొన్న వారి నా
తనయుని గానరే? యనుచుఁ బుష్ప వేడుచుఁ గాన కార్తయై. 167
- చ. కనుఁగడ నశ్రవించువులు గ్రమ్మగఁ బాదయుగంబు మోట్రిం
దనువునఁ జెమ్మట ల్వాడమ దానినఁ మాలఁగ వాగ్గిలి లేచి నా
ఘనధనరాశి! పుత్ర! చనఁ గారణ మే? మనె పేల్చి పెల్చి మా
నిని దనయింటి కేగి మది నిండినదుఃఖముతోడ నెంతయున్. 168
- వ. అన్న పానంబులు వినర్జించి దినదినం బొక యుగంబుగాఁ గడుపుచు
నుండి యొక్కనాఁడు తనమనంబున గిరిశ్వరుం దలంచి. 169
- ఉ. పో రుడుపంగ నేఁ బలుకుబూటక మెల్ల నిబడ్డి జేసి యే
దారిని బోయెనో సుతుఁడు దాఁ దగ నాకట నెంత సోలెనో
ఘోరపనికా మృగాలిఁ గని కుట్టుడు నెమ్మది నెంత జంకెనో
నేరక మోసపోతిఁ గరుణింపుము శ్రీగిరిమల్లికార్జునా! 170
- చ. నినుఁ దనబావఁగాఁ దలచి నేస్తులతోఁ గడుం బంతరించి నా
తనయుఁ డమాసపండువకు దంపతుల న్నిముఁ దోడిదెత్తు నం
చనుకొని వచ్చెనేమొ కరుణాకర! శ్రీగిరినాథ! వాడె నీ
యనుఁగుమఱింది వానికి దయామలితోఁ బొడచూపవే వెసన్. 171
- ఆ. ప్రియునిఁ బొని చాలవేదఙ్గింబునఁదగిలి వీడవెన్ని థాన మనుచు
సంతసించియుంటి నకలదుఃఖంబులు మఱిచివేడువెతలమఱుగవలసె.
- ఉ. దీనశరణ్య! నాదుకులదీపకుఁ గ్రమ్మఁ గానుపించి నా
మానసశోకవేదనలు మానపవే యని కన్ను మోడ్చి లో
భానము నేయఁ దత్సదతి కత్తటి న్నవ్వుమువోలె భాగ్యమరీ
మానినితోడఁ గూడి గిరివందిరుఁ డదృఢతఙ్గమాకృతిన్. 173

- క. సాక్షాత్కరించి సతి సీ, విజ్ఞేపము మాన్సుకొఱకు విచ్చేసితి నే
దక్షమఖశిక్షకుండ నీ, ఋక్షేశ్వరవదన భ్రామరీరమణి సుమీ. 174
- చ. పొలఁతుక! నీవు పుత్రునకుఁ బూర్వము చెప్పినరీతి నప్పు బా
వల మని యేము గన్పడినవారము వానికి నేతదాకృతిక
వలనుగ వానితో నిట్లకు పత్తుము రేపె యటంచుఁ బల్కె గ
న్లువలు విచ్చి వారి నట గానక విస్తయమంది యాత్మలోన్. 175
- ఉ. ఎంతకృతార్థ నైతి: బరమేశ్వరదర్శన మభ్య నేడు నా
చింతలు దీతై నింక శశిశేఖరుఁ డెప్పుడు వచ్చునంచుఁ ద
ద్యాగ్రింతిన యుండె నచ్చట ధరాధరచావుఁడు బాలుఁ గాంచి య
త్యంతకుతూహలంబునఁ గరంబు కరంబునఁ జేర్చి చెచ్చెరన్. 176
- క. మీదగుపట్టణమున కిదె, పోద మనుచుఁ బలికి ప్రమథపుంగవసుతభా
ర్యదులతో నప్పుడుకా, కోదరభూషణుఁడు సత్కృపాన్న తమతీయై.
- ల. మాయనియ్యకొలిపిమదిలోనసంశయం, బొదవసీకవానియూరుజేర్చి
కన్న గలిపి మీరలున్న తావిచెకదా, యన్ననిదియెనాపుడభవుండలరి.
- కి. పదపద ముందర నని చే, వదలిన వేగమున నేగి బాలకుఁ డంబా
పదయుగమునకెరఁగినన, మృదవతియాశ్చర్యమోదమానసయగుచున్.
- చ. కనుగొని గ్రుచ్చియెత్తి నుగంధక! నాకులక్షిప! వచ్చితే
యన గుడిలోనఁ జూడు మదె యప్పయు బాఁయు వచ్చిరంచుఁ బ
ల్కిన సుతుమాట కిర్లములఁ గీల్కొనునంతనె మేను పొంగ నేఁ
గనుకల నిక్క మయ్యెఁ గఱకంతుఁ జూచెద నంచుఁ జెచ్చెరన్.
- చ. ఎదురుగ నేగి శంకరగిరిద్రసుతాదులఁ గాంచి భక్తి పెం
పొదవఁగ నాత్మ మ్రొక్కి నెనయొక్తు లెలర్పఁగఁ దోడితెచ్చి త
త్సదమలదృష్టిఁ బ్రసనసంపద లచ్చెరు వందఁ జేయ న
మృదవతి నై జభర్త్యమణిమందిరమం దొకచక్కి మక్కువన్. 181
- సీ. అందఱ నుచితాసనాః నులుగఁజేరియర్హపాద్యములిచ్చియంబి కేశ్వ
రాదుల కతిభక్తి నభ్యంజనమొనర్చి నలుగులు నలిపించి జలకమార్చి
థాతవస్త్రంబు లాదటఁ గట్టఁగ నిచ్చిరాజవదువచారరాజిబూని
పంచభక్త్యంబులుపాయసాన్నాదికంబులుప డ్ర పోవేతముగనుభర్త్య
తే. పాత్రముల నిరచి యారగింపఁగ నొనర్చి

గంధ కర్పూర తాంబూల కనకరత్న
భూషణాంబరముఖస్తుపుంజ మొనగి
సంతసం బందుచుండు నానమయమందు.

182

౧. తొల్లి కాననంబున రామునిం గేలి నేయువిప్ర బాలకు లవ్వేళ యతం
డింటి కరుచెంచుట కర్హాకర్హి కగా విని నేడు పండునకు మీయిక్క
బాంబు దోడ్ తెచ్చితివే? యని మంజులంత మని యంబలు గునిగూ
డివారియింట కరుచెంచి కమనీయకనకరత్న మయసౌఖ్యతోణవితర్ది
కాదుల నవలోకించి లోపల ననేకజనకలం బాకర్ణించి విహిర్దా
రకవాటంబులు మూసియుంట నవ్వల కరుగునుపాయంబు లేతిరు
గం జనుడెంచి తవ్వతొంతం బంతయు నిజశిశ్యబంధుసఖాదులకె
ఱింగించిన వా కచ్చుటికె చచ్చి సిజంబుగాఁ గని గుది మొమకతం
బా కేవలపరిధ్రుల కట్టిభాగ్యం బబ్బెనని సందేహంబు నొందుచుండు
నవసంబునఁ ద్రికాలవేది యగునొక్కయోగిపుంగవుం డారామ
య్య బాలురతోఁ బంతగించి భ్రమరాంబామల్లి కాడ్డునుల నప్పబా
నలనుదోకితెచ్చి విందుకెట్టుటయుఁ బ్రమథగుతాదులతో నప్పుడు
వారియింట నీశ్వరుం డుండుటయుఁ జెప్పిన నత్యాశ్చర్యప్రమోద
మానసు లై యయ్యమామహేశ్వరులకు ధ్యానపూర్వకంబుగా
నమస్కరించి నిజనివాసంబులకుం జనిరి తదనంతరంబ

183

ఉ. ఆత్తరలాక్షి గాఢపులకాంకురసమ్మదబాష్పనేత్రయై
చిత్తజవైరిపాదసరసీజములం బ్రణమిల్లి యాత్తలోఁ
జొత్తిలుభక్తిచే మృదువచోగరిమం బమరంగఁ బల్కె లో
కోత్తర! వామదేవ! శివ! యోగిహృదాలయ! మల్లికార్జునా! 184

చ. పురహర! యెంతభక్తసులభుండవు బాలుడు గోరునంత నా
కరయగ నేడు నీ వనుగుటల్లుడ వైతివి లోకిమాత భా
మరి వరపుత్రి యయ్యెదరమా యిక మత్సుకృశంబు లెన్నఁగా
సురలకునైన నిట్లు పొటచూపుట చోద్యము గాదె? శంకరా! 185

చ. అని వినుతించుచున్న గమగారిశిఖామణి యాచృతిక దయా
వననిధిఁ దేల్చి ఛత్రగణవర్యుడు మైధునఁ మనాచుఁడుక
జననుతశీల వీవు దివిజవ్రజ మక్కజ మంది చూడ నీ

తనుప్రత్యోడ గంఠ సుఖదాయకమత్వవమందు జేరఁగాన్. 186
 క. జాగింక నేల పుష్పక, మాగతమై యున్న చెక్కెడ పని వారి నే
 వేగ గొనిచనియె చతురి, కాగమవేద్యుండుజగములచ్చెరువందన్.
 త్రేవ్రకటితంబగు మైథునరాముచరిత, మెలమింజదివినవిసినవారలకుమల్లి
 కాష్టనస్వామిరుణాకటాక్షకలన, నైహికాముష్టికఫలంబులంబంగలు
 తే. అనుచు మైథునరామునియద్భుతంపుఁ [గు.

జరిత చెప్పంగ వినబడు సకలమనుజ

రాజ తలకింప నీసిద్ధరాముఁ డిపుడు

మల్లికార్జును డే గంఠ ముల్ల మలర. 189

వ. ఆని యతనిప్రభావంబు గొనినూడి ముద్దయ్యచేత ననుజ్ఞాతులై భ
 క్తపుంగవులు నిజనివాసంబుల కరిగిరి గావున సిద్ధరామయ్య మహా
 త్త్వంబిట్టిని చెన్న బసవేశ్వరుండు చెప్పిన సత్సభాసదులత్యంత
 సంతోషింపబ్బి డేలుచుండి గయ్యవసరంబున రామయ్య నిజదేశికపాద
 పద్మంబులకుఁ గ్రమ్మఁ జాగి మొక్కి డేవా! యిట్టలింగప్రభావం
 బాసతీవలయు నని వేడిన యచ్చటిశరణులయనుమతిం గాంచి శిష్యు
 నకు నాగమాంబాత్మజం డి ట్లని చెప్పందొడంగె. 190

శుభ మడివాలు మావయ్యకథ. శుభ

సీ. భూరమణీశిరోభూషణం బస ఖ్యాతిఁ

బరగు నెలప్పురిగె యన్పురవరంబు

నప్పరంబునఁ గళాధరజూటపడలగ్న

మానసుం డతులసన్తార్గవర్తి

యాదూధవీరభద్రావతారం డయో

నిజాఁ డింద్రియప్రజనిగ్రహండు

భవిజనదూరుండు పండితుతభక్తి

మహితుండు మడివాలుమాచిదేవుఁ

తే. డతులలింగధారణావాక్తికైకోరి, కల్లినాథుఁ డనెడుఘనుని జేరి

భక్తితోడ మొక్కి పరమాత్మ! మద్దరుస్వామి! దీక్ష సేయవలయునాకు.

ఆ. ఆనిన సతనిభక్తి కలరి దేశికవర్యు, డట్ల సేతుఁగాక యసిన మొక్కి

స్వామిఘాలమైన శౌంభవలింగంబు, నిమ్మనాపు డతఁడు సమ్మతించి.

- ఉ. ఒక్కొక్కలింగమూర్తి సిద్ధి యోగ్యమే? నీ కని చూప నీతః డం
దొక్కటియొనఁ దాలుచుట కొప్పుఁయుండిన వేనరిల్ల పెం
దెక్కుఁసురట్ట మొక్కటి మహిజను లక్కజ మందఁ బాడి యో
యక్ష్మపమైనలింగము ప్రియం బగునే! కొన నీకు నావుడున్. 193
- క. క్రమ్మఁ యొక్కిళ్లు చు గురువన! యుష్మహసీయమగులింగ నిష్ఠుఁడగు నీ
నిష్ఠునిన నన్ని నేదో, క్రమ్ముగఁ నట్లేంగ మపుడు ధరియించుచునున్.
- చ. ప్రకటితభక్తి నైకొని యురమ్మనఁ దాల్చి సమస్తభక్తదా
జ్ఞికపదాంబుజాతములు నెన్నుదు రంటఁగ మ్రొక్కి సిల్పి కా
యక యొక టేను గోరితి మహాత్ముల సన్నిధి నెట్లనక గదా
ధికులమలీమసాంబరతతిక బరిశుద్ధిని జెందు జేయఁగాన్. 195
- ళ. ఇని పల్కి భక్తసమ్మతిఁ, చనగురుచేనపుడు భస్మధారణమై నిం
చినవీరభక్తి దత్పురమునఁ గొన్నిదినంబు లుండిముదమున నంతన్.
- మ. బసవాధీశ్వరుఁ జూచువేడ్క మదిలోఁ బర్యంగ నేతెంచి భ
క్తసమాహంబున కర్చ లిచ్చుచు నమాత్యశ్రేష్ఠుఁ డర్పించుని
త్యసహారాధనఁ గాంచుచుక శరణజాతం బెన్నఁ గళ్యాణమం
రసమాస్తాంబకసన్నిభం జతుఃచర్యనూర్తి నర్పించుచున్.
- క. లేచిమున్ను మేలుకొని వేతొక చెవున కేగి భక్తవ
స్త్రాచో గుంజుచో నతనికా? పెంకొడి యంచు నొక్కెడక
చెవుని చుంచి నూత్ర మెడఁ ద్రైవ్యకయుంశ ధరించి పూర్ణస
ద్భావుడు తత్త్రియంకమునఁ దాలుచు టొమ్మననీశుఁగ్రమ్మఱన్.
- చ. అటు ధరించి యాటవసనావళు లన్నియు నేచ్చి హర్షి యొ
క్కుట బలుమాట వీరకమెయిఁ గట్టుక మూపునఁ దాల్చి చచ్చుచోః
గటకపునీథులందు భవికాండము ముట్టినఁ ద్రుంతు నంచు ను
త్తటముగ ఘంట వేయుచు నకంపనుండై మత మేగి యచ్చుటన్.
- ణే. లీల మడుగులు గట్టించువేళ జంగ
మంబు లడిగిన నిష్ఠాంబరంబు లిచ్చు
నెడప కాస్త్రములవార లడుగ వారి
బట్ట ర్పించు లింగసంపద దలిర్పు.
- సీ. అటు లుండి యొకనాఁడు హరభక్తవస్త్రముల్

- గొసితెచ్చుచో భవిమనుజుఁ డొక్కఁ
 డంటు తిరము గుమ్మి యాకసంబునఁ కెగఁ
 జమ్మిన నవ్వార్త టితితలేశ్వ
 రుఁడు విని కోపంబు వొడమ వాని వధింపుఁ
 డని మావతులఁ బంప నరిగి మత్త
 కరి నీకొలుప దాని ఖండించి యాదోర
 ణులఁ బంప భీతి బిజ్జులఁడు బసవ
 నే. సచిపుప్రేరేపణంబున శరణ మడుగఁ
 గడిని భవి మావతులఁ బ్రదుకంగఁజేసి
 చాల వృష్టాంతములు చెల్పి సచివవర్య
 విమలమానసయుతునిఁ గావించి యంత. 201
- నే. అలఘుఁ డొకనాడు కొల్లికియట్ల యేగి
 లింగ మెప్పటిపాద నుంచి లీలఁ గాయ
 కంబు సేయుచునుండంగఁ గట్టకర్త
 చిత్తు లొకకొండ అరి చూచి కెలఁగి నగుచు. 202
- చ. తిరుగటికాయ ప్రామగు దేవుఁ డటంచు ధరించి మోయఁగా
 బుచ్చుని వేజే యుంచి సరిబత్తులు గాంచిరయేని యెద్దు సే
 తు ననుచుఁ ద్రాడు గట్టె నిని దుస్సిన నేమగునొక్కో? చాకి యి
 ప్పుసమున నంచు హేనక్కంబల్కులు నల్కి దురాత్ము లత్తఱిన్.
- చ. మఱుగిరి గుంజపుంజములమాటునఁ దారి న్వకార్య మీఠునుం
 కెలుగిరి యుండ మాత్రమున యేతరలై తెగఁ గోయ నెత్తురు
 ల్వకగులువాతె నీశరణఁబల్లభఁ డప్పడ చాకిబండ్లపై
 నొజిగి గతాసుడై శివనియోజితమానసుఁ డయ్యె లీలచేన్. 204
- ఉ. అట్లగుట దురాత్ములు భయాకులులై వెనఁ బాట నప్పు డా
 చుట్టున నాల మేపుపడుచుల్ గని యద్భుత మని యిచ్చుటం
 బుట్టనివొంత పుట్టె నని భారన నేగి నృపేశునన్నిధిం
 గట్టలు గాఁగ నిల్చి యనుకంప జనింప వచించి రీగతిన్. 205
- నే. అయ్య! మడివాలు మాచిదేవయ్య యిపుడు
 బట్టలుదుకుచు నున్నచో బామొ గామొ

తెవులొ యేమాయమో మది చెలియ నహహ !

యేమి పోకెనో జీవంబు నోటుపడియె.

206

చ. అని వినిపించ బిట్టులికి హా! మడివాలుమహాప్రతాప! స
జ్జననుత! భక్తిసంచరణ! సంయమదేవ! భవత్పదార్పణ
నను విడనాడ నీకు దగునా? కఱకంతుని జెంద నంచు లో
చనముల బాష్పముల్ దొరుగఁజాలవగ స్వీలపించుచున్ 207

ఉ. అచ్చట లేచి భక్తనివహంబులు దుగ్ధము నొంది తోడ రా
జెచ్చెర నేగువెంచి గతఃవితుడౌ మడివాలుఁ గాంచి యీ
సచ్చరితాధ్యుఁ డిట్లు గతసంజ్ఞవహింపఁగ నేమిహేతువో
యిచ్చు దలంపరా దనుచు నీవల నావలఁ జూడ నొక్కచోన్ 208

తే. తెగినసూత్రంబు పొద లింగదేవు వజ్రద

బాటురక్తప్రవాహంబుఁ దేటి చూచి

యద్భుతం బంది యచట నున్నట్టిభక్త

వరులతో నిట్లు లనియె నబ్బసవవిభుడు.

209

ఉ. జీవము లింగమందుఁ దనుచేష్టలు భక్తసపర్యలందు సం
భావన చేసి యంశుకసమాజము భావన మాచరించుచో
నూ వినయంత నాత్మకఠినోన్నతఃక్షము చాకి నొచ్చునో
దేవర యంచు గుల్మవనతిన్ సవరించి వృథాంతరంగుడై. 210

క. గాత్రమునకులింగమునకు, సూత్రముదగిలించియున్నచోఖలుఁడై
డోత్రైస్వనడచెదచ్చివ, సూత్రంబటుగాన సేతఁడనువులమఁబాసెన్.

క. దేహము లింగము సూత్రం

బూహింపఁగ నొక్క టగుట యురి తెవుటయున్

దేహం బారక్తంబు ప్ర

వాహంబుగ వెడలె ద్రాక్షిలన భయదమై.

212

ఆ. ఇట్టులుండవలయునిష్ఠలింగానుసంధాన మనుచు మరలఁ దద్ధణంబు
గలయఁబెనిచి మదనఘస్థరభక్తాంఘ్రి, జలముభూతిపైనిజల్లునంత.

క. బిట్టుల్కు నిదురతెప్పిటి, నట్టులవడి లేచి మెదుటిహృదగణములలో
దొట్టినముదమునగనుఁగొని, చట్టనమాచయ్యనతులునలుపుచుదనలోన్.

క. దివఘన నెన్నడునిద్దుర, వపులుట నేనెఱుంగనిట్టితఱిస్తృతిచెడి యి

- బుద్ధునినారు. గు టేళి హేతువొ, శివశివయనితలఁచివారిఁ జేరినచిం చెన్.
 క. మీరందఱిచ్చటికిరాఁ, గారణమే? మెచటకైన గమనోన్ముఖులై
 కాగుణ్యంబున నను: గన, నీరేవున కీవుడు పూని యే తెంచితిరో! 216
 నీ. అనవుడు బసవేశ్వరుఁ డాదియా సప్భుత్తు లేకవాక్యంబుగా నిట్లులనిరి
 మాచ య్య! ఖలులు సీమహిమగానకలింగనూత్రంబుగోసినథాత్రి సీవు
 దైల్లుట విట వచ్చి భీరభక్తుఁకృపఁగ్రమ్మఁ బ్రతుకుని స్థంటిమనసు!
 నీకు నీవే సరి గాక లోకంబున మాబోటిభక్తుల మహిమ యెంత
 ఆ. యనుచుఁ బెక్కువిధులఁ గొనియాడి యవనత
 వదను: డైనమాచఁచుడు దారు
 సకలసంప్రమముల సదనంబులకు నచ్చి
 యుక్తభక్తిరక్తి నుండి రెలమి. 217
 క. మడివాలుమాచిదేవుని, సడినన్న చరిత్రఁ దనిన చదివినవారల్
 జగజాతసంభవాదులఁ, బడయంగా రానిముక్తిఁబడయదు రెలమిన్.
 న. అనియునుంగాక. 219

❦ హాళికమారన్న కథ. ❦

- మ. అక్కఁ యోజ్యలలింగమార్చనరతుం డంహెవావిదూరుండు శ
 ర్వకథాసారనిమగ్న చిత్తుఁ డచలేంద్రాతీతతైద్యుండు స
 ర్వకథాపాదగుఁ డాత్మలింగగురుచర్యాయుక్తుఁ డాద్యుండు నా
 లికమారన్న యనంగ భక్తహితసల్లిలాధ్యుఁ డొప్పుకొ రహిన్. 220
 కా. ఆస్థానిధి భక్తిమార్గరతిఁ గల్యాణంబునం దుండి లిం
 గానందంబుగ దండనాథకృషి కధ్యక్షత్వముం బూసి స
 న్యాసీకంబు ఫలింపఁజేయు చొకనాఁ డంభోజబంధూదయం
 జానన్యేఁ బొంబుఁ జేరి చతురాశాన్యేషియై యత్తఱిన్. 221
 ఆ. 'సడిమిసుంచెయెక్కి యొడిసెలఁ తాల్గొన, చుట్టువాలునట్టిపట్టగముల
 విసరివ్రేయబాహువిన్యస్తలింగమ్ము, వస్త్రయుతముగాఁగవదలిపడియె.
 క. శివలింగము భరదోరంగిన, భవిదూరుం డతఁడు మున్నె ప్రాణంబులుత
 ధ్యవునంగ చేచ్చెఁ గావున, ఒవిహతగిరివోలె మంచెపైఁబడనంతన్.
 చ. తనపతిరాక జాగయునఁ దల్పిమదామణి చింతచే శివా
 ర్చనసమయంబు వచ్చెఁ బతిజాడ కనంబడ దయ్యె నంచు వే

చని పాలిమేరచేసినడుచక్క వసింపినమంచెపై గతా

సుని బతిక గాంచి యప్పుడె పసుంధరఁ ద్రెల్లై విహీనఁడై యై. 224

ప. అంత. 225

ఉ. అచ్చటచేనికావరులయం దొకఁడంతయుఁ గాంచి చెచ్చెరక

వచ్చి విలాసగోష్ఠి గణవర్యులతోఁ గొలువించియున్న భా

స్వచ్ఛరితుం గృతజ్ఞు బసవప్రభుఁ గాంచి నమస్కరించి వా

క్రుచ్చుగలేక కొంతపడి గొంతుచుఁ గొంతుచు నెట్టుకేళున్. 226

ఉ. కట్టుల పల్కె దేవ! బసవేశ్వర! మారన నేటిపొద్దునక

చిట్టలఁ దోల మంచెవయి నిల్చిన నిల్వనఁ దెల్లించుచు న

ప్పట్టున వాసియా లుకు వచ్చి కనుంగొని ధాత్రి గూలె నే

సిట్టిమహాద్భుతం బెచట నెన్నఁడుఁ జాకఁగలేదు నావుడక. 227

చ. విని బసవేశ్వరుండు కడు విహ్వలతక సభ నున్నభ క్తులం

గనుంగొని యెన్నఁ డిట్టిగతిఁ గంటిమే! వింటిమే! యంచు వారితోఁ

జని పడియున్న పంపతులచందముఁ గాంచి మదిం గలంగి లో

చనముల బాష్పముల్ దొరుగ సంగయడేవుని సంస్మరించుచున్.

క. తనతోడం జరుచెంచిన, సనభక్తులయాననములు గిని వీరలు తి

ట్టినఁబడుచాడ్పునమృతిఁ జెం, దినకతమే మొకొయటన్నఁదెలియకవారల్.

క. గా మడఁచలేదు పాపపుఁ

బా మంచెను గాదు కాదు పటురోగగుణం

బీమాడ్కిఁ జంపె ననియెడు

సాములఁ గని యపుడు మిండసంగయ యసియెక. [నునే?

క. ఈమహితలింగదేహులఁ, గామంటునె? దుష్టపన్నగము మూర్క

యామయముఁ జెందనేర్పునె?, యేమియుఁగాఁకంకనొక్కటేర్పడవినఁడీ!

సీ. అనఘుఁ డీతండు పాణాపలి లింగంబునందుఁ గూరిచి శివానందలీల

గాయకం బీరితిఁ గల్పించుకొనియుండ నిప్పుడీతనిలింగ మెదలఁపొయె

దానితోఁబ్రాణముల్ దలఁగెదగల్గితనఁబంబు ప్రియునందచేర్చిపడియె

నింతయు నిజ మని యేర్పడ సంగయ్య పలికిన నచ్చటభక్తుఁ డొకఁడు

తే. కనియ నేతెంచి మారన్నంతమందు

లింగమూర్తిని గాన కబ్బంగి భ క్త

వరులతోఁ జెప్పి తానును వారు మంచె

చుట్టి వెదకిన నందొక్కచోట నంత.

232

తే. ముడివదలువస్త్రమున లింగమూర్తి గాంచి

బసవదండేశముఖులు నమ్మవము దొలుకఁ

జెచ్చి మారన్న గారిసంసిటిని గట్ట

నంతలో నిద్ర తెప్పిటిసట్ల లేచె.

233

క. తొన సతి లేచె లేచి గణానీకముఁ గాంచి యిరువు రద్భుతమతులై

యీ నెలవున కిందలు నిట, రా నే? మని తలచి బసవరాజున కంతన్.

ఉ. మారన మ్రొక్కి యిట్లు లను మాయెడఁ గూరిమిఁ జేనుఁజూడఁగా

మీ రిట వచ్చుట న్నదికి మిక్కిలి సంతస మయ్యె సామి! నా

నేరిచినట్లు గాంచి విసిమ్యగ చోర పతంగబాధలం

జేరఁగ నీక యన్నఁ బ్రహసించి యమాత్యవరేణ్యుఁ డిట్లనున్. 235

చ. వరతరపుణ్య! యిచ్చుటికి వచ్చుట చే నరయంగఁ గాదు నీ

తపణియు నీవుఁ ద్రెల్లినవిధం బిపుడే విని వచ్చి చూచి యీ

శ్వరగతజీవుఁ డీతఁ డని సంగయ తెల్పిన జాతిపడ్డశం

కరుని భవచ్చరీరమునఁ గట్ట సజీవుఁడ వైతి వంతటన్.

236

తే. ఇన్ని దినములు సీసత్వ మెఱుంగ నైతి

శరణసంతతిలో వన్నెఁ బరగి తొర!

యనుచు వినుతించి యఖిలభక్తాల్ని గాంచి

బసవనామాత్యచంద్రుండుఁ బ్రమద మెసఁగ.

237

మ. పలికెఁ బాపురె! మారయాఖ్యనిమహత్వ మ్మితఁ డిష్టంబుగఁ

దొలగఁజేవముతోన పాసె మరల న్నుల్కొల్ప జీవించె భూ

తలమం దెచ్చుటఁ గల్గునే? యిటుల తత్తనీవతంసంబు ని

శ్చలభక్తానుగచర్య లెక్కయిడ శక్యం పొనె? వాగ్దానిన్. 238

సీ. అనవుడు మాదిరాజయ్య యిట్లను బస

వాధిప! లింగంబునందుఁ బ్రాణ

ములు చేర్చు టఖిలభక్తులకు నైజమె వీని

భామిసీచర్య చెప్ప నగుఁ గాక

విగతజీవుం డైనమగనిఁ గాంచినమాత్ర

నిద్రయో రోగమో కాద్రవేయ
వంశమో యని మది దా నించుకేసియు

సంశయింపక యనుసమితి విభుని

తే. యందు సంధించి వే మృతిఁ జెందె నహహ!

యట్టిపకమపవిత్ర యిం కెందుఁ గలుగు!

నన్న బసవన్న యకార మారన్నబుద్ధి

నెన్న నీకన్న మహిమాధ్యు లున్నవారె?

239

తే. అనిన నమ్మాట మింకసంగయ్యగారు

విని బసవరాజు గని యట్టు లనియె మాది

రాజు పట్టినపల్కుల రాజు! ధరఁ బ

తివ్రతాధర్మ మిందు సందియము లేదు.

240

క. ఇమ్మార్గ విష్టలింగులు, క్రమ్ముదు రెటులన్న మారగణాధ్యం డి

ప్రమ్మనకై పాణిమ్మరెయిమ్మానియేలచచ్చె? శ్రీప్రముఁ గలుగన్. 241

తే. అనిన బసవయ్య విస్తయం బంది ధర్మ

నూత్నములఁ దెల్ప సంగ! నీసామ్మ యయ్యె

నాగురుస్వామి సంగయ్య వే గణింప

నిన్నుఁ గొనియాడ నేజాడ నేర్పువాడ.

242

క. అని యాతని వినుతింపఁగ, వినిమాచయ భక్తవరుల వీక్షించుచు నూ

తనమేయీతనిచరితం, బనిశముబసవేశుఁ డెఱుంగఁడాయె నెమునుతాన్.

తే. నావు డంబొకశరణుండు దేవ! సంగ

మయ్యచరిత మ చెట్టిది? యానతీయ

జలము ననవుడుఁ దద్భక్తవరుని గాంచి

చిత్రముగ మాచిదేవయ్య చెప్పఁదొడఁగె.

244

ఉ. శ్రీతుహినాద్రిజారమణ సేవకపాదసమర్చనారతుం

డితఁడు యకావ్యసంబున మహిష్టమహేశ్వరభక్తి సల్పుచు

భూతలమందు భక్తిగతిపోషణ మొప్పఁగఁ బుట్టి లోకవి

ఖ్యాతి నెసంగునట్టి బసవాధిపుఁ గన్దొనువాంఛ చెందినన్.

245

తే. అనఘ! కల్యాణపురిఁ జేర నరుగునంత

సంగమేశ్వరునందు నా సంగమేశు

రాక బసవేశ్వరుండు దర్శన మొనర్చి

యెదురుగాఁ జని యడుగుల కెరఁగి భక్తి.

216

ఉ. ఇంటికిఁ దోడి తెచ్చి మణిహేమమయాసనమందు నుంచి ము

క్కంటినిబోలె బూన్చి నుమశార్దుకసంహరతుల్య! నేడు నీ

పంటిమహాత్ముఁ డిచ్చుటికి వచ్చుటచే శుభముల్ ఘట్టె నే

మంటి నటంచుఁ బల్క విని మానసమందు ముదంబెల్వఁగాన్. 247

తే. భ్యాతియో లేక భక్తిసమేతుఁడో ప

రీక్ష సేయంగవలె నని వృషభమూర్తి

గాంచి దరహానితానకమిలు డగుచు

సంకలును విన మిండనంగయ్య యనియె.

248

చ. బసవమహాప్రధాన! శిష్యభక్తిసధాన! కళావధాన! సం

తసమున వారకుందరదనాసుతానుభవాః ఘోర మా

నస మట నిష్టాంగభజనం బొనరించుచు నున్నప్రాద్దు లే

దెసకము మీఱఁగేళి నటియింపఁగ మా కటుఁగానఁ జెచ్చెరన్. 249

శా. నాలింగం బిపు డీపు చేకొని మహానందంబు మీఁకంగ ప

ట్కాలం బచ్చన లిచ్చి యేమటక వెంటం దత్ప్రసాదంబు త

త్కాలాతీతము గాకయుండ నతిసౌఖ్యం బొప్ప మా కన్వవే

పొలోమీవరముఖ్యదేవనుతచిద్వ్యాపారపారంగతా !. 250

చ. అనిశము లింగమూర్తిఁ దనువఁడు ధరించుట గాక పేడఁగాఁ

జనునె? యటంచు నీమదిని సంశయ ముంచకు మేడ నున్న నా

మనసు మవీళు నేమటదు మర్కట మెందు నటించు చుండనక

దనుఁ దనపట్టి వీడనివిధంబున నాశీతలోకపాలకా !. 251

తే. కనుఁగొనఁగ నింద్రియములకుఁ గారణంబు

మానసం బింద్రియము లేటు మలయు నేమి!

మనసు లింగమునందుఁ జెందనిసవర్య

యోటిభాండంబులో వారియోజుఁ గాదె?.

252

చ. అన బసవండు మ్రొక్కి వినయంబున ధీనిధి! మీయధీష్టు మే

యనువున నుండు నట్ల యగు నన్న గళస్థితలింగమూర్తి నా

తనిగళమందు నుంచి ప్రమదంబున సంగయ యేగునంతఁ దా

దిన మశ్చ ధాజ్ఞ యుచ్చినగతిక్ శివశాసముః బూజనేయుచున్ 253
తే. తత్ప్రసాదంబు వెలసొమ్మ కగిలీయున్న
భక్తవర్యుని కతిభక్తి బంపుచుండె
నంత నొకనాడు శివకమానాస్త్రిగోష్ఠి
మహితగణవర్యులను భుజింపఁజూసె.

254

క. వసియించినవారలతో, బహుశు గూర్చుండి విశేషపట్టున మధ్యా
హ్న సమయమగు నాచరలింగనవర్ణలొనర్పలేచి గ్రక్కనఁజనియెన్.
చ. చని కడువేడ్కఁ దత్క్రమము నొప్పము నీటికి వేచి వచ్చి యా
సునులకు మొక్కిల్ల కల్ప గణాంశము కన్పొస నెమ్మనంబునం
గినుక పోయించి యిట్టికాటి నీ వెటు పోయిత నన్నఁ గొంతుచున్
వినయము మీఱ నిట్లనియె వేదహయాపరమూర్తి వారితోన్.

ఉ. సంగయదేవుడై పరగు సంగయదేవునిలింగమూర్తిన్
సంగతిఁ బూజనావిధు లొసంగఁగి బోయితి నన్న నంభికా
సంగతాళి హాసము లెసంగఁగ హా! వెలయాలి గూడునా
సంగమనించువారికి బొసంగఁగ నేర్పునె? లింగలీనతల్.

257

తే. మారు బ్రమాదశంబున నైన నరుడు
వాసెనేనియుఁ బ్రాణముల్ చరలలయు
ననుచు శ్రుత్యామంబుల వినుచు బ్రా
లింగముల నేటుసేయుట లెన్న యగునె?

258

క. అని యాతని నిరసించుట, విసి జనవామాత్యురఁడు విహ్వలభావం
బున నేమియు నన నేరక, మనముననొప్పుకొ నెవారిమాటలకదతన్.

సీ. ఖరకరుం డపరదిగ్గిరి. జేరుతటి భక్త
కళితతత్త్వప్రసంగంబు వినుచు
నుండి యమాత్యుండు మింజసంగయలింగ
పూజానర ప. మ్యం బూజకలయు
ము న్నేగుటకుఁ గోపమున నొందు భక్తాజ్ఞ
మీటుట భక్తికి మెచ్చు నెంద
దనుచుఁ గొంత విచార మొనరించి యాయుగ్య
దృఢభక్తి వీరికి దెలియుఁగాక

తే. యని తలచి యొక్కవరిచారు నపుడు పిలిచి

పొసంగ దివ్యుడు లింగంబు పూజనేయఁ

బంచభక్త్యాన్నములు వేగ కొంచుఁజోయి

యిట్లు దెల్పక సంగయ్య కీచ్చి రమ్ము.

260

క. అని యచటిభక్తః ర్వులు, విను ఒల్కిననతఁడు నగుచు వేగమెదొరచె

ప్పినగతి ననన్వితాన్నము, గొనిచనిసంగయ్య చెడుటఁగొంకకపిలువన్.

చ. కని తల యూచి యాతఁడు మొగం బటుత్రిప్పి యనన్వితాన్నముం

దిను మని పంచెనే? బసవధీమణి యంచు వచించి తోన మే

దిని గతజీవుఁడై పడ మది న్నెఱుంగందుచు వేగ గ్రమ్మఱు

జని పరిచారు డాక్రమము సర్వ మమాత్మ్యనితోడఁ జెల్వినన్.

శా. ఆమాట ల్విని మున్ను తద్ధనుసి నిందాలాపముల్ పల్కు వా

రేమి? యింతటమాట పుట్టి ననుచుక హృద్విధులక విస్తయో

ద్దామవీడలు గ్రమ్మ శ్రీబసవరాడ్డండాధిపుం గాంచి భ

క్తామర్త్యాగమసంగమేశ్వరునిమాహాత్మ్యంబు నిం తయ్యెడిన్. 263

క. కాలము దప్పుగ నియ్యక

సీలగళుప్రసాద మూను నియమము గానక

వారై దినకరుఁడు నియమం

బాలక యగునో యటంచు ననువుల బాసెన్.

264

చ. ఇంతమహాత్ముఁ డౌట మును వెన్నఁ జెఱుంగమిఁజేసి యింద్రియ

భ్రాంతిఁడు డటంచు సింద్యముగఁ జల్కితి మికలుపంబు వాయ దా

నంతయుఁ బాయ దేమి గతి యకా నిక మా కని మ్రొక్కి గంగమా

కాంతుఁడు పల్కెఁ దద్గణనికాయముతో వినయం బెలర్పఁగాన్. 265

చ. అలఘుకృపాత్మలార! వినుఁ డాతనిభావము తేట తెల్లగాఁ

దెలిసియు నన్ను పంచనకుం దెచ్చుటకై యిటులగటి రైన ని

ప్పలుకుల కేమి యివ్వ డలభక్తుసీలింగముఁ బూన్చి కాలమ

గ్గల మరుగంగనీక కఱకంతుఁ బ్రసాదముఁ గొంచు భక్తిచేన్. 266

ఉ. అందఱ మాతఁ డున్న వెలయాల్లిగృహంబున కేగి వేఁడినం

బొందిని బ్రాణము ల్నిలుచు భోగ్యతరంబుగఁ దత్ప్రసాద మిం

పొంద గ్రహించు నంచు శరణోఘము సమృతి నొందఁజేసి యా

- చందమునకా సభక్తుడయి సంగయలింగముపూని చెచ్చెరన్. 267
- తే. తత్ప్రసాదంబు భర్తృపాత్రమునఁ గొంచు
భక్తసంఘంబు దానును బసవవర్ణుఁ
డరిగి గతజీవుఁడైనసంగయ్యఁ గాంచి
విస్తయానందములు మది వెలయుచుండ. 268
- శా. ఘోరా! యెంత మహాత్ముఁ డీతఁ డని డాయం బోయి కేలోడ్చి దే
వా! రక్షింపుము సంగమేశ్వర! కృపావర్ధిష్టుభావంబుచే
నేరంబుల్ సయిరించుమంచుఁ ననుఁ దా నిందించుకొంచుకా నుధా
ధారం బైనమహావ్రసాదము గణాధ్యక్షాజ్ఞచే నత్తటిన్. 269
- ఉ. ఆతనియంకమం దునుచునంతనె దెచ్చిరి లేచి భక్తరా
జ్ఞాతము గాంచి యచ్చెరువు సంభ్రమ మొప్పు నమస్కరించి కా
లాతిగమంబు గాక మును పొందువ్రసాదముఖంబు నొంది వా
క్పాతురిఁ బల్కె దత్తునుమసాయకసంహరభక్తరాజితోన్. 270
- చ. అనఘతరాత్ములార! వెలయాల్చిహమ్మున కిట్లు మిమ్ముఁ బో
లినఘను లేగువెంచు టిది లెస్సగునే? మముబోటిదౌష్ట్యభా
జనులకుఁగాక యంచు నెకనక్కెము లాడిన లజ్జ నొంది భ
క్తనిచయ మెల్ల నొక్కనుడిగాఁ బలికెక గురుభక్తియుక్తమై. 271
- ఉ. సంగ! దయాంతరంగ! విలసద్గురుపాదపయోజభృంగ! మా
తంగనిశాటనాహితమతక్రమవర్ధనచంగ! సత్ప్రసా
దాంగ! సఖానుషంగ! సమదాదితిభంగ! సమస్తభక్తరా
ట్టుంగ! యశోవినిర్జితవిధుత్రివశాగభుజంగ! పుంగవా! 272
- క. త్రైకాలిశవిజ్ఞప్తియుఁ బ్రాకటలింగానుయోగపద్ధతి గణని
ష్టాకలన యెంచిచూడఁగఁమీకే తగుమిందసంగ! మృదుగుణసంగా!
- ఉ. నీమహిమావభుల్ దెలియనేరక నోరుకొలందిఁ బల్కు మా
తామసవాక్యముల్ సయించి దాపునఁ జేర్చి కృపాధిః జేల్చి నే
కామవికారదూర! యని క్రమ్మినవేడ్క నుతించు దద్దణ
స్తోమముఁ గాంచి భక్తి మఁగి దొల్కఁగ సంగయ పల్కె మెల్లువన్.
- ఉ. పాపనులార! మీచరణభక్తుని న న్నొకపెద్దఁ జేసి మీ
రీవిధిఁ బల్కఁగాఁ దగునె? యెందును భృత్యులు తప్పు ద్రోక్కినం

గోవిదు లైనవార లిది కూడనిత్రో వని శిక్ష చేసి త

ద్యావము భక్తికి జూనిపి దాపుగఁ దీయుట ధర్మమేకదా!. 275

వ. కావున భవదీయపాదసేవకుండ నైననన్నుఁ గరుణాకటాక్షనీక్షణంబు
లంగాంచి కృతార్థుం జేయుం డని సమస్కారపూర్వకంబుగా విభూతి
తాంబూలంబు లొసంగి బసవేశ్వరునిభక్తినిష్ఠల కలరి యతనిం బె
క్కుభంగులం గొనియాడి యంపజువీడ్కొల్పి తొల్లిటియట్ల యను
పమ విలాసంబున నుండఁ గావున మిండసంగయ్యమహిమం బిట్టి దని
మాచిదేవుండు వినుపించుటయు నచ్చట నున్న శరణపుంగవు ల
త్యంత సంతోషితస్వాంతు లై యతనిం బేర్కొని యగ్గింపుచు
మారన్నచే ననుజ్ఞాతు లై బసవేశ్వరసహితంబుగా నిజనివాసంబుల
కరిగి యెప్పటియట్ల నుఖం బుండిరి. 276

క. హాలికమారనచరిత్ర త్రి, కాలము పోయించునట్టిసునుఁడు దహనదృ
గ్గాలునికృప గనుఁ గాలం, గాలునిరూపమున బొమ్మగట్టి ధరిత్రిన్.

॥ శ్లోకములప్పు కథ. ॥ శ్లోకము

వ. అదియునుంగాక.

278

సీ. కడు నొప్పనీపురిఁ గమలవ్యయన లింగ

సన్నిహితప్రాణ సదయహృదయ

భవివరాజ్ఞుఖ భక్తపాదార్చనాసక్త

సదయ నిర్మలశీల సరసవచన

వేశ్యాకులోద్భవ విజ్ఞాననిధి రూప

లావణ్యసీమ యంహోవిరామ

యనుచు వన్నియ కెక్కు ననిశంబు బసవేశ్వ

రాదులతోఁ బ్రసాదామృతాబ్ధిఁ

తే. దేలుచును దత్త్వగోష్ఠిఁ బ్రార్థించి దినుచుః

ప్రివిభలింగార్చనాసక్తి దేజరిలుచు

నతత మంగవికారదూరత వెలయుచు

యుక్తవర్తన జరియించుచుండె నంత.

తే. ఆర్యసుత యైననూయింతిచర్య లెల్ల

నరసి కొండదమంచయ యవనినాథుఁ

279

జేరి బిజ్జలభూపాల! చిత్రగింపు

మనుచు నేకాంతమునఁ దెలియంగఁ బలికె.

280

మ. ఒకవేశ్యాంగన బత్తి నెత్తుకొని యాయూరందు లింగాంగియై
యొకమీఁదం దనకెక్కి రీ జనుచు దండేశాదిభక్తాలితో

నొకటై యున్నది తద్గణాధిపులు జాత్యునంబు నావంత యెం

చక యబ్బాలికతోడఁ బంక్తిని భుజించక నాగి లేకాలమున్. 281

ఆ. జాతినీతు లెన్నఁజాల రించుక యెట్టి

జాతు లైన లింగసహితులేని

కలయ రోయ రవని గడు నిందకొడరును

దామె ఘనుల మనుచుఁ దలఁతు చెపుడు.

282

చ. అని తెలుపక విభుండు కుపితాత్మకుఁ డై బసవేశ్వర బిల్వనం

పినఁ జని యాత్మయోగ్యమణిపీఠి వసించినఁ గాంచి బిజ్జలుం

డనఁ గను లెఱ్ఱజేసి సచివగ్రణి! తావకభక్తి లోకముల్

ఘనముగ నిండె మిమ్ము ననఁగాఁ బనిలే దింక మాటిమాటికిన్. 283

చ. కులము జలంబులం గలిపి కూడినసద్యశ మెల్ల దూరమై

తొలగఁగ లజ్జఁ బోవిడిచి తోరపునిందల కాలయాబజై

నలుగురు నవ్వ నొక్కవెలనాతికి లింగము గట్టి దానితోఁ

గలిసి భుజించి మీకు సరిగా బహుమానము సేయఁ బాడియే!. 284

సీ. ఎడపక యావువా లెంత పోసిన నైన

విడుచునే? సర్పంబు విస మొకింత

పుల్ల తేనియ యెంతపోసి నూరిన వేప

నారకుఁ దియ్యఁదనంబు గలదె?

తేటసీరున నెన్ని తెలుగుల నుడికిన

నెలుగుచర్మమునకుఁ దెలుపు గలదె?

తొత్తుజలంబులలోపల నానిన

బలుగుతాతికి మెత్తఁ బడుట గలదె?

ఆ. యరయ లింగదేహ యైనంత వెలనాతి

పూతభావ మెట్లు పొందనేర్పు!

తెలసియుండి యిట్లు ద్రిమ్మరఁ గూడునె?

యనిన బసవ డాగ్రహంబు నొంది.

285

చ. ధరణితలేంద్ర! యిట్లు లన ధర్మ మె? శైవమతప్రవర్తనం
బరయక వార్ధిఁ జొచ్చునదు లస్మయ వేటయి యుంట గల్లునే ?
గురుకరజాతులౌ నరుల గోత్ర కులంబుల నెంచఁగూడునే?

హరమతె ము త్తమంబు సమయంబుల కస్మిటి కం చెటుంగవే? 286

ఆ. శూలిభక్తిలేని సోమయాజియు పీన
జనుఁడు గాని చూడ ఘనుఁడుగాఁడు
శూలిభక్తిగల్గు మాలవాఁ డైనను
శూలిసముఁడు గాని మాల గాఁడు.

287

చ. హరపదభక్తియు క్తకమలవ్యవభావ మెటుంగ లేక యి
ప్పరునున దూష్యభావమునఁ బల్కఁగఁగూడునె? తన్మహత్త్వమీ
వరయఁగఁ గోరితేని వెన నారయు మెవ్విధి నైన నన్న నా
ధరణిపుఁ డట్ల కాక యని తామస మించుక మాని య త్తటిన్. 288

చ. బసవని బోవఁగాఁ బసిచి పార్థివవల్లభుఁ డొక్కయుక్తి మా
నసమున నెంచి తస్కరజనంబులఁ బిల్వఁగఁ బంచి పల్కెఁడు
ర్వ్యసనము మీఱ మీరు కమలవ్యగృహంబున కేగి తచ్చివుక్త
వెనఁ గొనితెండు పొం డనుచు వీడియముల్ దయచేసి క్రమ్మఱన్.

తే. ఎప్పగిది నైన భ్రమయించి యింతిలింగ

మూర్తిఁ గొనితెండు మీ కతిముద మొనర్తు

ననిన జోహారు లొనరించి యవనిభర్త

యాజ్ఞఁ గైకొని తన్మరు లరిగి రంత.

290

క. హరభక్తులమాహాత్మ్యం, బరయకదుష్కృత మొనర్చెనవనిపుండికనీ
దురితాత్మఁజూడఁగాదని, యరిగినగతినినుండు పశ్చిమాద్రినిజేరెన్.

క. శైవమతద్వేషం డగు, భూవల్లభభూరకలుపపుంజము బ్రహ్మం
డావళిండినగతి థావ్వి, తాపృతమై తనరె దశదిశాంతర మంతన్.

ప. ఆనమయంబున.

298

ఉ. కత్తియు నీలిచీరయును గంకటిరజ్జువు నారసంబు ముల్

గత్తియు వాటురా లినుము గొంకియు నక్షత లొల్కిట్టాదియుం

గత్తైకావికప్పడము కాటుకయున్ సెలగోల చీరయుం

- గు త్తపుటట్ట నంబువులు కుక్కలకట్టును బిండిబల్బమున్. 294
- క. మొదలగుసాధనములుగొని, మదిఁగొంకక గాఢతరతమంబునఁజోరుల్
గుడికొనికమలవ్యమణి, సదనముఁ జేరంగ నరిగి నైఁగల నంతన్. 295
- ఉ. కన్నము ద్రవ్వి కోవి నిడి కైకొనిపచ్చిన తెక్కపువ్వులక
మున్నుగ పిఁపమార్చి యొకఁఁముచ్చుపదంబులు మున్ను సాచి యా
కన్నము చొచ్చి యొయ్యఁ దడగారములోపలి కేగి తెల్విగాఁ
గన్నుల సర్వవస్తువులు గన్నఁకుకాటుకఁ బూసి య త్తఱిన్. 296
- తే. కనకమయసూత్ర వేటికాకలితలింగ
మూర్తి విద్రుమఖట్వాంగమునఁ దగిల్చి
యోగసిద్ధాసమాసక్తి నొడలు మఱచి
పవ్వఁదించిన యాకమలవ్యఁ గాంచి. 297
- స. పరి కేగి నిల్చి యాతెఱవలింగము గొనఁ
జేతులాడక కొంతనేపు నిలిచి
నరవతియాజ్ఞ నొనర్పక గాదని
నప్పుడు జ్యోతిర్తయంపులింగ
మూర్తి యున్నట్టి తత్కర్త సర్వరపుఁజేటిఁ
గొని తాను జతవారు గూడి పోయి
పృథివీశుఁడెతిలో నిడి తారు దెచ్చిన
గతియెల్లఁ దెలుప నద్భుతము నొంది
తే. దొంగలను వీడుకొలిపి యాలింగమూర్తి
జతనముగ డాచి యంత బిజ్జలుఁడు దీన
సేమి పుట్టునొ యని భీతహృదయుఁ డగుదుఁ
గడపె నారాత్రి నిద్దుర గానలేక. 298
- ప. అంతి. 299
- క. హరపూజాకుసుమంబులఁకరి గెడుభక్తులకుఁగాలమనుభృత్యుఁడుదాఁ
గరమునఁబట్టినదీపిక, కరణి నపుడువేగుచుక్క గానఁగ నయ్యెన్. 300
- క. కమలవృక్షగతి లో, కములఁబ్రకాశంబునొందుక్రమమున నాశా
సముదయమున నెల్లెడలం, గ్రమమున స్వచ్ఛతతనరెప్పరాజితలీలన్.
తే. అట్లే సఖ్యభిధానధా జకట! యెంత

చేసె నని కోపమున మోము జేపురింప
వచ్చెనో యన లోహితవర్ణయుక్తుఁ
డగుచు నుదయించె నినుడు పూర్వాద్రియందు.

303

ఉ. అంతకమున్న బిజ్జలుఁ డహర్ముఖత్యము లెల్ల దీర్చి య
భ్యంతరశీమ షెల్వడి నిజావులతో సభఁ జేరబోవఁగా
నంతటిలోన జారు డొకఁ డయ్యెడ కల్లన నేగుదెంచి భూ
కాంతుని గాంచి పక్కె గటకంబునఁ బుట్టినవార్త నమ్ముడై. 303

చ. అవసివ! యొక్కవేశ్య కమలవ్యయనం గల దివ్యరంబునకా
శివవరభక్తియుక్త యలచేడియలింగము దొంగబంట్లు త
ప్పునవము కన్న మేసి దురితంబున కోడక కొంచుబోవఁ దో
సె విడిచె జీవముల్ నుదతి నిన్నటిరేయి మహత్త్వ మేర్పడన్. 304

ఉ. ఇంత మహత్త్వరాలి కిటు లె గొనరించినకర్మ యెవ్వఁడో
యంతకుఁ జూచు వేగ మని యంతట నంతట బ్రోలిలో జనం
బంతయు నాడుచుండె నిది యద్భుతకార్య మటంచుఁ దెల్పినకా
స్వాంతము చంచలింప జనఁలభుఁ డేమియుఁ దోచు కత్తెకిన్.

చ. ఘనుఁ డగుమంత్రీవర్య నొక కంచుకిచే బిలిపించి పక్కా నో
యనఘ! చుహత్తయైన కమలవద్దిటం బరయంగఁ గోరి నే
ననియతిఁ జోరులం బనిచి యాసతిలింగము దెచ్చుటన్న వా
రు నటుల నేయ విట్టుపుడె గ్రుంకె లతాంగి యిఁకేమి సేయుదున్?

తే. కుడిచి కూర్చుండి యిపు డిట్టి బెడద దెచ్చు
కొంటి స్త్రీహత్యయును జనకోటివలన
నిందయును రాజ్యదూరత నొందవలసె
సింత వచ్చుట మున్ను నే నెఱుగనైతి.

[గంధి

తే. ఇంతకాలంబు గాపాడితిపుడు నన్ను, బాపమొందక యుండ నవ్వర్త
జీవసంగతిఁ జేసి రక్షింపవయ్య, యనినవృత్తుతోడబసవేశుఁడనియెనిట్లు.

ఉ. అక్కట! యిట్లు సేయఁ దగునయ్య? నవర్తతరప్రయోజనం
బక్కమలవ్యనిర్మలమహత్త్వముల నైఱుగంగఁ జెప్పినం
దెక్కలిచాడిమాటలె మదిం బదిలంబుగ నప్పి మిత్తిచే
జిక్కితి వేమి సేయఁదగుఁ జెందినదుర్దశ మాన్వవచ్చునే?.

305

తే. చోళకాయండు వేగిననుంధరావి

భండు నుదయేశుఁ డాదియా భూమిపతులు

కొంద టీర్వరభక్తులఁ గొందుచేసి

తాక చెడుట మెటుంగవే? ధగణినాథ!

310

క. నీ వెటుంగుగ మీజైనులు, జైవల కవకారు లగుచు సమసిరికావే?

కావుననెంత దిగుల్కొనఁగఁడలచినకార్యమెల్లఁగాకతోలఁగునే?

చ. అనవుడు విజ్ఞులుండు బసవాధిప! నే నను నమ్మియుంట పా

దనునిగఁ జేసి కల్పపముఁ బాపి యశం బొనఁగూర్చి సద్గతిం

గనుపడనేయువాడ ని కానె? దయానిధి! యట్లు గాన నీ

యనువున మందబుద్ధి నగునట్టివనుక బుధమాన్యుఁ జేయవే! 312

స్త. అనుచు దీనతదోపనాపిసంపదమోమునజటనన్వ మొలకలెత్త

నాలింగమూర్తిఁ దెచ్చుని కేల నిడికొని భక్తులు దానునుబార్ధివుండు

కమలవ్యగారిగేహమునకుఁ జని గతజయైవడియున్న చెలియుఁగాంచి

యచ్చెరువందిపూర్వాచార్యచేభక్తపుంగవాజ్ఞచక్రయలింగమూర్తి

తే. నవుడు ధరియింపఁగాఁ జేయునంతలోన

నిద్ర తెప్పిఱినటు లేచి నిఖిలభక్త

సమితిఁ గని మ్రొక్కి నిలిచిన సచివుఁ డువిడ

పాపపద్మములకు మ్రొక్కి బ్రస్తుతింఁచె.

313

క. విజ్ఞులుఁ డంతట సాధ్వీస, లజ్జాభరభక్తిమార్గలంపటుఁ డగుచుక

వజ్జలదాలకపదముల, పజ్జం భర జాగి మ్రొక్కిబడివినుతింఁచెన్ 314

క. కమలవ్య! నీదువిలస, త్కమలాంకకలాపభక్తిగతి యిజ్జగతిక

గమలాధప కమలోద్భవ, కమలాధిపముఖుల కై నఁ గానఁగవశమే?

క. నే నజ్ఞానమనస్కుఁడ, నై నీ కెగ్గించినాడ నటు గావున నా

హీనగుణంబులునీమది, నూనకుమనివేడుకొనెనృపాత్తముండంతన్.

క. హృత్కమలకర్ణి కాస్థిత, సత్కాంతకళావతంసచరణాంబుజయా

త్సత్కాంతకరుణగనిసం, పత్కమనీయాత్మగృహముపటుగతిఁజెంచెన్.

క. తద్భక్తతతియు బసడండు, హృద్భరితానందు లగుచు నేగిరి నిజభా

స్వస్థపనములకు సభిలో, కాదుభ్రతసద్భక్తిదొంటియట్లుపనించెన్.

అతి టంగుటూరి మాచయ్యగారి కథ. అతి

వ. అదియునుంగాక.

319

తే. మతియుడంగుటూరిమాచయ్యనానొక, భక్తశ్రంగవ్రంశపాదదాహి
రాజరాజరాజరాజేష్టనత్సథా, రాజవమలక్ష్మిరాజితుండు. 320

కా. అద్వైద్యాంబురుహద్విషచ్చకలభూషారాసమానక్తుడు
ద్యద్వానీపముఖానితేయనికురుబాలభ్యముక్త్యంగనా
హృద్వాంఛాపరిపూర్తికృద్దాకటాక్షేత్యంతాంగుండు కృ
ష్ణద్వైపాయనముఖ్యయోగినుశనిష్ఠాశాలియొప్పుక భువిన్. 321

క. అలింగభక్తవర్యుం, డాలియు సుతయుగము: దాను నగచాపగుణా
ర్చాలి స్మిర్యంచకస్థితి, జాలగనొనరించునురసాస్థలివెలసెన్. 322

వ. అంత నొక్కనాడు.

323

చ. చిటుతకుమారు డాటతమిచే వనయీ డగువారిఁ గూడి మే
నెఱుగక యాడుచుండగ మహీస్థలి లింగము జాటిపడ్డయ
త్తటిఁ గని బాలుఁ డొక్కఁ డది తాఁ డదిలంబుగఁడంచి వానిముం
దట కరుదెంచి నీగళమునకా శివుఁడేడి? యటంచు బల్కినన్. 324

చ. కరమున రొమ్ము పుణ్కి శివుఁ గానక తోనె గతాసుడై ధరం
దొరఁగిన గాంచి భీతిలుచు దోడికమారకు లెల్ల నొండొరుల్
పరు లెవరైన మీఁదఁబడి పట్టుకొట్టుట గాన మూరకే
మరణముఁ జెందె నీతఁడు ప్రమాదము చెచ్చెను మూఁకకంతకున్
మ. తలిదండ్రుల్ విని యీడ నున్నమనపైఁ దప్పెంచి భూమిశుతోఁ
డెలియం జెప్పకపోరు చెప్పినపుడే తెప్పించి చూపంగఁ గొ
ఱుల వేయించకపోవఁ డిందట ని కేతో వంచు నాడంగ వా
రలతో లింగము డాచువాడు వెఱ వూరం బల్కె నప్పట్టునన్.

మ. వినుఁడి బాలకులార! యాటతమిచే వీఁ డుండుచో లింగ ము
ర్విని జాఱు గని యేను డాచి తెలుప స్వీకాసుఁ డై కూలె
పునఁ దల్లింగము గ్రమ్మఱుం దనువునం బొందింపఁ బ్రాణంబు వ
చ్చునొ యం చందట చోద్య మంక నపు డీశు న్నానినంధించిన
ఉ. తోడనె మేనఁ బ్రాణములు తొల్లిటియట్లన చేరఁ గాంచి తోఁ
గూడి వసిండుబాలకులు కో యని యార్పుచు నెంత వింతరా

చూడఁ దటంచు నిందఱినిఁ జుట్టినగండము దప్పె నంచుఁ జె
ల్లాడుచు నాతనిం గదిసి యక్కునఁ జేర్చుచు నుండునత్తఱిన్. 328

తే. అతనియగ్రజఁ డరుదెంచి యచటివారి

చలనఁ దదవృత్త మరసి శైవప్రవర్త

నం బెఱుంగునె? వీడఁ లింగంబు జాఱు

నంతనే ప్రాణములు వీడఁ డాయె గాన.

329

చ. శరణులు విన్న నీగతికి నైతురె యంచుఁ గ్రుథాత్ముఁ డై నిజా

వరజనిఁ జాలఁ గాఁ బదరి పా పద మంచుఁ జనంగఁబోవున

వృరుసును గాంచి బాలకులు బాపురె! యీగతిఁబల్కువీనిపెం

పరయుద మంచు నొక్కమొగి నందఱు బైఁబడి వానిలింగమున్.

క. బలిమినిదెంచినఁబ్రాణముఁదలఁగును వెఱుగఁచి మగుడఁ దల్లింగముమై

నిలుపుటయుఁదోనెబ్రదికినఁ, జెలరేఁగికుమారకులుకుఁజేష్టితులగుచున్.

తే. వెక్కువరుస లింగంబులఁ బెరుగఁ దీయు

చును రయంబునఁ గ్రవ్వుఁజ ననువునందు

నొందఁ జేయుచుఁ బ్రాణవియోగయోగ

కలన కద్భుత మందుచుఁ గాంచి యంత.

332

క. చిటుతలము మీమహత్త్వం, బెఱుగఁకయిటుచేసినారమీపనిదయచే

మఱువదగుస్వామియనున, త్తఱిదద్దురుఁడైనమాచధన్యుడువచ్చెన్.

ఉ. వచ్చి కుమారులం గని శివాధవభక్తిపదం బెఱుంగఁగా

వచ్చె శివుండు దేహ మెడఁబాయుట గల్గునె? భక్తకోటికి

యొచ్చెము సల్పవచ్చునె?యయో! యని చింత యొనర్చుచున్న భా

స్వచ్ఛరితాధ్యుఁ గన్గొని హసన్ముఖు లై గుమిగూడి బాలకున్. 334

ఆ. అంగమందుఁ బాయ దట వీనిలింగంబు

చోద్య మిప్పు డిదియుఁ జూత మనుచుఁ

దొంటిపగిదిఁ గదిసె దూసినఁ దల్లింగ

మెద బెసంగి యంటి వదలకున్న.

335

చ. కనుఁగొని బాలు రిట్టిగతి గంటిమె వింటిమె యెందునైన నీ

యనఁకులు శంకరాంశజు లటంచు నుతించుచు మొక్కిల్కుచున్న యం

త నగరవాసభక్తతతి తన్మహిమన్ విని వారిఁ జూచు ఘే

డ్కు ననుగఁ గాంచి యూత్త జయుగంబునుదాను నమస్కరించుచున్,
 క డిన్నెడ మాచయఁ గనుఁగొని, యన్నా గకలాపభ క్తులద్భుతమతులై
 యెన్నఁగలవారిలోఁబడి, సన్న మహామహులువీరె జగతి నయారే!,
 ఆ, చెడసిగ్గ క్తియు క్తి గొడఁగూచి తిరునాళ్లు
 పోవ నరియమయును బావకాడు
 గర్భవాసు లైరి గాని యీగతి లింగ.
 మంగమందు విడమి యవనిఁ గలదె? 348

క. అని వినుతించిన నందోక, యనఘుండిట్లునియెందొల్లియనిమిషుండనఁగ
 ల్లునతనిచరితము వెల్పెద, వినుమని తెలుపంగదొడఁ గెవిస్పష్టముగాన్.

అనిమిషుని కథ. శ్లోక

సీ. అతివేడ్కఁజెన్న నయనునాఁడుశ్రీ గిరికేసుచోనాత. డొక్కెడ స్వలింగ
 మననిపై: బడి తన కగపడకున్నంత నచ్చొటనిలిచిదేహంబుదొరఁగ
 గమకించునెడ దయాకలితాత్మ డై నందికేళ్ళరుఁడేతెంచియిటులజీవ
 మెడ సేయఁ గారణం చేసె? నా నమ్ముఁడైయిట్లునునాలింగమెచటఁగాన
 ఆ. రాకయుండె: గానఁ బ్రాణంబు వీడనే, ననుగఁ జేయవలసె ననిన నంది
 నగవుతోడ ననియె: చెగువచే నీగతి, దారుణంబు సేత ధరణిఁగలదె?

ఉ. డొక కవముల్ విడువ నొప్పునె? యెవ్వరిచేతఁ జక్రై నో
 యారయు మెచ్చటం బడెనొ యంతట నంతట జూడు ప్రాతరా
 ర్యారమణార్చనం బెచట నయ్యెనొ యచ్చటఁ గాంచుఁ బంపుమా
 దారి విమర్శ సేయమను తప్పక లింగము గాన నయ్యెడిన్. 341

వ. అనినె సద్భక్తవరుండిట్లును నయ్య! శేషకడ నొక్క సరోవరతీరంబున
 బ్రాతఃకాలశివార్చనం బొనరించి పయనంబు దరలి యొండొచ్చోట
 నిలువక నచ్చివచ్చి యిచ్చట మణియాంగంబున సీశ్వరుండు లేమిఁ
 గంటిం గావున నిచ్చట మల్లింగంబు దొరకవలయుఁగాక యిచ్చోటు
 నదలి వేతె యొక్కచక్క వెడఁగి బావ నిది నానియతుంబు నియ
 మవర్తనులైనవారల సీశ్వరుండు కరుణించి కృతార్థులం గాఁజించు
 నది యెట్లనిన వినుండు. 342

అనిమిషుని కథ. శ్లోక

క. అండజనాయకవాహను, కాంధాలయితాత్మహృదయకమలజ్ఞఁ డనువే

- దండహారివసుమతీఁగఁ, ల్లాండాఁదియనంగి నొక్కధన్యుఁడు వెలయున్.
- తే. విశ్వసన్నుతుఁ డతఁ డగన్జే శ్రీశ్రీరుసకుఁ
బ్రతిదినంబును శతఘటపరిమళోద
కంబు లభిషేక మొనరించి కాని కుడువ
ననుచు ప్రత మూసె యట్లు సేయంగ సంత.
- సీ. విశ్వదిగంతరావృత్తిరజఃపటలంబు దవహుతాశనవిగ్ధతరుచయంబు
ద్వారశాత్రకరాభితప్తావనితలంబు వారిసదోన్వేషివనమృగంబు
ఛాయాప్రదేశవాంఛాసక్తపథికంబు పానీయవారికాంఘరంబు
శైత్ర్యగంధవహార్థనంచరద్భుజగంబు సలీలమరీచికాసముదయంబు
- తే. నిర్జలతటాకవాపికానిర్వృంబు, జనభయంకరపశ్చిమస్వర్ణనంబు
శాల్మలీతూలకీర్ణనిర్జరపథంబు, నగుచుఁగనుగొననయ్యెగ్రీష్టాగమంబు.
- ప. ఆసమయంబున.
- చ. తనపురి సీరు లేమి కనుభారభువజ్జన మంతరించునో
యని పరిచారవగ్గముల నన్యపురంబుల కన్పి వారిఁ దే
బనిచి దినంబు సేమ మెడఁబాయక సల్పుచునుండి యొక్కనాఁ
డనఘుఁడు తొంటియట్లు గిరిజాధిపవజ్జన మాచరింపఁగాన్.
- క. చేదప్పి నూఱవఘటము, మేదిసిఁ బడి భిన్నమగుడు మృగధరభక్తుం
డీదివసప్రతసాంగము, గావయ్యె సెకేచి సేతు గౌరీరమణా!
- క. చేరువసీరముపుట్టదు, దూరము బంపుటకు నెడము దోప దివుడు నే
నేరీతి ప్రతము గడువఁగ, నేరుతునని మూర్ఖచే ముసంగినయంతన్.
- చ. సరసిజవైరిజాటుఁ డొకజంగమరూపము దాల్చి వచ్చి యా
శరణవరేణ్యాకట్టెదుట స్వర్ణసుటంబు జలాభియుక్తముం
దిరముగ నిల్చి నీప్రతము దీర్పుము సాంగముఁ గాఁగ నంచుఁ దె
ల్పి రయము ఖూఱ నేగుటయు లేచి విశల్ పరికించి యెచ్చటన్.
- చ. ఘటమును జంగమంబుఁ బొడగానక చింతిలి యాత్మ నక్కటా!
యట్లు కల గంటిఁ గాక నిజమేని కనుంగన కబ్బకుండునే.
యెటుల చురింతు వానియమ మేగతి సాంగముఁ జెందుఁ నంచు ను
త్కటపరితాపవేదనల్ల గ్రమ్మగఁ గన్నులు మూళితా వెసన్.
- ఉ. తొల్లిటిపైఁడికుండ నిజశ్రుత్తమువంధునఁ గాంచి హొల్లివా.

యుల్లముఁ జూడఁగోరి జలయుక్కలశంబు మదీమగర్భమం
నల్లన నిల్చి మేలిక భయంపడనేల కుతారధార నే
నెల్లరుఁ జూడ గర్భగతహేమఘటంబు వెగల్తు నిత్తఱిన్. 352

క. అని వాఁడిసురియ చేకొని

తనయుదరము చించుచలఁవఁ దత్త్వణమున హృ
ద్యవజమున దయ దలిర్పఁగ
మనసిజహరుఁ డిటుల వలదు మాను మటంచున్. 353

తే. కట్టెదుట నిల్చి యాతనికరము వట్టి

మేలు గణవర్య! సీచర్య మెచ్చువచ్చె
రమ్ము కైలాసమునకు శీఘ్రమ్ము గాఁగ
ననిన శివునకు మొక్కి యిట్లని నుతించె. 354

పంచచామరము. అంబుజాక్షసాయకా! యుజాండభాండనాయకా!

శంబరారిమూరణా! నిషాదవేషధారణా!

కంబువర్ణవిగ్రహా! వికారికాలనిగ్రహా!

శంబరాంకభూషణా! నిశాచరాళిశోషణా! [పిదప

ఆ. అనుచు సన్నుతించి యార్యామనోనాథ, పూనువ్రతముసాంగమైన
రాకయొప్పుగాక లేకున్న సిచ్చట, వదలివచ్చు టుచితవర్తనంబె?

వ. అనిన శర్వుం డిట్లనియె. 357

తే. అంజనఖనిత్రధూపదీపాదికములు

ధరణి సేవధి దొరకు సంతకునుగాదె ?

తద్ధనం బబ్బుపిదప సాధనచయంబు

లెన్నియేనియుఁ బనిగొనునే! తలంప. 358

ఉ. కాన మదీయర్చనము గల్గెనుసంతకుఁ గాదె? సీ విటుల్

పూని యొనర్చునట్టివ్రతపుంజము భక్తసమూహిలోనఁ బెం

పూనితి వింక సంశయము నొందకు నీనయమంబు నిండె నీ

నూనవిమాన మెక్కు పద శోభనరొవ్వుధరంబుఁ జేరఁగాన్. 359

సీ అన్ బగల్తాండాది యనియె గ్రమ్మట మొక్కి

స్వామి! మీ రగుమాటయే మదిట్ట

మగుఁగాని వ్రతలోప మగుటకు సమ్మతిం

పదు మది యావెల్లిః బాపవలయు
నాచ్రహిం గరుణించి యావాచీకుంభ మా
తనిచేతి కొనఁగ మోహంబు నొంప
హావమజ్జన మొనర్చి యయ్య! యీలింగాల
యములలో నను నీశ్వరమునఁ జేర్చు
తే. మనిన నాతఁడు లోరినయటుల నిజని
వానమునఁ జేర్చె నపు డద్రినానుఁ డట్టు
లగుట పట్టినసయమంబు దిగువఁ కగునె!
యసి మఱియు నిట్లు లనియె నయ్యనిమిషండు.

360

మ. అతిభక్తిం వనమెత్తుగుగ్గులము నిత్యం చిత్తుధర్మావహా
ర్మితముం జేయఁగఁ గౌళకూట మది దుర్వృత్తాత్మలై యొక్కనాఁ
డతనిం గానఁగ నీక డాచ నిజదేహం బగ్గిలో గుగ్గులా
యితమై యొప్పు నొనర్చి హీనత నరుం డీశాను నొప్పింపఁడే? 361

చ. జడధిశయానబాణునకు సంతతమున్ వెయి దీపముల్ వెలుం
గిడుచుఁ బదార్థ మెల్ల నవె హేతువుగా వ్యయ మొనర ధీరుఁడై
జడముపి విచ్చి దీపములచందమునన్ వెలిగించి తోడనే
కడనులనంబి శంకరునికాయముఁ జెందఁడె బొందితోడఁతన్. 362

తే. ఎండ వెన్నెలఁ ననువంటసీనివ్రతముఁ
బూని గుహనుండి రవివసువుంజ మాత్మ
గాత్రమునఁ జొన్న నాతనిఁ గని శపించి
యీశుదయఁ గనె దొల్లినురేశ్వరుండు.

363

తే. చందనము మూఁడుసందెల శర్వమూర్తి
కిచ్చువ్రత మూని నిజధన మెల్ల సమయఁ
జెయ్యి గంధముగాఁ దీసి శివునికరుణ
వలన నణుమూర్తి కైలాసవాసి గాఁడె.

364

తే. మఱియు నడిభర్త గుగ్గుల మూచిదేవుఁ
డాది యగుభక్తఃకర్మలు సాంగసయమ
కలనచే గాదె శివుక్రప గాంచి రట్లు
లగుట వ్రత మరయఁగ నిట నగునె? యనఁను!

365

చ. అసిన నందిశైవ్యులం నెసిమిషునిష్ఠాగరిష్ఠత్వంబున కచ్చెరువందుచు
 మహానితాననుండై యిదె కొమ్మని తల్లింగం బతసచేతి కొనంగి లిం
 గాంగైశ్యమార్గం బుపదేశించి నేటంగోలె నీమూర్తి నీదేహంబున
 నంటు పవలకుండు నని యనుగ్రహించి దండప్రణామయుతుండగు
 నతని హితవాఙ్మయంబుల గావించి ప్రమథాధ్యక్షుండు నిజేచ్ఛం
 జనియె నాటంగోలె నయ్యరిమిషుండు నిజకరితలన్యస్తలింగలీనడితూ
 తత్పరత్వంబున నిరంతరంబు పన్ను మఱచి చిదానందాబ్ధి నోలలాడు
 చుండె నని తొల్లిటిభక్తవర్మల చర్యల విందుము నేఁ డిష్టుహత్తుల
 గన్నులం గంట మని సన్నతించు నవసరంబున నమ్మాచిదేవుభార్య
 యేతెంచి యచ్చటిభక్తులకు మొక్కి సజపతిసుతులం గనుంగొని
 గూఢతరయగు మనభక్తి నేటికి గచ్చు కెక్కె నింక మర్త్యంబు చాలు
 పండురండు పోద మని కుమారుల నిరువురం జంకల నిడికొని ప్రాణే
 శ్వరు మూపువై నెక్కించుకొని సకలజనంబులు ఘేయని జయ
 వెట్టు వైహాయనగమనంబునఁ గైలాసకుభరంబున కరిగె నంత నచ్చటి
 భక్తులు నత్యాశ్చర్యంబు నొంది తమలోన.

316

సీ. విలసితచతురంగబల సమేతుండయి చెన్నయాఖ్యుండు శర్వజేవనరిగె
 సకలతంత్రము దానుశమనారిని సతిచేరగుమారపాలగూర్చుండుచునయొ
 దొమ్మినిపురములతోఁగూడ శివపురి డాయంగ నేగె హలాయుధుండు
 గురునకై దొమ్మరకుల మెల్లఁగొనితారవృక్షేభరముఁజేరెబిల్ల మాఖ్యు
 లేడనుచువిందుమాదోక్తుల యందుదొల్లికంఠమిత్తటిగన్నులకటపుదీట
 దేహములతోడ గైలాసదేశి మునకు, థారుజీవసులందందవీరలెనంగ.
 ఆ. పలికినట్లు నడచు భక్తులు వీర కా, కవనిలోన నెవ్వరైనఁ గలర?
 యనిన నొక్కజంగమయ్య యిట్లనిపల్చె. వినరెతోంటిభక్తవితితిలోన.

—ॐॐ శుటాలయ్య కథ. ॐॐ—

కా. కామక్రోధమదాదిశత్రుబలవద్గర్వాపహుం డింద్రియ

ప్రోమోద్ధావవికారదూరుడు వినోదోతాళిలాఘుండు దీ

నామర్త్యక్షితిజంబు భక్తగణపాదాంభోజస్తోత్రార్చన

స్థేమాత్మండు దనర్చు నివ్వసుమతీసీమకాశుఘటాలయ్య నాన్.

319

ఈ ఆయనమాత్మభార్య విమలాంగి యనంగ విలాసనిభిమ

ప్రాయశఃకాభిరామ సితపంకజపత్రవిశాలనేత్ర స్వ
 ర్నాయకరత్న వేణి యుడురాజసిభానన భద్రకుంభికుం
 భాయతసత్ప్రయోధర మృగాధిపమధ్య తనర్చు సంతయున్. 370

సీ. ఆయింతి పతి మెచ్చు బాయక నిత్యంబు కేలభక్తి గల్గినదివోదె
 నుచితోపచారంబు లొనరజేయుచుమన్న థాయత్తమానసయైవిటాల్లిః
 నూడిచరింప నోక్కివిడుదెఱిగియు లెక్కసేయక లింగలీల ధరణి
 దిరుగుచు భక్తమందిరములకేగి తపంగణరజము పొసంగ నూడ్చి

తే. తెచ్చి యొకభాండ మొనరించి గృహిణి నూత్న
 లబ్ధశక్తుల కొనగి తల్లభి జంగ
 మార్చు లొనరించుచు దురింత రాజవంజ
 వభ్రమాతీతమార్దుడై నజలుచుండె. 371

వ అంత నొక్కనాడు. 372

చ. శరణులు కొంద యాఘననిసద్వము జేరంగ నేగి వానిచే
 జరతరపూజనావిధులు చేకొని మున్న తపంగనాగుణం
 బరయుటచే స్వమానసములందు నసహ్యత దోషః గిన్నమై
 హరిగణు లెల్ల సట్లనిరి యాతనితోనుత నేకవాక్యలై. 373

తే. జ్ఞానవైరాగ్యసింధు త్వాతలమున
 వన్నెకెక్కిన యోభక్తవర్య! నీదు
 తరుణి కొఱగని త్రిమృట దిరుగఁజొచ్చు
 జక్కఁగాఁ దీర్పు మనుటయుఁ జాగి మ్రొక్కి. 374

క. తనకాంతఁ దిలిచి యీభ, క్తని కాయము నీవు చక్కఁగాఁదిరుగఁగలే
 వనినె నటుగానవీరల, కనుగవకట్టెదుట మెచ్చు గ్రమ్మలుమనిసన్.

సే. అంతఁ బతిమాట జరదాట కజ్జలాట
 బాక్షి మడమలు భువి మోపి యపుడు కుంభ
 కారచక్రంబు విరిగెడుతీరు దోషఁ
 దిరుగఁ గని భక్తు లిటుల పల్కిరి హసించి. 376

తే. మేలు మే ల్లుగ్ధ! నీచర్య మెచ్చువచ్చెఁ
 దిరుగుటలు నాఁగ నిటు గాదు దెలియ వినుము
 కాంత నడవడి చక్కన గా దటన్న

నతివపైఁ గోపగించి యిట్లనియె నతఁడు.

277

క. సీనడక చక్కఁగావట్ట, యీనాగకలాపభక్తు లెల్లను మెచ్చుక
బూని నడు మనిననగ్గజ, నూన విహసముగహంసయటులనడచినక.

క. కని తప్పకనికాయము, విరుము ఘటాలయ్య! యెంతవెట్టివిమేమా
డినమాట తెలియనేరవు, ననచ సేతలు సొసంగుగానననుటయుకా.

క. కొఱఁగానిసేతలని యీ, తెజయనుచునాకుఁ బుడు తెలియదునేనె
తైఱుగునఁ జెప్పిన నట్టుల, యకసేయక సేయు నట్టుబాడంగగునే!

చ. అను డితఁ డింత తెల్పు చెలియం డని యందొకభక్తపుంగవుం
డనియె రహస్యవృత్తి నదయాత్మక! నీప్రియ కామచారయై
తనకులశీలవర్తనలు తప్పి చనం గడుమిండ్గీతొ

నెనసి చరించు నీ కిటుల యేటికి నూరక చూచుచుండఁగాక. 381

వ. అనిన పరమాసితాననుం డై ఘటాలయ్య యిట్లనియె.

382

చ. హనగణవర్య! మీ రిటుల యాడుట ధర్మమె! యన్యనిదచే
దురితము చచ్చునంచు మఁక దోచవదె! పామరపుత్తిఁ జెంపినకా
గిరితుండు వానిఁ జేకొనునె? కేవలభక్తిపదానునర్థతా
శరణులు మెత్తురే? యెఱుంగఁజాలక మాయలఁ జిక్కువారలన్. 383

చ. ధరణిపర్వాన్నాయకులతర్జనకుక జనకోటినింపకుక
బరమునఁ గాలుచేఁ బడెడుబాధలకుక భయమంది కొందఁ టా
స్వరకువికారవర్తనలు మాసి వసెందురు కొందఁ టిచ్చమై
బరగుదు రంగనామణులు వారలఁ చేర్కొన నేల? మాటికిన్. 384

క. ఒకయేటిసీరు వాడరు, సకలమహీజనము లొక్కసరణి నడువారే
ప్రకటముగఁ బెక్కుమానవు, లొకరొక్కరిసొమ్మటంటయోగబగునే.
తేనకలఫలములలోచీజనమితియట్ల, మునిగియుండిరిసంసారముననుగొన్ద
తాజవంశమునంగొందఁ టియంట, పరయ భల్లాతకీచీజమట్లధరణి

వ. కావున నెవ్వరొక్కప్రకృతివిశేషంబు లెట్లట్ల వారలుచరియింతుర
తద్గుణంబులు లెక్కింపం బనియేమి? సమస్తభద్రాభిజ్ఞుల రగు మిము
బోటిమహాత్ము లన్యగుణదోషనిరూపణం బొనర్చుట కత్యాశ్చ
ర్యంబయ్యె నొకఁడుచనుతోవవేటొకండుచనునే? సకలజనంబులక
భక్తియొక్కటియై యుండుఁ దద్భక్తియుక్తులుకొందఁలుస్వశరీరంబ

అంతః కైలాసంబునొండెదరు మణికొండలు తనుత్యాగులై చనియె
దరు కొండ తాత్పర్యంబున తప్పంబు నొండెదర పనియెల్ల నాశాస్త్రదం
బులైన మార్గంబుల యనినఁ దప్పకృతు లొండొరుల యాననంబు
గాలోకించుచు సేతం డాత్మప్రియానునకుండై మనల నొడంబలుప
నిట్లాడుటయో లేక యితనిమార్గం విట్టినియో యదియునుంగాక
యాశ్వరుం గలయుతెఱంగులు కొన్ని యుగ్గడించు వియ్యల నాశా
స్త్రదంబు లనియె సిమార్గంబులు దప్ప నితం డెప్పగిది నంబి కాధీశుఁ
గలయునో నెఱుంగవలయు నని ఘటాలయ్య నుద్దేశించి యందలు
నేకకంఠంబుగా నిట్లనెరి.

387

ఉ. లోకములోన భక్తులు త్రిలోచనుఁ గూడెడునట్టిమార్గముల్
వేకొన కాడి తీ వెటుల చెందెదవో పరమేశుఁ వెల్పుమా
మా కిపు డన్నఁ దద్దణసమాజచశ్చక్రివణానుమోదుఁ డై
యాకరుణాకరుండు వినయంబున నిట్లని పల్కె మొక్కుచున్. 388

చ. అనఘతరాత్తులార! జగదంతరవర్తన లెల్ల నెమ్మదిం
గనుఁగొనఁజాలు జ్ఞానగుణగణ్యులు నామది మీ రెఱుంగరే ?
ఘనవయ లోకసన్నతుని గా నొనరించుట గాక నాపయిం
గినియుట గా దయారే! ధరణికి నెన రిట్టుల యుండఁ జెల్లదే 389

న. అయిన మీ రిట్లొన తిచ్చినపు డే నూరకుండుట చన దన్దవ్వర్తనంబు
చెల్పెద వినుం డని యిట్లనియె.

390

క. కాయం బిది దగ్ధపట, న్యాయంబుగఁ జంద్రధరునియందునఁ గూర్చు
న్వాయునిబల్కుటతద్దతి, సేయుట యొక్కొక్కనాడు చెల్లు నెఱలఁపన్.

క. అని యంతః బోక తప్పకృతికాయంబునకు మొక్కి కడువడిపడ్డా
సనమున నానీనుండై, ధనదాప్తుంగలయందలఁచితత్త్వణమాత్రన్.

సీ. తనరునాథారపద్దము మెట్టి దిగనాడి కనువృష్టియిష్టలింగమునఁగూర్చి
తలవంపుతమ్ము లూర్ధ్వముఖంబులుగఁ జేసి వెన జీచవల్లికవేరు పెఱికి
తఱివశానిలబంధతతులూడఁగాఁదన్ని తగుపంచభూతసద్దములుమాసి
విలసితాంతర్యోతివెలిగించితనులెల్లఁగలయలోఁగాల్చి చిత్రవేలిగించి

శ్లో. బ్రహ్మరంద్రంబు భేరింపఁ బ్రణవనాద
మెల్లవిక్కులఁ గడుఁ బిక్కుటిల్ల సకల

జనులు చూడ్కులు మిటుమిట్లు గొనగడజేసి

తత్తణంబున శ్రీ వరంధాముఁ గలయ.

393

ఉ. ధారుణి దిద్దిరం గెరిగె దారలు డుల్లె నభంబు వాగ్రితే ది
గ్వాంము గ్రుంగె సత్తుకులపర్వతముల్ చలనంబు నొండె జం
ద్రాదుణకాంతు లింకె నకలాంబుధివర్గము వొంకె నాదిభూ
దారము బొబ్బరించె బెడెదంబగు తత్ప్రణివారవంబునన్.

394

వ. తదనంతరంబ,

395

క. కురిసెకాబువ్వుల సోనలు, మొరసెకాసురదుందుభులతిమునమునరంభా
దివమణు గాడిరి చల్లని, మరుదంకురపంక్తివీచె మాంగల్యముగాన్.

ఉ. అట్టిమహాద్భుతంబు గని యచ్చటిశాంభవు లెల్ల లేచి మే
మిట్టివిచిత్ర నిర్వాసుధ నెన్నడు జూడంగ లే నటంచు లోఁ
దొట్టినమోదసంసర నుతే ల్పచరింప నితండు రూఢిగా
గట్టులవేలుపే యటల గానియెడక వడి నిట్లు సేయునే?

397

ఉ. ఎంతమహాత్ముఁ డెంతఘనుఁ డెంతతపోధనచక్రవర్తి వీఁ
డెంతకృతార్థుఁ డెంతగుణి యెంతసమ స్తనమానవర్తనుం
డెంతవిగక్తుఁ డంచు వచ్చియుంచు డగ్గటి తద్దణాధిపుల్
స్వాంతములకా బ్రమోద మొనసగ గనుచున్న తటికా రయంబునన్.

ఉ. ఇం దొకభక్తుఁ డీతనిక్రియాపరిపూర్తి యొనర్త ముంచు బా
లేందుకీరిటభావుఁ డయి సాచ్చినయాతనిఫాలపట్టికం
బొందుగ భూతిపుండ్ర మిడలబోవ చదంగము భస్మమైన నా
చందము సర్వశర్యణసంతతి గన్తో నియద్భుతాత్మ లై.

399

తే. బండ్సారల మీటి యేమియు నుండనీక

యవ్విభూతి నిజాంగములందు నలది

కొని మహాముక్తి చేకొంటి మనుచు జనిరి

సంతసము సందుచును నిజసదనములకు.

400

క. కావున బలికనగతి శివ, దేవు ఘటాలయ్య గలసె ధృతి నిత్తటి మ
ర్త్యావళియద్భుత మొందను, మావల్లభుడంగుటారిమాచయకలసెన్.

వ. అని తెల్పిన జంగమవర్యవాక్యమ్ములకుఁ బ్రమోదమానచేతన్ములై
పమస్తభక్తజనులు యథేచ్ఛం జనిరి.

402

తే. ధీరుఁ డైనట్టి శ్రీఁటంగుటూరిమాచ
 యాఖ్యచరితంబు చదివిన నర్థి వినిన
 నాయురారోగ్యపుత్రపాత్రాభివృద్ధిఁ
 జెంది తుది మోక్షసామ్రాజ్యమొందు నరుడు. 403

ప. అని తెల్పి సిద్ధరామునితోఁ జెన్న బస వేళ్వరుండు మఱియు నిట్లని
 చెప్పందొడంగె. 404

క. శంబరభవజాతశ్రీ, కింబుగ్రీవాధిపాదిఖచరాన్నితపా
 దాంబుజభవకనదాత్ముండుంబికిచౌడయ్యయనమహామహిమఁబొప్పన్.
 శుభ్ర అంబిక చౌడయ్య కథ. శుభ్ర

నీ. అతఁడు భక్తానీక మానస భక్తి బాయక సూపకారకాయకము పూని
 సలుపుచుఁ దల్లబ్ధి జంగమాచ్చనము లొనర్చుచు నిరుపమానందలీల
 నిష్టలింగార్చుల నేపార్ధిద్దుఁ జేయుచు నిష్టలింగులమైత్రియే వలఁపుచు
 నిష్టలింగాధిక్య మిలఁ బ్రతిష్ఠించుచు నిష్టపూజావిధు లెఱుంగ నట్టి
 తే. నరుల నెమ్మది మెచ్చక తిరుగుచుండు
 నంత నొకనాఁడు గుమిగూడి కంతుదళన
 భక్తు లొకకొంద తొక మెడ భాసురేష్ట
 గోష్ఠిమై సమృద్ధంబునఁ గూరుచుండి. 406

చ. ఘనతరవేదవేద్య త్రిజగజ్జనసేవ్య సమస్తదేవతా
 విసుతమహత్త్వ పాపపదవీహరణాద్భుతశీల మానసం
 జనన ధరిత్రి ఘోరభవసాగరతారిణి యోగవిద్యఁ బో
 ల నొకఁడు గల్గునే యమృతలక్ష్మిని గైకొనుమార్గ మేరికిన్. 407

తే. హృత్కమలకర్ణికామధ్య నీశు నిల్పి
 మానసార్చన లొనరించు మానవులకుఁ
 గరతలామలకము మోక్షసరణి యనుచు
 నొండొరులతోఁ బ్రసంగించు చుండువేళ. 408

ఉ. అక్కడి కేగి చౌడయ గణావళిఁ గన్గొని మొక్కి నిల్పి యా
 ముచ్చట లాలకించి యిది మొక్కల మిష్టసమర్పనాభ్య మి
 ట్లాచెము చేసి యోగవిధి యోగ్య మటంచు వచింతు రయ్యయో
 మెచ్చు నె కాఁకంధరుడు మేలిమి చెందునె? యెవ్విధంబునన్. 409

క. ధారాధరంబులోపలీ, నీరము మది నమ్మకుండ నీ రెడలించే
 ఏరిడిగతి నన్యవధము, గోర కరస్థలశివార్చనూడునె? విడువన్. 410

సీ. కరమున జ్యోతిరాకారలింగము గల్గనణుమాత్రకళ గననలతయేల?
 ఖ్యాతపురాతనగీతారవము గల్గ దశరవశ్రుతిచింత దవుల నేల?
 యక్షయంబైన పంచాక్షరి యుగడంగ షట్పక్రచింతనశ్రమ మడేల?
 సారమాత్రివిధప్రసాదామృతముగల్గనమృతకుంభేక్షణాయాసమేల?

తే. కలితనదృక్తి యనియెడు కన్య గలుగఁ
 బాపకన్నియ మేల్కొల్పుబాధ యేల?
 సులభముగ ముక్తి గాంచెడుచొప్పు గలుగఁ
 జాల వెత నొంద నేటికి? శరణతతికి. 411

క. అనియిటులయతఁడువల్లినవినియన్దొకశరణుడనియె వెలుపలీపూజల్
 తనువలయ నెన్ని చేసినఘనమానసపూజఁ బోలఁగలవే? యందున్.

తే. మహితచిద్భక్తిహ్రమునఁ దనమానసంబు
 లీయ మగుదాఁకఁ జను నిష్ఠలింగపూజ
 సలుప నారూఢుఁడైనచో సాధనముల
 వలనఁ బని యేమి గలుగు? భూతలమునందు. 412

క. వేదాంతవేద్యమార్గము, గా దనఁగా నీకుఁ దగునె? కలీతాత్మజ్ఞా
 నాదరులగు బుధవర్యులు, మోదంబునఁ దొల్లినిత్యముక్తింగనరే.

❧❧❧ ఆత్మదేవుని కథ. ❧❧❧

ఉ. ధారుణి నాత్మదేవుఁ డనుధన్యుఁ డొకండు త్రికాల మంబికా
 ధారుని మానసార్చన ముదం బొనరించుచుఁ గొంతకాల మీ
 తీరునఁ బుచ్చి సానులు నుతింపఁగఁ దా నొకినాఁడు కూలికై
 దూరము వోయి తోడిప్రజతో వరి గోయుచు నుండున త్తఱిన్. 415

చ. జలజసఖుండు వింటినడుచుక్కికి రాఁ గని భర్తపూజనల్
 సలుపఁగ వేళ యయ్యె నపి సయ్యన నచ్చట గూరుచుండి కక్ష
 గలువ లొకింత మాసి వెలి గన్దొనఁబోక తదేకనిష్ఠుఁడై
 యలరినఁ దోడికూలిజను లాతనిచందము గాంచి నవ్వుచున్. 416

ఉ. కూలికి వచ్చి యీడ వరిగోయుచుఁ గూరుకు చెందవచ్చెనే?
 మాలుగుఁజ్ఞాతు వీని కనుమానము లే దిక్కఁ జేనివైద్యచే

- దోలుండి యీదినంబు మనతో సరిగాఁ బడి ముట్టఁబోదు పే
యేల వినుండు వీసె బని కెవ్వరు బిల్వరు నేటనుండియున్. 417
- ఉ. కూటికి లేకొ యాచటనొ కూలె యొసర్చి గడించుకాసు లే
చాటున నైన దాచి కనఁజాలకయో కుడువంగఁ గట్ట లే
కాటిది పీనితోడఁ గలహం బొనరించెనొ త్రి యిప్పు డి
ప్పాటొనరించుచుం గుసికిపాటును జెందెడు నిద్ర చాలెన్. 418
- వ. అని కేరుచు. 419
- క. కనుమూసెదేమి? లేరా! యసి వారలలోన నొక్కఁ డాతనిప్రక్కం
దనవ్రేలఁ బాడువ బిట్టుగఁదనువల్కుగఁ లేచిపానిదార్జ్ఞియలుకన్.
- క. పీరి మూఁఁ! దురత్తక! గౌరీశున కిర్పితంబు గాఁ జేయునెడక
దోరంబగుదధిభాండం, పరా పడద్రోచితంచు హెచ్చినకినుకన్.
- క. చేతికొడవంటఁ గొంకక, భూతలమున వానిశిర మపుడ యేయఁగఁనే
భీతి గొని తోడిపనివాం, డ్రాతఁజిబరుగె త్రినృపునకంతయుఁదెలుపన్.
- మ. విని కోపంబున నమృహత్తు నిపుడే జిల్పించి యారా! మను
మృని సిహ్మరణ మేల? చంపితివి నీచుం డైన నీరితి ని
ప్పసి గావించునె? సిన్నుఁ గొట్టువఁ బడం బాల్పెట్టినం గిన్న వో
వునె? యున్నట్లు నిజంబు పల్కు మనినకా భూభర్తతో నిట్లనున్.
- క. పుడిమిదొర! సిర్నిమిత్తం, బడఁచుగ నే వెట్టినయ్య? యాకర్దుడు నా
యెడనడిచిననడువడియే, ర్పడఁదెల్పెదవినుమటంచుఁబలికెనభయఁడై.
- క. జీవేశార్పితదధిఘట, మీవంచకుఁ డొరఁగఁద్రోయ నేఁ జంపితి నే
నీవిధము జెలియ కూరక, నావలనం దప్పు లెన్న న్యాయమే? యధిపా!
- వ. అసి యమృహత్తుసినేరంబు జెల్పిన వారలదిక్కుమొగం బై నృప
వరుండు. 426
- క. డొరకఁ జంపె నితం డని, మీ రంటిరి చంద్రధరనమీపదధిఘటం
బారయకతోలఁగఁద్రోయఁగఁ, గారణమేమనుచువారిగద్దించుటయున్.
- చ. ఈతఁ డెందుమాట లెల్ల బూటకములు
కూలినేయుచుండి కున్నుఁ జెందె
నింతె కాని పూజ లేమియు మే మటఁ
గానలేదు దమరె యాన యసిన.

చ. విని నృపవర్షుఁ డౌ గడుసువే ఓద! థాత్రియె దాపులింగమో !
మును నుడి కోయునట్టి పరిమోపులె పూజ యొనర్ప గోరి తె
చ్చినకుసుమాదివస్తువులూ! చెంగటిదాహపునీలముంత క
మ్మనిదధిభాండమో! తెలుపుమా విన వేడుక యద్యై నిత్తటిన్.

ఉ. నావుడు నమ్మహాత్ముఁ డను నాహృదయంతరవాసియా మహా
దేవుని మానసార్చనగతికై భజించితిఁ గాని బాహ్యపూ
జావిధి గాదు హేళనము స్వగఁ గూడ దటన్న నన్వయము
భూవరు డౌర! పాంకముగ బొంకితి విట్టుల నేర రెవ్వరున్. 430

తే. కోలభాతి భూమిఁ గొలిచి కొం డిదె నడు
మ నెడుమాటవోలె నహహ! నీదు
పలుకుమార్గ మెంచు పొగ్గుడ విమ్మాట
వలన నీకు నింద దలఁగఁబోదు.

431

చ. అనినకై భూపతిదిక్కు గాంచి జనవర్యా! నీదుచిత్తంబులో
ననుమానం బఱు జూడు నాహృదయమధ్యస్థాద్రిజా తేశ్వరా
ర్చన లంచుకై గొడవంట నాతనినువడుం బప్పుడే చీల్చి యొ
య్యన హస్తంబుల రెండుపాయలుగఁ జేయం దోచె నాలోపలన్.

శా. శ్రీమయ్యం బగురత్న సీతమువయిం జెల్వొందు జ్యోతిర్తయూ
కారం పౌ శివలింగ మాశివునికై కావించు పూజావభుల్
భూరిభ్రాజితభాజనాంతరమునకై బొల్పారునై వేష్యముల్
సాగంపౌ దధిభాండ మాపెరుంగు వెల్చుం జిందుతీ రత్తటిన్, 433

మ. కనుపట్టుక సభవారలుక వసుమతికాంతుడు వీక్షించి హృ
ద్వనజాతంబుల భీతి సమ్మదము చిత్రంబుకై ద్రపాభక్తిభా
వన లొక్కుమ్మడి దోచు గెల్లమి శిరోభాగంబులం దాల్చి ని
ల్చి 'నమో నీలగళాయ తె' యనుచు హాళి న్ద్రొక్కి రిట్లందఱున్.

ఉ. మ్రొక్కి మహీతలేశుఁడు ప్రమోదముఁ జెందితి నిమ్మహాత్ముపెం
పెక్కినమానసం బెఱుగ కీతఱిఁ జ్రేరిమాట లాడి లం
కెక్కడి సత్య? మేటి బ్రదు? కెక్కడి సత్పథ? మేటి కీర్తి? నా
కక్కట! పాపభంజన! శివా! దురితాత్ముల నెట్లు ప్రోచుదో. 434

ఆ. కొరవ లనెడుమంచెకోలచే వక్షగః

పాట నిపుడు తెఱచి వామచేపు

గర్భగేహమందుఁ గానంగఁ జేసితి

వార! మొంతఘనుడ వాత్సవే!.

436

చ. అని వినుతించుచున్న సమయంబున నద్భుత మొప్పు సంతలో

మునుపటిరీతి వక్ష మటుమూనుకపోయె ధరావరుండు నే

డినఁ గనచే మృత్యుం డయినయర్థకుఁ గ్రమ్మట వేవయుత్తఁగా

నొనరిచి యాత్మ దేవుండు మహాన్నతుఁడై చనియె న్ని జేచ్ఛలన్.

వ. అదియునుంగాక.

[బూ

క. తొలియట్టులహృదయంబున, మలహరుఁబూజించిముక్తిమార్గముగ నె

సలసయనారటుగావున, నిలమానసపూజసాక్షి మేదియునగునే. 439

చ. అనపుడు మానసార్చనమహత్త్వము మెక్కు డటంచు బల్లరున్

వినుతి యొనర్చి పల్కివరు విశ్వమునన్ సత తేష్టలీంగభూ

జన లొనరించువారిగునసత్త్వము పర్ణనసేయ శక్యమే!

ఐనభగవాద్రిభిస్తుఖసమర్పలకై న సటన్న నుగ్రిలై.

440

చ. గర్భము చించి శూలఁ బొడగానంగఁ జేసి గతానుఁ డైననూ

యర్థకుఁ గ్రమ్మటన్ బ్రదుకుగ ట్లానరించి బుధు ల్ను తింపఁగా

స్వర్భుజగాలయాననుఁ సావయశోవిభవంబు నిల్పె నా

విర్భవదుగ్రుండై యతఁడని వేటొకఁ డిట్టుల సేయ నేర్పునే? 441

క. నాపుడుఁ జోడయ నప్పుచు, గోవిడవరులార! గర్భగోళమువలెఁగా

గీవిద్యాపుత్రఘనభూ, యానస్త్రముచించిమింటహరుఁ జూపింతున్.

తే. అనుచు మొలనున్న దర్శించే సంబంబు

జిమ్ముసంతనె కోటిరాజీవమిత్ర

తేజమునఁ దోఁచెఁ గత్సభాస్థలి సమస్త

జనులకన్నులు మిటుమిట్లుగొనఁగ నపుడు.

443

కా. కైలాసంబును దానిమీఁదఁ గనకాగారంబు నం దొప్పు ర

త్నాప్రీఢోన్నతశీఘ్ర మాపయి సముద్యజ్జ్యోతిరాకారుఁ డొ

బాలాబ్ధాపితమాలి యాశిపువరిన్ భాసిల్లుశీతాద్రిరా

ద్బాలారత్నము తత్సభం బ్రమథతండుం బాదితేయావళుల్, 444

వ. మఱియును.

445

ఉ. మానస్తోత్ర పచోవిలాసములు రంభానాట్యసంరంభముల్
నానాగాయకగానముల్ పటహవీణావేణుభేరీముఖ
ధ్వానంబుల్ వరచందిమాగధుల కైవారంబులున్ నేత్రహ
స్తానూనార్ఘ్యటులున్ సమస్తజనహృద్యం బై దిశిల్నిండగాన్. 446

శా. మింటం దోచిన దత్తభాజనులు పేర్తిం గాంచి వే లేచి కే
ల్జంట ల్గొలములందు నిల్చి సతపాలా! దేవచూడామణీ!
కంటిగ గంగ తరింపజేయుగతి మాకుం గోర్కు లీగోరి యీ
వెంటం గన్నడి తీవు మానుకృత ముర్విం జెప్పగా శక్యమే? 447

క. అని సన్నుతించుసమయం, బునజౌడాచార్యవిభుడుపూర్వపురీతిన్
సనమాయాంబరమాచ్ఛా, దనమొనరించుటయు రజతధరణీధరమున్.
వ. అందున్న యశేషవిశేషంబులు నాక్షణంబ.

448

చ. కొలువున నున్నవారల కగోచరమై చనఁ జౌడరాయప
జ్జలజయుగప్రదేశమునఁ జాగిలి వందన మాచరించి వా
రలు వినుతించి రిట్లనుచు రాజకళాధరభక్తవర్య! నీ
వలన మదాత్మసంజనితవాంఛలు నేడు ఫలించె మించుగన్. 450

ఆ. హృదయములను దావకేష్టలింగార్చన
మహిమ లెఱుంగలేక మందమతుల
మైన మమ్ము శివునియాకృతిఁ జూపించి
మనచి తీవు కరుణ పెనఁగొనంగ.

451

వ. అని యతనింగొనియాడి తద్భక్తులందఱు తమతమనివాసంబులకరిగి
రమ్మహాత్ముండు తొంటిచందంబున యథేచ్ఛ విహరించుచుండెం
గావున నిష్టలింగపదార్థం బిట్టి దని యావతిచ్చి చెన్నబసవేశ్వరుని
యడుగుల కెరఁగి సిద్ధరామపర్యండు దేవా! భవదీయకరుణాకటాక్ష
వీక్షణమ్మవలనఁ గృతార్థుండ నైతి నని వెక్కుభంగులం గొనియాడి
యద్దేశికసార్వభౌమానుజ్ఞాతుండై నిజపురంబున కరిగి నిరంతరేష్టలిం
గాగృహం బొనరించుచు నిర్వంచకంబుగా జంగమారాధనం బొనరిం
చుచు సుఖంబున విహరించుచుండె.

452

క. ఈసిద్ధరామచరితము, భాసురముగ జనుల్లు వినినబలియించిన ది

గ్యాసునికృపఘోరాఘట, రాసంబోనరించిముక్తిరమఁగాంతురొగిన్.

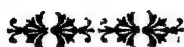
వ. అని యిట్లానతిచ్చి రేణుకునితో లోపాముద్రావరుండు తదనంతర
వృత్తాంతం బెట్లయ్యె నని యడిగిన. 454

మ. ఘనకీర్తిద్యుతిసింజితాహిషమరుత్కండాంబుభూభూజ భూ
జనసేత్రోత్పలరాజ! రాజవరపూజాయుక్ష్పదాంభోజ! భో
జనరాధీశ సమానకార్యరచనాసంతోషితాత్యంతపా
వనశాస్త్రజ్ఞసమాజ! మాజనకభాస్వత్కాణభక్తావనా!. 455

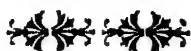
క. సత్యజితహరిశ్చంద్రా! సత్యాలలనేశసదృశ సాత్వికగుణ! నా
సత్యజయంతాకాశ! సత్యాత్మైర్వరసూజనమశౌర్యనిధీ!. 456

ఉత్సాహ. పుండరికవైరిఖండధూపభక్తపోషణా!
కాండసంచయప్రపూరితాచ్ఛక్తిర్రిధూషణా!
మంఃలేశమంత్రివర్యమానితోరుభాషణా!
భండనస్థలాఖలారిపంక్తిచిత్తభీషణా!. 457

గద్యము. ఇది శ్రీమచ్చెన్నవల్లికార్జునః పుణాకటాక్షులబ్ధ కవితామాధురీ
ధురీణ కాళికగోత్రపవిత్ర సుఃవిజనస్తుత్య పాపయామాత్యప్రణీతం
బైనచెన్నబసవపురాణం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ దృతీయా
శ్వాసము.

చ తు ర్థా శ్వా స ము.

శ్రీ శ్రీ మాకదమారయ్య కథ. శ్రీ శ్రీ

లోలవృగ్వరాగ్రభ
వైలబిలసభార్తచంద్రహరిహరివాణీ
లోలజనమాఖ్య! వాగ్జిత
లేలిహనముఖ్య! యమృతలింగసమాఖ్యా !.

1

వ. అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుండు తరువాతికథ యిట్లు
ని చెప్పందొడంగె.

2

క. ఒకనాడు చెన్న బసవం, డకలంకగణాలితోడ నాథానమునకా
నుకరేష్టగోష్ఠి సలుపుచు, బ్రకటితగతి నున్న యవనరంబున నెలమిన్.

మ. నువతీరత్నముఁ దాను చెన్న బసవేశుం జూడఁగాఁ గోరి కూ
కదమారాఖ్యగణాధినాథుఁ డరుదేఁ గొల్పున్న భక్తాలితో
నెదురై మ్రొక్కుచుఁ దోడితెచ్చి సభలో హేమాసనార్హుడిదీ
వ్యదనూనార్చనకృత్యముల్ సలిపి నాగాంబాత్తజం డ త్తటిన్.

4

శా.స్వామి! యెచ్చటనుండి వచ్చితిరాకో సంపత్ప్రభం జెందె మ
ద్ధామం బిప్పడు తావకాంఘ్రిజలజాతద్వంద్వసంస్పృష్టిచే
నామోదంబు వహించె నీనిఖిలభక్తాసీకచి త్రంబు లా
సా! మాభాగ్యవిశేష మింత యని శశ్యంజౌనె? వాక్రచ్చంగన్.

5

క. అని సన్ను తించుచెన్న, య్యనుఁ గన్దొని మాదిరాజు హర్ష ముతో ని
ట్లనియెవినుమీమహాత్ముని, యనఘచరిత్రంబు దెలుపుదంతయువరుసన్.

తే. ఆత్మశృంగారకలనచే నలక నలకఁ, జేసి శ్రీనాగులూరు వ్రసిద్ధి గాంచె
నవ్వరంబునకధిపతియైయితండు, పెంపుమీఱఁగభూమిపాలించుచుండి,

క. అష్టోత్తరశతభాష్య

హృష్టుండై తన్ను భక్తు లేమచిర సం

తుష్టిగ నొసంగెడు నియమము

కష్టతరం బనక యితఁడు కైకొనియుండెన్.

8

ప. ఇట్లుండె.

9

చ. ఎడనెడ జంగమోత్కర్షము లేంతయు వేడిన నూటయేడ్వరం

బడెతుల నివ్వఁజిక్కె నొకభావని దానిని కుండ నిచ్చునో

పుడమిమగం డటంచు హితవుంజము రాజు నెఱుంగనిక రెడి

ల్లెడ భర భూమిభర్త కింక సేతులు లే రనించె నంతటన్.

10

క. నారదుడు గానశాస్త్రని

శారదుడు సమస్తవిబుధజాలభుఁభృ

స్మీరదుఁ డీశ్వరచింతా

పారదుఁ డొకనాడు శరవభజనోత్సుకుండై.

11

శా. కైలాసగురున కేగి పారిపద వాక్కిం తాచ్యు తాదిత్య ది

క్వా లాంభోజహి తామృతాంఘ్రి ఖగరా డ్ధంధర్వ విద్యాధర

వ్యాఖ్యాధిశ్వర సిద్ధ సాధ్య నిగమవ్రాతంబులున్ గొల్వఁగా

బ్రాలేయాచలకన్యకాసహితుండై భాసిల్లున ర్వేశ్వరున్.

12

ఉ. చూచి నమస్కరించి ప్రతిసూక్తుల సన్నుతిసేయ వానితో

బూచులతోడు పల్కె మునిపుంగవ! లోకములోనిచర్య లే

ట్లై చనుచున్న వే! భువన మారసి వచ్చితి విష్ణు డన్న నో

మేచకకంఠ! యొక్కగతి మేదిని గాంచితిఁ జిత్తగింపవే.

13

ఉ. రాజితనాగలూరినగరంబునఁ గూకద మారయాఖ్యి గో

త్రాజనపాలుఁ డాత్మవనితాతలకంబుల నూటయేడ్వరం

వ్యాజము లేక భక్తనివహంబుల కిచ్చినఁ జిక్కె నొక్కయం

భోజదళాక్షి వేడుగఁజుంజము రాకయె రాజుకూర్చినో.

14

క. అని యిట్లు చెలిపి కలహః

శనముని యొకకొంతవడికిఁ జంద్రార్ధకిరీ

టుని వీడుకొని నిజేచ్ఛం

జనియెం దదనంతరమున సర్వసహపై.

15

సీ. కలకంఠములు నోరుకాయకంగ వడిఁ గుయ్యఁ
 బమ్మినయిలమీఁది తెమ్మ దియ్యఁ
 బరిమళసుమఫలభరముచే దరు లొప్పఁ
 దేటుదాటులమోత దెసలఁ గప్పఁ
 గుసుమాయుధుఁడు పుష్పకోదండము ధరింప
 వలిగాడ్పుపుప్పొడి వసుధ సింప
 శారి కాశుకహంససంచారములు మీఱఁ
 బూదేనెసోనలు పొంగిజాఱ

తే. జాతి గడుఁ గుండ బాంధులు శీతి నొంద
 జీర్ణపర్ణాలి రాల లేజిగురు గ్రాల
 మంచు తెఱవీడ శృంగారమహిమతోడ
 జగతిఁ దగె గాంతవాసంతసమయ మంత.

16

వ. అట్టి మధుమాసవిషసంబులయం దొక్కనాఁడు.

17

క. ఆరాజు ధక్తి జూడంగఁ, గోరి మహాపుద్గధక్తకుంజరతనుఁడై
 శ్రీరమ్యంబగుతత్పురిఁ, జేరఁగ నేతెంచి రాజశేఖరుఁ డంతన్.

18

సీ. చని యప్పురముఁ జొచ్చి తనముది మేర్పడఁ
 గోల చేబిగఁ బూని తూలికొనుచు
 గోడసీడలఁ జేరి కూర్పుండఁ గోరుచు
 నకట! మహాదేవ! యని పలుకుచు
 బారెడు చనువెను బడలికచే వంగి

మోకాళ్లపైఁ గేలు మోపికొనుచుఁ
 విఱిదెస నెవరైనఁ బిలిచిరో యని నిల్చి
 బయ లాలకించి విభ్రాంతి గొనుచుఁ

తే. జుట్టుకొని నవ్వుచిలుతలఁ దిట్టుకొనుచు
 నెండ కడ్డముగాఁ దాళవృంత మిడుచు
 బనికిమాలినజీవితమునకు విసిగి
 నృపునిసభఁ జేర నరిగి తన్ని కటమునను.

19

చ. దలముగ వేడియూర్పు లెగఁదట్టంగఁ జెమ్మట లూర భూమిపై
 నలసతఁ గూరుచున్న శరణాగ్రుణి గన్దొని రాజమాళి బె

గిలి భయ మంది లేచి చని కేవలభక్తి నమస్కరించి యీ
యలఘుడు చాల డస్పె గద హా! యని నెమ్మది నార్తి నొందుచున్.
సీ. ఆతపహరణార్థమప్పుడప్పటువితానము లేయబంచి వెంట నెనుమాంబు
పులు వైనఁ జలికి కప్పురము పీనుఁ నూచి మేలిచందన మెకమేగి తాళ
వృంతంబు చే బూని విసరి బంపినాగరవిశ్రాంతకంబు హఠసమర్ప
ణము చేసి యింతింత నాలుక ద్రవ మూరఁ బట్టినకొంత సేపట్టి సేద

తే. దేజీ చరమూర్తి కన్నులు జెఱచి వినయ
భరితుఁ డగురాజుఁ గనుగొని భళిర! పార్థి
వేంద్ర! నీభక్తి వన్ని యకక్కై మఘుఁ
బోలుబడుగులఁ బ్రవంగఁ బుట్టి తొర!.

21

తే. బాపురే! యార! విమలసద్భక్తిపూర!
నిన్నుఁ బిలంగఁ గలరె? యేనృపతులైన
సకలజగములు సెంచె చావకసమ్మాన్య
యనినఁ గ్రమ్మఱ మ్రొక్కి యయ్యచనివిభుఁడు.

22

చ. చపలుడ దుష్టనర్తకుడ శౌర్యగతాత్ముడ దుర్మదాంధుడఁ
గుపతుడ లోభమాపితుడఁ గ్రూరుడ చంభుడ భక్తిహీనుడఁ
వ్యవగతనత్యవాక్యుడ చయారహితాత్ముడ నైననన్ను నీ
విపు డిటు సన్నుతింప నగునే? శరణాగ్రణి! యన్న నవ్వుచున్. 23

ఉ. కూకదమార! యాత్మనుతి గూడదు భక్తుల కన్న నీతిచే
నీకరణీ న్వచించి తిపు డింతియె కాని భవత్యమానుఁ డే
లోకమునందు నెంచినఁ గలుంగఁగనేర్చునె? దీనలోకర
తొకర! నిన్నుఁ గాంచితి హృదబ్జము సంతస మందె నెంతయున్.

ఉ. మారవిరోధిభక్తులకు మాటున దాచక యగ్నిసాక్షిగాఁ
గోరి వరించుభామినులఁ గొంకక కొమ్మని యిచ్చువార లీ
ధారుణి లేరు నీ మాకడ దప్ప నహా! యిటు లుండఁ జెల్లదే!
సారవివేకధైర్యగుణసాహసముల్ శివభక్తకోటికిన్.

25

ఉ. ఇంతుల నిచ్చుమారఁ డని యే మును చాలఁగ విన్నవాడనై
సంతస మంది వృద్ధవశ సంభవ మైరది గాన సెట్టిచోఁ
జెంతల సేవసేయుటకు జేడియ యొక్కతె యొప్పు నుచు నే

- నెంతయుఁ గోరి వచ్చి తిట నింతులు లేరని వింటి నీ కికన్. 26
- క వినియును భక్తిగృణాధ్యుడ
వని నినుఁ గనువాంఁచ నిచటి కరుదెంచితి నా
కనుఁదమ్ము లలరె నే నిఁక
నినియెవ నన్న జడిసి పార్థిపుఁ డనియెన్. 27
- తే. అనఁ! జంగమవర్య! మదాలయమున
కరుగుదెంచి వార్చన మాచరింప
కెటుల: బావచ్చు నీవేళ నిందు నిలుపుఁ
డన్ని పనులు విచారిత మవల ననిన. 28
- క. భార్యకహితుఁడు సేయున, పర్యాసవహంబు గొనఁగవలదని ధరలో
నార్యులుపలుకఁగవినియును, మర్యాదయెపూజగొనఁగమాకిటనీచేన్.
ప. అనిన భూవరుం డిట్లనియె. 30
- క. స్వామి! యున్నది యింకొక
కామిని మీదాసి కరుణఁ గాంచి సపర్యా
ప్తోమము గైకొని మామక
థామము పూతంబు సేయ ధన్యుడ నగుదుకా. 31
- క. నావుడు మును భక్తాల్లికి, నీవెలదుల విచ్చియుండ నెలఁతుక గలదం
చీవనిన నెట్లు నమ్ముదు, భూవర! విభోక్తులాడఁబొసఁగు నెయిననన్.
ఉ. శరణవరేణ్య! నాపలుకు సత్యముగా నొకయింతిమాత్రమే
యెరు లడుగంగ రాకునికి నున్నది కామిని లేనియట్టియా
పురుషుఁడు చేయునట్టి చరపూజ యనర్హమటంచుఁ జిత్తమం
దరయక రమ్మ మామకగృహంతరసీమకు వేగ నావుడున్. 33
- ఉ. పక్కున నవ్వి యాపటభక్తవరుండును నీదుభక్తి పెం
వెక్కు జగంబు మెచ్చుఁ జరియించితి వింతియె కాని లోపలం
జిక్కినయాసవెంపు విడిచేయఁగఁజాలవు లోభవృత్తి నీ
కెక్కడ సంభవించె బరమేశ్వరుఁ డీగతి కిచ్చ మెచ్చునే?. 34
- ఆ. అసిమిలోనిదొకటి యవ్వెడుదొక్కటి, యనినచందమయ్యె నవనినాథ!
భార్యదాచి యింక బడఁతులులేరని, చాటఁబనిచితౌర జగతియందు.
క. గుఱియిడి పరు వెత్తుదు నని, దఱిఁజేరఁగ ప్రేమెడంత తక్కువ యైనం

గొఱతయకాదేయించుక, తఱిగినసేయమంబు మోక్షదంబగునె? నృపా!
 క. భూమిని మున్నూటలువది, నోములునొకరంకువలనన్మృతంబగు నో
 సోమాన్వయదీపక! నీ, భ్రామిక మిడిక దెలిసెవేయుఁ బలుకఁగనేలా?
 వ. అనిన మానవేంద్రం డయ్యా! తొయ్యలించి యుంచితినని పెక్కు
 భంగు లానతిచ్చితి రీవాక్యంబు లస్తద్భుద్భిసంపాదనహేతుకంబులు
 గాని నన్ను సెకరించుట గాదు భవత్సన్నిధానంబున నాగుణదో
 పంబు లున్నట్లు విన్నవించెన మన్న నచే నవధరింపవలయు నాకుఁ గల
 లలనాజనంబు లందఱు మహేశ్వరాధీను లైనకతంబున నియ్యంతి
 యుండు పెఱుంగక లోకంబునజనంబులు రాజానకైక భార్యలు లేరను
 కొని రింతియె కాని గణాధీశ్వరు లగువెంచి చంచలాక్షి నరించుటయు
 నేను నాయెడ లేదని యసేచిపుచ్చుటయు లేదివ్వడు మీరేగువెంచి
 కాంక్షించితిరి గావున సమర్పించెద దానిం దైకొని నన్నుఁ గృతా
 ర్థునె జేయు మనిన నక్కుహనాజంగముం డి ట్లనియె. 38

నీ. అను వైనసతు లెల్ల నయ్యలపాలుగాఁ
 గొఱమాలి చిక్కినకుటిలమతియొ
 మాటనూ పెఱుంగదో నోటిగయ్యలియొ
 యాచారహీనయో యెనురాలొ
 పనిపంజయో యింటిబాసనబిడ్డయొ
 వెట్టిచెడ్డుములదో చిట్టిగొట్టొ
 తెవులు గొట్టియొ వైసుదీతినమేసిదో
 యోజమాలినదియొ పీజుగొట్టొ

తే. యెవ్వరికి నక్కటకురాని యిగురుఁబోడి
 బోర మల్లన్న పాలన్న పోల్కి మా కొ
 సంగఁ వలచితివో జాలు జాలు నీవు
 సంగ మటు లుండనిమ్ము రసాతలేశ!

39

ఉ. నావుడు స్వామి! యాయవగుణంబులలో నొకటైన లేదు త
 జ్జీవనదాభవేణియెడ శ్రీకర స్వగుణాభిరామ దీ
 నావనశీల జంగమపదాంబుజభక్తివినిశ్చలాత్మ దే
 వావలి కైన దాని గొనియాడఁదరంబె! యటండు! లోకముల్. 40

- క. జంగముఁ డిట్లను వర్తకుఁ, జంగడి నమ్మంగఁ జిక్కినది యిద్దేహి
రంగైనఁ న్ను నన్న, ట్లంగన బల్మంచెదనుట కక్కజ మయ్యెన్. 41
- క. నెలతుక యిలఁ గల చెలువల, తలసామ్యని మమ్మువలలఁదగిలింపకు మీ
వలుకులుకలవలివేణుల, కలమెక్కడభక్తియెచట? గువలయనాథా.
- చ. అనిన రా జిట్లనియె. 48
- ఉ. ఏల నిరాకరించె? రహీనగుణాకర యైనబాలికా
నకాలిని వేడునట్టిచరమాన్యున కాత్మ శరీరకృత్తికి
వాలన నొల్చి తీసి చెలుకంబుగఁ జెప్పులు మల్లి యిత్తునో
కాలగళస్వరూప! సముఖంబున నేటిఁ రాయబాముల్. 44
- చ. అటు గొనిపోయి యొక్కమణిపార్శ్వతలంబున హీరరత్నసం
ఘటితసువర్ణవీరమునఁ గాయజనంహరుమూర్తి నుంచి హృ
త్పుటగతసప్తరంబు వెలిఁ బొంగఁగ నాత్మ సతీలతామ న
చ్చటి కొకచేడచేతను వెనిం బిలిపించెను దత్త గంబునన్. 45
- ఉ. అందెలు మోయి లేతనగ వచ్చుపువెన్నెల గాయ మోముడాల
చందురు నింకసేయ బిగిచన్ద్రవ యద్రులతోడ రాయ మై
కుందనమింపు రోయ జడకూడిటి చీకటిచాయ మాయ నా
చంగనగంధి నచ్చె విచ్చిచిక్కిరి సిబ్బితి యామతింపఁగాన్. 45
- క. చనుదెంచి విభునిభాము, కనునన్ను చెలిసి శరణకంఠీరవన
ద్వనజాతము గుంధన, మొనరిచి యశక్తులను నుగ్గలిపలికెన్.
- ఉ. ఓమహిత ప్రభావగుణ! యొకరుణాపలరాశి! యోగురు
స్వామి! యజాదిదేవతలు నన్నుతి సేయఁగలేనియట్టి మీ
కోమలపాపవద్దము కుంఠితభక్తి నుతింపఁగాఁ దరం
బే! మముఁబోలువారి కని కీతమృగాయతనేత్ర క్రమృతన్. 48
- తే చీకువెలుగుబొక్కి చెలుకునఁ గలరుచి
మూఁగ శబ్దవిగమములు గ్రహింప
లేనిపగిది దావఁడపదాంభోజ
భక్తి దెలియ నాకు శక్తి గలదె. 49
- చ. నిను బొడగంటి హృత్పూమనసీరధిఁ దేలఁగఁ గంటి క్రమృతన్
జననము నీడఁ గంటి సరసంబుగ ముక్తికిఁ ద్రోవఁ గంటి బా

- పనశరజంగమావలికృపాపరిపూర్ణతః గంటిఁ దొల్లి చే
సిసన్నుతంబు లీయెడలఁ జేకురఁ గంటిని మంటి నెంతయున్. 50
- వ. అనిన జంగమవద్యుం డి ట్లనియె. 51
- ఉ. పోయెడివాని నన్ను నట పోవఁగనీక భవద్వరుండు తాఁ
దీయనిమాట లొప్పు ననుఁ దెచ్చె మదంబుజపాణి వేడిసం
గాయజవైరిభక్తునకుఁ గాయము చుర్తము నొల్చి సంబవుల్
సేయఁగఁ జాలుదయ్య యింకఁ జెచ్చెర రవ్వనియంచుఁ జెప్పుచున్.
- చ. జనవరుఁ డాత్మ మోహవివశత్వమునందున భార్య నింతగా
ఘనతరఁ జేసి గాక మును గంటిమె? వింటిమె? యిట్టిదైగ్యవ
ర్తనల నటంచు నెంచియును దభ్యము గాంచఁ దలంచి వచ్చితిన్
ననరుహపాణి! నీవినయవైఖరిఁ జూడఁగఁ జాలు దంతకున్. 53
- వ. అనిన నవ్వధూవతంసం బి ట్లనియె. 54
- సీ. వాదించి గురువంట వైచునారిదె కాక కలుగునే? యమ్మున కలఘుశక్తి
నూటిగానాడించునూత్ర ధారిదె కాక జంత్రంబునకు నాట్యశక్తిగలదె?
త్రిప్పకులాలునిదేకాక దారుచక్రమునకుఁ గలుగునే? భ్రమణశక్తి
గిరిదరిఁ బల్కి పల్కించువారిదెకాక గుహలకుఁ గల్గునే? కూయుశక్తి
- జే. యటులఁ దాపకకరుణ నాయందు నిలిచి
త్రిప్పినట్టివిధంబునఁ దిరుగుదానఁ
గాన సద్భక్తి నడుచుమార్గం బెఱుంగఁ
బరమశరణాగ్రగణ్య! యోగురువరేణ్య!.
- వ. అని మఱియును. 55
- చ. కటకట! యిట్టివేసవిని గాల్చుడఁ గంటకశర్కరావృతౌ
త్కటపథదూరభూమిఁ దిరుగం బని యంతటి దేమి పచ్చె? ని
క్కటముగఁ గానుపించె నరకాళ ను బొక్కులు బాదరక్ష లే
మిటికీఁ దొడంగరైతి? రని మీనవిలోచన పల్కెఁ బల్కినన్. 57
- చ. అలికులసీలవేణి! భవి నంటనినేమము మాకు భూమిలో
పలిపశుజాల మెల్ల భవివర్గము కానఁ దదీయకృత్తిచే
మలచినయట్టిసంబవులు మెట్టుదు మేసరణిన్? శ్రమంబు మొ
క్కలముగ నెంత దోచినను గాయఁసుఖంబున కంథమున్నదే!.

ఉ. చిక్కినవారికే వగలఁ జెందుదు నింతియె కాని మున్ను మా
కెక్కడ వెవ్వరు న్యగవ చెన్నఁడు నీ విపు డార్తి నొంది మా
పొక్కులు గాంచి పొక్కెదవు భూతవయారస వేమి చెప్ప నో
చక్కెరబొమ్మ! నీపలుకుచందము దెందముకుందుఁ బాపెడున్. 59

తే. పలికితివి చాల చల్లనిభాషణములు
వింటి మిప్పుడ చెవులకు విందు లయ్యెఁ
బలికినట్లన యుండునో భావశుద్ధి
కలన వేఱయి యుండునో తెలియకయ్యె. 60

వ. అనిన నయ్యతిన ను ట్లనియె. 61

నీ. నిర్వంచకస్థితి శర్వసత్తాళిఁ దనుమనోధనములు దాచుఁబోక
యొసఁగుచు సద్భక్తి నుంచెడువారికి శీతలకరమాలి చిక్కుఁగాక
తక్కులు విద్వేలుదంభంబుపామరత్వముకామకపటవ ర్తనము లొదవు
వారిచే జిక్కికవాఙ్మనఃకాయకర్తములువేలుగఁజేసి యమృతపదముఁ
జే. బాయఁజాలుదు నయ్య! యిప్పట్లునందుఁ
దెలిసి యుండియు నాడంగవలసి యిట్లు
లాడితిరి నామని పరిక్షఁ జూడవలయు

సని తలంచినఁ జూడఁ డోయకలుపాత్త! 62

చ. అనవుడతండు పల్కు 'పనితా! ఘనకూపముఁ గాంచి యెంత లోఁ?
తన దగుదానిలో నడిగి యందలిమ న్నొకముద్దెఁ దైనఁ దే
జన' డనుమాడ్కి భాక్తికవచస్సముదాయముఁ జూపవచ్చు గా
ని నడువ శక్యమే? యనిన నీరజలోచన ధీరచిత్త యై. 63

క. తనవతిఁ గని యాఘనప, న్వనజాతములకు మదీయతనుచుర్తము గొ
బ్బున నొల్పిమల్పి సంబవులొనరిచి యిమ్మనిన సమ్మదోన్నతమతియై.

క. సాహసము మీఱ సతిపై, మోహించించుకయులేక ముఖమునధైర్యో
త్సాహములుదోషఖడ్గము, బాహువునమర్పశరణవల్లభుఁ డనియెన్.

ఉ. మందున కాకు చెమ్మనిన మ్రాసిమొదల్ దెగఁజూచి నట్లు గో
రం దగఁ జీరుదాసిని గరంబున గొడ్డలి గొన్నయట్లు నీ
వందితి కత్తి సంబవులకై సతిఁ జంపఁ దలంచినాడవో!
యెందున దుర్మదాంధులు మహిపతు లన్నవిధంబు గన్నడెన్. 66

తే. ఇంతద్రోహుల మైతిమే యింతిం జంపఁ
బంపఁ బెండ్లికుమారుడు వఱివపోవఁ
గౌరికళ్యాణములు పాడుకరణి యయ్యెన్
మేము నుఖ మంద దలఁచుట మేదినినె!.

67

చ. జనవర! మాకు సంబవు లొసంగెడువాండవ యేని నీగతికొ
నునముగ రద్ది గానియక కామసిం జేరఁగనీక మమ్ములం
గనుఁగొననీక చాటునకుఁ గైకొనిపోయి తవంగకృత్తి మె
ల్లన వదలించి మచ్చి యకలంఘిమలిం గొనితెమ్ము పూనెదన్.

68

మ. అనినకా భూపతి మ్రొక్కి దేవ! భూదయాభిష్ట మెట్లైన నే
నొనగం జేయుదు యామమాత్ర మెట మీ రుండుండు పూసెజ్జవై
నని యట్లాతని నుంచి కాంతయును దా నభ్యంతరావాస మొ
య్యనఁ జేరం జని హస్తకల్పితకృపానాగ్రంబున న్నేర్పునన్.

69

క. అక్కాంతవీచుచర్మము, గ్రక్కున నాజంగమయ్య కాల్లాదికి రా
నొక్కింత దిగిచి సంబవులక్కజముగఁ గూర్చిపైఁడిహరివారణమున్.

క. జతనముగ నుంచి భస్మన, హితతాంబూలంబుగొనుచు నెంతయుభక్తిం
గుతలపతిమాళినిడియది, యతిరయమున చెచ్చియుం చెనాతనియెదుటన్.

మ. ఉనిచినఁ గాంచి యోన్మపకులోత్తమ! మా కనుమానమయ్యె నీ
పనిజనుఁ డైన నింతవడిఁ బన్నఁగ నేర్పునె? మున్ను నీగృహం
బున నివి యున్న వేమొ మసిబూ సివి నేరెడుకాయ లన్న భూ
జనములు మెత్తురే? కొనుము సంబవు లే లీకఁ బోయివచ్చెదన్.

72

ఉ. నావుడు భీతి నొంది నరనాథుండు నల్కు మహాత్మ! నేడు నీ
సేవకురాలిచర్మమునఁ జేసితి నింతి మె కాని మున్ను మా
తావున మీ కొసంగుటకుఁ దాచినవాండను గాను నర్వహు
తావలి సాక్షి నమ్ము విడనాడకు నన్నన నాతఁ డుగ్రుడై.

73

చ. పుడమిమగండ నీనుడువు పొందయిన న్నిజకాంతచర్మ మే
కడఁ దెగఁగోసినావొ యది న్నొనెరం దరుణిలలామ యు
న్నడ కిటు రమ్మ పోద మని యెంతయు సత్వరవృత్తిఁ బల్కినం
దడయక యయ్యె దోడికొని తాం జని మూర్ఖ మునుంగుకావినన్.

నీ. అతనికిజూపెయోయంగన! చరమూర్తియగుదెంచినాడు లెమ్మనినయంతు
 గనువిచ్చి తెప్పిటి కరములు మోకాళ్ళపై నూనితనుభరమూనివెన్ను
 వెనుకకు విడిచి యా ఘనునిగటాడువీక్షణమునమునుపటికరణిజర్ప
 మలరిసాం వెళ్ళు దేహముగల్గిలేచియాత్మాంఘ్రిలకెఱగినయతివఁగాంచి
 తే. పార్థివునితోడననియెనీపద్మగంధి, మేనుగోసినజాడయేమియునుగాన
 రాకయున్న దిసీమాటమాకుఁదెలిసె, నెన్నివిధములసీనైజమేలమాను?

క. కోకిలతో సరి యగునే? కాకము? వజ్రంబుసాటి గనునే పటికం
 బాకరణి భక్తవర్యా, సీకముతో సీవు పోలఁ నేర్తువె? యధిపా!.

చ. పొలఁతులమిన్న సర్వగుణపూర్ణ యటం చనురక్తి నొంది సీ
 జలజదళాక్షి నయ్యల కొసంగక డాచినవాడ విప్పు డె
 ట్టులఁ వదనూనచర్తము కటుక్కునఁ గోనెద వింతమాత్రముం
 దెలియనివాడఁగాఁ దలచితే ననుఁ జాలు మహీశ! నావుడు. 77

ఉ. నాతిని డాచినాడ వని నాయెడ నేరము పూన్వబోకుఁడీ
 యీతటి సీవు చూడ రచియించెదఁ జర్మముఁ గోసి సంబవుల్
 భూతపతిస్వరూప యని బోటిని డగ్గటి కృత్తి యొల్వఁగాఁ
 జేత నిశాతహేతి నతిశీఘ్రముగాఁ గొనినంతలోపల. 78

వ. ఆజంగమరూపంబు విడనాడి మహాదేవుండు. 79

నీ. ఒకకేల మొనవాలు సికపట్టి వినుజాలు
 మొలతోలు నెమ్మేనఁ దెలుపుడాలు
 చేతఁ గంకటితుండు చెంప జాబిలిచెండు
 నెడల జేజేసిండు జడలదిండు
 గుదిగొన్న మెడఁ గప్పు నుదుట ప్రేలెడునిప్పు
 కసికరంబునునొప్పు కనులమెప్పు
 చెలువైనసామేన నలరెడుగనుచాన
 వలుకు తేనియసోన నలుపులీన

తే. వెండికొండఁ బోలువెలగి త్తవె నెక్కి, బాసవాలుగములుబలసికొలువ
 నాకసంబుపుడమి నలమినవెలుగునఁ, గాన నయ్యె బేసికంటివేల్పు.

తే. ఇట్లుప్రత్యక్ష మైననర్వేశ్యరునకు, బుడమిసాష్టాంగ మెరగియాభూమిభర్త
 ఫాలతలమునఁ గెంగేలుగీలుకొల్పి, యధికసద్భక్తియు క్షినిట్లనినుతించె.

ద్వపదగర్భసీసము. —

శ్రీపార్వతిలోల? శ్రీజనపాల పాపాబ్ధివాతుల! భక్తానుకూల!
పన్న గాధివహర! పాండుశరీర! సన్నతసురవార! జననవిదూర!
సందేశకంఠాణ! నాట్యధురీణ! పందారుసంత్రాణ! వసనిధితూణ!
భర్తాద్రికోపండ! పాలితాజాండ! నిర్మలగుణకాండ! నిర్భావపండ!
తే.యక్షనాయక! మిత్రహవ్యాసినేత్ర! శిక్షితాసురగోత్ర! చిన్తోక్షసత్ర!
మేశసంభవభంగ! పృథ్వీశతాంగ!, పాశమోచనచంగ! పద్మేశసంగ!

వ. అని యిట్లు సన్నతించు భూవల్లభుం గనుగొని పయారసభరితాం
తరంగుం డై యాలతాకుంతాంతకుం డిట్లనియె. 83

ఉ. రాజకులావతంస! యప్రరా! దృఢచిత్తుడ వీవె యెన్నఁగా
నీజగమందు నీకు సరి యెప్పుడు! నీరమణిలలామ యా
నీజలజాక్షిఁదైర్వ్యగతి యేమని చెప్పఁగ వచ్చు! మాహృదం
భోజము విప్పనం దనరె భూనుతి! తావకభక్తి కెంతయున్. 84

తే. ఐన నొకమాట చెలిపెన నవనినాథ!
కామభోగానుభవములఁ గాంత నీవు
పేర్చిఁ గొన్నాళ్లువ రించి పెనవ నాగ
మాంచికానుతుఁ డుండుకళ్యాణమునకు. 85

మ. చని యా శైవధురీణుఁ గాంచి సకలాశాంతతాయాతభ
క్తనికాయాభవత త్వగోష్ఠి మది నుత్సాహంబుతో నెప్పుడు
న్వినుచుం వద్దిమలప్రసాద మచట స్వేమారు సంతృప్తిగాఁ
గొనుచుం గొండొకకాల ముండి తుది న న్నూడంగ రమ్మారెనన్. 86

శా. ఆరితి నిరిజాధినాథుఁడు నహృశ్యాకారు డైనంతటన్
సారిరత్నముతోడ నద్భుతమనోనాళీకుండై స్వామిసా
కారుండై పొడచూపి మోక్ష మెడఁ గాఁగం గొంతకాలంబు సం
సారభ్రాంతి దగిల్చెఁగా యని జగుచ్చుంజెందె రా జ త్తటిన్. 87

చ. నిజగురుమూర్తి కేవలవివీలగళాపరమూర్తి చక్రిపం
కజభవముఖ్యసిర్జరనికాయనుతామల కీర్తినేవక
ప్రజహృదయానువర్తి ఘనభక్తసముచ్చయచక్రవర్తి శి
ష్యజనమనుప్రదానవిలసద్గుణపూర్తి విలాస మొప్పుగన్. 88

మ. చనుదేరం బొడగాంచి భక్తి నెదురై సర్వంసహానాథుఁడం
గనయుం దాను నమస్కరించి కడువేడ్కుం బ్రేమఁ దోడ్చెచ్చి యొ
య్యన రత్నోన్నతపీఠపై నునిచి యర్ఘ్యప్రపూజావిధుల్
వసరం జేయుచు స్వాతంత్రం బరసి చిత్తం బూనఁగా నిట్లునన్. 89

ఉ. దేవ! మహానుభావ! భవతీయమహామహిమం బజెట్టిదో
భావజవైరివృద్ధతరభక్తరక్షతి దాల్చి పచ్చి మ
ద్యానపరిక్ష చేసి పరివారముతోఁ దనరూపు చూపి సౌ
ఖ్యానహయావాసంబు ద్విషవంతకఖడ్గము నిచ్చె మెచ్చుగాన్. 90
తే. ఇచ్చి నిజవళసంప్రాప్తి కెడము వెట్టి

చనియె గురుసావ్యసామ! యీచంద్రవదన

దైర్యవిస్ఫూర్తివలన నహార్యచాప

దర్శనం బచ్చునేడు నాతపము పండె.

[రుదా?

క. అనవుడు గురుఁడనునది యొక, ఘనమా? భక్తులకు శివుఁడుగనుపడుట
మునుకుమ్మరగుండయ్యకు, శనరూపము చూపివయసువయసేయఁడొకో?

క. మానినిధైర్యము వెద్దగఁ, బూని వచించెదవుతోంటిపొలఁతులలోని
చానసరియగు నెభక్తిని, ధానంబున కనిన జడిసిధరణిపుండనియెన్. 91

క. ఎటుఁగక యిటుగొనియాడితిఁ, దెఱపనునాతప్పనైచిదేహమ్మునుబెం
పఱముగఁ దరుణులుభక్తి, జఱపినవిధమానతిమ్ము సంశయమెడలన్.

వ. అనినఁ దద్దేశికశ్రేష్ఠం డిట్లనియె.

95

ఉ. శంబరవైరివైరిపదసారసభక్తగణార్చనక్రమా

లంబనితాంతకల్పపకలాపమహేమాన్నతభూతభాత్రిభృ

చ్ఛంబ సమస్తలోకనుతనత్యవచోనికురంబ వీరసం

గాంబ యనంగ నొక్కసతి యంచితవృత్తి దనర్చు నెంతయున్. 96

ఉ. ఆతరుణీలలామ పతి యంబర కేశుని జెందుపిమ్మట

బాతకదూరసద్గురుకృపాకలనంబున భక్తిచిత్తయై

ఖ్యాతి జనింపఁగా కదురు కాయక మూని తడియలభిచే

బీరిగ నేవురయ్యలకుఁ బెట్టు నిరంతర మీప్సితాన్నముల్. 97

అథ వీరసంగాంబ కథ. శ్లో.

చ. ఇది వ్రత మూని సల్పుతరలేక్షణభావవివేచనార్థమై.

- మదనవిరోధి యామగువమందిరశ్రీమకు జంగమాకృతికా
గదినిన గాంచి మొక్కు కుతుకంబునః బూజ బొనర్చి పడ్రసా
స్వదమగుభోజనం విడిచి సంతస మొప్పు భుజించి యంతటన్. 98
- చ. పడెతిరో! నిత్య మైదుగురుభక్తుల కన్న మొసంగి కాని వే
కుడువపు నీగృహంబునను గుమ్ములు గాడెలు లేపు నీకడం
గొడుకులు లేరు తెచ్చియిడఁ గూలి యెనర్చిన నీదుపాట్ట కే
గడుచుట దుర్లభంబు వినకాయక మెట్టివో మాకుఁ బెల్చుమా. 99
- వ. అనిన నానతి యిట్లనెయె. 100
- క. కలిమికంగారణంబు బలుగాడెలుగుమ్ములు గావు నీదుస
జ్జలరుహభక్తి గాని యిది చాలంగ గల్గినట్టి లేనిచో
బలితపు లేనిచూడ యీభంగంకరమై చనుమేటిభాగ్యముం
దలఁతురె దొడ్డుగా జగతిఁ దావకభక్తులు మాననంబునన్. 101
- వ. అని మఱియును. 102
- చ. అనుపమమైన మద్దురునియానతి భక్తిగణార్పణార్థమై
ఘనతరభక్తి నీకుదురు కాయక మొక్కటి పూని దీనిచే
ననుదిన మస్తదియనియమాచరణం బొనఁగనాడఁ జేతు నో
యనఘతరాత్న! యంచు వినయంబునఁ జెల్లిన నాతఁడిట్లునున్. 103
- క. కాయకము దలఁపఁ గొంచెము; పాయకనీసేయుచున్న భక్తార్చలకా
దాయముచాలదుదినగతి; యేయనపునజరుగునననితియతనితోన్.
- చ. ఉరుతరపుణ్య! మీ రెఱిగియుండియుఁ బెల్కుటచోద్యమమ్యము
స్మరణాలు కొద్దికాయకమున న్నహంజంగమపూజ సల్పరే?
ధరణి నటన్న నప్పగిది దప్పక చేసినవార ల్వాపో
తరుణి వచింపుమా యనినఁ దచ్చరణాగ్రణి కావె యిట్లనున్. 105
- ❦ చక్రిమాచయ్య కథ. ❦
- శా.ము న్నిక్కండు పయోజగచ్ఛబలభిన్నఖ్యామరాసీకను
త్యాన్న త్యాశ్రయపావచంద్రధర గేహస్వాంతపద్మాడు వి
చ్చిన్నాఘండు సమస్తలోకజనతాసేప్యంకు నొచక్రిమా
దన్నాఘండు గలంకు జంగమపదార్పణకుఁ డిద్ధారుణిన్. 106
- ఉ. ఆతఁడు భక్తి నిత్యము గణాలయసీమలి కేగి తన్నితీ

- జాతము వంప తోళ్ల కడ జాతినవియ్యము చేరె డేరి సం
 ప్రితి చలిర్చు దెచ్చి తనప్రేయసి కిచ్చిన నాపె వానిపై
 భూతి విదల్చి యొక్కబలుపుట్టిలో నిడి యాక్షణంబునన్. 107
- క. గురుకృపచే నక్షయమై, పరగినవియ్యంబు వండి భవభక్తసము
 త్కరమునకు నన్న మొనగుచు, పరతరకల్యాణపురిని భాసిలునంతన్.
- చ. బసవడు తత్కృమం బెఱిగి భక్తుల నందఱి బిల్వ బంచీ మీ
 బసలకు వచ్చి యొక్కశివభక్తు డులూఖల మున్న భూస్థలి
 న్నుసలవికీర్ణ ధాన్యకణము ల్లానిపోవు నతండు రాకము
 న్నై సకలమందిరస్థలులు నింపుడు దం వెడుచోట బియ్యముల్. 109
- ఉ. ఆపెనుపేదభక్తునకు నందఱు ముంగలభంగి సీగతిం
 బ్రాపానరిప మే లనుచు: బల్కిన వారలు సమృతించి త
 ద్ముపిత మట్ల సేయ భవదూరుడు మార్గడు తొంటిశీతనా
 రేపకడం బిరానఁ జని శ్రీవళుకొత్తఁ దదంగణంబులన్. 110
- క. మెండుగ నుండిన సన్నపు, వండులములు గాంచి బసవదండాధీశా
 ఖండకృపామతి నేడిటు, వండువుగా దొరికె ననుచు భావంబలరన్.
- అ. అచటనున్న జూచియాతండులంబులు, మోయుకొలఁది పెద్దమూటగట్టి
 మోచితెచ్చియింటిముంగిటనిలిచిని, జాంబుజాక్షి బిలువనతిరయమున.
- చ. ఎదురుగ దెచ్చి బోటి హృదయేశ్వరుమూపున మూట గాంచి లో
 నొదవినభూతిమై ననియె నోగుణభూషణ! నిత్యచర్య చే
 వదలితి వేల? చూచి గణవర్ణము నవ్వరె? బియ్య మట్ల సే
 డొదులుగ నచ్చె నంచుఁగొనుటొప్పునే? తప్పనిదోచదాయేనే? 113
- క. జీవము శీలము రెండును, గావటిలోఁ గుండలట్లు గావున ధరపై
 జీవము గలుగక శీలము, బోవిడఁకురె? యింతయాసపొందుటమేలే?
- వ. అనిన నతం డి ట్లనియె. 115
- ఉ. కామిని నిత్యమై పరగు కాయకలభియె కాని వారి నే
 నేమియు వేడి తెచ్చు టొకయింతయు లేదు శివుం డెఱుగు నా
 నేమము తోళ్ల చుట్టు కడు నిండుగ నుండఁగ వాలితండుల
 ప్తామము దండనాభృశ దొర్లుటగాయని జంగమార్శకై. 116
- క. కొనితెచ్చినాడ ననవుడు, వనితామణివలికె వారిచసతులలోన

- స్తును పెన్నుఁడిట్లు చిలికినె, యనుకోనఁ గాకలచె? వియ్యమధికముగనినన్.
- చ. చిటుతలు దంప తోళ్లకడఁ జందెనె చూ ఁది యెచు వింత యి
తైఱుగున నొల్కఁబొసిరి గదే యని తల్లులఁ విట్టి వారితో
నెఱుంగఁగఁ జెప్పఁగావలచె? యేటికిఁ చెచ్చితి విట్టి నేతకుక
గఱమెడవేల్పు తాఁగరూ గాంచునొ కాంచఁజొ నీవ యెంచుమా.
- మ. అనవుడు నేమియుం బలుక కాతఁడు క్రవ్వుట వేగ నేని తా
మునుకొని తెచ్చుచోటుల సమూలముగా నవి చల్లి పొంటిలా
గునఁ దనచాఁచె డేరికొని గొబ్బనఁ దే నవి గాంచి మెచ్చి చే
కొని సతి చండి భక్తవరకొటికిఁ బెట్టె మనోహరాన్నముల్. 119
- వ. అంత. 120
- క. చారునివలనం బసవఁడు, మారనిసతి వల్కునట్టిమాటలు విని నే
నేరనిపని చేసితి నేఁ, కీగతిమై వారిమహిమ పెఱుంగక యకటా!.
- చ. అని మదిలోన నెంచి కయమార గణావలితోడ మారయా
భ్యునిగృహ సీమ కేగి వినయొన్నతి మారనె గాంచి మ్రొక్కినం
త నతఁడు క్రితిమై సతియుఁ దానునుఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి జేసవే
ల్వినతు లొనర్ప భక్తిసమవేశుఁడు శ్రీబసవేశుఁ డిట్లనన్. 122
- చ. అనుపమమైన మీ వ్రతమహత్త్వమెఱుంగక వేగ లంచుఁ జే
సినయపరాధ మొక్కటి వచింపఁగ భక్తుఁ యండ్లతోళ్లదా
పున మునుపంటికంటెఁ బరిపూర్తిగ బిచ్చము లబ్బునట్లుగా
నొసరిచినాడ మీకరూ కొయ్యనఁ బాత్రునఁ జేసి శాసనె. 123
- చ. అని యటు నల్కుచున్న బసవాధిపువాక్యము లాలకించి మా
గనిసతి విన్నవించె బ్రభురాయ! వయామతి మీరు మమ్ము సా
క నెనగు పుట్టిచేసితిరి గాని తలంపఁగ నట్లు మేము చే
కొనుటకుఁ జాలువారమె? యకుంతితమన్నియమగును వక్కఁగాన్.
- ఆ. సద్గతివ్రదాత మద్దురుఁ డిచ్చిన, నియమవృత్తి దప్ప నేఁడు చాల
దొరకెనంచు కొనిన భూర్జటి మెచ్చునే? పుగ కేరిరాశిఁ బట్టుజనునె.
- క. మీ రెఱుంగని దేమున్నది, సావదయాహృదయ! దేవసంగన బసవే
శారాధననిరతుం డై, వారనుపగ బసవఁ డాత్మవాసముఁ జెంచెన్.
- క. ఎప్పటియట్టుల మారఁడు, గవ్వరగంధియును దాను గాయకవృత్తిం

వచ్చక జంగమపూజన, లొప్పగఁగొనించుచుండెనొడయలుమెచ్చన్.
 వ. అది గావునఁ గాయకంబు లధికంబు లని స్వల్పం బని యెన్నంబని
 లేదు సద్గురుకటాక్షంబునఁ గొంచెంచైన నధికం బవు ననిన దరహాసిత
 వదనుండై యతం డవ్వా! నీగురుఁ డిచ్చినకదురు గనుంగొన వేడు
 కయ్యెడు నది యెట్టిదియొ చూతము తె మ్మనుటయు నట్లు కాక
 యని యాసంగమాంబ సత్త్వరంబునం జని రాట్నుంబున ధార మా
 ధారంబుగా నున్న కదురు దివియునుతలొనె పెళక్కున నడిమికి
 దునకలైయుండినం గని గుండియ యుల్లు రన బెండుపడి మూర్ఛ
 మునింగి కొంతసేపటికిఁ దెలిసి తత్తండంబులు హస్తతలంబున నిడి
 కొని శోకవ్యాకులతచిత్తయై బాష్పజలంబు లురుల నిట్లని విలపించె.

ఆ. ఎదురు లేనిభక్తిచిదురుప గానీక

యదరు బెదరు మదిని గుదురనీక

ముదురకరుణ నన్ను చదురుగాఁ బెసెచెడు

గదుర మద్యైతంబు గాచు కుదుర.

129

ఉ. హా! సుగుణాఢ్యదేశికవరాంచితహస్తపయోజనత్ర! యా

హా! నతతాంబికావరపదాచ్ఛనబృందసమర్పనాకరా!

హా! సుతమిత్ర బాంధవధరాధిపదాత్యజనోపమేయ యా

హా! సురభూజకల్ప పృథయైతివి యే నిక నేమిసేయుదున్. 130

క. అని నగలమిగులఁ బొగిలెడు, వనితామణిగాంచి కవటభక్తుండను నో

వినుతార్థతఃఖిలా నీ, ఘనమోహభ్రాంతి నేడుఁ గానఁగనయ్యెన్. 131

చ. మునుకొని పెక్కుగా నినుపముక్కుకు పెక్కుచు నేడ్పువారి నెం

దున గన మిట్టి భ్రామికము త్రోవయె భక్తికి నాసమాలి చే

సిన గణపూజ బాలశశిశేఖరుఁ డెంతయు మెచ్చుఁ గాక యా

యనవున నాజవంజనమహార్ణవమగ్నతఁ జెందవచ్చునే. 132

తే. కదురుమీఁద నెంతకాంక్ష నీకుండిన

దెరవ రెండు మూడు చెచ్చి యిత్తు

వగవ కుండు మనిన పనిత యాతనిఁ గాంచి

యెలుగు మంద మొంద నిట్లు లనియె.

133

చ. శరణవరోధ్య వాప్రియుండు శర్వవధంబును. తెందుఁ బిమ్మట

కరుణ దలిర్ప మధురఁ డభిండితజంగమవ్యపూజనో
త్కరము లొనర్ప మీకదురు కాయకల్బి నటంచు నిచ్చె నా
కరుదుగఁ దీనిభక్తి నది యాదిగ తత్కృమ మొప్పు జర్పితిన్. 184

తే. ఇప్పుడు నాజీవ మగునది యిట్లు లయ్యె
నయ్య? నావ్రత మీడేర నానతిండు
గురుపథంబును జెందెదఁ గొడువపడక
యనిన దరహాసవదనుఁ డై యడఁడు పలికె. 185

ఉ. కాయము వీడెదే కదురు కాడకుఁగా మని నాసపిండఁగాఁ
జేయపు బాగురే! యినుపసీలకు సౌభము గాల్పు గూడునే
మాయలు బెల్లియంత పెనుమక్కువఁగల్గిన వెండివైడులం
జేయఁగ బంచి యిచ్చెదము చేకొను మీకదు రట్లు గాఁచోన్.
క. యావజ్జీవోపాధికి, నేవెర వొనరింతు కొమ్ము నెలఁత కదురుకై
చావకు మని తనజోలిం,దేవి పసిడిజాతియొకటివిగిచిరయమునన్.

క. ముందరవైచినసతియది,యందకనామగ్రహింప కయ్యయొమాయం
జెందంజేయఁగఁ దగదే, కందర్పారాతిమూర్తి కరుణింపు మీకన్.

తే. ఇంక నివ్వాట్కి బలికితివేని దేవి!
నీకు నీయాన నెలవిమ్ము నీలగళుని
గూడ నరిగెద నను మదిఁ గొంకులేక
తతశివార్చనవేదికా స్థలమునందు. 189

క. భావం బలరఁగ యొకగుహ,గావింపఁగఁ బంచికదురు ఖండంబులతో
నానివరముబొరఁబోవఁగ,భావపహారుడింత మెచ్చిప్రమథులతోడన్.

క. ప్రత్యక్షంబై నిలిచిన, నత్యంతకుతూహలమున నయ్యంగన స
న్నత్యభినుత్తు లొనరించిన, కాత్యాయనివిభుడు కరుణ గడలుకొనం
తే. కామిసీమణి కైకొని కమలసంభ [గన్.

వామరాధిపనుతిపాత్ర మైనతౌప్య
ధారుణీధరరాజ్యంబుఁ జేరి ప్రమథ
కాండలీలాభినోదుఁడై యుండెనంత. 142

ప. అదియునుం ధాక. 148

క. అజనిరథనిబలశైరద, ప్రజగి రిదురుసింహసమధురాసురగవనహో

దుజనూ ద్రకరిరఃఖాశ్వభః, బజనాలయ మొప్పుఁబురి పుడమిజంబురనన్
వ. అవ్వరంబునందు. 145

❀❀❀ రాద్రస తక్కు కథ. ❀❀❀

ఉ. చొక్కపునూన్పుతో క్తపునూదనపాదపయోజభక్తి పెం
పెక్కుగుణానుశక్తి గిరిశేఖరనామవిరక్తి సేవక
ప్రాక్కతినానునంచయవిపాటనశక్తి వహించి రాద్రస
త్తక్కు ధరాతలంబున మహామహిమాయతి నొప్పు సంతయున్.

ఉ. పంచశిలీముఖారిపవభక్తుల కెప్పుడు తద్గుణాధ్యని
ర్వంచకస్మృతిఁబూజ లనురాగముతో నొనరింపుచుం జగం
బెంచక నన్యదైవముల నెప్పుడు పల్కక మ్రొల నెవ్వరం
కించి పచించిన స్వినినకేవలసత్తఁ జరించుచుండగన్. [జై

క. తరుణిదృఢభక్తిధైర్యము, లరయఁగధరకెల్లఁదెలుపహరుఁడొకచరుఁ
యరుదెంచి తద్గ్రహంగణ, పరిసరమున నిల్చిఁసంటవాయించి వెసన్.

క. భిక్షుందేహియనగ వినియాక్షణమునదర్శివేడియన్న ముగోసియా
ప్రత్యుళితకల్ప చని, భిక్షుకునకు బట్టు మనుచుఁ బెట్టం బోవన్. 149

క. మెతు కొకటి క్రిందజాతిన, నతఁడక్కటికంబునొందిహరిహరియనదా
నితఁ డేటి జంగమని సతి, యతికుశితమనన్మయగుచు నడచెం దర్శిన్.

చ. అడచిన శీతినొంది యతఁ డతులసీరము నించి తూలుచుం
బుడిమిని వ్రాలి కోలఁ బిగఁబూని హరి యని లేవఁబోవ నీ
నుడు విడిమాను మంచు మది నూల్కొను నాగ్రహవృత్తిగ్రమ్మజం
బెడతలవ్రేయ సొమ్మసిలి పెక్కుగ దుఃఖము పిక్కటిల్లఁగాన్. 151

చ. తగిలిన దిక్కు జేనడిమి తామసి రక్కసి దోసకారి న
న్నగపడవీక నింగు ఊమైన నిలం దగ దిడ నన్నుఁగా
వగ నిక నెవ్వరో గరుడవాహన యంచు జనంగ వెంబడిం
దెగఁబరువెత్తి చేకొలఁది లేడ్డన వెన్నదరంట మోదినన్. 152

చ. వెనుదెనఁ జూడఁబోక తలవీడఁ గటిచ్చదమూడ గంట మే
దిని బడవ్రేయ మేము కళదియ్యనియూర్పులు మీఱ బొంతజా
నధరమెండఁబెట్టుగ నురయున జెట్టుట నిండ నొక్కవ
ద్యునఁజునె తత్పరిశ్రమపుంగవకోటి వసిండుచుక్కెక్కిన్. 153

చ. చని గణకొట్టి గాంచి మనిసాధ్యస మందఁగ నిల్చి వారితో
నసియె మహాత్ములార! యొకయంగన యిప్పురి దుర్మథాంభవ
త్తన బలుస త్రజంగమవిదారణకీల యటంచు మున్ను నే
వినసకతంబున న్నడి వివేకివిహీనత భిక్ష కేగితిన్. 154

గీ. ఏగి దేహి యన్న నింతి చిట్టడచూచు, లేడ్డుతోడ కూడుచెచ్చి వెట్టి
చానితోన వీచుతాటమె త్తంగమోదె, నన్న లారవిన్న కనుచుజూపి.

గీ. దిక్కులేసవాడు తిరివెమె లేడువాడు, వీడటంచు జారవిడువఁబోక
పాడి నెఱపవలయు భక్తాభిమానులై, కావరయ్య నన్ను గరుణతోడ.

క. పాడి విచారించియె ము, నొడ్డధరానాఁకుఁ డాత్మనూనునియనువుల్
మాడకయిదొలంగఁజేయఁడె, నేడుకివినుఁడా క్రమంబువివరింతుఁడగ్గ.

ఘడి చోడరాజు కథ. ఖండి

చ. పసుమతి సింగరానగరవల్లభుఁడై చను చోడఁ డన్యధా
పసనితినొంచుచుకా హితులఁ బాలనసేయుచు వీరకైవగో
ష్ఠీసలుపుచుకా శివాధవునిసేవయొనర్చుచు సత్యసంధుఁడై
దెసలయశంబునిల్చి జగతీతలమేలుచునుండు సంతటన్. 158

ఉత్సాహము. ఆరసాధినాథనూనుఁ డంత నొక్కనాడు ర
త్నార్పమైతనర్చునన్యందనాధిరాజ మెక్కిన
దేబిరికాహళారవాళివెంపు సొంపు నింపఁ ద
త్పరవీధి నేగుచుండ దైవయోగ నొందుటన్. 159

చ. గురుగృహధేనుతర్లకిము గొబ్బున నడ్డమువచ్చి ితిచే
నరుగఁగ లేక తద్రథసమాయతచక్రవిఘట్టనంబున
న్తరణము నొందఁ గాంచి నృపనందనుఁడెంతయుఁ జింతనొంది హః
హరహర! యంచు నేగె నగరాంతికపుష్పవసీధరిత్రికిన్. 160

సీ. అంతటఁ దధేను వటవీఘటంబున
బోవుమేయుచుఁ బాలు చేపువచ్చి
వత్సంబుఁ దలఁచి యంబారవం బిచ్చుచు
రయమునఁ జనుదెంచి రథ్యజచ్చి
పడియున్న పృథుకంబుఁ బొడగాంచి మోము మో
మునదువ్రచ్చుచును జనుమొనలు మూలి

- పై నంటఁజేయుచు మేను నాఁకుచుఁ జుట్టుఁ
దిరుగుచు గన్నీరుఁ దెచ్చుకొనుచుఁ
తే. దోఁకసిగలువినరుచుదుమ్మనోరఁ, గరచియెత్తుచునిలచినల్లడలుగనుచు
బండ్లుకాళ్లవిదల్చుచుఁబంచితంబు, నొయ్యనొయ్యనవిడుచుచునున్న
ఉ. పట్టగరాఁదుగిఖమున బజ్జజనంబులు విస్తయాత్తులై |రనుచు.
చుట్టునుఁకాఁగ నేగి మొరనుద్దివినక నృపతోరణంబునం
గట్టినగంట గొమ్మనను ఖంగనఁ జిమ్మిన నాలకించి యా
బెట్టుగునాచ మేమనుచుఁ బృథ్వివరుం డరుదెంచి యచ్చటక. 162
- చ. కన్నులసీరుజార మనుగ్రమ్మిననోరను జొంగలూర వా
ల్జన్నులఁబాలు గార మొగసాల రవం బొనరించు పైచికి
న్నిన్న కనంబుదోఁచు బృథ్వీపతి డగ్గరిచూచి యేటికో
నన్నయొనర్చి కూయిడుట శంకర యంచు విచారమగ్నఁడై. 163
- క. ఉన్నెడను నాత్మతనయుండు, చెన్నుగ రథమెక్కి పురివిళిఖినేగఁగ నా
సన్నవటుగురునిపత్సం, బున్నతరథచక్రనిహతి నొందుటఁ దనతోక. 164
- చ. పురజనులెల్లఁ జెప్ప విని పుత్రునిశత్రునిరీతిఁ జూచి స
త్సరమునఁ జంపఁగావలయుఁదర్లకనూదను నంచు పౌరపా
మరుగురుబంధుమిత్రబుధమంత్రిసమాజముఁగాంచి ధైర్యవి
స్ఫురణఁదలిర్పఁ బల్కె నృపపుంగవుఁ డత్తరిమధ్యవర్తియై. 165
- క. తనయేలుభూమిలోపలి, జనములు గావించుపాపసంచయ మెల్లం
దనుఁజెందుననఁగ తనయుం, డొనరించినపాపఫలము లొందకచనునే.
- క. కొంచెము గాదిది యెంచఁగఁ, బంచమహాపాతకములపాటి దఖలు నే
వంచనచే సుతమోహం, బుంచిన సిందాఘఫలము లొందకచనునే.
- క. నామది డోచినచందం, బీమెయిమీకెటులదోచు నేర్పడఁజెపుడా
యోమహితులార! యనవుం, డామాటలకేమిదోచు కందలునొకటై.
- ఉ. సన్నుతకీర్తిసంభరిత సర్వదిగంతతనత్యసంభ్యలో..
కొన్నత! ధర్మశాస్త్రవిధు లాప్సఁగ మీరె వచించినారు ఘే
మెన్నడిదేమిగల్గు పరమేశ్వరుఁ శిగతిఁ దెచ్చు నొక మీ
కన్నదికాను హుచుతముఁ గ్రమ్మినదుగిఖముఁ నాఁగిపల్కినక. 169
- క. విని నృపుఁ డదియేపాతకం, యనుచుతిగా నిశ్చయించియోపత్సముపైఁ

- దన తనయునిఁ దెగవ్రేయుం,దని తలవరిజనులతోడ నాజ్ఞాపించెన్.
వ. ఇట్లాజ్ఞానొసంగిన. 171
- ఉ. అంతకమున్నె వచ్చి భగనాంతరమందువసించి యయ్యయో!
యెంతటికర్తినైతి పరమేశ్వరద్రోహము సంభవించె నీ
చింతిదోలంగుమార్గ మింక చెందదు వేటొకరితి నాత్మదే
హంతముదప్ప చంచు వివశాకృతినున్న నృపాలనందనున్. 172
- చ. కని తలవర్లు మొక్కులిడి కన్నుల నీ రొలుకంగ దేవ! మీ
జనకుడు సాహసించి నీనుఁ జంపు మటంచు ననుజ్ఞ నిచ్చె న
ప్పనిమెయి వచ్చినార మని పట్కిన సంతనమంది యార? నా
తనువుకృతార్థతం దనరె తప్పె మహాఘము లోకనిందయున్. 173
- చ. జనకుఁ డనుజ్ఞనిచ్చుగతి సల్పుడు మీరలు సత్వరంబు యా
ఘనుఁడు జలాభిషేచనముఁ గైకొని చల్వలు గట్టి పల్చగాఁ
దనువున భూతిఁబూసి యటుత నృదురాశసరంబులేసి హృ
ద్వనజమునందు దేశికపదంబులునిల్చి విలాసధుర్యుఁడై. 174
- క. ఇలువెడలి ఖడ్గకరులగు, తలవరులును దాను నేగుతనుజన్ముని ని
శ్చలదైర్యకలనవిని భూతలనాథుఁడు మెచ్చి చూచుతలపుననంతన్.
- చ. చురకవిబంధుమిత్రనృపవర్ణము మున్నుఁగవత్సభాగృహం
తరజచుల్లెఁ దో నడువఁ దర్లకమిల్లినచక్క కేగి ని
బ్బరముగ మున్నె వచ్చి యట భాసిలుపుత్రుని గాంచునంత న
స్వరగుణశాలి తండ్రి కనివారితభక్తిని మ్రొక్కి నిల్చినన్. 176
- వ. అయ్యెడఁ జొరజనంబు లత్రైటంగంతయుం గనుంగొని యత్యంతదుః
ఖాక్రాంతులై యొండొరులతో నక్కటక్కటా! యీభూపాలుం డను
పమానశౌర్యదైర్యగాంభీర్యచాతుర్యసత్కార్యోదార్యసౌందర్యసౌ
కుమార్యవినిశేషంబులు గొనియాడం దగుప్రోడలదూడకై తెగం
బాడఁ దలంచెనే యనువారును గట్టడితనంబున రోడక కడుపునఁ
బుట్టిపట్టి నిట్లు చేసె నింక నీపట్టణంబున నెవ్వరి నెట్లు సేయఁ డను
వారును మోహంబులలోఁ బుత్రమోహం బదికం బని యూహిం
చక సాహసంబున నితనిదేహంబు దునుమం బంచె నాహ! యనువా
రును నొక్కఁడై సుతుడిక వెక్కు లేరని యిక్కుమారుని వచ్చించు

కోలేక మీఁద దుఃఖంబునం జిక్కు ననువారును నంగడివీధి తురంగం
బులు శతాంగంబు సీడ్చికొనిపోవ ముంగిలికివచ్చి మగుడిపోవం గా
ల్లాడక యావత్సం బడం గెంగాక యిక్కుమారపుంగవుండు చేజేత
ఘాతయొనర్చెనే యనువారును నిత్యలోకస్తుత్యసంఘండు
గావున సీభూవరుండు నావారు లాతివా రనుమాటఁ నక్కి యిట్లుగా
వించి నిందాహత్య లెడఁబాపికొని కీర్తిమంతుం డయ్యె నింతవాఁ
డేలోకంబుననైనఁ గలఁడే యనువారును ధర్మంబుదప్పక నిర్మలాంతఃక
రణుండై పుత్రుని శత్రునిగా విచారించిన దైవం బాదుకొనవలదేయను
వారును బ్రాణంబుమీఁదవచ్చిన నాత్మత్రాణపరాయణుండై తొలం
గిపోవక జనకాజ్ఞోల్లంఘనంబు సేయక యొప్పె యీతం డెంత నుపు
త్రుం డనువారును మాకుం జూడ నిట్టిసాహసుల కిత్తరి సీశ్వరుండు
వ్రత్యక్షంబై శాశ్వతైశ్వర్యంబు లొసంగి దయసేయకపోడని తోఁ
చుచున్న దనువారును నై గుంపులు కూడి చూచుచున్న సమయంబున.

చ. శరణులకెల్ల మ్రొక్కి యతిసాహసమాత్మ నలంకరింప భూ
వరతనయుండు మేటితలవల్లను గన్గొని జాగుమాని మ
ధురుఁ డెటులానతిచ్చె నటు గొబ్బునసేయుఁ డటన్న వారు १.
కరగతి నాతనిం దునుమ ఖడ్గమొక నైశ్చలించి ప్రేయఁగాన్. 178

తే. వాలు పువ్రమాలయై ధరావరునిపట్టి
యలుతదవిలిన దలవరు లధికవిస్త
యాత్తులై యేమి దోచక యాగి రప్పఁ
దొకనిమొగ మొక్కఁడీక్షింపు చున్న నంత. 179

చ. నిరుపముండై నగోపతి ఘణిల్లనిరావ మొనన్ మేదిసి
వరునకుఁ దత్కు మారునకు భక్తసమూహికి గాఢసమ్మదో
త్కరముదలిర్పఁ బారిషదతండవిలాసముఁ బ్రీతిఁగూర్చ స
త్వరగతివచ్చినిల్చె వసుధాధరచావుఁ డుమాసమేతుండై. 180

చ. సలిచినఁ గాంచి యాధరణినేత విమాతనకౌతుకంబునఁ
జలిమలతేనియల్లునకు జాగిలి వందన మాచరించి ని
శ్చల నిరుపాయ నిర్గుణ నిశాకరాశేఖర వీలకంత ని
ర్ణతవలాశి నిత్యకుభదాయక సీరధితుఁ డిర్మలా. 181

- చ. అని విసుతిం చురాజుంగని యబ్జభద్రుడును నీదుసాహసం
బునకు భవత్తనూజానియహ్వాపుని క్షికి మెచ్చుచున్న సే
దని తరలభ్యమోమవప మంగుల కం దని వానితద్గురుం
దసయుని ధేనువత్సముల వారసగోద్రముః జేచ్చె గావునన్. 182
- ఉ. నామొఱనాలించి కరుణామతిః నిశ్శస్త్రులారితీ న
* మృముడుతంద్రులార విని యూరకముంజకురయ్య యన్న నా
సాములుచెప్పి రావెలది శాంతియూరసభక్తు లిట్టిం
చేముగణింపః జాలము మహేష్విరుః దై న శివుండుదక్కఁగాన్. 183
- ఇ. ఇత్తరి నన్ను మోచె నని యీపు వచించితీగాని యాచె దు
శ్చిత్తయటంచు నెవ్వరుచుడెప్పుడ ము స్వినలేదుగాన నీ
యు తలపాటుఁ జూచిన మృవోక్తుల నంగనకాదు గాన న
య్యుత్తమోలఁ బిల్వపలయు న్దరియిచ్చుటకెల్ల నారయన్. 184
- చ. అనవిని భిక్షుం దనియె నక్కట! యిక్కడ కేలఁ బిల్వ.గా
బనిచెద? రావె పేరుకలఁప న్నని తల్లడిలంగఁ జూచ్చె మీ
మనమునః గ్రమ్మఱంగ నకుమోరుగఁ జూచెడువేడ్క పుట్టినం
గనుప్రసకాచఁ జెంగ విహితంబని తోచినఁ బిల్వనంపలే. 185
- ఈ. నావును విక్షక! యూరక, నీవేఁకికి బెదరె నిట్లు నిలు మెచ్చుట నిక
గాదగఁ మాభాసం బని, పాఁనుతో సారె నమృపలుకుచు వారల్.
- చ. అనువమ భక్తిజీవయగునంగన నీదగుఁ బిల్వబంపఁగాఁ
జనదు తదాఽయంబునకు జాగున నంజుఁ మేగి యుష్మదఁ
త్తునివచనంబులెల్ల నిజమో మృషయో పరికించిన త్తనం
చనఘతరాత్తు లేగి రపు దయ్యను దోష్కొని యావె యింటికిన్.
- మ. చని యమ్మానినిబూజలంది యని రోసాశ్శ్వాతంనంబ నీ
ఘనసద్భక్తికి నీయుదారతకు నీకారుణ్యసంశీలవ
రసగుం బాడియె భిక్షుగం డయిన నేతెప్పత్తుని న్నోక నీ
వినయంబెల్లను గానుపించె శకణు ల్విన్నక భల్లీ యందులే. 188
- వ. అనిన నయ్యగన యిట్లనికం 189
- ఉ. ఓప్పున నన్ను మీరెఱిగియుండియు నిట్లు వచింప నెందు వా
తప్పులు వల్కువారలకు దండముదప్పునె నాదుమ్రాల నే

చొప్పునఁ బల్కెనో యడిగిచూడఁడు ము స్నిట నీతఁ డన్న వా
 రప్పుడు భిక్షుఁ గాంచి యని రంగలు మోములఁ గిన్ను దోచఁగాన్.
 ఆ. అదచె నిర్నిమిత్త మంగన యసే నభా, మధ్యమందు కల్ల మాటలాడఁ
 నగు నెమించ నాదుతప్పు నీచెడఁగల్గి, యెంతకైనదగుదు వెన్న ననిన.
 క. నారాయణనారాయణ, నేరం దెమియునులేదు నెలఁతుక నాపై
 సూరక నాడె ననంగా, నేర మని మహాగ్రహంబు నిగుడఁగ నడచెన్.
 చ. అడచిన శ్రీహరీయనుచు నయ్యలదిక్కు గనంగ నంతలో
 నుడువకు మన్న శబ్దమని నూల్కొని క్రమ్మట నంత యాతఁడ
 ప్పడతుక మ్రొల నిల్చి జరభావముమాని పృషేంద్రవాహుఁడై
 జడలు కపాలమాలికలు చంద్రకేటము శూల మొప్పఁగాన్. 193

జే. ఇట్లు సన్నిధిచేసి సర్వేశ్వరుండు
 మెలఁత! నీభక్తికెంతయు మెచ్చునచ్చె
 రమ్మనుచుఁ బుష్పమయవిమానమ్మనందు
 నునిచిగొని పోయెఁ గైలాసమునకు నంత.

194

ఉ. అచ్చట నున్న భక్తవరులందఱు నందఱు విస్మితాత్మలై
 యెచ్చటనైన జూచితిమె యిట్టిమహాత్మ్యము కాంతభర్విచే
 చిచ్చులకంటి దేవరను జేకొడిది బ్రహరించి లోకముల్
 మెచ్చగఁ జెందె దత్కృప నుమేశశుభాకరతారకైలమున్. 195

క. అనివలకుచున్న వారలఁగనుగొనియొకభక్తుఁడనియెఁగమలాంధకరుం
 దనువలయమోదిక నెనొక, యనఘుండు తత్పరము తొల్లి యదియెట్టిద
 మ. అసమానోత్తరకైలతత్త్వనిధి సిప్రాచారుఁ డీశానభ [నన్.

క్రీసముత్సాహుండు నిత్యభక్తగణతత్త్వప్రసాదోపభో
 గి సమస్తేంద్రియసిగ్రహండు నిలసిక్కిర్తి ప్రభావుండు ర
 క్కసి బ్రహ్మయ్య యనంగ భక్తరుఁ డొక్కఁ డొప్పు నిధారుణిన్.

+|| రక్కసి బ్రహ్మయ కథ, ||+

సీ. అతఁసమహాత్మ్య మత్యద్భుతం బెట్లన్న నింటికి చరమార్తు లేగుదేర
 నైదుదినములుం దియనువువారుం డెవ మనిన నెన్నఁడింటికలుగసీను
 సమ్మతించి రేనిసరసాన్న పానము ల్గానుచునుండుండనియునుచుగొంత
 కాలంబు చనె నని చాలయచేతులై పోవంగఁ దలఁచిన భావ నీక

తే. బలిమి చెరిగి బట్టి యప్పటి పగిదివారి, పూజనల్పుచునుండుము పూటలట్టి
లతఁడు ప్రతమూనిచరియింపనవనిజనము, లందఱావిధమారసియచట

తే. సంతతము వీరి యింటికి జనిన నంది నచట.

కామనోహర భక్తలోకంబులోన
నయ్య లొకకొందఱేమొకో యాగ్రహంబు
వెడలి క్రమ్మఱిపోవరేవిధము నలవ.

129

తే. బొమ్మరక్కసి యొక్కటి భూతలమున
శరణతతిమింగ భక్తవేష మనివేరు
తీరుగావించుకొను వారిఁ వినుచునుండఁ
బోలుగాకున్న నిట్టియద్భుతము గలదె.

200

క. అనిసంశయించుధరణీ, జనముల యనుమాన మెల్ల నడలించుటకై
మనసిజ సంహరుడపుడఃత్యనుపమ సంతోషపూరితాత్ముడగుచున్.

సీ. చలిపోరువాసిక మెఱయంగఁబైఁగట్టెభసిత త్రిపుండ్రంబునొసఁగ బెట్టి
పుభుసూత్రగతలింగవేటిప్రక్కకుద్రిప్పిచెంగుజారహారంగుచేలగప్పి
సీలిచల్లాడంబుమేలికానెదిగించి వాలుముమ్మెనవాలుకేలనుంచి
సన్న పురుదురాక సరములుమెడఁబూని గండఁజెరమొకకాలనాని

తే. వంకి మొలఁజెక్కి చంతపుపావలెక్కి
తమ్ములమువేసి మేన గంధంబుఁబూసి
వితతయావనసౌందర్యవిభ్రమంబు
లలర నొకచరమూర్తియై యద్భుతముగ.

202

తే. రక్కసి బ్రహ్మవరమందిరమున కప్ప
డరుగుదేఁగాంచి యతఁడు సాష్టాంగ మెరఁగి
కలితరాజవదుపచార కలనఁబూన్చి
వినయమున నున్నబ్రహ్మయ్యఁ గని యతఁడు.

203

మ. భలిరా! రక్కసి బ్రహ్మ యివ్వనుమతీభారస్థభక్తావళిం
గలయం జూచితిగాని నీదువైనతామరుణ్యగాంభీర్య ని
శ్చలభక్తార్చనశీలదానగుణముల్ చచ్చింపలే దెందు నే
డలయి జెందె మనీయ మానసము నిన్నీక్షింప జైవోత్తమా! 204
ఉ. ఎప్పుడు నిన్నుఁగూడి చరియింపగ వేడుకవుట్టె మాకు నీ

విప్పని కియ్యకొమ్మనిన నెంతయు సంతసమంది దేవ! నే
నొప్పితి నట్లు మిరిచుటనుండుడు పల్కినమాటఁ గ్రమ్మఱం
దప్పిన బోవనీయ నని దాని కొడంబడి సెళ్ళయార్థమై. 205

తే. తా నతం డిచ్చు భూతిహస్తమునఁ బట్టి
యతని నుదుట ధరించి నీవనిన యట్ల
సిలుతు మసి పల్కి మఱియొక్కనిపిషమునకు
మాకు పనియున్న దిఁక పోదుమా యటన్న! 206

చ. గడుసుదనంబా! కోడిగఁమొ! కల్తియొ! చూడఁగ నీస్వభావమో!
గడఁగడకొక్కమాట పలుకం దగవే? మును నీకు నీచ యి
క్కడ వసీయింప భూతిఁగొని క్రమ్మఱబోయెద నన్న సిన్న నే
విడుతునె యేల నీభక్తులు విశ్వము మెచ్చునె బాసదప్పినన్. 207

తే. ఇటకు రానేది పోనేది యింతవంత
గలుగునే లగ్నమవుడె 'నాగబలి' యనెడు
సామిత నిబద్ధియయ్యె నీజాడఁజూడ
ననిన దరహాసవనముడై యతఁడు పల్కె. 208

చ. మాగుణముల్ దలంప బహుమార్గము లెన్నఁగనేల? నీకు నే
చ్చాగతుఁ డై నజంగముండు స్థావరమై యొకచోటనిల్చునే
సాగి చనంగనీకఁ జెరసాలను నన్నిడఁజూచినాడ లో
నాగముఁబట్టలో నెముడునా యిదె పోయెద నడ్డగింపుమా! 209

చ. అనవు డెందు పల్కె శరణాగ్రణి మిర లెటుంగనట్టి శా
స్త్రనిగమిచోదితంబు లగుధర్మము లెందున నైనఁ గల్గునే
మునుపొనరించునా నియమము న్విడి యిచ్చుటనుండి నేడు నా
తనువునఁ బ్రాణము ల్లలఁగ తల్లగఁజెత్తునె నిన్ను నాపుడున్. 210

డి. థారుణి వేదచోదితఫలంబుల భక్తసపర్యసల్పువా
రారయ వారియష్టవటు లాగి యొనర్చిరి గాని సీక్రియం
గారియఁబెట్టి బూన్పుటలు గానముబాలిక నీసపర్యయే
తీరున నీడనుండుటకుఁ దీరదు పోయెద నన్న నుగ్రుడై. 211

క. వలఁజేక్కి తెక్కలార్చిన, బులుదెగసిచనంగఁగలదె పొమ్మెటుబోవం
గలవే యని బెట్టిదముగఁ, బలికినచరమూర్తితీవ్రభయదాక్షిణ్యమై.

ఉ. బెబ్బలియాగునే చెల్లబిల్లిల బ్రతిక వ్రాసి మున్ను నీ
యబ్బకు నీకు నేమయిన నిచ్చితి నే చన నీకపట్ట నీ
బొబ్బల కేమిపేరు సరిపో? నటియించితికాక తొల్లి నీ
రబ్బినబొ లె జంగములయందరితో నను సాటచేసితే. 213

ఉ. వచ్చినభ క్తతోటి వలవాకిలి వెళ్లగనీపట్టి నీ
యిచ్చగ బందినుంచు ఫలమెల్ల గనంబడజేతు నన్ను నీ
విచ్చట నడ్డగించ కిక నేటికిచూచెదు రమ్మ పట్టుమం
చచ్చటబాసి సాగ నతఁ డడ్డమురా నవలించి తెచ్చెదన్. 214

క. మొలసరియఁ దినగఁబావఁగఁ
దొలగక బ్రహ్మయ్య యతని ద్రోచి యటకు పోఁ
గలవో పొమ్మని డగ్గరి
కలయంబడి పట్టిమోది కలకలనగుచున్. 215

ఉ. పట్టినపట్టువీడనన పారుషమా యింక నెట్లుపట్టెదో
పట్టుము నీవటంచుతఁడు వైలగుడు న్నది నేమిదోచు క
పట్టునఁ జింతనొంది వ్రతపద్ధతిమానుము వచ్చె నింక న
న్నెట్లుల మెచ్చు శంకరుఁ డిహి యని భక్తులు నవ్వకుందురే. 216

క. శీలముదొరగినవిమ్మట, నేలా కాయంబు దీని నెడనేయుటయే
మేలని హృదయాబ్జంబున, కాలాంతకున్బ గండగ త్రైకాగోనగాన్.

ఉ. అంతటిలోన నీశుఁడు దయామతి సన్నిధిచేసి బ్రహ్మ నీ
యంతటి శీలవంతుఁ డీక నారయగల్గునె పల్లవించె మ
త్స్యాంతమునేఁడు నీదయినవాంఛిత మిచ్చెద నన్న నాతఁ డ
త్యంతకఠూహలంబున దదంఘ్రిలకుం బ్రణమిల్లి వేడుకన్. 218

చతుర్విధకందము:—

గౌరీశ వరప్యణాశన, పూరా కామారిశేష భూషణసోమా!

వారాశి సుజనసోమా, భారా హేమాద్రిచాప తారకరామా.

ప. అని ఇట్లు సన్నుతించి దేవా! భవదీయదర్శనంబుకంటె వాంఛితం
బొం దెద్దియైన నొక్కటివేడెద మదీయనికేళనస్థానేకభక్తసహి
తంబుగా నన్ను భవత్సదనంబు జేవలయ నని విన్నవించిన నట్లు
కాక యని శంకరుం డందఱుంబుకారూఢులంగావించి నిజధామం

బునకుం గొంపోయె నట్లు గావున నిష్పడతియు నారక్కసి బ్రహ్మ
య్యనిధంబున నీశ్వరునకుఁ దిరుగంబడి తత్పరంబు గాంచె నని చెప్పిన
నచ్చటిభక్తపరులందఱు నత్యాశ్చర్యంబు నొంది రాద్రసత్తక్కం
బెక్కువిధంబులం గొనియాడి నిజనివాసంబులకుం జని రదియునుం
గాక.

220

శాంతసత్తక్క కథ. ౧౯

తే. సంతతాత్మీయభక్తినిశాంతకుసుమ
మంతమామూఘహరణవిక్రాంతశరవ్వ
చింతనామృతపూరిత స్వాంతయగుచు
శాంత సత్తక్క వెలయును సంతతంబు.

221

సీ. ఆయింతియొక్కనాడొత్తవల్లభునకుఁ దలయంటినలుగిడిజలకమార్పు
వేళదోసెఁడుసీరు వెలిజల్ల నాతఁడు గని యిదియేమినిష్కారణంబ
సీరుజల్లితి వన నెలఁతుక వినియును విననట్లయుండిన విభుఁడు గినిసి
నామాట సీచెవి నాటదో గర్విమో యన నెమ్మొగమ్మున నల్లనల్ల

తే. చిటునగవుతొంగలింప నోఁజివి తేశ !

మీమదికిఁ దోచియుండియు నాముఖమున
వినఁగ వేడుకయైన దద్విధము తాన
చూడు పిమ్మటఁ చెలివెద ననిన నతఁడు.

222

చ. అటులగునంచు వే జలకమాడి మడుంగులుగట్టి భూమిపె
న్నిటలముఖాంగదేశముల నిల్పి శివాక్షమణుల్ ధరించి ధూ
ర్జటిభజనాంతమందునఁ బ్రసాదము భక్తులతోడఁగూడి యా
దట భజియించి లేచి ప్రమదం బెసఁగంగ సుఖోపవిష్టుఁ డై.

223

మ. తనభార్యామణి దగ్గఱం బిలిచి కాంతా ! నింగికై సీరుచ
ల్లినవృత్తాంతము చెల్పుమా! యనిన వల్లేయంచుఁ గేల్తోడ్పి యి
ట్లను మత్తోదరి శర్వునాత్మవశుఁ జేయక యోగసత్తక్కనా
వనితామాళి మహాటవింశతము దుర్వారంబుగాఁ జేయఁగాన్.

224

ఆ. తత్తపోగ్నివెడలి ధరణిఁ గ్రమ్ముచు నిటు
రాగఁ గాంచి డాసి రాకయుండ
జలముఁ జల్లి దాని మలఁగఁజేసితి నన

నింతితోడ నాథుఁ డిట్టులనిగెను.

225

ఉ. ఎక్కడిచెల్లె లేవితప మెక్కడి కానన మేటిమంట లే
విక్కునఁ బుట్టె గాండ్ తెటు శేకువనాచ్చితి వెట్టివంతయుం
బుక్కిటఁ బట్టినావొ ననబోడిరొ బొంకులు చాలు నన్నఁబెం
చెక్కిన భక్తితోననిమి నిండునిభానన తాల్చిమీఱఁగన్. 226

తే. ఏచటినోనున్న దాని నీవిటులఁగాండ్

తనఁగ నేటికి భూతలమందు నెందుఁ

వెలియ మా శ్రవణదూరదృష్టు లీన్వ

రార్చకుల కబ్బులురుచె మెట్లనిన వినుము.

227

క. శ్రీవసుఁపారభక్తుఁడు! వేదాగమకథితనియమవిశ్రుతుఁ డగువి
చ్చేదుఁడు కళ్యాణమున, నైవరకేతాఖ్యుఁడొక్క మేరరియొప్పున్.

❦❦ కేతయ్య కథ. ❦❦

ఉ. ఆతఁడు సంతతంబు గగనాంతరక్షమల కేగి వేణుసం

పాతమొనర్చి తెచ్చి నిజపత్నియుఁ దానును జీరి వావిచ్చే

జేతికొలంది జల్లేవలు సిబ్బులు చేరులు చూచువారికిం

ప్రీతి జనింప నల్లి పురవీధులనమ్మి తపేయల్బిచేన్.

229

చ. శరణఁ దేణ్య! బూజనలు సల్పుచుఁ దానొకనాఁడు వేకువం

బురహరుమాన్చి కత్తిఁగొని భూరికురంటకకోవిదారకే

సరపిచుమందచూతఁగునసారకత్తశిరీషశింశుపా

గరుముఖభూజరాజగలకాననసీమల కేగి యచ్చటన్.

230

చ. అరిమురివంశగుల్మముల నారసి యందొక గట్టిబొంగులే

నలుగుచు నుండఁగాఁ బ్రమథనాథుఁడు కేతననైమ్మనంబుఁ దా

నెఱుంగ నుచరణవీజతలియేర్పక దానిఘటింపఁ గాంచి తో

తెరపిసిపుష్పిపుట్టె నిదితెంచిన నేమనిరోసియన్వలన్.

231

క. మణియొక్క కట్టఁగ్రమ్మఱ, నఱికిన నారీతిసే కనంబడఁగానే

నెఱుంగకరచ్చితినిటకని, తెరచోటికీఁబోయియొక్క పృథుగుల్మమునన్.

చ. చొరఁబడ నొక్క గట్టివెనుసోక గనుంగొని వాఁడికత్తిచే

ధరఁబడ దానినేయ నడిదంబు కగంబున జారి యిర్లఁచే

బరఁగిన కుంజమధ్యమున భవ్యతపంబొనరించు తాపసిం

- భగముగ దాణి యొక్కబరివ్రయ్యంగఁజేసిన సంతలోపలన్. 233
- చే. హరనమశ్శివాయయచుచు నాతఁడు కూల, వేతఁడగురియతనికేలబట్టి
తెచ్చిబైటనుంచి తెగినచంకనుఁబరి, తొంచి శో తప్తనిత్తుకగుచు.
ఉ. అక్కట! యెంతపాపమున కాస్పృశమైతి? ప్రభాతవేళనే
నిక్కడికేలవచ్చితి? మునీశ్వరుఁ డీహారముంటగానకే
మొక్కన మైలకృత్యమున మోసముఁజెంతి నెట్లుబాయు నీ
మిక్కటమైన హత్య ఘనమేచుకకంధర! యంచు నుండఁగన్. 235
- ఉ. అచ్చట కేతనార్ద్రసతి యత్తరి శక్తగణార్చనాలయం
విచ్చు నలంకరింపఁగ మునీశ్వరునార్తరంబు వీనులం
జొచ్చి స్వదేశికప్రవరశుద్ధయం బెనుబొందు జ్ఞప్తిచే
నెచ్చటి పల్కులైన దనకేర్పడఁ దెల్లమియాచునుండుటన్. 236
- చ. అటు విని మానిచచ్చుటయు నాతనికై పతిదుగిఖ మొందుటల్
పటుమతిగాంచి మందిరకవాటము లాళమువైచి చెచ్చెరం
జటులభంజంపవక్షిమృగశైలముల న్విశ్రాంత లేక య
య్యటివికీ నీలకుంతల యనుంతిదైర్వ్యము వెంటదోడుగాన్. 237
- చ. విషిసముఁ జొచ్చి యొక్కయెడ విచ్చు నశీవిత్తుడైన మోనికై
విపులవిహారవేదనల వ్రేగెడునాథునిగాంచి మొక్కినక
య్యవగతదుగిఖుండై యతఁ డాహ! యిటు కేగతివచ్చి శొంకనీ
విపు డిటు రాబనేసి మరెంతయు నదృఢమయ్య మానినీ! 238
- ఉ. కానుగుచెట్లుంటి పలుగాకులు నిన్నొగులే న్విరేని యే
మైనను మించనాడిరొ గణార్చనకాలము దవ్వనంచునో
కానక సేయు నాదయినకర్తము చెల్పిరొ మెవ్వరైననో
మానిని! నీదురాక కనుమానముఁజెంచెడు మాకుఁదెల్పుమా!. 239
- చ. అనవుడు కేలుమోడ్చి నినయంబున నిట్లనుమించ మీరల్
వ్వనతలమందు శోకమున వందురుచుండఁగ నిన్నుఁబాసి నే
ననుచిత మింటనుండు టని యారయపచ్చితిఁ గాని యొండులే
దనిన లతంగి నాదయిన యావద నీకెటుదోచె దెల్పుమా. 240
- ఉ. నావుడు మీయనుగ్రహము నాయెడఁగల్గుట మోనియొల్లుచో
వావిరిబల్లఁగా వినియు వచ్చితి నెమ్మదిఁగాంచి యిట్లనఁ

- దైవము తప్పజూచె నని తాలిమిచిడంగబుచ్చి యేమియు
నాభివమునందుఁ విోచక విపన్నతపచ్చితి నిన్నుఁజూడఁగాన్. 251
- వ. అని పల్కిన నిజప్రేయసిదూరశ్రవణజ్ఞానంబుల కత్యాశ్చర్యంబు
నొంది సద్గురుకటాక్షపాత్రం బగునిప్పయోజానన బుద్ధివలన మెలం
గుట యిహపరసాధనం బని తలంచి యాదెలో నిట్లనియె. 252
- చ. కమలవళాక్షి! యీయెడలఁ గానక నే నొనరించుహత్య యే
క్రమములఁబాయు దైవత భరాధిపాపుండు మెచ్చునట్లు లో
కము సరిదీరు నెప్పగిది గ్రక్కన నొక్క యుపాయమెంచి న
న్విములునిఁజేయుమి? యనిన నీలసయోధరవేణి యిట్లనున్. 253
- తే. ఇలప్రమాదవశంబున నెనయుహత్య
లైన దేహాంతముఖవిధులందుఁ బాయు
ననుచు నార్యులచే నీవు వినుచునుండి
నన్నడుగనేల యనినఁ గేతన్న యనియె. 254
- మ. మునిసంస్తుత్య తపోధనుండగు మహాత్ముం జంపి వేటొక్కటి
యన దత్వాపనిపుత్తిఁజేసికొన నారూఢంబుగా బుద్ధి నూ
ల్కొన విప్పట్టున నియ్యతి ప్రచరుతోఁగూడ వృద్ధియానువుల్
చనఁగాజేసెద సంతగాలమునకుం జాకుండ జీవించునే. 255
- తే. అనిన సతి దృఢనిశ్చయం బాత్మనెఱిగి
సతి యతనికన్న మున్నుగాఁ జనఁగవలయు
ననుచు మునిఁద్రుంచు కత్తిచ్చేగొని గళంబు
ద్రుంచికొనఁబావ సంతలో నంచితముగ. 256
- సీ. ఉంచినాఁడేదేవుఁ డుర్విధరేశ్వరా త్తజనగ్ధదేహంబు నందు నెలమి
నించినాఁడేవేల్పుపంచభూతాదివ్య చంద్రాత్మమూర్తియైజగములందు
త్తంచినాఁడేస్వామితో యజాసనపర ప్రబల దైతేయపురత్రయంబు
కొంచినాఁడే దైవమంచితసాద రే క్షణమున నాత్మభక్తవ్రజంబు
- తే. నించి నాఁ డేమహాత్ముండు కాంచనోద
రాండ భాండంబు లెల్ల గర్భాంతరమున
నట్టి పరమేశ్వరుండు కళ్యాణమూర్తి
యమరమునిపంక్తి గొలువ ప్రత్యక్ష మయ్యె. 257

క. ఆరీతి నెదుటనిలిచిన, గౌరీశ్వరు మోదమలరఁ గన్గొని కేతం

డాచూడ భక్తితత్పర, సారసములకెఱిగి యిటులనన్ను తిల జేసెన్.

సీ. ప్రాలేయశైలేంద్ర బాలికా శిశూయ మరనాంతకాయ నమశ్శివాయ

శారద సీరక చారుదేహీయ శ మనహరణాయ నమశ్శివాయ

ద్వారకాత్మాగ్ని సుధాధామ సేత్రాయ మఃవిదూరాయనమశ్శివాయ

గంగాతరంగసంగత జటాభాగాయ త్తాతాంగాయనమశ్శివాయ

తే. యంబుజాతాసనత్రినివాది నాథ

ముఖ్యదైతేయ విఽస్త్వి మూహమకుట

ఘటితకాంచన నవరత్న శాంతిపూర

మహితపాదాయ తుభ్యం నమశ్శివాయ.

259

వ. అని యిట్లు సన్నుతించు కేతనాచ్యం గనుంగొని మందస్మితాననుడ

గుచు, సర్వేశ్వరుండు భక్తర! మీదృఢ భక్తిజ్ఞానంబులకు మెచ్చు

వచ్చె రండని వారినిరువుర పుష్పకారాధులం గావించి తత్తపస్విం

బునర్జీవితుఁ గావించి, యాతనితో వారనిజధామంబునకుఁ గొని

పోయెం గావున దూరశ్రవణంబునంగలయంగన మహిమంబిట్టి

దింక దూరదృష్టిపదంబు దెట్టిర నని కొంతసత్తక్క నిజనాథునితో

నిట్లనియె.

260

శ్లో నారదబ్రహ్మయ్య కథ. శ్లో-

సీ. కలఁజొకభక్తుండు కళ్యాణపురమున నారదబ్రహ్మసమాహ్వయుండు

నలజయంత వసంతనలఁబరాకారుఁ డతులితశైవరహస్యవేది

సంగీతసాహిత్య సరసకళాస్ఫూర్తి సత్యవ్రతుండు గణార్చనవినోది

యాతనికాయకం బద్భుతం బెట్లన్న చనపోయగంబు గన్గొనిన జార

తే. కామినీతిలకులు రతిఁగలయఁగోరి

పిలిచిననువర్ణటంకమే నెలఁత యొసఁగు

దానితోఁగూడి యష్టలితప్రభావ

మునసె వాంఛిత మీడేర్పు మోదమంది.

261

క. ఈసరణిఁదెచ్చుద్రవ్యము, వాసుకి యజ్ఞోపవీతభక్తార్చల కై

కానైననుమలునాటికి, మూసియిడకచ్యయ మొనర్చు మోదంబలరన్.

వ. అట్లుండి యొక్కనాఁడు.

262

సీ. బొట్టుకన్దురినీటు పట్టుబట్టెవాటు
దొట్టి గంధపుగాటి దొంగలంప
గోరమీసముతీరు నోరపేడెపుకాచ
నోరమాపులసౌరు నొప్పునన
సికతాయతలకాంతి యొకకేలుబూరింతి
సెకలనగ్రాంతి నీటుమెలచు

నగపువెన్నెలజాలు మొగరావపడినాటు

సాగనుసాములడాలు సాలపువెలయ

[కొనుచు

తే. నేలబాడుచు నందంపనీలలికుచు, నంగమెగదిగఁజూచి యుప్పొంగి
సందుచింబాస్య లచ్చెరువందికనగ, రాజసింహినే గె నారసికపరుడు.

ఉ. ఆత్తరి నొక్కభర్త మణిపార్త్యతలంబునఁ గ్రీకనల్పచుం
చిత్తరియొర్తు బల్లభనకుప్రేయసి సోరణగండ్ల వెంటఁ ద
చ్చిత్తజపస్థిభుంగని విశేష్టితయై తమకంబువర్వ ము
న్నెత్తినతెప్పవాల్పక తదేకవతిం దఁబోనె నాత్మలోన్

265

ఉ. ఈనవమోహనాంగుఁ డిపు డిచ్చుకొ కెచ్చటనుండివచ్చెనో
సూనశ రాసనాబ్జబలసూచనజాతరసంతయక్షరా
టూనులఁగేరు నీఘనునిసోయగముంగని దేవతాపురీ
మానిసులైన జిత్తుముల మాటకీ సువ్విభులూరరే! తగన్.

266

సీ. చికిలిపుల్లిండిరాలకు నుప్పుసికకప్పు
తొగరేనినగనొప్పు మొగముచొప్పు

తియ్యవిల్కానిగదియ నొంపు నెదనింపు

జడమెకంబదలింపు నడుముసాంపు

చింపమంగముఁగోరు కిరకంకముతీరు

తొవలనుమీరు కందోయిసారు

యేనికేల్పననెలయించు దొడసంచు

తలీరులనొంచు సాగములమించు

[యొయార

ఆ. నార ? యీమనోహరాశాక రేఖయీ, కాయసౌకమార్గ? మీ
మెందునై నగలదెయితనితోఁదికేళి, నెనయునుజతిభాగ్యమెన్నదరమె.

బ. ఎదుట గనుంగొనందడవ. యిదసికాగ్రణియందుఁజిక్కనా

- మదియింక నెట్టులోర్తు నను మన్నననాతండు గాంచుటెట్లు లోఁ
బాదలిన మోహతాపశిఖిపాం గిక నేగతి నారు నక్కటా !
చెదరని చింతలంఘమునుగఁ జేసెగదా విధియేమిసేయుదున్ !. 268
- ఉ. గ్రమ్మన నేగి యాసాగనుకానికి నావెఠ లెల్లదెల్పి యీ
చక్కిదోడితెచ్చి మది సంతసమందఁగఁ గూర్చువారు నా
కిక్కడ నెవ్వ రిప్పుగది యిటుశరాసనసాయకవ్యధం
జక్కకయుండుదానని చేడియ చింతమునింగియుండఁగన్. 269
- ఉ. ఆతరుణిలాలమనఖి యత్తరి నచ్చుటి కేగుదెంచి మో
హతికృశాంగియైన జలజాననఁగన్దొని డాయనేగి యో
భీతకురంగనేత్ర ! యిటు బెగ్గిలిసెమ్మది లోన నింత యే
లాతపియింప ! సీదగుతలం పెరిగింపుము దాచు కంతయున్. 270
- క. చెప్పిన నెప్పనియేనియు, నిప్పుడు సమకూర్తుచెలిమి కెయ్యెడలను సే
దప్పమతెవ్వరు నమ్మిన, కప్పురగంఢు లింకసీకు కమలదళాక్షి. 271
- చ. అనవుడు తత్సతీతిలక మాత్మముదంబున నొంద సిగ్గుపెం
పున దనవాంఛితంబు వెలిబుచ్చుగలేక యొకింతసేపు న
మనవముఖాబ్జయై యితరమానినులచ్చట లేకయుండుటల్
గనుఁగొని యెట్టకేలకు మొగంబొకయించుక యెత్తి యత్తరిన్. 272
- ఉ. నెచ్చెలి జూచివల్కె దరుణీ ! విసవమ్మ మనోహరాకృతిం
బచ్చనివింటిజోడు గెలువంగల యొక్కవయోవిలాసునిం
ఇచ్చుగ రాజవీధి జరియింపఁగఁ గాంచిత సంతసుండి లోఁ
గచ్చుగనంగజొచ్చె దమకంబింక నేగతిఁ దాళియుండుదున్. 273
- ఉ. ఎక్కడఁబోవ నై ప దింక యేమియుండోచుక మోహవార్ధిలోఁ
జిక్కిన దాని క్షితిరి జేడియ సీవాకతెప్పకై వడిక
గ్రమ్మన గానుపించితివి గావున నాతసీదోడితెచ్చి నా
మక్కువదీర్చుమంచు బలిమాలిన యాసఖి నన్వియి ట్లనున్. 274
- ఉ. ఈతరి సీకుగానిగూని మెట్టిదిసెమ్మది సంభవించె బ్ర
ఖ్యాతిగ బొట్టుగట్టువిభుకంఠె విటాకృతి జూడగంటికి
ప్రీతివహించెనే మనసునిల్వగలేక పరానుకూలవై
సాతకమేలచేసెదత్ర-బంధుజనంబులు విన్న మెత్తురె ? 275

ఉ. ఉత్తమమైనవంశమున నుద్భవమందితి వెంతదాకన
వృత్తయనంగనొప్పితివి యేకతనీ తరి నన్యపూరుషా
యత్తమనోంబుజాత బగులర్హ మె! సీసరికామిసీమణుల్
పొత్తునహింతుచే నుగతిఁబొందరా నేర్తువె వారిజాననా! 276

ఉ. అత్తగఁబాళి మామకపటాత్ముడఁ డెంత సపత్ని సీమయిం
గుత్తుకబంటి బావ్రతికూలుఁడు నాథుఁడు కోపధారి ని
న్నత్తినతోడికోరిలు మహాశసి మేలట నెంచిచూచినం
గత్తులబాను కాపురము కామిని! సీతలఁ పొప్ప దియ్యెడన్. 277

మ. అసినం జత్తములోన తిలీ వయస్యా! నీవు నాతోడఁ జె
ప్పినసాంసారికధర్మమంతయు నిజంబెకాని నాదేహమా
తనితోఁ గూడక నిల్వ చెట్టులయినం దాక్షిణ్యభావంబునం
జని తో డైవ్విట వానిసత్వరగతిం జాతుర్య మేపారగన్. 278

క. వ్యామోహము దీరినతుడి, నేమైనను లెస్సయింక నేమియునన కో
కామిని! ననుబ్రహ్మింపుము, కాముఁడుమననీడటంచుగరములుమోడ్వన్.

చ. చెలి గని యింత యేలవగఁ జెందుదు? లోకముపాడియెంచి యే
చెలిమిఁగాని నీకిటుల చెప్పరమాటకు నేనహింతునే!

వెలఁది! యనుజ్ఞయిమ్ముచని వేగమ తోడ్కొని వాని నివ్వుడు
స్థలవెనన్న మోహమునఁ గొఁగిటఁజేర్చి లతాంగి యత్తఱిన్. 280

ఆ. వీధిమెలఁగుచున్న విటశిఖామణివ్రేలి, నన్న జాలకమున సతికిఁజూపి
వానిఁ దెచ్చినాదువనటఁచీర్పుమువేగ, పడతియనుచుఁబంపెఁబంపుటయు

సీ. ఆయళికచరత్నహర్త్యానతీర్థయై పురవిధికేగతిఁ బొందుననుచు [ను.
ద్వారబంధంబున దిడ్డివాకిటనిలిచి దైవయోగంబున నవ్వలసి

యచటికిరాఁగనియాడఁబోయినతీర్థ మెదురైనగతి నితఁ డేగుదెంచె
నిచ్చట కనిచేర నేగిరహస్యసం గతిఁదదంభోజాక్షి క్రమముఁదెలుప

తే. వినియతండాదిబూనినతెనవ్రతంబు, దెలిసెనుమరల్పిటంకమే దెచ్చియత్తు
సంశయింపకరమ్మనిజనము లెవ్వ, లెఱుంగఁగారాని యొకదారి నెలమి

చ. కొని చని చంద్ర కాంతమణిసంధ్యసువర్ణకవాటమేఘవా [మీఱ.
హనమణిక ట్టిమప్రకటితాంబుజరాగనిబద్ధవేదికా

ఘనతరమాక్రిక స్తంభకకాంతవిలాసనిలంపకామిసీ

- జననమసాలభంజికల సంగతి నొప్పుడు మేడలోపలన్. 282
- చ. శిల్పికళాద్య నిర్మిత విచిత్రతరా స్తరుణోపరిప్రభా
నల్పసుగంధబంధురలతాంతము భాసురరన్న కాంచనో
త్కల్పితకాయమానసుచికాంతము నై తగుహంసతూటికా
తల్పమునందు నాతని మువంబుననుంచి లతాంగియంతటన్. 284
- ఉ. నచ్చినకూర్చి పెంపెసంగ నాయక యున్నెడ కేగి లేమ! నే
దెచ్చితి తత్త్వితంబువగిదిం ధనమొప్పి విలాసి నావుడుం
బొచ్చెము లేనికూర్చిగల పోటివిసేయటంచు దత్సతి
నైచ్చి సరోరువహినన యమేయముదాప్తి నొసంగి యత్తతన్. 285
- చ. నడుముచలింప వేణి జఘనంబు పయిన్నటియింప గావిపా
వడరుచిజాళువాజిలుగువన్ని యచీరపయింజనింప సొం
పడదిన రత్న హరినివహంబు గుచంబుల జేకళింప న
పుడతుకవచ్చె బ్రాణసఖిపంపున నారదబ్రహ్మపాలిన్. 286
- క. చను దెంచి చెలియ చెప్పినయనువునబదియారుమాడలాతనియెదుటం
గనకపుపాత్రంబున నుం, చినఁ గైకొని హర్షభరిత చిత్తుండగుచున్. 287
- చ. తరుణికనంబువట్టి సుమతల్పముమీఁదికి జేరఁదీయుచుక
సరసిజనేత్ర వాటిలిదెసం గనుభావ మెఱింగి లేచి న
త్వరమున తన్మణిగృహకవాటము గొల్లెము వెట్టి మల్లినక
సురుచిరమందహాసమున సుందరి మోమటవాంచి నిల్చినన్. 288
- ఉ. కామినిడాసి నిండు బిగకొఁగిటఁబట్టి లతాంతశయ్యవై
జేమదల్పిరజేర్చి తమిపెంపున గామునిభంగి దద్విట
గ్రామణికేళిదేలు నెడఁ గ్రక్కునదానిసపత్ని యొక్కభా
మామణిదెల్పు: దత్క్రమము మాటుగఁదా విని కోధచి తయై.
- చ. ప్రమదమెల్పవ దద్గృహకవాటము డగ్గఱజూచి బైఁగు
ల్లెముదవిలించి యాత్మలవలేశముగొంకక ప్రాణభర్త కి
క్రమమెఱిగించి చూపిడుదుఁగాకనితొల్లిటి కోధఃప్రతి పెం
కుమరగఁగాపు వెట్టి నల నారద బ్రహ్మయదేవి యంతటన్. 290
- చ. తనవతిరాకజాగయిన దత్క్రమమంతయు జ్ఞానశ్రుతిచే
గనుగొని చింతితక మహితాకరమాలి కృపాకటాక్ష వి

- యనువునకుండె శాంభుపగణార్చనమానుటగహడ వెట్టువా
ఘనవ్రతమాధ్యమే నిపుడు గైకొని యాదినచర్యఁ జేచ్చెదన్. 291
- చ. తన నిచారింపి. 292
- చ. కులుకుబొసఁగి గట్టిచనుగుబ్బలవై నజజారువై యెచ
న్నలకెడు జానుకొప్పులనాకులు దాపలికేలెలగా
వలపలికేల మొల్లదిరిబంతివిటాళిఁజేకరై కర్య
స్వలనముఁ గల్గిపల్చె చలవాఁకించెంత విడివిడంబునన్. 293
- ఉ. ఆగతినిల్పినం బురజనాపళి తత్సతిఁగాంచి యిమ్మునఁ
భాగ యిచ్చె మొకో? మత్తరపద్ధతి నేడు పహించియుండె చా
కేగతినుండుఁగాక! మనకేమిటికీమె గుణంబులెంచ రా
పాగనినానుఁడే యెఱుంగునందుఁ బదానతుకొచు నేగఁగాన్. 294
- మ. జలజాతాయతనేత్ర భావమరయం జంద్రార్థపోటికుఁ డ
య్యెడభాస్వద్విజయేషియై యొరవుఁగా నేతెంచి యొమ్మార! మే
ర్పడఁగానిచ్చిన దానిగాంచి వరిజేరంబొయి యొకాంత! యె
క్కడ నేని నొనలేదు నీవిలపదాకారాభిలీలాగతుల్. 295
- చ. అలికులవేళి! ని న్దననయప్పటినుండి మడియచిత్త మ
గ్గలముగ నిన్నుఁజెంచె నదిగావున నిత్తరి నీకుఁ దగ్గరో
వెలయుఁడలేను గాని కలని త్తమువాఁడక యిత్తుగొమ్ము మా
డలుపదియొకటన్న మగుఁడంబలికెక సతిసమ్మతాత్మయై. 296
- చ. అనఘతరాత్మ! నేగొనుపదార్థ మసంతయకాని యెక్కుఁడా
భనమునకానసేయ వ్రమపంబున లోపలికేగుచెంచి చెం
దినభవదీయవాంఛితము వీర్చికొనం పగు సత్వరంబుగా
చనిన వరస్థితాంచితముభాంకురుహంబున నాఁతఁ డిట్లునున్. 297
- ఉ. ఒక్కెడ మాకుచాలపనియున్నది మే మటపోయి క్రమ్యజం
గ్రక్కున పత్తుమిముడుపు గైకొనుమంచు నొసంగెబోన మీ
యక్కఱఁ దీర్చువిష్ణుట పదార్థముఁజేకొనఁజెల్లుఁగాక ముక్
దక్కెనటందుఁ బుచ్చికొనధర్మమే యంచు లతాంగివల్కినన్. 298
- ఉ. ఇచ్చిన ముల్లెగైకొనుట కేటికి గొంకెద విప్పు డైన న
న్నచ్చుగనేల నట్టి తుదవైన నొసంగెడువాఁడనేను యే.

- వెచ్చుము క్రిందనైన నివివీడునపిమ్మట వెమ్మటన్న నే
నిచ్చునదేమిగాన కొను మిందునిభానన యన్న నిట్లనున్! 299
- ఉ. మాయలమాట లేమిటికి దున్నె యమంబు సినుండు తెల్వైద
న్బాయక యీగతిం చెవననాథుడగుండైన దాడయుండి త
త్కాయకలభిరాత్రి గణకాండసమచ్చ లొనర్చునారము
త్యామతసేష్ఠభానుఁ డపరాంబుధిఁజేరుచు నుండెగావునన్. 300
- ఆ. సమ్మతించి తేని యిమ్ములైయొసఁగునీ
కోర్కె యిపుడె తీర్చి కొనఁగవలయు
కాసెయెడలభనము కై కొనమాటల
ప్రాధుఁగడపవ్రతము పోవుననిన. 301
- ఉ. కానినియట్టెపోయి తిరుగం జనుదెంతు నటన్నమాత్రసీ
నేమముపోవునేతెలియ నేరని దానవుగాన నింతికిం
గాముకుఁ డర్థమిచ్చి తనకార్యముఁ దీరిచికోకపోవఁ డిం
కేనుటికింతచేర్చుకొను నిచ్చెదద్రవ్యము వేగవచ్చెనన్. 302
- చ. అని బహుభంగుల స్థలరుహాక్షికి నమ్మికపుట్టబల్కు నొ
య్యననొడపాటొనర్చి పసియాటువరాల సతిచేతికిచ్చి యా
ఘనుడటఁ బాసిపోయె గలకంతి యొకించుక సేపుచూచియా
తనిపునరాగతక్రమము దప్పిన నంతవిచార చిత్తయై. 303
- చ. కటకట! మోసపోతి దినకాయక మేగతినిర్దుఁ బడ్చి నీ
విటుఁ డపరాద్రిఁజేరె నలవేడుకకాఁ డిట రాకయుండె న
క్కుటిలునిమాట బబ్బరనికోకధనంబపుడేల కొంటి నే
డెటువ లెదొంటికై వడి గణేశ్వరపూజలు చెల్లుదెసమా! 304
- ఉ. కాయకలభిక్తైయరిగి కాంతుఁడుబందిని జిక్కెఁ దత్క్రమం
బీయెడనేవహించి దినకృత్యము దీర్తునటంచుఁ బూసినక
మామాయవిటుండు ననుమాటల సేభ్రమయించిపోయి రా
దాయె ధనవ్యయంబు కొఱియొనె తదీప్సితసిద్ధిగాకమున్. 305
- ఉ. ఇంతటికేమి మన్ని యమమిద్దివసంబున గానియట్లు గా
స్వాంతము నందుఁడోచె నిక వంచనయేటికి చింతఁదక్కిదే
హోంతమొనర్తునంచు నిశితాసియురంబున నాను నంతలో

గంతువిరోధిమ్రాల్ల బొడకట్టెనహోదలగండు జెచ్చెటన్. 306

లే. అటుల నన్ని ఛీనెయఁ దగంబుజాక్షి

విస్తయానందములు మని వెల్లిగొనంగ

మ్రొక్కి నిచ్చిన శిష్యుఁడొముదిత యడుగు

మిత్తు నర మనిపక్కిన నెలమిమిది.

307

క. నిరిజేత!మీరొనంగన, నరముగొన న్నాకుడగునె వల్లభుఁ డొకచో
వెఱవరియుండఁ నాతని, కరుణంబిలుపించియుండఁకామితేఫలముల్.

లే. అనినదరహానదనముఁజై యద్రిసంభ

వాధినాయకుఁ డట్లు? యా ననుచు ననఘ

భావుఁడైనట్టి యాదర బ్రహ్మనాత్మ

ముదమునందలంచె సంతకమున్నయచట.

309

సీ. ఆలభనికునిపిన్న యాలునపత్ని కా పరభవవీక్షణ వాంఛదవిల్

రమణుండు రాజకార్యపుణ్య నంతగిపురమునకు సరగునరాకయున్న

నెప్పుడునచ్చుడలెప్పుడుఁజీసిచూపుదునంచు కోరిక నెదురుచూచు

చుండెనాలో బ్రహ్మ డొక్కింత సేపుండి మగుడరానేరకమానసమున

లే. ప్రతముజగుపుటకై వచ్చి బందివడితి

ప్రాడ్డుగుంకుచు నున్నది పోవరాదు

నేడు గణపూజసాగ దెన్నిటగణింప

ననుపరిత్యాగనర్హ మా ననుచునుండి.

310

క. తనువించుకపరవశమై, కనుదెఱచిన యంతలోన గఱకంతుకృపం
దనమందిరమున నిల్చిన, గనితత్కుముదాక్షి మోదకమలధిదేలెన్.

ఉ. అత్తరినాఘనుండు హృదయంబున విస్తయ మావహిల్లన

జ్ఞాత్రి గణేశసర్వదిగధిశ వృషేశమునీశ యుక్తుడొ

చిత్తజవైరిగాంచి కలఁజెందితి నో యదిగాక నిక్కమో

యిత్తైఁగొట కేమికత మియ్యెడనంచుఁ దలంచుచుండగన్.

312

ఉ. బాలశశాంక శేఖరుండు భక్తవరా! యిటురమ్మ! నీదుజం

బాలరుహాక్షి నీవచట బందిని జిక్కభవద్వృతంబుఁ దా

సాలరిగాఁగనీక వెలయాలివిధంబు వహించె సోయగం

బాలితామలాంగి యహహా యనిమానసమందు మెచ్చగన్.

313

చ. అటుల వహించి ద్వారముల కంతట నింతట సంచరించి ని
 క్కుటకజనంబు లెల్ల నెడగాజననొల్లక పల్లవుండనై
 యిటకరుదెంచి బల్లి ముడుపిచ్చెద వచ్చెదనంచు నేగె నం
 తటమఱికొంత సేపు గని తన్నిశరీరము వీడజూడఁగాన్. 314

గీ. అంతలోనేము వ్రత్యక్షమై వరంబు
 వేడెడు మనవుడు నిన్ను రప్పించియుసఁగు
 మనియెఁ గావున నిటకు రాబనిచినాడ
 నడుగువాంఛితమనిన బ్రహ్మయ్యదెలసి. 315

క. ప్రమదమనోపహతుండగు, ప్రమథేశ్వరుదివ్యపాదపద్మంబులకుం
 ప్రమదారత్న ముతానును, ప్రమదంబునమ్రొక్కి యిటుల బ్రస్తుతిచేసెన్.

సీ. దరసమదేహమందరధరాధర గేహ పన్నగభూషయావన్న పోష
 కాండధితుణ ప్రకాండశైశవబాణ రాజకిరీటఘోరాజఘోట
 సురసుతపాత్రభాసురతమోహననేత్ర సతమునిజాల దీనతతిపాల
 కరధృతశూలశ్రీకరపార్వతీలోల నవకృత్తివాసదానవనిరావ

తే. వనజమృదుపాదసేవకావసవినోద
 కల్పవిధిదీక్షయాశ్రితకల్పవృక్ష
 పరభయదవేష ఘనదయాపరమనీష
 కాలముఖిశాస్త్రశాతకంకాశహస్త. 317

చ. అనియిటుసన్నతించి ప్రమథాధిపతావకమూర్తి దర్శనం
 బొనరుటకంటె వేరె మఱియున్న దె వాంఛితమైన వేడెద
 న్ను సురతిగూడినట్టి లలనావళితోడుత సన్ను నీపదం
 బున దయఁజేర్పవే యనిన భోగివిశ్లేషణుఁ డాదరంబునన్. 318

తే. అట్లయౌ గాక! యనుచు బ్రహ్మయ్య నతని
 కామినీమణి నాతనిఁ గలసినట్టి
 మందయానలఁ బుష్పవిమానపంక్తిఁ
 గూర్చి కొనిపోయెఁ గైలాసకుధరమునకు. 319

వ. అంతతద్ధనికాంగసయు బ్రహ్మయ్యసాంగత్యనిశేషంబున తేజోమయ
 స్వరూపయై కైలాసంబున కేగుచు నాస్థానంబున నున్న నిజనాథు
 నకు తనమోక్షపదస్రాప్తివిధం బెఱిగించి యతంథు చూడ

సంతర్థానంబు నొందిన నచ్చెరువంది వేగంబు యభ్యంతరమందిరం
బునకుం జనిన యాతనిపెన్న యాలెదురుపచ్చినవతిసేరంబెంచుచు నత
నింగొని చని యదెచూడుమని తలుపుగొల్లెంబుదీయ తద్దృహంబు
శూన్యంబైయున్న యాసువతి లజ్జనొందియుండె నతంజొక్కింత సేపు
చింతాక్రాంతుఁడై నిజసరీలలామభాగ్యం బగ్గించుచు దనవారిక
త్రైటంగు నెఱింగింపుచు నంజలినూని మెప్పటియట్లు వర్తిల్లె గావున
దూరదృష్టిగలసతవతంసంబు మాహాత్మ్యం చిట్టికని నిజనాథునితోఁ
గ్రమ్మట దద్వృత్తాంతంబు సత్వరంగాఁ జెప్పంబలంచి శాంతసత్త
క్క యిట్లనియె.

320

ఉ. అత్తరి నచ్చటం గలగణాధిపులెల్లఁలు విస్తరూత్తులై
యిత్తెఱఁ గెందునుంగలదె యింతియుభర్తయు నేకచిత్తులై
బత్తియొనర్చి పంచు బహుభంగుల సన్నుతిసేయు నందులో
నుత్తముఁ డొక్కరుండనియె నుక్తిసుధారస ముప్పతిల్లగన్.

321

సీ. శ్రీకాళహస్తిపురీధలి నై నరుండన నొక్కభక్తుఁ డంగనయుఁదాను
నయ్యలేమడిగిన నడుగిడకిచ్చుచు నుండంగ వారబ యుల్లమలర
కట్టుబట్టయతప్ప గడులేమిఁబుట్టించి శర్వుఁడు భక్తుఁడై చలినివచ్చి
బట్టవేడినవాని పడతికట్టినదియ్య కొనఁగనేగిన నొంటికొకతనకు

తే. చాల దంచేఁగెనో యని నై నరాఖ్యుఁ
డాత్మనస్త్రమొసంగఁ బో నుతలోన
నచటప్రత్యక్షమై తన్మహాత్ముఁడెలమి
వారిఁ గొనిపోయె నాత్మనివాసమునకు.

322

ఘోషదబ్రహ్మయ్య కథ. శిశి

వ. మఱియును.

323

తే. ఘ్రాణదబ్రహ్మయాఖ్యుఁడు గలఁ డొకండు
జంగమారాధనవిసోది సత్యవాది
యఖిలవేదాంతవేదనిత్యాను మోది
యమృతసంపాది పరిజనితాన్యవాది.

324

ఉ. బాణవిరోధిబాణ పదభక్తుఁ డతండు మహిష్టభక్తిక
భ్యాణమున న్వసించి యనయంబును గాలము గోలజాలెయ్యుం

పాణితలంబునం దిడి ప్రభాతమునందు గభీరవాహినీ
వేణుల నేగి యందు మదివేడుక మీనులబట్టి వానిలోన్. 325
తే. తొలుతఁ దగులు చేప తుహినాంశుధరునకు

నవలఁదగులు మీన మద్రిసుతకు
మఱియుఁ దగులునట్టి మత్స్యంబు గురునికై
తలగవిడచి పిదపఁ దగులువాని. 326

ఉ. బుంగనమర్చితెచ్చె మదిపొంగకవేగమ తత్క్రియార్హమౌ
నంగడిపీఠలోన నవియన్నియునమ్మి తదీయైబ్ధిచే
జంగమకోటి కర్చనలుసల్పుచు నుండెను నొక్కనాఁడు హృ
త్సంగతహర్షయై యతనితామరసాయతనేత్ర నమ్రతన్. 327

చ. వరునకు మొక్కి యిట్లనియె వల్లభ! శ్రీబసవప్రధానుమం
దిరముననేడు నాఁడనక తృప్తిగ లక్షయు దొంబదారు వేల్
శరణులు పడ్రసాన్నము మెసంగునురాగణకోటి నొక్కనాఁ
డరయగ మద్భవంబున శిలార్చన సేయ వదేమి చెల్వుమా. 328

ఉ. పొందుగ వారిచిల్చుటకు బుద్ధిజనింపదొ శక్తిచాలదో
యెందులకేగకుండ బసవేశ్వరుడందఱ నడ్డగించెనో
యిందునకేలరారు మదికెంతయుఁ గోరికపుట్టె నిప్పు డా
నందముగాఁ దదీయభజనం బొనరింపఁగ నన్నఁ బ్రీతుఁడై. 329

మ. బాలా! నీకీటువంటివాంఛితములోఁబాటిల్లె మేలయ్యెనే
నేలీలం జని మొక్కి వేడికొని నీయిష్టంబు చేకూర త
త్సాలాతొంఱి సరోజభక్తిలికవ్రాతంబు దోడైచ్చె నేఁ
డేలింగార్చన సల్పఁజేయుదుఁ జమి యెందంబునం దింపుఁగన్. 330

క. అనిపలికి నతిరయమ్మునఁ, బని విని యాశరణవరుఁడు బసవేశనికే
తనమునకొయ్యనఁజనియట, ననుభవమంటపమునందు నద్భుతలీలన్.

నీ. ఘనపురాతనభక్త గణకాద్యులగువారు

శీలమార్గవిమర్శ సేయువారు

కర్తృఫలత్యాగధర్మ మెన్నెడువారు

నపవర్గమిట్టిది యనెడువారు

కైవాగమగ్రంథ సంధానులగువారు

పెదాంతిసూక్తుల వెలయుపాట

మంత్రమంత్రార్థము ల్మహిమః జెప్పెడువారు

త్రివిధార్చనోన్నతిః దెలుపువారు

చే. నగుచు యెడ్డోలగంబున్న నబ్జచూళి

భక్తతతిఃజేరి సాష్టాంగవందనంబు

నలిపి వీడ్వంబు భూతి తత్సన్నిధాన

మందు నిడి భక్తి దొలుకి బ్రహ్మయ్య యసేయె.

332

చ. నదమల చిత్తులార! తమసన్నిధి నేనొక విన్నపంబుచే

నెన వయ చిత్తమం దునిచి నెవకునింటికివాచ్చనంబు మే

ల్లదుర నొనర్పగా వలయుఁ గన్నడ నేయక మీరలన్న నె

మ్మది వెఱగంది వా రనిరి మందరస్మితవక్త్రపద్మలై.

333

ఉ. ఎన్నడు నిన్నెఱుంగము నికెక్కడ నెయ్యది వేరులంగసం

పన్నుఁ డనం బ్రసిద్ధి గనుబండరికేగెడుఁ గాక భూమిపై

నెన్నంగ వెఱొకండు గలఁడే మమునందఱు బెల్చిపెట్టి నీ

వన్న సదుక్తి కీర్తులన నాయుతుగాదన నాతఁ డిట్లనన్.

334

ఆ. ఘనగుణాధ్యులార! పూజబ్రహ్మయ్య

నామ మిష్పరంబు ననవసించు

మీకృపాసమృద్ధి నేకొఱఁతయుగల్గ

దరుగుదెండు సంశయంబుమాని.

335

చ. అన విని నమ్మతించి శరణావళిభూతి గ్రహింపఁబొంది య

య్యనఘుఁడు వేగ నేగి ప్రియకఠతయుఁ దప్పకచెప్పి తొంటిలా

గునఁ దనకాయకంబు కొఱకుం జని చాల గలుంగమీలఁగై

కొనిచని యొక్కవీధి వెలకుం దగనమ్ముచు నున్న నత్తఱిన్.

336

క. ఒకభక్తుఁడుగనిచునిగణ, సకరమునకుఁ దద్విధంబునిజముగఁదెలుపక
నిక్కయెమ్మృషయోయనివేఱొకనిననుపనేగియారఁడుల్లంబెరియన్.

చ. కనుగొని వేగవచ్చి గణకాండముగన్దొని స్వాములార! నేఁ

బని విని గాంచి వచ్చితలవాఁ యొకయంగడి హేయ మెంచక

మ్మనమున నొక్కమీనమిడి మూగిన నీగలఁజేతిరెమ్మ బో

జనుపుచు దీనిగొండు వెలసొ మ్మనయఃమ్ముచు నున్న వాఁ డనన్.

337

- మ. విసి వాఁడందఱ మోసపుచ్చె నిక నే వెంటం జన న్యచ్చు నే
మని వై సారిణవాసవాన్వితమట రాన్నంబు నేనెట్లు నై
కొనవచ్చుకొ ననీవప్పె నీదినము కక్కుర్తిబడం జెల్ల ది
ప్పసికై యాతఁడురా వెనంగదిమి కంపం జెల్లునం చాఘనుల్. 331
- క. ఒక్కమతినున్న బ్రహ్మం, డక్కడమీలమ్మి తెచ్చు నర్థముచే బెం
వెక్కు మతిబోక యత్నం, ఒక్కజముగఁజేయఁ బనిచెనక్షయలీలన్.
వ. తననంతరబ యతండు. 341
- చ. అరిగి గణాళిఁగాంచి శరణార్థిశివార్చన వేళయయ్యె న
త్వరముగఁగండు మీర లిట తద్ధణపుంజములోన ధూర్తులౌ
శరణులు కొందఁజొర! యెకసక్కెములాడఁగ వచ్చి నాడ పో
విరసులగాఁగ నెంచితివె వీరలనందఱ నీమనంబునన్. 342
- చ. అనమనుగంధబంధురములై చెలువొందెడు పడ్రసాన్నముల్
బసవనియింట నిత్యము నపారముగా భజియింపుచుండు నీ
కుసుమశరారిభక్తులను గూరిచివెట్టిదలంచి నాడ పో
మనలిడి మత్స్యమాంస మనుమానములేక భవద్గృహంబునన్. 343
- ఉ. ఇచ్చటనుండఁగూడ దిక నేగుడు ఓవనసాములార! మీ
యిచ్చకొలంది చేకు రెడు హీనపువస్తువులేల యన్న న
న్మచ్చికగాంచి రమ్మనెడు మాత్ర నె వైబడి మొత్తితోఁచిన
న్మచ్చమునింగివచ్చి తనముద్దియకంతయుఁ జెప్పెఁజెప్పినన్. 344
- చ. తనమనిలోన కొంతవడి తామరసేక్షణ చింతనొంది యే
జని వినయంబునకా శరణసంతతికింబ్రణమిల్లి వేగదో
డ్కొని యిటువత్తునంచు గణహూటముఁ జేరఁగ నేఁగి మొక్కియో
యనఘతరాత్తులార! పదరయ్య శివార్చనవేళ మించెడిన్. 345
- మ. అనినకా మీగృహసీమభోజనము సేయకా సమృతిం జెంద రి
యనఘాత్తుల్ చనుమింక నిప్పలుకు మారాడంగ నూపించితే
ని నిజాధీశునకాపరాభవము తస్మి నిన్నుఁ జెందుం జామీ
యన ఖిన్నాననయై వెసంజనియై నాత్మావాసముం చేరఁగన్. 346
- మ. చనిస్తాఁజేశ్వరుతోడఁదద్దతి నవిస్తారంబుగాఁడెల్పి యో
యనఘాత్తా! శరణాళికై నలుపు నీయత్నం బయో! వ్యర్థమై

చనునట్లుండె సేకేమి యీశ్వరకటాక్షం బెట్లుగానున్నదో
యని యాతండును దానుసంతయును చింతాక్రాంతులై రచ్చటన్.

తే. అంత వృత్తాంతమును ఫణిహరివలన
విని యమాత్యాగ్రగణ్యుడు విన్పి తాంభ
రంగుడై వేగగణనికరంబు కరియ
నరిగి సాష్టాంగమెరచి యిట్లునియె యిపుడు.

348

సీ. ఘనుచారయూరక్షేప్త్రాణదబ్రహ్మయ్యగారి గారియై బెట్టుగార్యమేమి?
హింసాపరుండని యెంచెతిరేని జొచ్చుయ్యాచిభక్తుల ఖ్యాతివినరె?
యతిసీచకాయకంబనిగణించెతిరేని యిదిభక్తకాయకంబనియెకాచె?
కులమె ముఖ్యంబని తలచితిరేని కక్కయ్యమున్న గుశరణాళిగనరె?

తే. కర్దమమున తప్పి కాష్టంబులోనగ్ని
వలలమందుపాలు శిలలపనిడి
గలిగి వెలుగునట్లు ఘనులెట్టు లుండిరి
కొఱతగనమి మీర లెఱుగరయ్య.

349

మ. జడధివ్రాతపరీతభూతలమునకా సాక్షాన్మృగవ్యాధరు
ద్రుండుగాండే ఘనుఁ డామహత్తుఁ డన నిందోపింపఁగాఁ బాడియే
మృదుభక్తావలిభూతియం దిడుట బ ల్లేలందురే కావునకా
గడువేడ్కం జని యారగింపవలయుం గాకన్న వారంపఱున్.

350

ఉ. దిగ్గునలేచి యాబసవశీమణి నీమహిదోచుమార్గమే
మొగ్గగు గాన బోదమని ముందట చారునిఁ బంప వారలం
డగ్గరఁజేరి యాతఁ డెదురకా భరజాగిలిమ్రొక్క గాంచి వే
యగ్గలమైన ప్రేమ దొలుకాడఁగ లేవఁగనెత్తి యిద్దఱుకా.

351

క. ఓయయ్యయేమివచ్చితి, వీయెడ కని యడుగ నాతఁ డిదె బసవనితో
మీయాలయమున మాధవ, సాయకభక్తాళిగుడుప జనుచెంచెననన్.

చ. అమృతము వీసులం జిలుకునట్లుగఁ దదవ్యచనానుభూతి మో
దము మహి బొంగి పర్వ విని తండ్రి! దయావరమూర్తి శోకవా
ర్ధి మునిగియున్న మాకడకుఁ దెప్పవిధంబున వచ్చినాడ విం
క మలుతుమయ్య యువ్వుదుపకారమటంచు నుతించుచుండఁగాకా.

భ. గొడుగులు నాలవట్టములు గుంచెలు చామరతాళవృంతముల్

పడగలుశోభిలంగఁ బరపాయుఁ డహేహ! యని కంచునువ్రజం
బెడ నెడ నెచ్చురింప బసవేశ పురస్సరులై ముదంబునం
బుడమి చలింపవచ్చె గణపుంజము తద్దృహసీమక త్తరికా. 354

సీ. ఎదురేగిముదమునముదితయుదాను సాష్టాంగంబు చేసిపాద్యాదులిచ్చి
తోడైచ్చి సర్వధితోయమజ్జనములు గావించి మడుగులు గట్ట నిచ్చి
పరుసదిర్చిన రంగవల్లులమెబడి ఒంతులు సాగించి పత్రపుష్ప
గంధాక్షతాదిలింగసమర్చనద్రవ్యములుగూర్చి తత్క్రియల్ జరుపు
తే. భాను రాచ్చిద్రకకలికాపత్రభాజ [నంత

నములు మెల్లన ప్రత్యోశనం బొసర్చి
తానె కొనివచ్చి వారికందటికి వైచి
స్వర్ణరచితపుభషకముల్ సరసనునిచె. 355

క. అంతటఁ దద్గజగామిని, సంతోష మెలర్ప భక్తసంఘంబునకుం
స్వాంతములువల్లవింపఁగ, వింతఁగవడ్డింపఁదొడరెవిభునాజ్ఞ మెయిన్.

చ. కలమపువంటకం బిగురుకాయలుగూరలు గందిపప్పు ద
ప్పశములు చారు రావయిడు పచ్చడు లామ్రరసంబు దేనె య
ప్పశములు బొట్లొమూలములు బొయసముల్ పులఖండ మూరుగా
యలు పరుగుల్ ఫలంబు లొడియంబులు గమ్మని నెయ్యివెన్న యున్.

తే. గారె లరిసెలు బొబ్బట్లు గరిజెకాయ
లట్లు బూరెలు జంతికెచుట్లు మణుగు
బూలు వెన్నప్పములు జటుబూరె లిడ్డె
నలు మనోహరములు వంట చలిమిడియును. 358

తే పరఁగ నమృతంబుతో సరిపాలు పాలు
పేర్చిమంచున నిరసించు పెరుగు పెరుగు
చాల వెన్నెలరుచి వెదచల్లు చల్ల
మేటిరుచిజాలములలోనికేటతేట. 359

క. ఎచ్చరికైవధి యిష్టం, బవిధి వడ్డింప శివుని కర్పించి రుచుల్
నివ్వటిల భక్తులందఱు, నన్వయ నారోగిణంబొసర్చి తమిచేన్.

తే. అంతఁ గర్పూరతాంబూల మర్పణంబు
చేపి యొకయెడ నంద తాసీనులైన

యవసరంబున నెదుట బ్రహ్మయ్యకేలు

మొగించి నిలిచినబసవండు మువమెలర్చ

361

చ. అతనిప్రభావమెల్ల శరణావళికింగనుపింపఁబూసయో

యతులగుణాఢ్యసీవహారహంబొసరించెడువేట యెట్టిదో

కుతుకముతోఁగనుంగొనగఁ గోరిరిభక్తులుగాన వీరి యీ

స్థితమొనఁగూర్పుమాయనిన వేగమబ్రహ్మయ సంతసంబునన్. 362

మ. సకలార్యావరభక్తకోటికడుమెచ్చుంజెంతతన్మజ్జనో

దకకుండాంతకమందు నిల్చికరయుద్దంఁబునం జుట్టుజా

చెకబంధారకమందునిల్పితనక లేఖాళిబ్రహ్మయ్య శేం

ద్రకకుప్పాకరుద్రగోపగిజాతాశ్వమూర్తులైనన్. 363

క. అమ్మైననొక్కొకపరి గాఁగఁమునరాశశిలులని చెలంగుచు దసవి

త్తమ్ములగడువిస్తయమో, నమ్ములు బెనఁగొనఁగలేచిధరణిరథునకున్.

క. సాష్టాంగమెఱిగిశంకర, దుష్టగజానురవిదూరతోయోన్మవనే

త్రేష్టఘణినాయకాంగద, యష్టాపవశైలచాపహరిత్రిపురారి. 365

చ. అనివినతించుచున్న సమయంబున ధూర్జటిబ్రహ్మచర్యుడ

వ్యవరుహనేత్రగాఁచి చెలువంబగుతానకభక్తికాత్మమె

చ్చొనరవడండుపోవమని యజ్జ్వలపుష్పమానమెక్కిగా

బనిచినిజాలయంబులకు వారలదోహొసిపోయె నత్తరిన్. 366

చ. బసవడుమున్ను గాఁగలుగుభక్తులు హెచ్చులు తెన్నుడెవ్వర

వ్వమమతిగాన లేచితెడు వట్టినకాయక మొత్తయిప్పు డీ

యసదృశజంగమార్చన మహామహిమంబది యెంతబాపురే

వ్రసవశరారిమెచ్చుగను భక్తుఁడెంతెడ మదిం దలంచఁగాన్. 367

క. అనియిటు తద్దంపతులును, గొనియాడుచుభోజనమునకు నైచ్చుచుభ

క్తనికాయముపై జనికే, తనములకుంజనియె మంత్రితనయులు చేరన్.

ప. అనిచెప్పి యాజంగమఁద్యుండింతియెదుటనున్న వారశెల్లనేక మన

స్కులై యావత్సమయంబుననైనను భక్తిపదలక సీశ్వరుకరుణవడ

సిన శరణులురు గలరు తత్క్రమం బెట్టిరసవ వినుంజెన్ ఇట్లనియె.

డి. శంకరపాదభక్తుఁ డఘశాసనుఁ డాంతవైవర్ధనా

శంకరుఁడార్యసన్నతుఁడు శాశ్వతకీర్తియుతుండు ఖండితా

హంకరణుండు పావకగుణాధ్యుడు మారట శంభుమూర్తిని
శృంగసమాహ్వయుండు గణసత్తముఁడొప్పు ధరాతలంబునన్. 870

~*~ మారటశంభుమూర్తి యను నిశ్శంకుని కథ. ~*~

ఉ. అతఁడుగురూపదేశమున హలికుఁడౌచు తదియలబ్ధి చే
సతతముజంగమార్చనము సల్పుచునుండఁగ నొక్కనాఁడుత
న్వతించిరికింప శర్వుఁడు కుమారుఁడు నాతఁడు చేనుదున్నఁగా
ధృతిగతినిొక్కఘోరవిషకృష్ణభుజంగముఁ బంపెనంపినన్. 871

శా. తత్కుంభీనసమాత్మ దంతగరలోద్యత్పావకజ్వాలికా
పూత్కారంబులు పర్వ నాతనినుతుల్ బొల్పార మూర్ఖున్నచో
హృత్కంపంబున బొందడటులజలం చేలేరనీవిష్వ: డా
పత్కాలం బరుదెంచె నంచు వడిఁజెప్పంజేరి కించివ్యధన్. 872

క. జననీజనకులదలఁచఁడు, వనితామణినడువడా ప్రసర్లముఁబిలువం
కనుమానుపడఁడుమాంత్రిక, జనముం జేర్చొనఁడుకాలుజాడింపఁచొగిన్.

క. చెడుపురుషుని నెవ్వుదిలో, వడవఁడునిజకాయకంబునప్పఁడు పెదపుల్
వడవఁడుదై నముదూరఁడు, బుడుతెనీదై ర్యచు గణింపఁబోలు నెజగతిన్.

క. అటులుండికొంతవడిక, క్కుటిలోరగవిషము రోమకూపంబులమి
క్కుటమైపర్వచుదలకెక్కుటయుంగతజీవుఁడగుచుఁ గూలెన్నేలన్.

క. అక్కరణిఁబడినసుతుఁగని, యొక్కింతయువగవకాతఁ డూరకవానిం
గ్రక్కుననీడిచితనవగు, దుక్కివసుల్ సేయుచున్న ధూర్జటియంతన్.

తే. అప్పటప్పటికప్పురికరిగిభిక్ష, గొనుచుదమునన్దఁనిమున్ను గురు తెలుఁజ్గు
శరణుకై వడినొక్క వేపంబుదాల్చి, యలసితన చేనిచెంగటసలచి యు

తే. జంగమాకృతిగాంచి నిశ్శంకుఁడేరు [న్నీ.

నిలిపివందన మొనరింప నిటలమందు

భూతిధరియించి యోపుణ్యపురుష యంత

వంటకము చెట్టు మా. కొన్న వారమనిన.

878

చ. గరళగళాభయొక్క ఘటికాద్యయమిడ నిలుండు తెత్తురో

గిరములుమీకు యోగ్యముగఁ గీల్కొనునాఁడట సంతదాఁకనో

ర్వరయితి రేనిమామకనివాసముఁజేరి భుజింపుఁడేనన

తస్సరమునవత్తుఁగాని యటవచ్చినసిచ్చట గాయకంబరున్.

879

చ. ఇదియును మీవిధించువని యే యటుగావున పొండు వేగ మ
 ల్లనె తెరువన్న మల్లి శతశాగ్రణిపోవంగ చెంతగాలఁజె
 గుదిగొను కాలసర్పమును గూలినయచ్చకు గాంచి బిట్టు గా
 నదరివడంకుచుం దిరిగి యడులు మాయుచు భీతుకై వడిన్. 310

క. తనపైఁబడనిశృంకుఁడు, వెనుచేతులఁజఱచి యింతవెఱవంగ నోపెనా
 యననాతఁడిట్టులను మీ, తనయుండట్లనికి కనలె తలకపు మడిలోన్.

సీ. పాపనివధియించె బాఁపపురుషుని, దానిఁజంపవదేమి దలఁచినావు
 పరులయాపదకై నబరితెఱితురుబుధు, బ్రొడుకునెకడమీదుపుడమిగలదె
 యింతనిర్దోహిని యెందుఁజూడంగ లేదు, నీయంతకఠినుని నిన్నెకాని
 పుత్రలాభంబెంత పుణ్యవంతునకబ్బు, గతిఁజేర్చనేరిక నుత్తుడుకాఁడె
 తే. యనిన నిశృంకుఁడనియె ఋణానుబంధ

మునను సమకూడుదురునతి కెనయముఖ్యు
 లవనినది దీర్ఘభావుదు రంతమంత్ర
 మునకు యగఁజెంద నేటితో యనఘమూర్తి.

382

తే. పాండునుత్తు డర్జునుం డంత పరితపించి
 మరలదేనోపెనే యభిమన్యుడొల్లి
 యెచటితలిపంద్రు లయ్యయో యెచటినుతులు
 చిక్కునేమాయనీపద నేవకుండు.

383

సీ. అనిన మృషాజంగమాద్యుండుగినిసి నీ విపరీతవైరాగ్య మిపుడుమాని
 భక్తులకెఱిగింపు బ్రతికింతురీతని నెట్లన్న నొక్కమహీతలేకు
 బెలిదేవి వేమయ్యప్రీతిచేబ్రదికించె మునుషిల్లనైనారు మనిచెవెలమ
 నటుగాన వేగ భక్తాళికిగతిఁదెల్పు పదనీకు నేజితపత్తుగాని

తే. యనిన నిశృంకుఁడనియె నోయయ్యసకల
 మెఱిఁగియుండియు మీరిటు లేలవల్క
 జక్కిమాదన్న యీశ్వరుం జెందువిధము
 దెలిపెనాభక్తులకువాని తీగఁబాణి.

384

క. కావున ననిత్యతనుపుల, కేవలఁజెందంగఁ జెల్లునే యన మది త
 ద్దేవుండచ్చెరువందుచు, నాచలికరుగంగవానియన్న మును మునన్.

క. కనుపించినవానికి త, మ్మునిగతివినుపినవృషమోమున యనెనో

- యనఘాత్త మిర లెఱుగని, ఘనతరనదృక్పథము గలదేజగతిన్.
 కా. సాయంకాలమునందు పక్షులు ధరాజాతంబునం దన్నియుం
 దోయం బై వసియించి వేగవిడియందుంబోవ కొండొంటితో
 బాయంజాలఃసిల్పెనే యటులనోభవ్యాత్మ యీసోదర
 న్యాయంబిట్టిర వాసికై వగవఁగా నర్హంబె నాకిత్తఱిన్. 387
- చ. అనవుడు సీసోజగతి నందఱికిం పెనిరాగి వెన్నము
 ని నకులుండై నరామధరణీశుడు తమ్మునిపాటుఁగాంచి లో
 గనివగనొషధావళులఁ గ్రమ్మట జీవముసిల్పి కొంటితో
 చనిపసిచేసెనో యెఱుకచాలదో యాతని కివ్వధంబునన్. 388
- చే భక్తి విజ్ఞానములుగల్గు ఫలముభ్రాతృ
 మోహమెడ బాయుటయె చాలుసూహకంబు
 లెన్నిజన్మములకుఁ గల్గునిట్టి తమ్ము
 డక్కటా యెంతకఠినుడవయ్య నీవు. 389
- వ. అనిన నతం డిట్లనియె. 390
- తే చనిన దేశికవర కనన్ధు జనకుడు
 జంగమముదాదినదృక్పత్తి సాగమూర్తి
 సోదరుడ పత్యమగుశీల మొనరుముక్తి
 తరుణియటుగాక వేఱ బాంధవులు గలరె? 391
- క అనవుడు నాటసిమడిమె, త్రనగానక యవలఁజనుచు దర్శికిరద [న్.
 హ్మనిపడిగాంచియు తద్గతి, వినుపించిన నిటులఁ బల్కె వెలఁదియతనితో
 తే. అంతనొకచోటఁగూడినజనులువచ్చు, పనులుదీరినతుదివిడిచినరెమగుడ
 వగచిరేయొకరొక్కరు వారలట్ల, కాడెయిబంధకంబనిగడచిచనఁగ. 392
- ఉ. అచ్చెరువంది శూలిచను చువ్వల నాతని భార్యగాంచి యా
 ముచ్చటలెల్లఁదెల్పి విని మోమున దీనత లేకపత్కెనో
 నచ్చురితొగ్రగణ్యజనసంతతి భారుణియందుఁ బుట్టుటల్
 చుచ్చుటలబ్బురంబె సువిచారులు మెచ్చునిమాట లేటికిన్. 393
- చ. అతులనదీప్రవాహమున నాడదియొడది రెండుకాష్ఠముల్
 జతవడి కొంతదవ్వరిగి లంకతటాలున నడ్డమైనయా
 జతవిడి యొక్కటేగునటు సొగర మొక్కటి నిల్పుగావున 394

- స్వేత కుడువంగనేల ననువీడె నతం డని నెమ్మనంబునన్. 395
- క. నావుడుగుహనాశరణుం, డావెలడుకతోడ నసయె నబలా ధర నీ
భావంబువంటి కఠినపు, భావం బెచ్చెడలఁ గానఁబడ దెటులన్నన్.
- క. చెనిమిటికర్థాంగం బగు, పనజేక్షా యనెడునుడిలవంబును నీయం
దును గాన మర్థ దేహంగ నినుం జెంపంగ నెట్లు గాంచం గలవో.
- మ. పతిదైవంబు గురుండు ప్రాణమనుచుం భావంబులో నిల్చి యం
చితభక్తిం జరియించి మాతఁడు మృతింజెంపంగఁ గేహార్థమా
తృతనూజన్తపితృప్రియాప్రముఖులందే భ్రాంతియున్ లేక యూ
ర్జితబుద్ధిసహాయానకాసతులు నర్పింపంగ నజ్ఞానులే. 398
- చ. అన విని యాలతాంగి వినయంబున సిట్లరు దేవ నాథుతో
ననుగమనంబు చేడియల కర్త మెకాని తలంప వీరశై
వనికరమార్గముం దదిధ్రువంబుగఁ జెల్లదు మీరెటుంగరే?
యనుపమవేదశాస్త్రనివహంబులఁ దెల్పెఁగురీతు లన్నియున్. 399
- క. కావున తనలింగంజె, దైవంబు గురుండు తెల్లి దండ్రీయుఁ బతియుం
జీవంబు గతియు మఱియును, భావింపంగ వేతకలదె భక్తాధీనా.
- చ. అనవుడు నేమియుం బలుక కవ్వలికేగి దవీయమాతతోఁ
దనయునివార్తఁ దెల్పి పనితామణి నెమ్మదిఁ గొంతులేక యి
ట్లనెను సమస్తయోనిజవరాగతసీచఘటాలిభిన్నమై
చనుటయెకాక సిల్పునె రసాస్థలి నోబుధవర్య! తెల్పుమా. 401
- క. తనయుండనదల్లి యనక, ఘననాట్యపుఁ బొమ్మలిం తెకాక సతములో
ధనదాప్తుమాయజిపురంటినఁబడుదురు జనులు కడువడిని పక్షిగతిన్.
- క. అనియు మృషాశరణుడఁవో, పనితాలిలకంబ సర్వ సమభాస్థలి నేఁ
గనుగొంటిగాన నీతో, నెనయదు కకినాత్మఁ బాడ నెచ్చట నైనన్.
- తే. తల్లిఁ బోలినదైవంబు దయితసాటిఁ
బంధు వాత్సజమోహంబువంటి మోహ
మనని లేదని యనంగ నీ యట్టితనయుఁ
డట్టులైయున్న గన్నుల వైనగనపు. 404
- ఉ. ఆమయదేహి వెట్టి వికలాంగకుఁ డైనను దల్లి నూనుపైఁ
ప్రేమవిడంగఁ జూలదు ధరిత్రిపయిం గణియింప రోగి గాఁ

- డేమిట వెట్టిగాఁడు రుచిరేతరగాత్రుడుగాఁడు సీనుత
గ్రామణి యిట్టివాఁ డవటుగాఁ బడఁజూ లెటులేదు సీమపిన్. 405
- ఉ. ఇంతటికేమి నీదీనయు సేట్టిపదంబును జేందఁజేసె నా
కంతుమదాపహరి కలకాలము సేమఱఁబోక నెమ్మదిం
భ్రాంతి వహించి యాత్మపదపద్మము నమ్మినఁ జువ్వె యింతవె
న్నత ఘటించె వెల్లిడిసె నానతి యాశివుఁ గొల్చుభాగ్యముల్.
- చ. అన విని యాలతాంగి శరణాగ్రుణి! నన్నిటలేని భ్రాంతి జూ
న్వినఫలమేమి! యాశ్వరుని సంద యొనర్పఁగనేల? దేహముల్
పనరుహబుద్ధులంబు లటుచంటివి సీత్యములంచు వెట్టులై
చనుదురె? తావకీనపదసారసభక్తులు ధారుణీస్థలిన్. 407
- క. చల్లన గంభవహాశన, మొల్లక ఫణి మన్ను దినఁగ నోపునె మీప
త్పల్లవదాస్యం జమటి,యెల్లెడ భక్తుండు మోహ మెడలో నిడునే.
- చ. అన విని చెచ్చెర న్నజలి యచ్చట శూలధరుండు వారిదా
సిని గని తత్కృమం బెఱుంగఁజేసిన నిట్లనుఁ దండ్రీ! యమ్మచూ
పిన జనయిత్రి వెస్వీసముఁ బెట్టిన నీశుండు చంపఁజూచినం
జనదన మాన్ప నెవ్వరికి శక్యము? దుర్భృమలేల? నావుడున్. 409
- సీ. అటుబాసి పడియున్న యక్కుమారునిచెన
కేతెంచి సర్పంబు నెడచివైచి
చెవిదండ మంత్రించి చేమెయి సమిరి భ
న్నముఁజల్లి లెమ్మచుమాత్ర నతఁడు
కనుతెప్పలెత్తి నిట్టన నీల్లి యూరుపు
లావిర్భవించఁగా నావులించి
పరమేశ్వరా! యని పల్కుచు లేచి చెం
గటనిల్చి యున్న దన్దాంచిమ్రొక్క
తే. నాత డోరికుమార! నిన్నహి వధింప
నించుకేనియుఁ గనికర ముంచఁబోక
యూర కున్నారు మీవార లొర! యెంత
కకినులో యిట్టిజనులను గాన మెచట. [లం
- క. మం దనరు మంత్ర మన రీ,చందముఁ గలజనకిమాత్రు జాయాగ్రజు

జెందమున విశ్వసించుట, యంగంబని మాకుఁదోచ వదియెట్లున్నన్.

తే. చీమనైతము తన్నింటజిత్తువొడచి
దంశ మొనరించునప్పుడు దాసపాటి
కినుకయునులేదు నీయెడఁ గనికరంబు
లేక చరియించువారిపై లేశ మనిన.

412

సీ. పావమునాపై వారుజాలినొందరటంచు, చచ్చియింపమీఁచటివారికగునె
యుర్విపై బొరలుటలుత్తనూంఁగోవన, తాడనములుబొట్టు లేడుపులును
మేరుటుంగకయున్నికానసా వెళుండు, గనితల పోతలుతనువిరక్తి
యివి మొదలగు చేష్టల వససాంఁచారిక, బ్రాంతులెయాకాక భవదుదార

తే. పత్తయోరుహరిచింతనాపరుల కెందుఁ
గలుగ నేర్చునె యాప్తవర్గంబులెల్ల
సర్వసాధనములు గల్గి సర్వనిహతి
కాపరిక్షిన్తహారాజు నాగికొనిరె. ?

413

క. అనవిని వారల నంగఱ, ఘనసృష్టలీలభక్తికలనకు మదిసె
క్కినునెప్పుడమునమునిగణ, ననజోదరచక్రముఖనుపర్వలుగొలువఁ.
ఉ. శంకరుఁ డక్షయుం డపుడు సన్నిధిచేసినిఁగాంచి యంత ని
శ్చంకుఁడు దుక్కినిల్చి యతినోర్వఁడై చనువెంచి యీశవ
త్వంకరుహద్వయంబు తనఘామంఘోకి నమస్కరించి స
ర్వంకషగాంగభంగరవైఖరి సన్నుతిచేసె నేగితిన్.

415

సీ. శ్రీవికచోత్పలాక్షీమనోహరబాణ, బాణసంత పాదపంకజాత
జాతరూపధరా ధరాతతకోదండ, దండధరోద్ధర్వవళనదక్ష
దక్షకృతోరువితాననాశీకకరతలస్యస్తభాసురకురంగ
రంగదుత్తుంగతరంగగంగాధర, ధరజామనస్సకస్థాయిహంస

తే. హంసకైరవమిత్ర హవ్యాళనాక్ష, యక్షజన్మానివిచుతమహాప్రభావ
భావసంభవదుర్జవభావహరణ, రణసిహతసింధురాట్సుతప్రముఖదైత్య.

ప. అని సన్నుతించుచున్న నిశ్చంకుని శంకరుండు నిజకరుణాకటాక్షవీక్ష
ణామృతధారాపరిషిక్తాంగుండేసి భక్తపరాతాపకీనచర్వానిశేషంబు
లకు మెచ్చువచ్చె భవదీప్తితం బొసంగెన వేగు మనిన నశండు పు
నగపునగప్రణామంబు లొనరించి దేవా! భగవద్దర్శనంబుకంఠెవాంఁభి

తం బొం డెద్దియని నిరుపమానంబున నున్న నతనిదత్పుత్రున్ను పా
పరిచారికానమేతునిగాఁ గైలాసంబునకుం గొనిపోయె నని చెప్పిన
తత్సభాసదులైన భక్తు లాశరణపుంగవుంగాంచి మీరానతిచ్చిన
మహాత్ములచరితంబులు వినుటంజేసి కృతార్థుల మైతిమని యతనిం
గొనియాడి యందలు నిజనివాసంబుల కిరిగి రట్లుగావును బ్రాణే
శ్వరా ! భక్తప్రభావం బిట్టిదని పర్ణన సేయ బ్రహ్మాదుల కశిశ్యంజే
నెంతదాన ననిశాంతసత్తకపలికిన చన్తనోహరం డాశ్చర్యంబు
నొంది యిట్లనియె భవతోన్మరతపోనివాసంబెచ్చట నమృతాభాగం
గనుంగొన వేకుకపుడైనని తత్సతీవతంసంబు భవదభిప్రాయం బెట్లు
ట్లరమ్మని యతనిం దోడ్కొని.

417

ఉ. శైలములు త్తరించి ఘనసాలవనంబులు మించి వాహినీ
జాలము లెల్లదాటి మృగసర్పవిహాయసయామినీచరా
భీలవిహారదేశమయి నెంపగుశైలదరింగజానుహృ
న్మౌళిపదావలగ్న నిజమానసయై వచియించుసోదరిన్.

418

తే. పతికిజూపిన నతఁడు విభ్రాంతుడగుచు
నితతపమొనఁగించెడు నితికేల
హరుఁడు బ్రత్యక్షమై నిర్వ్యాజబల యనిన
వినయమున శాంతసత్తక యని మె నిటుల.

419

మ. గురువర్యుండుకలింగమిచ్చి యిదిసీకు స్వేల్పు తత్పూజనా
చరణంజే నకలంబునుమ్మనిన నాచార్యాజ్ఞలంఘించి నుం
దరియోగంబె ఘనం బటంచు నెపుడుం దన్నిష్ఠచేనుండి గా
నరసాస్యందనుఁడాదరంబున బ్రసన్నంబౌట లే దీవెకున్.

420

వ. అనిన నతండాచార్యాజ్ఞ మీఠినకతంబునఁగాదె యెంతయోగంబైన
ను బసిగొనదయ్యెనిక దీసిం గృతార్థం జేయవలయు నని తలంచిన
నిజవత్త్తిం గనుంగొని యిట్లనియె.

421

ఉ. సజ్జనులెంతయుం బరవిపాదముగాంచి సహించు రన్నచో
నిజ్జలజాక్షిసీకుగణియింపగ సోదరి యేగతి న్నహః
సజ్జలరాసిమున్నకగవాకనియుం దరిజేర్చకుంట యో
షిజ్జనతావతంస దయఁజేకొని దీని కృతార్థుడేయవే.

422

తే. అనిన ముదమంది ఐతిక్కి జోహాదున్వోలితపద్దాననన్దయైకరతలమున
లింగమూర్తిని నిల్పి సత్త్వైవ్యప్రీతి నొందుభావ మెఱుంగక యుండునంత.

తే. హస్తమున జ్యోతిరాకారుఁ డైనన్ గ

మూర్తి యవయవసహితుడై ముదిత ముదుట

సన్నిధియొనర్చు గాంచి తత్సాక్షి వినయ

భరితయై మ్రొక్కి యిట్టులు బ్రస్తుతించె.

424

ఉత్సాహము. తారహార పీఠత్యుధాభశభ్యవిగ్రహ

శూరమారమా శౌరినూననా విషదనా

సారధీరవారవంద్య సర్వమంగళాధిపా

భారభూరధారమేశ బాణబాణపోషణా.

425

చ. అని వినుతింప శంభుఁడు దయామతి వేడుము వాంఛితంబు నా

ఘనకచమాకు మువ్వరకుఁ గల్లంగఁజేయుము నీపరంబనక

అనవుడు సట్లుగాక యసి యప్పుడు ది. యివిమానపంక్తిచే

గొని చనె రావ్యశైలమునకుఁ సుర ఎద్దుతమందిచూడఁగాన్.

వ. కావున పావనసతీతంస మాహాత్మ్యం బిట్టిదని నిజచ్ఛాత్రం డైన

యీ హాకదమారనితోఁ దెల్పు సితండు విస్తయః జ్ఞాన్విశుండై

పునగపునగ ప్రణామంబు లొనరించి విధూసహితంబుగాఁ గరకమలం

బులు మొగించి నిలిచినఁ గరుణార్ద్రకృష్ణి గనుంగొని చెన్నబస

వేశ్వరునన్నిధికి బొమ్మసి యనుజ్ఞయిచ్చి నిజేచ్ఛం జనియెం గావున

వీరమాహాత్మ్యం బిట్టి దని మాదిరాజయ్యదెల్పిన నభాసదులొఁ

జెన్నబసవేశ్వరుం డత్యంతప్రమోదంబు నొంది యతని నిరంతరరాజ

వదుపచారంబులఁ బూజింపుచుండె.

427

క. హాకదమారనిచరితము, ప్రాకటనస్పృక్తివిసినఁ బరియించిన ద

ర్వీకరభూషణకృప నస్తోకశుభావళులు బరంగుదురు నను లెవుడున్.

వ. అనిచెప్పిన నగస్తుంగుండు తరువాతపృతాతం జేమని యడిగిన. 429

శా. పట్కాలాబ్జధరార్చనా నియమభాస్వచ్చిత్త సంజాత గో

రాట్కంసారికు జేరపుత్ర సుకమార శ్రీసమాక్షి గో

రాట్కంఠీరవశారదాబ్జశశభద్రాజ్యశశిఖ్యాత వి

ద్విట్కండాద్భుతబాహుశౌర్యజిత కుంఠీవ్యోమ గంగాసుతా. 430

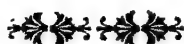
క. శరజాతజన్తమృదుపద, శరజాతవిలగ్నహృదయ సడ్జింభక శ్రీ
శరణసమాగతదేశిక, శరణసపర్యావిధాన సంతుష్టమతీ.

481

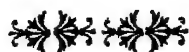
మాలినీ. సరసగుణనివాసా శంఖపూజావిలాసా
నిరుపమశుభమూర్తి నిర్మలాచారవర్తి
దురితతిమిరసూరా తోషితాప్తార్యవారా
పరహృదయవిభేదీ బంధులోకప్రమోదీ.

482

గద్యము. ఇది శ్రీమచ్చెన్నమల్లికార్జున కరుణాకటాక్షలబ్ధకవితామాధురీ
ధురీణ కాళికగోత్రపవిత్ర సుకవిజనస్తుత్యపాపయామాత్య ప్రణీతం
బైన చెన్న బసవపురాణం బను మహాప్రబంధంబునందు జతుర్థా
శ్వాసము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్లోక మలయ్య బ్రహ్మయ్యల కథ. శ్లోక

విబుధాపసకృత్యా

కేవలతరనియమమువితగిరివరభృత్యా

పావనజనతాస్తుత్యా

జావర్ధి తనిత్యనత్య యమృతామాత్యా.

1

వ. అవధరింపుము కుంభసంభవునకు రేణుకుం డవ్వలికథ యిట్లని చెప్పం దొడంగె.

[ముత్రి

తే, అంతనొకనాఁడు మల్లబ్రహ్మయ్యనాఁగ, భక్తులిరువురు శ్రీచెన్న బసవ పజ్జవితగదివిటీలుబట్టువిధము, వెలిసిదుర్మంత్రి యొక్కఁడుబిజ్జలునిజేరి.

చ. నరవర ! వింటి నేబసవనాథునియల్లుని సన్నిధానమం

దిరువురు పూరుషోత్తము లహీనబలాధ్యులు దివ్విటీల వా

రరుదుగనున్న వారలు మహాద్భుతమయ్యెడు వారిచర్య గో

చరమొనరింప నెట్లనిన సర్వముఁబెల్పెద చిత్తగింపుమా!.

4

శే. వారుచేబట్టి దివిటీలు వహ్నిఁ గూర్చ

కయిరగుల్కొను దైలసంగతముగాక

యేవెలుగుతేజ మెడలక నెప్పు డచటఁ

గానఁబడునంతవచ్చు సౌగంధ్య మొసఁగు.

5

చ. ఆన విని రాజు చెన్న బసవాధిపు నప్పడె పిల్వఃబంచె యో

యనఁ! భవత్సమీపగతు లై తగుచివ్వెలవారి నిద్దఱ

న్ననుఁ గొలువంగఁ బంపు మనినం బరమేశ్వరుఁ డెంత దెచ్చె నా

ఘనులు దురాగతుం గొలువఁ దా నెటుపంపుదునేమి నేయుదున్.

6

ఉ. పంపఁగరాదు వారి నటఁబంపకయుండిన మామమీఁద నే

తెంపు వహించునో యితఁడు దెప్పరమయ్యె నటంచు చింత త

స్తుంప నొకింతనేపు తనమో మఱవాలిచియుండి యట్టులం
బంపంగఁ దీర దవ్వలఁ గనంబడు దీనికి తన్నహత్వముల్.

7

చ. అని మదినిశ్చయించి ఫణిహరిముఖంబున వారిఁ బిల్వః గాఁ
బనిచి మహితలేశ్వరునిభావము దెల్పఁగఁ బూని జంకి న
ప్రసజముఖంబుజాతుఁడయి వకానము చాలిచి తన్ననోగతం
బసములుగాంచి మ మ్మితని కిప్పనసేయుముకొంక నేటికిన్.

8

క. నావుడువారలయనుమతి, భూవరునకుఁ గానుపించిపోయెదమనిస్తీ
యావాసము చింతాకుల, భావమునం జెందె చెన్న బసవండుతనీ.

క. బండారుబసవధీమణి, మండలవతి నడిచినట్టిమార్గము విని యీ
తం డింతకొత్తుకొనె నిక, నొండేగతిసంభవించునోయనియుండెన్.

చ. మనుజవరుండు దుర్మతిని మల్లయ బ్రహ్మయగార్ల నిద్దఱ
దనమొడది వ్విటీలిడఁగఁదక్షిణమాసమయంబునందు రాఁ
బనిచినఁ దేటగాఁ దమప్రభావముఁ జూపుదు మంచు నేగి య
యసములు వానికట్టెదుట నందఱుఁజూడఁగ నిల్చిచెచ్చెఱన్.

11

తే. పలుడిపిడిదిన్విటీలు చేబట్టినగులు

కొలుపునంతటిలోన నక్కొటిదిన్వి

టీలుగూడినమాడ్కిఁగడిందిమంట

లాత్తతనుతాప మొనరింప నవనివిభుడు.

12

ఉ. తాళఁగలేక తాల్చి చెడి తల్లడమందుదులేచి నేలపై

వ్రాలుచుఁ బొద్దుచుక విహితవర్గముఁ జీరుచుఁ బెద్దనిండుపై

సోలుచు నల్లడల్ బెగడిచూచుచుఁ గ్రమ్మఱఁగన్న మూయుచుక

గే లేదఁజేర్చుచుక జలువక్రేవలకేగుచు నీరుద్రాపుచున్.

13

క. వా యెత్తియఱచుచుండఁగ, నాయెడబస వేళుండనియె నవసీశ్వర! నీ
కాయపరితాపవేదన, బాయువిధం బొకటిదోఁ చె పరిఁపంగన్.

14

చ. అదియెటులన్న మాధవశరావరమూర్తులు శాంభవేందిరాం

బుదవపనుల్ మహాత్ములని బుద్ధిదలంపక దుష్టభాధ నీ

మదిఁగనిదిన్విటీలిడఁగ మల్లయ బ్రహ్మయగార్లనిత్తరి

న్నదమునఁ బంచుహేతువున మంటలు నీకుదయించె మించుగన్.

15

క. కావున నప్పనియెడ నిపు, దావీరుల మాన్ప నీకు నారోగ్యమగుక.

నావుడు పతిదోఁచసమది, చేవిసకెఱబొమ్మటంచుఁజెప్పినమాడ్కిన్.
 సీ. ఆపైగఁగనితెలియకభూపనునకోపమువచ్చె ననుచు బెత్తములవారు
 వాచలగఁగనియవ్వలకేగుమని బెట్టుగఁగని చీటునవ్వగఁదుర నిండ్ల
 దరికేగి కచ్చుట భవణీశుతాపంబు మంత్రించినట్లులమానుటయును
 బసఁచి గిని యతం డనమాడ్కితుచ్చునీ కతననేటికెఱబ్రతికీతి ననుచు
 తే. నేయువిధములఁ గొనియాడి వీఁడుకొల్పి

చచ్చి పుట్టినయట్టుల సంతసిలుచుఁ
 గొలువుచాఁచి నగరిలోపకేక నరిగె
 రాజమంత్రియు నిజమందిరమున కరిగె.

17

సీ. అమటునాఁడు ప్రసాధిపగర్వండు సోములేకయే నిన్నిమిత్త
 మల్లయ్యమఘపయ్యయనుభక్తవర్మలఁబిలిపించికన్నులఁబెట్టుఁజేయ
 పసిబసవఁడు కోపమిశుఁడై బిజ్జలుండక్కటః! చెడచూచెననుచువారి
 రప్పించి యఱుల నెప్పటి యట్లన బడసి భక్తాళి కప్పట్టణమాన
 తే.నింకినుండుటతప్ప నేఁడ్డిట్టులయ్యెనిన్న నట్టులయ్యెనితనయున్న కడకు
 వేగజగదేకమంత్రిరావించియతని, కెల్ల భక్తులువినుచుండసిట్టులనియె.

❀❀ మల్లయ్య మఘపయ్యల కథ. ❀❀

సీ. జగదీశ! నీవుముఱ జంగమేతఁకృత్యమొనరించి వారుల కీనుకీకోర్వఁ
 జాలకవేగతచ్చరణంబు నొందిన సిచట పోద్రోహి యింకఁగొంత
 గాలంబునను బుట్టలకు తడ్డోహి నీటణచమ్ముడువీసికినియెతగిన
 యట్టిప్రాయశ్చిత్తమనిరిగావున నిపు డవనీసుఁ డిట్టి ద్రోహంబొనరె
 తే. అట్టులగుట జంగమాజ్ఞచప్పక నేఁడఁఖలునివాని బట్టిపలుకుమార్చి
 సకలభక్తవితతి నన్నుతించగ నుమ, కార్తృకాపహరి కరుణఁగనుము.
 క. అనితెలిసి యతనిఁబొంపం, బనిచి యమాత్యేశ్వరుండు భగినీతనుజ
 న్గునికెల్లఁజేసియాతనియనుమతిఁబురిచెడలనడిచియాక్షణమాత్రన్.
 సీ. మడివాలు మాచయ్య మసణయ్య మాచరాజయ్య యేకాంతరామ
 య్యనిండఁసంగయ్యవనిపురశివర దేవయ్య యచ్చయ్య మఘపయ్య
 యనిమిషయ్య, కలికేతబ్రహ్మయ్య కక్కయ్య తెలుఁగు బొమ్మయ్యబ
 న్లేశుచుల్లయ్యవీర, బ్రహ్మయ్య కన్నడ బ్రహ్మయ్య కన్నర బ్రహ్మయ్య
 ప్రేవులబ్రబ్బతయ్య

తే. ఆత్మ దేవయ్య సురియచోడయ్య భాస్క-
రయ్య కొట్టరుబాచి దేవయ్య పిల్ల
హాళ బ్రహ్మయ్య ముసిడిచోడయ్య నాగు
మయ్య పవమరుసయ్య శూలాయుధయ్య.

21

చ. మొదలగుభక్తరాజి కడుమోరముతోఁ జనుదేఱ నచ్చటకా
గదిలీ నమ స్తజై పశుభ కారణ కప్పడి సంగమేశ్వరం
బనె యిదె యంచునేగి బసవాధిపుఁ డచ్చట దేశికాగభి
త్సవనముఁ జెంది యాతని ప్రసన్నునిఁ జేయ గణాలిచూడంగన్. 22

చ. గురుఁ డువరంబువిచ్చి కడుగ్రుచ్చియుఁగొనిట జేర్చు చాట్టున
స్వరగుణధుర్యుఁడైన బసవప్రభులోపలఁ జేసికొందు వే
నరిగె గృహంబులోపలికి నంతట మోసె సుపర్వదుందుభుల్
గురినె లతాంతపుష్టి సుమకోమలు లాడిరి మింట జంటలై. 23

తే. అంతయునుగాంచి యచటిభక్తాభి యాత్మ
ధరితచింతల శ్రీచెన్న బసవవిభునిఁ
గాంచి మీమామ యిటులయ్యెఁ గాన నిక
భారకుండపు నీవె మాపాలికనిన.

24

క. నేనెంతవాడ మీరలు, పూని నడుపు డనిన నెట్లుపోయెదననిలో
నూనినభక్తిఁబుచ్చుర, తానుతుండై యపు డెవారియందటతోడన్. 25

తే. అచటఁబాసి వచ్చి యతిరమ్యమగునొక్క
పనముఁజేరి బసవవర్యచర్య
లుగ్గడించుకొనుచు నుండిరచ్చటబస
పండు వెడలఁదడవ పట్టణమున.

26

సీ. ధరణిచణంకె మాతంగమనములింకె
తారలురాలె సౌధములుగూలె
వసతతులెండె సర్వములతోఁకలు మండె
వరడులుగూసె దిక్పాలిమాసె
రవియుగ్మ ముదయించె రాజంతకునిఁగాంచె
పిడుగులువడి యిరాగుడులు వడియె
సస్యముల్మాడె శీర్ష ముల కాకములాడె

కండలు గురిసె చ్చింతలులు బెరసె

శే. కషణముల్ పుచ్చె మృత్యువుఁగాన వచ్చె
యగ్నిచల్లాలె నిండ్లవయ్యములుచేరె
ధూళిమినుగప్పె వడిసుడిగాలియొప్పె
ప్రజలకళయెల్లఁదప్పె నప్పట్టునందు.

27

వ. మఱియు నీదృశ్యంబులగు ననేకదుర్నిమిత్తంబులు పుట్టిన,

28

చ. అటు చని యింకుకీడుగని యందఱున్ తిలిచింతనొందిరం
తట జగదేవమంత్రక్షణదా శివపూజయొనర్చివేగని
క్కటకవతింపధింపఁ జనగావలె నంచు సీజాలయంబుఁ జే
రుటఁ గని తల్లి తత్క్రమము రూఢిగము నివసించుటకు గృహన్.

మ. శరణద్రోహము విన్నయంతటనె యాచండాలు మర్దింపకీ
రరుదేరం జనునే? గణాజ్ఞఁగొని మీరాలె న్యముం జేతుచే
హరుఁ డిబ్బంగినిపెచ్చునే పిరికిపందా చెంచెచ్చింద యే
కరణిం బాయునటంచుఁ బెక్కుగతులం గర్జించి తర్జించినన్.

30

చ. శిర మఱవంచి తప్పితము చెంచెఁ గదా యని లజ్జపొంది న
త్వరమున నీనుఁ బూన్చి తనతల్లియొసంగిన భంగి వేగ మో
గిరము భుజించుచుండఁగ నేల్చిషణ్ణులు మల్లబ్రహ్మగా
రిరువురువచ్చి కూడి భజయించిరి యాతనితోడ వేడుకన్.

31

ఉ. ఆగతి నారగించి పరమాద్భుతపీఠసాతిచేక నం!

యోగమనస్కులై ముపురు నుర్వినిశ్చల్యుగ నిశ్చయించి ర
క్తాగరుచందనాంబరసుమాదులుదాల్చి యమాత్యమాతకుం
జాగిలియాపె దీవన లాసంగిన నైకొని లేచి చెచ్చెటన్.

32

చ. కరములు ముడలాగ్రములు గ్రామిగ గేహమునిర్గమించి భూ
వరుసభచేరఁగా నరిగి వాంశికపైఱికిన ర్తకాదిబం
ధురతరలీల లెంచుచు కుతూహలమై కరదీక్షాసము
త్కరరుచిపర్వమానికపు గర్దియపైఁ గొలుపున్న బిజ్జలున్.

33

చ. తటుకునఁగాంచి కన్దలదారుణహింస కణంబు లొల్కును
ధృటతరసింహనాదముల తారలుమేరలు మీరి ధారుణిం
నొటతొటరాల పర్వదులుఁ ద్రొక్కుచు నందఱమీఁద నొక్కటకు

బటపటపండ్లుగీటుచు సభాజనముల్ వెలుగంది చూడఁగాన్. 34

మ. ప్రళయార్థిలకపాలిపాలికల తద్రాజాధమున్ జేరిని
శ్చలులై యేసిరి మువ్వకొక్కమొగి చంచచ్చాత ఖడ్గంబులం
బలసత్సంహాళిశోరమర్దితమనానాగంబు చందంబుగా
నీలనైఁగూలె నతండు బెగ్గిలి జనబెల్ల న్వహించారఁగన్. 35

వ. ఇట్లు విజ్జలుంబరిమార్చి మువ్వరు రాజమందిరంబువెడలి రప్పుడు
జగదేవుండు మల్లయ్యబ్రహ్మయ్యగారలఁ దత్సమయనముచితాలాపం
బుల వీడ్కొలిపి నిజసరనంబులనం జని నమస్కారపూర్వకంబుగా
నంతస్పృతాంతంబు తల్లి కెఱిగించి తననుగ్రహంబు వడసి రాజసే
వాపగాధం బొనరించుట విన్నయంతనే వానిం జంపక జాగుచేసిన
తప్పన కాత్మతనుత్యాగంజే స్రాయశ్చిత్తంబని గండక తైఱి గళంబున
దవించుకొను నంతటలోన సర్వేశ్వరుం డగుపార్వతీశ్వరుండు ప్ర
త్యక్షంబై యశని తన్మాతృపుత్రమిత్రశత్రుదులను స్వశరీరంబుతో
కైలాసంబునకుఁ గొనిపోయె మల్లయ్యబ్రహ్మయ్య లపుడే కళ్యాణపు
రంబువెడలి చెన్న బసవేశ్వరనివాసం బరయుచుం జని యతనింగాంచి
గణప్రకారం బంతయుండెల్పి వారు నచ్చటనేయుండి రంత నిచ్చట
నూర్యోరయంబగుటయు పట్టణంబున. 36

చ ధరణిపుచాపుతెల్లముగఁ దత్ప్రియ బాంధవులెల్ల గాంచి హృ
ద్భరితవిషాదవేదనలఁ నల్లడమందుచు వానికన్నీనం
స్కారమొనర్చి యంత బలుగాఁదపసుల్ బసవం డొనర్చెగా
కొరులకు శక్యమే మనఁ కొప్పుడు వీని నుపేక్షసేయఁగన్. 37

తే. ఇంత పనికొప్పుకొను బసవేశ్వరునిద
దావులను వానియెల్లుని నవనివిధాని
తోటివారిగఁజేయుటె నూటియనుచు
నంద తాలోచనలొనర్చి రంత మీఁద. 38

వ. కొన్నిదినంబులు చన్నపిదప. 39

చ. అరిబలభంగగంగ చతురంగబలంబులతోడ నాచుమూ
వరులను బంచి తన్న ప్రతి బంధువు లావులు భేరికాహళా
దిరవ్లము లొక్కపెట్టి దివిదీటుకొనన్ సమర్థానుకూలభా

సర్వతరవేషు లై పురమవార్యబలోద్ధతి నిర్గమింపఁగన్. 40

శ్రీ. స్వంవనస్వజపటాంచలజాతివాతములై తోయకపంక్షులమాలఁజేయ
పటుతకసింధువపవనుట్టనంబుల ధరమోయు శేషాహి శిరముంచ
తుల్యరింభోదృష్ణతథరణీపకాంబు సాగనబాంధవ సుచిత్రేష్వు
శటసింహనిస్వనాచ్ఛటులుమదాపమా దిగ్గజంబుల నిఁ మొగ్గఁజేయ

తే. నడచె నత్తరిబలవితానంబుబాణ, మంజులగ్ర పరశ్వభిండివాల
పట్టినకుకాచముద్గరప్రాసముఖ్య, సాధనప్రభలాఘ్నలసమితివెలుగ. 41

ప మఱియు నవ్యాహినివాహినియుంబోలెబహుశలహరివిరాజ మానం
బై పుష్పితోద్యానంబునుంబోలె మృగభ్రమరసారంగవిలసితంబై ధరా
ధరగహ్వరంబునుంబోలె నుష్ణుటసింహనాదంబై వైకుంఠంబునుం
బోలె చక్రీసంచారస్థానంబై సత్యలోకంబునుంబోలె లోకేశ్వరభా
షానిశేషోత్సాహసహితంబై కైలాసంబునుంబోలె నభంగధర్మవా
హంబై భాగవతంబునుంబోలె సింహబలారికర్ణశల్యాట్టహాసంబై భా
రతంబునుంబోలె నసమాస్త్రనిరుద్ధంబై రామాయణంబునుంబోలె
విశ్వామిత్రతానవాసనంబై యాకాశంబునుంబోలె రాజహంసవి
లాసభాసురంబై పాశ్రుట్కూలంబునుంబోలె శకధారాప్రకృష్టంబై
ఘోరకాంతాకంబునుంబోలె ఖడ్గాచ్ఛఫల్లపుండరీకాధిష్ఠితంబై వెం
పునిగిలి నడకెంచుసమయంబున నవ్వరంబున నున్న శరణపుంగవు
లొక్కొకాహలంబాలించి సమున్నతవృక్షారోహణలై తమమీఁద
వాడిచెట్టచచ్చిరని సముద్దీప్తితోపాటోపంబున. 42

శ్రీ. గట్టుతున్నలు సేయుఁ జెట్టకదేవయ్య మవకరివిరళించుమాచవిభుండు
గిరిజేసుఁబల్కించుకిన్న రబ్రహ్మయ్యశవునిస్త్రేవలఁబూన్పుఁబ్రబృతయ్య
విశ్వశాద్ధులనొంచువేమనారాధ్యుండునాల్కలీశునకిచ్చునాగవరుండు
గిరికపుత్తడికాల్చుకలకేతరబ్రహ్మయ్య మహిచిరంజీవియామానిగాజు

తే. వీరు మొదలుగాఁగలుగు నేన్నారవీరు
నవబలచ్రిత స్థితులును నవసహస్రి
మఱియు నొకలక్షతొంబదియాలువేల
చరులు పండ్రెండువే ల్లిండజంగమములు.

- క. మఱియునసంఖ్యాతములగు, కఱకంతపదాబ్జభక్తగణసింహంబుల్
దరిలేనిశౌర్యకలపం, బిరుతివియకళత్తునైకభీకరతనులై. 44
- చ. నడుములుగట్టుచుం బెలుచ నన్వయం బండులుగీటుచుం బొమ్
ల్లుడుచుచు మండలాగ్రణయముల్ జళిపించుచు గూఢవర్తముల్
దొడుగుచు గోఱమీసములు దువ్వచు బాహువు లప్పలించుచున్
గడువడిమిన్నుఁదాఁకుచు నకంపితచృత్తి జెలంగియావ్వంగన్. 45
- తే. అట్టి శోలాహలం బప్పుడరసి చెన్న
బసవఁ డెరువెంచి తప్పకృతహృయోజ
ములకు సాష్టాంగమోఱగి కేల్తోడ్చి సెలవి
వినతిపూర్వకముగ నిట్లు విన్నవించె. 46
- మ. తగునే మీరలు శోపగించ ఘనశాంతంబారడింబుచ్చి యీ
పగిదిం జైవమహాత్మ్యము ల్పదిఁ జలంపంబోకవర్తించుదు
ష్టగుణుల్ దామె నశింతు చెట్లైన భస్మస్వర్గకేశరిప
న్నగహరున్ద్రుఁడయింపఁబాల్పడితనంతం దానకీడొందఁజే. 47
- తే. అరిమదేభములకు సింహమహితకాన
నమున కగ్నియ మిత్రమేఘముల కలన
సఖిమురిపుజైలములకు వజ్రంబుమీఁదు
జ్ఞానభక్తివైరాగ్యసృష్టలు చలంప. 48
- క. అటుగాన మీరలిత్తరి, కుఱివాత్తులమీఁదజనంగఁగూడదు నిలువుం
డిటులక వారికి నికమీఁదటనగుభజిమనిన సమృదంబునశరణుల్. 49
- ఉ. వైరులమీఁదఁబోక నిలువంబడు సంతటిలోన దుష్టచే
ష్టారిలంబులోన నిబిడాంధతమంబు విధివ్రయుక్తమై
ధారుణిమిన్ను మోసె దొడిదంబుగఁ బట్టినవాన తచ్చుమూ
వారము విస్తయంబును వివర్ణతదోషంగ నత్తరికావెనన్. 50
- మ. ప్రళయాంభోధరనిన్వనంబుపగిదిం బ్రహ్మాండభాండంబు భీ
తిల నొక్కువ్వుడినార్పి త మ్మెరులు మర్దింపంగ నేలేంచు ద
ట్టులఁ దోషందము దామెయొండోరులఁ బట్టండీయఁచుకభయా
కులులై వైబడి రుగ్రఖడ్గశరశక్తుల్ పూని భీమాకృతిన్. 51
- ప. ఇట్లు. 52

చ. భటసికరంబుఁడెంచుచుఁ ద్వప్రకరంబులఁ గూల్చుచున్ హయ
 చ్చటల నదంచుచు నైక్యము న్యంధనవర్ణముఁ జక్కునేయుచున్
 జటులధనుగి ప్రకాండహతి నల్పుచు విర్తచయంబుఁడెంచుచుం
 బటుధవభాతపత్రముల పంక్తులు భూమిదొరంగఁ జేయుచున్. 53

ప. మఱియును.

54

శీ. మణికేతనోద్దండశృంగి కొంత వవ్వేగి
 యవిబడ చనలేక నడలుకథలు
 ప్రచురముక్తాచ్ఛత్రరుచి కొంత వడినేగి
 యవిగూలతడబడి నొప్పులు కరులు
 పటుపజ్రనఖరప్రభలకొంత వడమేగి
 యదిజార నిలఁబడునట్టి హరులు
 జలిపించు ఖడ్గప్రభలుకొండ వడవేగి
 యవిపోవ నలుదిక్కులరయు భటులు

తే. నగుచు నగ్గాధతమమున నంతకంత, కగ్గలం బైన వీరరసాతిరేక
 కలననందటుయదువుల కరణిపోరు, సరిపి సమసిరినిర్విశేషంబుగాఁగ.

క. అంతటనగ్గాధతమం, బంతయువిరియంగజైనలందటుహతులై చున్.
 యెంతయు వేడుకఁగనుగొని, యంతక హరుభక్తివిఠియార్చిరిపెలు

ఉ. అత్తరిమ్రొక్కి చెన్న బసవార్యుడు వారలతోడ నోశర
 బ్యోత్తములార! మీరలు మహాన్నతు లేమని చెప్పవచ్చు మై
 మత్తి మిమ్మెలుంగక నమస్తరిపుప్రకరంబువచ్చి యు
 వ్వెత్తుగఁగూలె పాపమతు లేయ్యడలం జయమందనేర్తురే. 57

తే. శరధిచే నీత నీదుట జ్వలదరణ్య
 పావకణ్వలకరమునఁ బట్టుకొనుట
 తూగిపారెడు నది కేల నాఁగికొనుట
 గాచె మిముజైన లూపఁగఁ గడఁగుటెల్ల. 58

చ. అని యిటు సన్నుతించి మదహర్షముతోడుత వారు దాను నా
 దినమటుపుచ్చి రేపకడ లేజమ్మగ నందు వాసికాం
 చననవరత్న సంఘటితసాధవిరాజితమై తనర్చి వే
 ర్చిన హుళికాశ్వాపట్టణముచేరఁగఁ దద్ధరణిపుఁ డ త్తఱిన్. 59

క. చారుల ముఖమునవిసినున, భేరిముఖరవములవరఁ బ్రియబంధు చుమా
వారముతో నెదురుగఁజూసి, దూరంబునభక్త సంతతులుగాంచి వెనన్.

చ. కరిదిగిసాదచారియయి గ్రక్కనఁజేరఁగ నేగి నెన్నోసల్
భరపయి సోఁక జాగఁబడి తద్దణికోటకి మ్రొక్కు సంతలో
వరగుణుడైనచెన్న బసవ ప్రభువర్జ్యుడునచ్చి యాతనిం
గుఱములఁ గ్రచ్చి వేగ లిగికొగిటఁజేరిచి సమృదంబునన్. 61

ఉ. చెప్పఁగ విందు నిన్ను నృపకేశర! భక్తిపరేణ్యుఁ డంచు నే
సిప్పుడుగంటి మోహమునహించె మదీయహృదిం బలింపఁగా
ముప్పరిగొన్నభక్తి కరము ల్లుగుళించి యతండువత్కె ని
ట్లోప్పనె నన్ను మీరాకగణోన్నతుఁ డంచు గణింపధిమణి. 62

చ. అని వచియించి క్రమృత మహావివయంబునఁ బత్కె వీరభ
ద్రనృపతియోమహాత్మ! శరపంబునకుం భుజగారి శంబరాం
కునకు చకోరమధ్యమునకు న్వలి జిక్కవగాఁచి యుండులా
గున భవదంఘ్రివర్చనముఁ గొరి వసించితి నింతకాలమున్. 63

క. దీనుఁడు పెన్నిధి గనుగతి, నే నినుఁజూడంగఁగంటి నేటికి నాదా
నేనగిపటఁము విరిసెను, భాసురగతిఁ జెందితింగృతార్థుడ నైతిన్.

చ. శ్రితజనపోష మన్నననీమకు మీరరుదే మదీయవాం
చిత మొనగూడునట్లు దయసేయుఁ డటంచును నా గణేశసం
తతి నొడబాటొనర్చి ప్రమదంబున నాత్మపురాధివాసుల
దృఢతమతులై కినుంగొనఁగఁ దోడ్కొనిపోయి మణిగృహంబునన్.

తే. వారినందఱినునిచి యపారభక్తి
సేవలానరించి వేడ్కభుజింపఁజేసి
పిదప నొక్కమనోహరసదనమందు
శివకథాగోష్ఠి నున్నట్టి యవసరమున. 66

క. చెన్న బసవేశు గనుగొని, సన్నుతగుణధుర్యుడగు రసాతలపతికే
లున్న దురుగదియఁజేరిచి, విన్న వమొనరించె నట్లు వినయమెల్వన్.

చ. ధరణిచుసీతఁజేయ గిరిధన్వసుతాంశముదాల్చి నాగమో
దరమున ద్వాపరాబ్ధములు తా వొనరించి రసాతలేశకుం

జరుసభమాత్మకర్ణమున సంభవమై ఖలజైన బౌద్ధసం

సారణ దొంగర్పి కై వసమయం బచటం బ్రబలంగ జేయవే. 68

చ. సంగోసరహద వాగ్ధవజీప్రవరాదులకైన శక్తిలే

గన మమునాఁడ కెట్లు లగు నాశ్రమజంగమకల్పపుష్పసం

జనిత పరమాకటాక్షపాతలై వవిపక్షవిశుద్ధభావ న

జ్ఞనపరిక్షయంచు నను సన్నతిసేయంచు నున్న భూవిభున్. 69

తే. ఎలమిదిని చెన్న జనవేళుం డిట్లు లనియె

నధికిముగ పోత్రమున కర్హులయిన యిచ్చ

హాత్తు నుతింప నగుఁగాక నగునె పీరి

హానుఁడగు నన్నుఁ గొనియాడ భరణినాథ!. 70

సీ. కమలబాంధవనితోఁ దలలు మెద్యడుపుర్వ

దేవతాకుజముతోఁ చెల్లదుమ్మ

హామికరాద్రితోఁ జొట బెర్గినదిబ్బ

సింహడింభకముతోఁ జెవలపిల్లి

వాహినీనాథుతో వరిమళ్లకాలువ

వ్యాళనాయకునితో వానికట్టె

వైనతేయఖగంబుతో సూరబిచ్చుక

రాజరత్నంబుతో గాజపూస

తే. సాటిగానట్టి పగిది నీశరణకోటి

లోటి సరిరాని నన్ను సంస్తుతులు సేయ

నగునె పీరిమాహాత్మ్య మెట్లునిన వినుము

పార్థివేశ్వర యనుచుఁ జెప్పంగఁ దొడఁగె. 71

క. భావప్రోద్భవసంసర

పావనతరపాదపద్మభజనామోద

ప్రాప్తతమతి యి బెట్టిన

దేవరసయమహిమ మొంటఁ దెల్పెద వినుమా. 72

సీ. ఒకనాఁడుబిజ్జలుండుఁ డ్లోలగంబుండి బసవయ్యగనుకొనిపలికెనటుల

మాభక్తులనుపమపి హిమాఢ్యులనియెప్పు చెప్పడుబలుకుదురీపువట్టి

బూటకంబులు వినుబోలదు నీమాట లందఱికింపె వారధికు లెట్లు

లెక్కడెక్కడవార లేమేమిచేసి విఖ్యాతిఁబొందిరి త్రిజగంబుమెచ్చి
తే. నరయ నాల్గుయుగంబుల బరగుమాన

వాధిపుల నడవడులు విన్నట్టులయిన

నిట్లుపల్కువు తద్విధ మెట్టికనిన

సావధానత విను మమాత్యాగగణ్య!

[రాముఁ

సీ. మహిపులముయ్యేమ మాటులువధియించి ధరకశ్యపున కీచ్చెపరశు
డభిబంధించి దనాస్యనిఖండించి ప్రబలె శ్రీదశరథరామ విభుడు
కలుకెంతు మెప్పించికాలకేయాదులనొక్కడుబరిమార్చెనింద్రతనయుఁ
డరులఁ జెండాడిదేహంబునహరిగద్దెనుండఁజేవిక్రమార్కుండు మొన్న

తే. నరయ వీరలుగాక మహాప్రతాప

గరిమఁ దగురాజు లిప్పుడు గలరు ధరణి

నిట్లు మీవారు నడిచిరే యెన్నఁడైన

నని యుపాలంభనము దోచ నాడుటయును.

74

చ. విని బసవేశ్వరుండు పృథివీపర! యెన్నటనుండి సీమదిం

జవనమునొందె నింతటివిచారము మాతృవిధారు సత్త్రియా

ఘనతరదుగిఖనిస్సవ్వకులనున్నరు నస్త్రీభోగభాగ్యులన్

వినతి యొనర్చితీవు గణవీరమహత్త్వమెటుంగ కీట్టులన్.

75

వ. అని పల్కి జంగమప్రభావం బొక్కటి చెల్వైన విను మని దండనా
యకుండు.

76

సీ. ఆకారరేఖచే నాదరబ్రహ్మయ్య ప్రథితకళాస్ఫూర్తి పండితయ్య
గురుభక్తి బిల్లమ ధరణీతలేశ్వరుం డురుగానవిద్యచే నొడయ నంబి
భూరిశౌర్యంబుచే జేరమభూభర్త యంగలింగజ్ఞత ననిమిషుండు
పటుతరసత్త్వసంపద యిర్యదాండారి కలిమికి బల్లాణగహ్వరీశుఁ

తే. డిమ్మహాభక్తుఁ డని జనులెల్లఁ దన్ను

బ్రస్తుతింపంగ నెగఁడె ధరాతలమున

భవ్యజంగమసందోహ పాదపద్మ

చేంచరింతు శ్రీవీరసంగమయ్య.

77

చ. అతని వయోమీస భువనాత్మలం గని వెడ్డతంద్రి యీ

మతునకుఁ బెండ్లి చేయఁ దగుచో దరయకా వలె నంచు తత్పురో
హిత గురుయుక్తుడై వెడలి హేమమణీమయగోపురాంతరాం
చితపటచిత్రసుప్రకటసంహారమాకులవాసనైభమై.

78

౪. తనరిన ఓంకారపురం

బున కేగి తదిందిరావిభూషణమై యె

ప్పిన తన మేనమరఁది గృహ

మున కరిగినవాడు గడుప్రమోదముతోడన్

79

౫. కనుగొని కౌగిలించుకొని గద్దయలందగువారితోడ నా

తని వసియింపఁజేసి యుచితం బగుపూజ లొనర్చి సేమముల్

విని వడుచంగఁదెట్టి యటువిప్పుట నిష్కవినోదలీలకా

దనియుచు మీదురాక సుఖదంబగు మా కని పక్కెబల్కినన్. 80

౬. తద్గురుభక్తాఖ్యండు.

81

౭. నీపక్కినవల్కులు నిజమాపగిదిసి శుభముఁ జెందునన సవ్యాలయకా

దాదగఁజేటికి వచ్చిన, మీపసి పెట్టికింపు బాన! మేలముచాలున్.

౮. లే ఆసిన మాచీరసంగయ్య కనఁ! నీదు

పట్టియగు చంద్రిణీదేవిపరిణయంబు

సలుప నూహించి మీతోడఁ జెలుప వచ్చి

నార మనపుడు నాతఁ డానంద మొంది.

83

౯. మీరున్వృతంతులు మీమనఁగోరిన పని యడ్డగించు కొనువారిట నె

వ్వా రచ్చటి కిచ్చటికిం, భారకులై మమ్మునడుగఁ బనియేమిటికిన్?.

౧౦. అని వచియింపఁ దత్సభిమందటు సంతసమంది బాపురే!

వననిధి మేఖలావలయ వాసజనంబులయందు బంధుభా

వనఁ దిలకింప వీరి సరివారలఁగాంచితిమే యటంచు పె

క్కునుతులొనర్చి సత్తఱినకుఁతితకాతుక మాఁహిల్లంగన్.

85

౧౧. మున్నెఁ గై సేసియుంచిన, కన్నియ రప్పించి తండ్రి కాంచనమణికి

తిన్ని లిజన వీచెన లిడి, యెన్ని కలగ్గుంబు నిశ్చయించి నివుల్.

86

౧౨. అంతటఁ దత్కన్యామణి, సంతిపురంబునకుఁ బనిచి యాగృహపతి దా

సంతోషంబున నంబక, సంతతి గట్టంగ నిచ్చి నమృతిననుపన్.

87

౧౩. వారు ముదంబునం దిరిగిచ్చి గుహ్యజ్ఞనకోటితో నవి

స్తారముగాంగఁగఁ దత్క్రమము స్వముదెట్టి వివాహయోగ్యునం
భారములెల్లఁ గూర్చుచును బంధులకుం శుభలేఖలంపుచున్
దోరపువేడ్కనుండిరి ఘనుండగు సంగయకుత్సకంబునన్. 88

వ. అంత నచ్చట నోంకారపురాధినాథుం డగుభాస్కరావనిసాలు
దొక్కనాఁడు బావభ్యలివెడలు సమయంబున నత్యంతరూపవిలాస
భాసురయగు చంద్రిణీదేవిం గనుంగొని తత్సంపర్శమున కచ్చెరు
వంది మారవికారపూరితమానసుడై తనలోన. 89

చ. సురగరుడోరగప్రముఖసుందరులం బ్రకటింపవంటి ని
ద్ధరణినేకకోమలలతానిభ రాత్రులఁగంటి గాని యా
సరసిజనేత్రవంటి నెరజన్వనిజూచి యెఱుంగ దీని నే
పరిణయమైనగాక సుమబాణునిబారికి నోర్వకక్కమే. 90

తే. శైవలాంజడ విద్రుమశంఖగరిత, రంగస్థితినాగపులిసహార్షకచలోచ
నాధరగళ స్తనవల్లిహోమాలిజఘన, చరణయీనుంతిసౌందర్యజలధిగాడె.

సీ. యువివలమిన్ను భూయుగ్మంబుగానదాపోడిమచెఱుకు విల్పాననేల!
పడతుక నెఱివేణి పరికింపదావిడి పోవు తుమ్మెదనారి బూననేల
నెలనాగవాల్చువు లెఱుంగడా? ధరగూలుపుష్పబాణంబులుపూననేల!

తే. తలపనఖలజగద్యస్తతారతమ్య, వేదియగుమాధపునకున్నవించియెం
తప్పపనియొనరించకందర్పడిట్టి, జేలగానున్న శివునిచేనేలమడియు.

సీ. కనకాంగి నెఱివేణిగనుగొన్న యంతనే విరివైన నాబజ్జరియఁజొచ్చె
విద్రుమాధరిమోమునీక్షించునంత నేతలపనాడై ర్యంబుదొరగఁజొచ్చె
కామినినేత్రముల్ గాంచినయంత నె యంచనామదిచంకలింపఁజొచ్చె
సుందరిజఘనంబుజూచినయంత నెయ్యెవైననాబుద్ధిఁకురులఁజొచ్చె

తే. నలిన చిత్రాంగముల పాటి నెనయవచ్చి, పోలజాలనివార్షి కనీలమేసు
శర్వరీనాథచంచలానైకతముల, సగణి నేనిక నేజాడ? నైనువాడ.

తే. ఒక్క సన్నిధిపాల ద్విపేంద్రయాన
త్రివలిచతురాస్యపంచమ శ్రీనివాద
షట్పదాలక యగుదీని సప్తపదము

లేను ద్రొక్కింపఁ గలుగుట యెన్నఁడొక్కో?

సీ. శర దిందుముఖియయానగరిమ త్తేభంబు పీనపయోధరపిఱుదుపృథ్వీ
రంభోరు వీక్షణరాజ యుత్పలమాల శాతోదరీనాస చంపకంబు
శమ్ములికాంచిత శ్రవణమేననుగంధి తరుణిసావయుగంబుసరసిజంబు
రమణి మాధుర్యస్వరము మత్తకోకిల కార్డుకభ్రువు నీలకచముకుంద
తే. మబల కాంతి విద్యున్తాల యబ్జసవ్యశ
కంఠి రోమాళి పరభుజంగవ్రయాత

మౌర! యీయింతి శుభలక్షణాంగయాట

నిఖిల సత్కవివరవర్ణ నీయగాదె.

95

చ. అని మదిలోనఁ దన్నుఁ గొనియాడుచుఁ బోవక నిల్చుభూపతిం
గని యిదియే మొకో యనుచుఁ గన్నెయ తత్తరమంది లోనికిం
జన ధరణీశ్వరుం డవల సాగి చన న్వలె నన్నసిచ్చు లే
క నిజగృహంబుఁజేరి యెడఁగానియటల్ బిలిపించిమంత్రులన్.

26

చ. తనతెఱఁగెల్లఁ జెప్పి వనితామణి తన్వరియించు నట్ల త
జ్జనకుని మందలించి యట జా గొనరింపక రండు పొం డనం
బనివిని వారలాతనికిఁ బార్థివువాంఛ నెఱుంగఁడెల్లిన
న్వని మదిలోఁ గలంగి గృహనేతయమాత్యులతోడ నిట్లనున్.

97

తే. అంత భూభర్త జామాత యగుటకంటె
మాకు వేటొక సంతోషమహిమ గలదె
యైన నొకవిన్నపంబును నవధరింపుఁ
డెటుల కీమాట మించినదేమి నేతు?.

98

తే. ఎన్నదగు వీరసంగయ్య కే లతాంగి
నిత్తు మని మున్నె విబుధులయెడల నిశ్చ
యించినారము పలువడికేమి పలుక
ననినఁ జని వారు నృపునితో నట్లతెలుప.

99

చ. కువలయభర్త వారిపలుకుల్ విని సంతనె కిన్న నెమ్మదిం
డవిలిన నాఁగి యాప్తవిబుధవ్రజమందఱఁ జేరఁ బిల్చి యా
ప్రవిమలగాత్రి తండ్రినొడబా టొనరించి మదీయభావసం
భవపరితాపవేదనలు బాపుడు పొం డనినక రయంబునన్.

100

ఉ. వా రరుదెంచితచ్చరణ వల్లభుఁగన్దొని యొమహత్త! నీ

సారవివేకదానగుణ సాహసకీర్తి కళాప్రపూర్ణతల్
 వారిధిమేఖిలావలయ వాసజనప్రచయంబునందు నె
 వ్వారికి లేదు సీమహిమ వర్ణనసేయఁగ మాకుశక్యమే! 101

చ. అని కొనియాడి రాజహృదయస్పృహమున్ సచివాసనంబులన్
 గని పరదేశవాసివలె వేటొకభంగిని నాడవచ్చునే
 జనపతి వేదమానవులసాటిగ నెంచకు తత్కృపారసం
 చెనసిన మేరువౌ తృణ మహీనబలుం డతః డెన్నిభంగులన్. 102

ఉ. ఆడినమాట తప్పననునాగ్రహముంచకు కన్నెయన్నచోఁ
 జూడరె వేడరె యెవరు శోభనవేళల తగ్గుమొద్దుగా
 జూడలేముంగఁగావలదె సారసనేత్రమణిమయంబులౌ
 మేడలసంచరించుటకు మీమదికిన్ బ్రియమూనదయ్యెనే. 103

క. కావున నూమాటలు నీ, భావంబునఁ బాదుకొల్పి పార్థివునకు సౌ
 ఖ్యాతిహాముగ నిక్కన్నియ, నీవలయు నటన్న నాతఁ డిట్లునిపలికెన్.

ఉ. పావనులార! మీరనెడు పల్కులె నత్యముగాని యింక నా
 భావము వేతెయొక్క లఘుపద్ధతికిం జొర దట్టులౌట థా
 త్రిపరు నిప్పు చెప్పగిదిఁ దెల్పఁగవచ్చునౌ తెల్పి తన్మనో
 వ్యావృతవాంఛలుచ్చి శమితాగ్రహంజేయుండు వేయునేటికిన్.

క. తొల్లి హరిశ్చంద్రమహీ, పల్లభతల్లజుండు సత్యవాక్యధరము పైఁ
 జెల్లింపఁబడిన భాషలు, తెల్లముగా విననె యవుడు ధీయుతులారా!

క. అటులగుట దీననగు ఫల, మెటులైనను లెస్సమీర లెటుఁగని పదమే
 నిటులనుచును దెల్పంగను, ఘటనాఘటనాఘ్యలార్యగణనుతచరితుల్.

చ. అన విని వారలంచలు తదానతిఁగైకొని సత్యనిష్ఠసీ
 యనువుననుండఁ గావలదె యంచు మహాద్భుత మందిత్రమృతం
 జని తగువేళ భాస్కరరసాతలనాథునిగాంచి తా మునున్
 బనివిని వారితో ననిన పల్కులు సర్వము చెల్పక్రమృతన్. 104

ఉ. రాజకులావతంస! రిపురాజవితానతమిప్రహంసమీ
 యోజన కాతఁడాత్మముదమొందుచు మున్నుగమాటమించుటన్
 భాజనమయ్యె చింతలకుఁ బ్రజ్జ్వలపద్ధతు లిట్టివేకదా!
 యీజగమందెఁ మీరలు గ్రహింపని ధర్మము లెందు గల్గెడిన్. 105

క. మీరేలేడు రాజ్యంబున, సారమతిక సత్యనిష్ఠ సలుపుచునుండే
వారలు గలుగుట మీకే, తోరపుసత్కిర్తికాదె దుష్టవిదూరా. 110

ఉ. కావలెనన్న నీవెలదికంటె మనోజ్ఞవిలాసయావలె
ఖావిమలాంగులై తనరు కన్నియలెందలు లేరు! నీకు త
త్వావనశీలుమాట యధ్రువంబుగఁజేయ ననుగ్రహింపు పృ
థ్వీవర! నేడు మామనవిదప్పకనన్నధరస్మితాన్యుఁడై. 111

క. మంచిది సొండనివారలఁ, బంచి ధరానరుడు పంచబాణవశం డై
యించుక నిలువఁగఁ జాలక, పంచాననమధ్యయున్న భవనంబునకున్.

క. ఏకతమయేగ నాతని
రాకను తెలిదండ్రులరసి ప్రచలితతనులై
వ్యాకులము నొందఁ గనుగొని
యాకన్నయదైర్యమూడి యపుఁ డిట్లనియెన్. 113

ఉ. ఏమిటి కింతభీతి! ధరణీశ్వరుచే నగునట్టి దేమి నా
స్వామియనుగ్రహంబున వెసం జని వానికి లోకులీకము
ద్ధీమహితోక్తుల న్ననసుఁ ద్రిప్పి బిరానన సాగఁబంపి మీ
కోమలపాదపద్మములకుఁ బ్రణమిల్లఁగ నేగుదెంచెనన్. 114

చ. అని యిటు లూరడంబలికి యప్పుడు చంద్రిణిదేవి భూపతిక
గనుగొని చెల్లెలుం గనెడు కాంక్షమెఱుక జనుదెంచినారొ
మ్మని మణిశీతమిచ్చిన నిజాన్యము న న్కళవపు నాతఁ డొ
య్యన వసియించియున్న గమలాయతలోచన పల్కైకమ్మటన్. 115

తే. అన్న నాపై నిప్రేమచే నరుగుదెంచి
నారొ? మేలయ్యె నాయంతవారుతోడఁ
బుట్టుకొట మదీయమా పుణ్యమహిమ
గాదె? యేభాగ్యములకైన కడమగలదె! 116

చ. అనఁ విని యాతఁ డిట్లనియె నంబుతహయతనేత్ర! సీతయొక్క
ఘనతరవాంఛ నేనిపుడు గన్దొనవచ్చిన నిట్టులాడఁగా
జనునె? కతోరవాక్యములు సర్వములున్నె యెఱింగి నన్ను పం
చనయొనరింపఁజూచుటకుఁ జాలఁగ నద్భుతమయ్యె నెమ్మదిన్. 117

చ. వనధరవేణి! నానయిన వైభవరూపవిలాసవైఖరుల్

- గని తముదారె వారిరుహగంధులు కొందలు నన్వరించి రా
యనువునగాదు సేవ భవదాకృతికిఁ భ్రమఁజెంది వేడ్కఁ గ
న్దొన నరుదేర నామననునొప్పఁగ నాడఁగ నీకు నాయమే? 118
- చ. అలయికలేక యెంతవనియైనఁ దలంచినమాత్రఁగూర్చుకో
గలుగు బలంబునాయెడలఁ గల్గియు నీమదినుచ్చునంచు ని
ట్టుల నొకరుండవచ్చితి కడుంబ్రియమందఁగఁ గారవించి నా
పలుకుగ్రహించి నన్ను మరుబారినిద్రోయక యేలు కోమలీ? 119
- చ. నిరుపమభోగభాగ్యములు నీవశమానటుసేయువాడ నా
తరుణుల నీవుబంచె దెటు తప్పకయట్టుల సేయువాడ భా
సురతరతావకీయకృపఁజొప్పడురీతి మెలంగువాడ న
న్వరియమై ముఖంపు మని నం జలజానన వాని కి ట్లనున్. 120
- క. పరిణయ మొందిన సతులం,గరిమం బెండ్లాడువారు గలరె?ధరక మ
ద్దురులుననుము నై యొనఁగిరి, సరసాగ్రణియైనవీరసంగయకెలమిన్. 121
- ఉ. రాజపు సర్వధర్మపరిరక్షణదతుడ విట్టు లన్యసి
రేజదశేక్షణాతతివరింపఁగ నెమ్మది వాంఛసేయుపే
యోజ దళాస్య కీచకమహాగ్రబలాధికు లిట్టికోరిక
స్తేజమువృంగి కీర్తిచెడి నీటయిపోవుట నీవెలుంగవే ? 122
- తే. పరసతీసంగమంబునఁ బరిణవిల్లు
సౌఖ్యమిల నణుమాత్రమై పరఁగు దాన
నొదవు పాపంబు భూమిధరోపమాన
మై నిలచు నేటి? కిట్టి తుచ్ఛానుభవము?. 123
- క. సరసాన్న పాపములుమం,దిరమునగలిగియును తిరియ దివిరెడుగతిభా
సురకులకామినులుండఁగ, ధరణీశ్వర! యన్యవాంఛదవులంజనునే?
- చ. అనిన నతండచ్చోటిమాటలుగీటునం బుచ్చుచు క్రమ్యుట ని ట్లనియె.
- సీ. బాల!వీవీక్షణబాణముల్ నామీఁదవ్రాలి దేహంబుదూరకయమున్న
తరుణి! నీమధ్య కేసరినావనోగుహ నెనసిప్రాణంబులు గొనకమున్న
తరలాక్షి! నీయానదంతినామ్రోలను*యట్టాడికాలరాయకయమున్న
పడతి!నీనూ గారుపామునా యెదుటఁగన్వట్టిప్రాణముగ్రసింపకయమున్న

* 'మట్టాడి' యని పాతాన్తరము.

- తే. ధర నహింసకు మిక్కిలి ధర్మపథము
 లేదనెడుమాట సీమది బాదుకొల్పి
 ప్రేమ దొలుకాడ స్వరతాపవీడవీడ
 నన్ను నయనేలుకోగదే? నన్ను తాంగి. 126
- వ. అసిన దద్వహావతంసం బిట్లనియె. 127
- ఉ. నాలుక నంటినంత నె ఘనంబుగఁ జేదగు వేము మీఁదరొ
 గ్గాళినడంపదేహమున కంచితసౌఖ్యమొసంగు మెక్కుచో
 మేలగు మాధురింబరంగు మీఁదట ప్రాణమెడల్పునాభి యా
 పోలిక తెల్లమా పిదప పుణ్యము పాపము సేయువారికిన్. 128
- వ. కాపున బ్రస్తుతసుఖంబు నభిలషించి ఘోరదుఃఖంబు నొందకుమనినఁ
 దధ్ధారుణీవల్లభుం డి ట్లనియె. 129
- సీ. నుదతి! నీజంకెన చూపున బెదరించు నతిగంధపొడిబూది జల్లుమేన
 తెరవ! నీసొనగోళ్ల చురుకులంటఁగజేయుతరళాక్షి! నెటివేణిత్రాటమోదు
 చతురాస్య! నీబాహులతికలబంధించు సరిగళరవమంత్ర సరణి నెఱపు
 కోమలి! వరకుచకుంఠముల్లాన్పించు చెలి! యధరామృతసింధువాసఁగు
 తే. నాతి! నీదేహవిద్యుతిజ్యోతినిలుపు, పడతి! నీనెఱగాలిచే బారఁజిమ్ము
 పంకజానన! ననుఁబట్టిబాధపెట్టు, గడుసువలరాచభూతంబువిడుచుఁగాని.
 క. వేతెయొక సరణి నామది, మీఁతిన తాపంబు చెడదు మీ నేక్షణ! నం
 దేటికృపంగనుగొనుమిఁక, మాతాడకుమనినఁగుపితమానసయగుచున్.
 క. నోటికి వచ్చినగతి యిటు, మాటికి దుర్భాషలాడ మనుజేశ్వర! నీ
 కేటికి? ధర్మముచెడి మముఁ, బోటులకాసింపనీదు పోడిమిచెడదే!
 చ. అనవుడు తోకద్రొక్కిన మహాహివిధంబునఁ గోలఁబెట్టు దా
 కిన పులిరీతి బిట్టదరి కిన్కమనంబుననుప్పలిల్ల లో
 చనములు నెఱుదోచ వెలుచం దనుగల్గొను రాజుఁగాంచి బ
 ర్తిని తనుబట్టునో యనుచు మీనవిలోచన జంకె నెమ్మదిన్. 133
- క. దుర్భాష్టుడు కామాంధుఁడు, ధర్మవిహీనుఁడువీడు తలఁచినతలఁపులో
 నిర్మూలము చేసి కృపా, భర్తాచలధన్వినన్న భావింపఁడోకో. 134
- క. పులిబారిఁ జిక్కిధేనువు, మెలగంగాలేనికరణి మీఁదెఱుఁగని యీ
 పలుగాకి బారిఁజిక్కితి, తలఁగిచనంజాల నింక దరి యెయ్యదియో!.

శ్రీ. వీని నెట్టులయిన విడఁజిచ్చిపోయెద నంటినాయబలను న్యాయసహిత
 ధర్మమార్గముల బోధ యొనర్చితలఁగెద నంటినామున్ను నేనాడినట్టి
 పలుకులన్నియునునిష్ఫలములై చనురద్ది చేసియెక్కిరికైనఁ జెప్పి కొండు
 నంటినామఱివీనికంఁటెనిక్కడ నెక్కడగువాఁడు లేఁడుకోపాగ్ని శిఖల
 తే. మడియఁ జేయుదు నంటినా పుడమితేనిఁ
 గూల్పుట మహానుపరున్వనిగూల్పుకంఁటె
 నెక్కడగుపాపమని యందు రెల్లబుధులు
 గాన యెద్దియుపాయంబు గానఁబడదు. [దోఁ

క. అని చింతనొందుసమయంబుననొక్కయుపాయమురగభూషణకృపఁ
 చిన నబ్బాలారత్నము, జనపతి కనుకూలయైన చందముదోచన్.

ఆ. కాలయాపనంబు గావించిభూపతి, సాగనంపి తండ్రి సంధిదప్ప
 నింక నిలువుదాన నేనంచు మదినిశ్చయించి యతనితోడ నిట్టులనియె.

ఉ. ఎన్నివిధంబులకా వలవదేమిటి కీతమకం బటన్న నా
 విన్నవ మొక్కటైన వృష! వీనులఁజూన్పవు నీకుఁ గట్టిగా
 నన్ను పరిగ్రహించెడి మనం బింక నిగిని మాన్పువార లీ
 యున్న జనంబులోఁగలరె? యుక్త మయుక్తము నెన్న నేటికిన్. 139
 మ. ననుసంతోషము నొందఁజేయుటయె మిన్నాయంచు నూహించితే
 ని! నరాధీశ్వర! యేడునాఁడు లేడమియంగావలెన్ నేటికిన్
 జనుఁగా భూనగధీశ! పూజనలుపక నాయంబు మావంగడం
 బున నేనెట్లయొనర్పఁగావలయు ముప్పుటల్ వివాహార్థమై. 140

ఉ. నాపుడు సమృద్ధించి జననాయకుఁ డింటికిఁబోయెఁ బోవ త
 త్వాననశీల యంత తలిదండ్రులకాగతిఁదెల్ప వారు ధా
 త్రీవరు దుండగంబు నుదతీమణి పూనికయంత వ్రాసి స
 ద్భావుఁడు వీరసంగయకుఁ బంపినఁగాంచి యతండు నెప్పుడిన్. 141

చ. హరహర! యంతపాపమున కాస్పదవృత్తి వహించె నేడు భా
 స్మరధరణీతలేశ్వరుఁడు చంద్రిణినేక్రియవాంఛదీర నే
 పరిణయమాదు? నాకుట్టిలభావుని నేక్రియ దెప్పరింతు? నే
 సతజిఘటించునో శరభ సాభవమూర్తి యటంచు సత్తతీన్. 142
 వ. చింతాక్రాంతం జై యున్నతరి తజ్జనకాదు లతనియొద్ది కరుదెంచి

తన్మఖంబున నావృత్తాంతంబు విని బలవద్విరోధంబు చెందుట భా
వ్యంబుగాదు. కథ్యాణోత్సవంబు సమకూడదు రహస్యంబుగాఁ జని
వివాహంబొనర్చుకొనవచ్చుట మే లని నిశ్చయించి యాస్థితి సంగ
య్యతోఁ దెలిసి యతనిం నొడంబఱచి పెండ్లికొడుకుం గావించి
యొకయుత్తమాశ్వంబుపై నెక్కఁబనిచి యుచితపరివారంబుతో
తే, తారు వేడుక వెడలి యొంకారపురముఁ [నేగి.

జేరఁ బోవుచు దమవార్త వారి కెఱుక
పఱుపఁ దగువారిముందటఁ బంపి తోనె
నాటిరాత్రియె యేగి రన్నగరమునకు.

144

చ. సిరి దళుకొత్త నిప్పగిది జేర నిశూఢత వియ్యపిల్లు స
త్వరమునఁ జొచ్చి యప్పుడె వివాహము నేర్పునఁ జేసి తద్వధూ
వరులహయంబుపై నునిచి బంధులతో నరుదేరి యప్పురం
బురువడి నిర్గమించిరి మహేశాత్ముకతం విభవంబు మీఱగన్. 145

ఉ. భూరిగుణాఢ్యుఁ డిప్పగిది బోవుచునుండఁగ నంతలోపలఁ
జారుఁ డొకండువచ్చి ధర జాగిలిమ్రొక్కి మహీశ! నీమదిఁ
గోరిన చంద్రిణీమణిని గొంకక నొక్కఁడు పెండ్లియాడ పెం
పొ రహినేగె దానవరసాధివవర్మఁ డుదగ్రకోవుఁడై. 146

మ. అపురా! యెంతకువచ్చె నానునతి సూర్యన్దొల్చి నిన్దాంతు మూ
డవనాఁడొం డొక మాయఁబన్నినను వీడంజేసి లోలోపలఁ
ధవునిం బిల్వగఁ బంచి తోన గసియెఁ నమ్మంగరా దెయ్యెడం
జివురుంబోడులఁ బెల్లనై విడిచితిఁ జేజిక్కు కాంతామణిన్. 147

చ. భువి వ్రులినోటికండఁగొనుపోలిక వేడుక నేవరింపఁగో
రు ననజనేత్రిదోహ్మని యొరుల్ గనకుండ వివాహుడై సుఖం
ధవుఁడయి యేగె వానిపటుదర్పము గీటణిగించి యిప్పుడా
యువివమరల్చి తెత్తు నని యుగ్రదవానలరేఖ మండుచున్. 148

తా. నేనానాథులఁ బిల్వగఁ బనిచి యక్షిణోద్ధతి స్తీరలా
హీనాత్తు వృద్ధియించి తత్పునతిఁ దెం దేగుండు మీవెంటనే
నేను న్వచ్చెదనంచుఁ బంప భటదంతిస్యందనాద్యాదిసే
నానీకాభియంతంబుగాఁ గదలి రుద్యద్భాహుదర్పంబులన్. 149

శా. ఆరీతిఁ జని వారలందఱు వివాహాయాతమర్త్యవళిం
 దూరం జేగఁగనీకఁ జుట్టుకొన నిర్దోషాత్ముడౌ వీరనం
 గానాధ్యుండు హయంబుసిల్పి రిపుసేనాళి స్విలోకించి యిం
 కేరీతిఁ జనవచ్చు శత్రువులనే నెబ్బంగి నిర్జించెదన్. 150

చ. పటుతరదర్పమొప్ప పరిపంథులఁగూల్పఁగ శక్తిచాల దే
 నట నిటఁ దప్పరించిచన నాయితగుడు లతాంగిఁ జేకొనం
 గుటిలమహాధవుం డిటుల కొంకక నాపయి దాడివెట్టి హా !
 కటకట! కాంతసిచ్చి చనుకంటె శరీరము వీడ మేలగున్. 151

ఉ. కాంత నెపంబువెట్టి నను శత్రులపాలుగఁజేయఁ బూనినే
 డింతకు దెచ్చినాఁడు హృదయేశ్వరుఁడా శరభావతారుఁ డా
 వంతయునైన బ్రాణమున కాసయొనర్ప సతీలలామకై
 చింతయొనర్తు సేనగలిసెన్ వెరవెద్దియొకో తలంపఁగన్. 152

ప. అని యొక్కింతసేపువిచారించి యంతలోననే తెలివొంది యారా!
 పాంచభూతికవికారంబున కెంతతలంపువుట్టె నకలజగత్సంహారకా
 ణం బై నత్రిపురారింగిలుచువారల కసాధ్యంబులుం గలవే? యని
 నిశ్చలచిత్తంబున నిమిలితనేత్రుఁడై యీశ్వరపదధ్యానంబుసేయు
 నంతలోన. 153

శా. కాళీదుర్గలుపక్షముల్ రవిశశిగ్లానేత్రముల్ తీవ్రదం
 భోళిప్రాయనఖంబు లష్టచరణంబుల్ వ్యాధిమృత్యురు లు
 త్తాలజ్యోతిశిరద్వయంబు తటిదుడ్యజ్ఞహ్వయౌర్వానల
 జ్వాలాహైరవకుక్షిపక్షములు దీవ్యద్వాహుసాహస్రమున్. 154

చ. తనరఁగఁ గానుపించి మది తల్లడమందకు వత్స! శారభం
 బననగు మూర్తి నే నెటదయామతీదావకవాంఛదీర్ఘగాఁ
 బనిగొని వచ్చినాడ నవపద్మదళాయతనేత్ర! వేగఁ జే
 కొని పరిపంథిసంతతులఁ గూల్పఁగఁజాలుదు వంచు బల్కుచున్.

తే. పావకాస్త్రస్వరూపమై పరఁగుమండ
 లాగ్రమొకటిచ్చి యాయజ్ఞస్థలాయుధంబు
 శత్రువులమీఁదఁ జలిపించ జ్వలనశిఖలు
 దీను జనయింపి తచ్చుమూహానిజేయు.

చ. అనుచుఁ దిరోహితం డిటులఁజెప్పగఁ దెప్పిరి యద్భుతంబుగాఁ
దనకరమందు వాడియడిదంబుఁ గనుంగొని మోదమంది సం
గన తనతల్లిదండ్రులకు ఖడ్గముఁ జూపి ప్రసన్నుడై వచిం
చిన శరభేశభాషితవిశేషము సర్వము తెల్పి యంతటన్. 157

ఆ. సంతసంబెసంగ సకలబంధువులకు, జడుపువాసియపుడు పుడమివడకఁ
గడలు వ్రీలలీలగర్జింపమాన మా, సింహనాద మెలమి సేయుటయును.

ప. అమృతాంశుని విచునంతనె పరిపంథివరూఢిసీసముచ్చయం బెల్ల బెదరు
గదుర డిల్లపడిచూచుచున్న సమయంబున వారిపిలువ నగుగు దెంచు
మానవపతి దానును భయకంపితతనుండై డాయనోడి తత్త్వాగ్ని
తోన్నతతైలారోహణం బొనరించి కనుంగొనుచుండె సంత నబ్బు
లంబులు నిజసేనానాయకప్రేరితంబులై ధైర్యంబు నవలంబించి
యసిముసలముద్గరప్రాసాదిసాధనంబులతో సమరాభిముఖు లై
యొక్కపెట్టుకవిసిన నవ్వీరసంగమేశ్వరుం డత్యంతభక్తితాత్పర్యం
బున శరభసాళువమూర్తిం దలంచి పావకాస్త్రస్వరూపంబైన నిస్త్రీ
శంబూట వెఱికి ప్రాప్యట్కాంచలోపమానంబుగా జల్పించిన దత్త
ద్వంద్వంబువలన సంవర్తనమయతాండ వధురీణత్రిపురహల ఫాలాంబుజో
ద్భూతతేజోనూలికాభీలం బై యొక్కయనలం బావిర్భవించి త
దైవరులంజుట్టుముట్టి దహించి పంచతన్వంబునొందించిన సంహృక్
శరణాపుంగవుప్రాణంబుల బ్రహ్మరంధ్రంబులవ్రచ్చుకొని తేజోరూపం
బునవివంబున కేగునవసరంబునఁ దత్కళేబరంబాయోధనబహిఃప్రదే
శంబునఁబడిన వీరసంగయ గనుంగొని. 159

ఉ. అక్కట! మోసమయ్య శరణాగ్రణిజీవముఁ గొంటి నింక నా
కెక్కడి మోక్షమేడ యశమే టిది భక్తి? మదిష్టమూర్తినేఁ
డిక్కడ భక్తహింస ఘటియింపఁగఁ బోలును వాడి ఖడ్గమే
నెక్కరణిక్ సహింతు తనకీవగయున్నెటనుండి యుండెనో. 160

చ. అనుచు విషాదమగ్న హృదయాంబుజుడై గణవర్యుతోడఁ దా
నును మృతఁజెందఁగాఁదలంచి యూల్కాను ధైర్యమునకాగటారిచే
కొని యద సూనునంటనె యొకో యని తచ్చరణుండు లేచి యో!
యనఁ! యిటేలచేసెదని హస్తమువట్టి మరల్పై సంతటన్. 161

శా. కైలాగ్రంబున నున్న రాజవరుఁ డాచందంబు వీక్షించి స
 చ్చీలుం డీతఁడు శర్వభ క్తతతి వంచించుడు నేనిప్పుడా
 లీలంబోయి మదీయవద్వినతుఁ డై లేవంగఁబో నంతలో
 గూలం జేయుదు మత్ప్రహరవిహతిం గొంచించుగా సంగయున్.
 వ. అని తలంచి. 163

చ. గళహృదయాంశశీర తలకాయములక శశిహరనాయ కో
 జ్వలమణిశాటికామకుటచర్చలెడల్పియు గొప్పశక్తిచే
 వెలయు శివాక్షముల్ గిరిశపేటిక కావిపటంబునుక జటా
 వళిభసితంబు చాల్చి గణవర్చుని చందముఁదోప నత్తటిన్. 164

క. చునుదెంచి యెదుటనిలచిన, జననాయకుఁ గాంచివీరసంగయ్య ముదం
 బునఁ గేవలశరణాగ్రణి, యనియెదురుగ నేగి మ్రొక్కునంతటిలోనన్.

క. కేల నున్నట్టి శితకర, వాలంబున నతనిశిరమువై వెంగ నదిపూ
 మాలికయై కంఠంబున, ప్రేలె ధరావల్లభుండు వ్రీడంజెందన్. 165

క. ఆక్షణమున గిరిజేశ్వరుఁ, డీక్షేంద్రము నెక్కి నిర్జరోత్కరయుతుఁడై
 సాక్షాత్కరింప సంగయ, యక్షీణముదంబుతోడనతనికినతుఁడై. 167

మాలినీ. శమనమదవిభంగా! చంద్రఖండోత్తమాంగా!

కమలనిధినిషంగా! కాళికాత్మాబ్జభృంగా!

యమృతనిజనిభాంగా! హస్తసంభక్తరంగా!

దమినుతగుణసంగా! దైవవేశ్యాభుజంగా!.

168

తే. అనుచు వినుతించు నాతని గని శివుండు

వాంఛితం బెద్ది వేడు మోవత్స! యనినఁ

బెండ్లి వారికి మాకు నీపుణ్యవిపత్తికి

దావకీనపదం బిమ్ము ధర్మవాహ.

169

వ. అనిని శర్వుం డి ట్లనియె.

170

క. శ్రీవీరసంగసంతత, కోవిదసుతసుగుణసంగకువలయపతి దు
 రాభివ్రుండు వీనికిమోక్షం, జేవిధి నివ్వంగవచ్చు నెఱుంగవెయనినన్.

శా. స్వామీ! యిట్లుల నానతీయతగ దీసర్వసహభర్తచే
 నే మీ పాదముఁజూడగంటిక గడువర్జింపంగ నీచిహ్నముల్
 దా మై చాలించి మిమ్ముగన్గొనియె నీతం డెన్ని చందంబులక

సామాన్యం డనియెంచుబోక దయమోక్షం బిచ్చి రక్షింపవే !. 172

చ. అనిన దరస్తి తాంచితముఖాంబుజుడై పరమేశ్వరుండు త
జ్జనవరుఁ బెండ్లివారలను సంగయ నాతని యంగనామణిం
గొని చనె రావ్యశైలమునకున్ సుర లచ్చెరువంద నట్లుగా
పున శరణప్రభావము లపూర్వము లాత్మగణింప భూచరా! 173

— ౧౭ బెట్టివచేవరసు కథ. ౧౭ —

౪. అనిన బసవేశ్వరునితో బిజ్జయం డిట్లనియె. 174

ఉ. తొల్లిటివట్టిముచ్చటలు దొడ్డగఁ జెప్పిన నెట్లు నమ్ముదున్
గల్గెయొ నిక్కమో? యపుడు గన్దొనవారలలోన నేరికిం
జెల్లవు తత్ప్రభావములు చెప్పినయట్లుల సిగఁజాలిలోఁ
దెల్లము చేయుమా యొకని దివ్యమహత్త్వముచూడ నిత్తటిన్.

క. అన బసవేశ్వరుఁ డిట్లను, జననాయక! యెవ్వరైన శరణావళి చే
కొనవ్రేలిగోరఁబోలరు, మునుపే? మిపుడేమి? తథ్యముగఁగనుమనుచున్.

క. కట్టెదుట నిల్వఁబడ నీ, బెట్టిదదేవరసుగారి పృథువిక్రమ మా
వట్టణభర్తకుఁ జూపఁగఁదొట్టిన సంతోషమాత్మదోలుకఁగఁబలికెన్.

క. నృపుఁ డన్నమాటవింటివె, యపరిమితమహాప్రభావ యనునంతనె తాఁ
గుపితాంతరంగుడై కా, శ్యాపి గగనంబంటఁబెరిగె సభ తల్లఁడిలన్.

౪. ఇట్లు వెరిగి బసవేశ్వరు నుద్దేశించి. 179

సీ. సరసిజాతాబ్జ నక్షత్ర గ్రహంబులు బారనూదునొ యోప్రపన్న పోష!
మలజాదిసురలుఁ బొమ్మలరీతికరములఁ బట్టి యాడింతు నో భానుతేజ!
యేడుసముద్రంబులీలవసంతంబుగాఁజల్లునాఁడుదునో ప్రసన్నహృదయ!
యుర్విధరంబులొన్దొంటితోఁదాకించియురుము సేతునుమామనోవసంత!
తే. యేమియునతియనిబస వేశ్వరాక్ష, సంజ్ఞానొకగట్టు పెకలించిశయకనిష్ఠి
కాంగుళిపునర్భవంబుచేనాకనమున, కెగరఁజిమ్మినదిబంతిపగిది నెగనె.

క. ఆరీతి నెగయు గిరిఁ గని

యేరిపయింబడునొ యనుచు నెంతయు సభలో

వారెల్ల బెదరి గనుగొన

బోరున నది పుడమిదొరగి పాడిపాడియయ్యెన్.

ఉ. అత్తరిలేచి విజ్జలభరాధిపుఁ డంగముకంపమొంద న
త్యుత్తముడైన దేవరసు నొయ్యనఁజేరి నమస్కరింపుచు
వృత్తుడ క్రోధచిత్తుడ యమాగుణహీనుడ నైననాకు నీ
విత్తరికూర్చిచే నభయమియంగదే శరణాగతావనా!.

182

సీ. భీరహితపురామురారివీరానీక మారకుండగు నాగహారిరూపు
ఘోరపరాక్రమ తారకదైత్య సం హరుడైనట్టి కుమారుదూపుఁ
బారమేశ్వరభక్తిదూరదక్షవినాశ కారుడౌ వీరావతారురూపు
నీరేజభవశిరో దారణుండగు కాల భైరవమూర్త్యాఖ్య హరురూపుఁ
తే. బోలు సీరూపు శమియించి పూర్వసరణిఁ

దనరి జనలోచనానంద మొనరఁజేయు

మని నుతించిన నెప్పటితనువుఁదాల్చె

బసవముఖభక్తతతికి సంతసమెలర్ప.

183

క. వరగుణుడగు బెట్టివదే, వరసు చరిత్రంబు వినినఁ బఠియించిన యా
నరుఁ డరితరించారిగొని ను, స్థితరతుభసంతతులను జేకొనుధరణిన్.
క. కాపున ఘనుఁడీ బెట్టివ, దేవరసయమహిమలిట్టి తెఱంగగు మఱియున్
భూవిదితంబుగఁ జిత్తము, పావనగుణవీరభద్ర పార్థివ వినుమా.
క. కలిదుర్జాయారహితుఁడు, సలలితజంగమపదాబ్జజాతామిభితుం
డలఘుతరకీర్తియుతుఁడీ, గిలకదమారయ్యయితనికృతమెఱిగింతున్.

— ౧౧ గిలకదమారయ్య కథ. ౧౧ —

సీ. తనువునభవ్త లేవనమొప్పు నొసరించి గండవెండరమొక్క కాలిడాల్చి
కరకచల్లాణంబు కాసెతోబిగియించి, కటికంపుపోగు లేపుడధరించి
గళమునపాలకాయలసంకునరు లేసి ఘనమైనమేనయోగములుదొడగి
ఫాలభాగమునందుఁబ్రాణలింగముసెల్వీ పసిమిమీరెడుకొల్వవైనిగప్పి
తే. కన్దొనల కజ్జలముదిద్ది కావిబొట్టు

ఫలకమునఁ బెట్టి నాభితలమున ఘంట

నునిచి యొకకేల గిలకయు నొక్కకేల

బొమ్మయును బట్టి కళ్యాణపురమునందు.

187

ఉ. వంచన యేమిలేక గణవర్యగృహంబుల కేగి గిల్కవా
యించుచుఁ గేలిబొమ్మ నటియింపఁగఁ జేయఁగఁజూచి వారు మ

న్నించి యొసంగు కాంచనమణిప్రచయాంబరవస్తుజాలముల్
కొంచురుదెంచి భక్తవరకోటిసమర్ప లొనర్పచున్నెడన్. 188

తే. ఆవిధము జనులంతట నాడుకొనంగ
విని గణాచారి సంగయ్య యనెడు భక్త
పుంగవుడు తీవ్రకోపవిస్ఫూర్తితోడ
మారయాభ్యునివిలిపించి తూలిపలికె. 189

ఉ. మాయలబొమ్మ వట్టి పలుమారు నటించగఁజేసి దాన నా
దాయముగూర్చి శైవగణతండసమర్ప లొనర్పకున్న లే
దాయనె వేతెయొక్కసనయంబగు కాయక విట్లు సేతయే
నాయము మాననూనవగు నాధరణీస్థలి భక్తకోటికిన్. 190

క. మేదిని శరణులు లింగవి, నోదంబులు నితరమగు వినోదానుభవం
చేదిక్కున నొనరించిరి, నీదగు చరితంబుదలఁప సింధ్యం బయ్యెన్.

తే. కుండచరపుర కువ్వరగుండవిభుండ
చుప్పటలు వేసి చారమచక్రవర్తి
హరుని నాడించి రాగతి యవలఁబుచ్చి
మాయచేబట్టి యాడింప నాయమగునె. 192

చ. ఆనవు డతండు మ్రొక్కి వినయంబున సిట్లను సంగమేశ ! నీ
యనుమతి యట్లుగాఁగ ననయంబుఁ జరించెదఁ బొమ్మ యింకఁ జే
కొన నని పల్కి గేహమునకుం జని యెప్పటిరీతికాయకం
బునకయియొక్క మేటిగణపుంగవునింటికిఁబోయి యచ్చటన్. 193

చ. అలరకరస్థలింగమపు డాత్మకరంబున నిల్పి వింతగాఁ
గిలిగిలనాగ గిల్కి యొకకేలఁ గదల్చగ హస్తపద్మసం
కలితభవుండు వట్టదముకై వడి గంతులువేయఁజొచ్చె వి
చ్చలవిడి చూచువారు మది సంతసమందఁగ నంతలోపలన్. 184

ఉ. శైవగణోత్తమాంగకరసారసశక్తిముఖాంగచేతయు
క్వావనలింగముల్ ప్రథితకాంచనశీకనియు క్తలింగముల్
స్థావరలింగముల్ గదలి తాండవమాగతినాడఁజొచ్చినం
భావములందు నద్భుతము పర్వగ భక్తనరేణ్యు లొండొరుల్.

తే. మేటికలలోన వస్త్రంబు మూటలందు

కరతలంబున నున్న లింగములు గంతు

లేయఁగాఁజొచ్చె యిదియేమి మాయమొక్కో!

యనుచు నందఱు బసవాలయమున కరిగి.

196

ఉ. ఆతనిఁగాంచి తన్నటనమంతయుఁ దెల్ప న్వలింగమూర్తి ము

న్నా తెఱఁగౌటఁజిత్తమున నద్భుతమందగ శంకరద్వీజ

వాతము పూర్వశైవనికరంబులు స్థావరసీతలింగసం

ఘాతము నాట్యమట్లనె భయం బెదనొందగ వచ్చిచెప్పినన్. 197

మ. పరిశీలింత మటంచు నున్న యెడ నొప్పం బట్టఁబోదంతముల్

నిరతంబు నివినుసించుచారుఁ డొక్క డోలినవచ్చి సేవించి యో

వరమంత్రీశ్వర! యిప్పురాంతరమున న్వాక్యస్వరగా రాని చి

త్రరసంబొక్కటఁ గాంచివచ్చితిని దభ్యంతరేంద్రుడెట్లనన్. 198

వ. గిల్కదమారయాఖ్యం డొక్కభక్తనత్తముండు.

199

తే. బొమ్మనాడించి తల్లబ్బి పూటపూట

నయ్యలనుబూన్ప సంగయ్య యనెడిభక్తుఁ

డీసరణిగూడదన బొమ్మ నెడమకేల

లింగమూర్తి నాడించె భక్తాంగణముల.

200

తే. మాదఁ డింతటి భక్తుఁడో? మదనవైరి

తనకుఁ దా నాట్యమాడె నాతండు చెప్పి

నటుల సీచిత్ర మెచ్చుటనైన గంటి

మే! యనిన దండనాథుండు మెచ్చి యపుడు.

201

క. వారందఱితో సంగయ, గారి శుభాగారమునకు గ్రక్కునఁ జని జో

హరుతరలింగనర్తన, కారణమునఁ జోద్యమంద ఘనపదములకున్.

క. జోహారుసేయ నాతం, డాహా! యిదియేమి వింత? యధికులు మీ రి

ట్లూహింతురె? యనిక్రమ్మఱ, నాహరభక్తార్యవితతియడుగులకొరగెన్.

వ. తదనంతరంబ.

204

చ. బసవఁడు సంగమేశుఁ గని పల్కెను గిల్కదమారశూరి కీ

వసద్యశబోధసల్ప మము నందఱ నిత్తటి లింగమూర్తిచే

బసచెడి మోదచీసితివి బాపురె యాతనిచర్య తెన్నుగా

బసరుహగర్భకేవగిరిభిద్దురుముఖ్యుల కైనశక్యమే.

205

ఉ. మాయగ బొమ్మచేసి గణమండలియిండ్లకు కోరికై వడిక
బాయక త్రిప్పి వారి పదపంకజము ల్గొలువంగజేసె న
య్యాయతశౌర్యు డిట్టిగతి యర్హము గాదని మాన్పజెల్లునే
ధీయుత! యింకనైన దొలితీరున వాని జరింపజేయవే. 206

చ. అనవుడు లజ్జనొంది బసవాధిప! నేరము చేసినాడ నీ
యచుపమ మర్తమే నేఱుగ నైతి నటించు నచించి వేగ మా
రని బిలువంగ బంచి గణరత్నము తావకదియైలింగమూ
ర్తిని నటియింపజేయకుము దేశికవర్యుల యాజ్ఞనీవనన్. 207

ఉ. ఓగురులార! తొంటిగతి యోగ్యము గాదని యంటి రిప్పజీ
లాగున గూడదంటిరి కళాధరభూషణ భక్తపూజ లే
లాగున నింకజేయుదు తలంపగ కాలము మించు జొచ్చె నా
కేగతి యానతిచ్చెదరొ యిండుని మారని గాంచి నన్వచున్. 208

క. సంగయతో బసవసచివ, పుంగవుడును నితనికొక్క బుద్ధి దెలుపుఁ డీ
జంగమగురులింగార్చన, భంగము గాకుండననిన భయకంపితుడై. 209

చ. గిలకదమార! తొంటిదగు కృత్యముజేకొని పొమ్మటన్న న
ప్పలుకుఁ దలంధరించి యటవారలకుం బ్రణమిల్లి యెప్పట
ట్టుల బొమఁగొంచు వేచనె గడున్దుకమందుచు నైజవృత్తి కీ
యలఘుడు వీరభద్రసుధాధిప యన్నదరంబె యీతనిన్. 210

వ. తదనంతరంబ సకలశివలింగంబు లీనర్తనంబు మానుటయు బసవేశ్వ
రాద్యఖిలభక్తపుంగవు లీతనిమాహాత్మ్యంబు గొనియాడుచు నిజని
వాసంబుల కరిగి రట్లు గావున. 211

క. అలఘుతరభక్తియుతుండగు, గిలకద మారన్న మహిమః గీర్తించిన ని
శ్చలమతివినినన్దాయం, దొలగుకొనదురుకృపాయుతుండగునరుడిలన్.

— ఈయరు లింగపెద్దయ్య కథ. —

వ. అదియునుంగాక.

213

ఉ. ఈయరులింగపెద్ది పథ మేమని చెప్పంగ వచ్చు దేశికేం
ద్రాయతసత్కృపాగతి శివాధిపమంత్రకళారహస్య బా
ధాయుతు డాశ్రితావనవిధానవిచక్షణు డిష్టలింగపూ

జాయనసప్రవర్తి సుకృతాత్మ్యం సూన్యతవాక్య్యుఁ డిమ్మహిన్. 214
 ఉ. ఈతఁడు మోగులూరఁ జరియింపుచుఁ దా నొకనాఁడు పుష్కరో
 ద్భూతమరందపానపటటుతుందిలపట్టనమేచకప్రభా
 కై తవకందదర్శనవిఃస్వరహృచ్చిఖభాసితప్రభూ
 జాతకుడుంగమాసరసి సైకతదేశమునందు నొక్కచోక. 215

తే. కలితపద్మాసనస్థుఁడై కనులుమూసి
 జపమొనర్చెడి జంగమ సార్వభౌము
 ధీరు నురులింగ మనియెడు దివ్యపురుషుఁ
 గాంచి యల్లంతనుండి జాగఁబడి మ్రొక్కి. 216

చ. నిలచిన కొంత సేపటికి నీలగళాపరమూర్తియైన య
 య్యనఘుఁడు మాన ప్రతి నిడి యతులువిప్పి కనంగనంతలో
 పలఁ దిరుగంగమ్రొక్కి వెలివాడ మనుష్యుడఁ డెద్దయాఖ్యుడఁడ
 ఖలుఁడను నన్ను శిష్యునిగఁ దైకొని వేగ కృతాఘ్నజేయవే! 217

క. జననియుజనకుఁడు దాతయు, సునదైఁముగురుఁడునీవగతియును నీవే
 యని నమ్మి నిన్ను జేరితి, ననుకరుణాచృష్టిగనుము నతజనపాలా! 218

చ. అనపు డతంహానర్పు వినయంబున కెంతయు బ్రీతిజాగి హీ
 నున కెటులియ్యగాఁదగు మను ప్రభులింగము నన్నగొంకలోఁ
 బెనఁగొన కొంతసేపతనిఁ జేర్కొనకూరకయుండి వానితో
 నినుమును పెన్న డేసెఱుగ నీగుణమెట్టిదో యేడనుందువో? 219

వ. అనిన నతం డిట్లనియె. 220

క. కృష్ణురి నెప్పుడు యుండుదు, చెప్పంబయేమి కరుణజేపట్టిన మీ
 కప్పుడె నాగుణమగవడు, నప్పాయనిజాగి మ్రొక్కియతఁడెట్లనియెన్.

క. గురుశ్రుత్రుషయెనర్చుచు, జరకాలంబునకు గాక చేకూరునె నీ
 యురువాంఛయనినమితియే, ర్పఱచినన తె సేయువాడపాపనచరితా!

తే. అనిన ద్వారశవర్షంబు లధికభక్తి
 భూతిరుద్రాక్షధారివై భూతనాథ
 భక్తు లెదురైన మొక్కుచుఁ బరిచరింపు
 మనిన నపుగాక! యసిహాయి యనుచినంబు. 221

క. ఉర్బలింగము బోధించిన, కరణిక్ గుమ్మరుచు వంటగట్టియ లొక మో

పరుదున వారల గేహావరణములొ బయలునుండి వైచుచునుండెన్,
ఉ. ఈగతి మూడునాలుగయి దేహులు వృచ్చి మితండు వేడ్కచే
నాగురువద్యభవ్యకరుణాగతిచే ఫలియిగచు నంచు వే
వేగ ప్రభాతివేళ నిలు వెల్వడి నాటికినంబునందు స
శ్వాగమవేది యాగురునియంగణమందు జరించుచుండెన్. 225

ఉ. నిద్దర లేచి యాఘనుడు సీలగళుక్ న్నరియించువేళ నా
పెద్దయ సంచరించునడి వీనుల సోకిన నాప్రమాడయో
యెద్దో యటంచు వాళియని యేడ్చె ముప్పురుబల్క నాతఁ డీ
ప్రాద్దురకబృ నాకు గురుభోధితమంత్ర మటంచు నాత్మలోన్. 226
తే. కంటిభాగ్యంబుభ క్తినిగంటిగీర్తి, గంటి బెన్ని ధిగంటిమోక్షంబుగంటి
గంటి జ్ఞానంబునిక నేగడమలేక, మూర్తిని త్తటిసీగురుమహిమవలన.

చ. అని యిటుల న్నుతించుసమయంబునః కద్దరుఁ డేగుదేర నా
తని కతిభక్తి మొక్కి యమృతప్రసమంత్రరహస్య మబ్బె మీ
ఘనకృప నంచు బల్కిన మొగంబున నివ్వెఱ దోచ వాళి యం
చని మును తాను దల్చుమహితాక్షగము ల్లచు నయ్యె వీనిన్. 228

చ. పలుమరుఁ బల్క మంత్రమయి పాటిలే నొక ! తనక్షరద్యయం
బిల సితదర్పణఁ కతన సీశ్వరుఁ డీగతి సంఘటించె నం
చలమినప్రేమఁ బెద్దయ! కృతార్థఁడవైతిని పొమ్మటన్నఁ జా
గిలిపడిమొక్కి యేగె వడి గేగుచు బొంగుచు గంతు లేకునున్.

క. ఆరీతి నరిగి నద్దరు, భూరికృప స్తంత్రసిద్ధిఁ గొంగినవాడై
ధారుణి జానెండెత్తున, ధీరుడు పెద్దయ్యమెఱసి తిరుగుచునుండెన్

ఉ. అంతటఁ దత్పురాధిపతి యాత్మమువంబున నొక్కబాని ద్ర
వ్యంత మటంచు నుప్పగుల బిల్వంగబంచె యనుజ్ఞయియ వా
రెంతయుఁ ద్రవ్వినక జలము లేమియు సూరక చట్టు వడ్డ దా
జింతిలి రాయి దొల్చు ఘనశిల్పిగులక నియమింప నారలున్. 231

తే. చేతనయినంతయాచట్టు చెండిచెండి, యింపుకై ననుదానిభేదింపలేక
విసివిభూపతికాగతివిన్న వింప, మదినివేటొండుదోచకమంత్రిజూచి.

క. నీ కేమిఁ దోచు నాశిల, యేకైవడి దెగు జలంబు లేగతి సూరుక
మాకేసి దెలియకున్నది, యాకూపము పనికివచ్చుననువుం జెపుమా.

ఉ. నాపు డతండు మ్రొక్కి నరనాయక! యొక్కటి గోచె నామదిం
దాపకసట్టణాంతరమున న్ననియించుమహాజనంబు లీ
బావి జనించు చట్టువయి బాకము లుంచెయేని దీనిలోఁ
బావనసీర మూర యిది భావ్యమయేసి యొనర్పు మీ వనన్. 234

ఉ. పెద్దల వారిఁ గన్గొని పురంబున నారసి సుప్రసిద్ధులౌ
పెద్దల నెల్ల నిచ్చుటికిఁ బిల్వడు పొండన వార లేగి యా
శుద్ధి యెఱుంగఁజెప్ప విని చోటులనుండియె వారు వచ్చినన్
గద్దెయ దిగ్గి మ్రొక్కి నరనాథుఁడు నద్భుతవారయుక్తుఁడై. 235

ఉ. తవ్విసబావి డగ్గటి బుధవ్రకంబున కర్థి మ్రొక్కి మీ
రివ్వల కూపమందు దిగి యిద్ధభవత్వనపద్మపాంశువుల్
నివ్వటిలంగఁ గ్రొక్కు డవలీలగ సీరము పుట్టు నన్న వా
రవిప్రధి సల్పినన్ సలిలమందు జనింపమి రాజాఖిన్నుఁడై. 236

క. ఉన్న యెడఁజూరుఁడొక్కరు, ఉన్న రపతి గాంచి దేవయంత్యజుఁడొకరుం
డున్నా డుధరకుజానెడు, మిన్న గజరియించుపదము మెట్టఁడుభూమిన్.

ఆ. తన్నహత్త్వమెన్నఁదరముగాదేరికి, గాన వానిచేత నానాయేమొ
వారిఁదీనిలోననూరఁజేయఁగనన్న, బిలువఁబనిచె నృపతి పెద్దయాఖ్య.

చ. జిలిచిన వేగ వచ్చి తనవెంపు గనంబడ భూమి కెత్తుగా
నిలిచినవానిఁ గాంచి ధరణీపతియద్భుత మంది వీనిచే
సలిలము నూరు చట్టరు నసంశయ ముందుఁ నలంచి నూతిలో
పలికిల వీడజేయుట యుపాయముఁడోచిన సేయుమీవనన్. 239

ఆ. ఆతఁడట్లు సేతునది మొలపనియని, గురునిపదములాత్మఁ గుదురుకొల్పి,
వాళియనినెబట్టునదలియాచట్టుబి, ట్టెగసి బయలునడియెజగతివణక,

ఉ. వెంటనె తియ్యనీరు ప్రభవించినఁ గన్గొని భూమిభర్త మీ
న్నుంటగఁ బొంగి సంతసము నద్భుతము న్నది బర్య నేడు ము
క్కంటియె కాక యన్యులనఁగాఁ జన దిట్లు మదీప్సితంబ నే
పంట ఫలింపఁజేసె ననపాయముగా నని యెంచి వానితోన్. 241

క. అద్దంకశూకహారున, కుద్ది యన న్వచ్చు నిన్న హేహా! గూగణకా!
పెద్దలకుఁ బెద్దవైతివి, పెద్దయ్యా! నీకు సాటి పృథివిం గలరే?. 242

ష. అని సన్నుతించునమయంబున,

సీ. ఇదియద్భుతం బని మదిగణించెడివారు పోడిమిచెడిచిన్న వోవువారు
నెవరితోఁజెప్పక యింద్ల కేగుడువారు నొకరిచాటుననొకరుండువారు
తలవంచియేసియుంబలుకకుం చెడువారు వెచ్చనిసిట్టార్పులిచ్చువారు
కాలియంగుభులతో నేలకొండెడువారు వెతలచేనాత్మలవినుగువారు

తే. నగుచు నందలి పెద్దలు వగచుచుండు

నమయమున వచ్చి యురులంగనద్దురుండు

తనకు మొక్కిన శిష్యుని నెనరు పోలుక

గ్రుచ్చి కొఁగిటఁ జేరిచి మెచ్చుచుదనర.

244

క. శైవాగమోక్తసరణి, న్బావనతరలింగమొసంగ భక్తవరెణ్యా!

నీవే నేనే నేనే, నీవే యిద్దటికి భేద మించుక గలదే?

245

క. జాతీశుండు బిల్లముచే, ఖ్యాతిఁ గనినపగిది భక్తగణములలో నీ

చేతఁగడు వన్నె కెక్కితి, మాతండ్రి! నీవు శిష్యమాత్రుడనగుదే?

తే. అనఘ! నీమామ పూర్వమై యస్తదీయ

నామధేయంబు గలుగంగ నాకుఁ గోర్కె

పెరిగెనటుగాన నురులింగ! పెద్దయాభ్యుఁ

దాల్పు మని పల్క నాతఁడు దాల్చి వెలసె.

247

క. ఉరులింగపెద్దనిర్మల, చరితము సప్తక్షి సభలఁ జదివిన వినినక

గురుకారుణ్యంబున నుద్ధిరవాంఛాఫలసమృద్ధి జెందునరుఁదిలన్.

248

— శంకరాగ మారయ్య కథ. ౨ —

ప. అదియునుంగాక.

249

క. వేండ్రపుఁగినుకరనాదు, త్తండ్రివయింబొడమి వాని తలయులగులం

గండ్రించువేల్పుపగతుం, డీండ్రంగమారయ్యయితని నెన్నంగదరమే.

ప. ఇతండు కల్యాణపురంబుననుండుదు ననుదినంబున.

251

చ. మొలచుట్టు న్యడిగోలుదాన నగుబల్తోలాపయిం గీతక

త్తులు నూలుక ముసలంబు వామభుజమందుక దాని కిర్వింకలక

కలులొట్టుండిడ కట్టనిచ్చెనపిఱుదం గొమ్ము కాల్పుందముక

దలతోరముడిగుడ్డయుక దనరబ్రాతగికాలమం దెప్పుడున్.

252

క. నిజకాయకమునకై యం, గజరిపుపవహుజనములు గావించి మనోం

బుజమలరనేగిసుర దె,చ్చిజనులకమ్మియు ధనంబుఁ జేకొని యెలమిన్.

- చ. తనయులు సేరి వాడియడిదంబున నాత్మకరద్యయంబు ఖం
 డన మొనరించి శరవ్యసకరంబులు మొక్కగఁ దారకాద్రికిం
 బనిచి భజించివచ్చి మునుపంటివిధంబున నంటకొన్న పా
 వనశయవారిజాతముల భావగణార్చ లొనర్చు నిత్యమున్. 254
- క. ఈరితి ప్రతముసలుపుచు, మారయ నొకనాడు నగరమార్గంబునరా
 థారుణిపతి సభ కేగుచొ, దారిన బసవండుగాంచి దండమొనర్చన్.
- తే. మగుడ నతియొనరించు నమ్మహాతుఁ డేగు
 పిదప బసవండు సభ కేగి వేగ మఱలీ
 తత్ప్రసాదేచ్ఛ మారసిధామమునకుఁ
 జనియె ముదమున మూడవజాముతతీని. 255
- క. చని సంపతులకు వంగన, మొనరింపగ నుల్కి వారు దండేశుని గ
 న్దొనియట్లుగోల్లునలుపుచు, పినయంబుననిట్లు లనిరి వికసితముఖులై.
- ఉ. పావన మయ్య మాగృహము పాపము లెల్ల నణంగె బుణ్యముల్
 ప్రోవుగఁజేరె ముక్తిసతిబొందుటగూడె ఫలించె గోరికల్
 దేవరదార లిందు నరుదే నిక జా గొనరింప కీర్షరా
 ర్చనవిధి సల్పుగా వలయు జంగమవర్యులతోడ నీ వనన్. [మ
- ఆ. ఆట్లుగాకయనుచు నమ్మంత్రి శేఖరుం,డపు డెవారిడినయవృతమయ
 హాప్రసాదతృప్తుడై తదనుజ్ఞచే, నెలమి సజగృహమున కేగె నంత.
- క. కొండవమాచయ ధరణీ, మండలపతిఁజేరి యొండ్రమారనియింటం
 బండా రిగుడిచెననిబలు, కొండముగాదెలుపనత్తడు కోపోద్ధతుడై.
- క. అప్పుడె బసవామాత్యుని, రప్పించిటువల్కె మొగము రాజగమికే
 తప్పులు లేవనితలచితో, చెప్పగవినరానివనులు సేయందగునే? 261
- మ. కులశీలంబులు నీటఁబుచ్చి విభుధోక్తుల్ గాలిఁ బోఁజేసి పూ
 ర్వులచర్య య్విడనాడి శాస్త్రనియమంబుల్ త్రోసి కల్లమ్మువా
 రలయిండ్లం గుడవంగ నెంచితివె సర్వజ్ఞుండవే యైనఁ ద
 త్కులముంజూడక నీవు మిన్నకయె కక్కుర్తిక బడం జెల్లునే? 262
- ఉ. చేతులుగోసి యీశ్వరునిచెంతకు నిత్యముఁ బంచుచున్నవి
 ఖ్యాతి గణించితేమొ యది గారుడమా టెటు గంగలేక నీ
 వాతనిపెంపు మాకు ఘనమై కనుపట్టెద వన్న నవ్వి యో

భూతలనాథ! తన్నహిమ పొల్లుననాడుట నీకుఁబాడియే. 263

క. మారయ మదవిదళుని, మారయయనివినుతికెక్కెమహి నెల్లెడనా
మారయమహిమోన్నత్యము, నారయగాగలమెభూవరాధిపయసినన్.

ఉ. మాటల కేమి యీశ్వరిసమానుఁడు వాఁ డనునంత నన్ను న
స్సృతి యతండు ప్రత్యయముఁ జూపఁగ నోపినవాడయేని న
ప్పాటున సమ్మతింతు మని పల్కిన: దవ్వునవేశ్వరుండు మో
మోటును లేక వాని మహిమోన్నతం జూపెద రమ్మ భూవరా.!

క. అని పరివారముతో న, జ్ఞనపతిదోడుకొని వానినదనంబునకుం
జనఁగనియాతఁడదుర్మోని, వినయంబున మొక్కిబసపవిఁడొట్టనియెన్.

చ. అకుటిలతావక ప్రతమహత్వముఁ జూచుట కిన్న రాధినా
యకుఁ డరుదెంచెఁ గావున రయంబున సీతనికోర్కె దీర్చనే
సకలజనాక్షిపర్వముగ శంకరతుల్య! యటన్న నాతఁ డిం
చుక మదిఁ గొంకు లేక దనసుందరి దానును భక్తినిమ్ము తై. 267

క. చెఱకులు నఱికినచాడ్పున, కలుకుకలుక్కునగనాత్మకరములునాల్గుం
దఱిఁగికొనునంతలోనక, గరకంతునిపురిఁజనియె గగనతలమునన్.

చ. అటు చని పార్వతీశుల పదాంతికమందున వ్రాలె నయ్యెడం
బటుగతి సిద్ధరాముఁ డనుభ క్తవరేణ్యుఁడు గాంచి వచ్చి మా
కిట నట నైసభూధరను తేజవివాదముఁ దెల్పు నేను వి
న్నటులను వీరభ ద్రపసుధాధిప! నీకెఱిగింతు నంతయున్. 269

క. అరీతిఁ దనదుపదముల, మారాంతకచరణముల గ్రమంబునఁబడు నీ
రేరుహవదనవృషారూప, చారుక రాజ్యములుగాంచి కైలజ మదిలోక.

తే. అద్భుతం బంది విభుఁ గాంచి యనియె సీశ!

సంతతము రెండుపురుషహస్తములు వచ్చు

చుండు నేఁ డిది యేమొకో యువిదకరయు

గంబు నరుదెంచెఁ దెలుపు నిజంబు గాఁగ.

271

చ. అన విని శంకరుండు గిరిజాత్మజ కిట్లను సీంద్రమార డా

త్వసిరుపమప్రభావము యమక బసవానుమతిధరాధి నా

భునకెఱిగింప బూని తనతోయరుహాననహస్తవద్వముల్

నినుఁ గొలువంగఁ బంచ నన నెమ్మదిఁ బార్వతి సంతసింపుచుక. 272

- ఉ. దీనజనానురాగ భవదీయపదార్పకసన్నహత్వముల్
పూనినుతింప ధాతృఫణిపుంగవజీవులకైనశక్యమే?
మానుతసత్యసంధులసమానతరారతులద్రిధైర్యులం
పెహనిచయోపహారలసమున్నతి తేజాలునీతికోవిదుల్. 273
- చ. అని కొనియాడుచుక గిరిజయాత్మలిసీలచోమృతంబులో
కనికర సన్నతాద్భుత సుగంధము బంధురపాండురప్రభా
వినికృతహంసమైనసురవృక్షనుమన్నిహదామమప్పుడా
ఘనకర యుగ్మయుగ్మమున గట్టిగజాట్టి ప్రియుండు నవ్వంగ. 274
- ఉ. అంతట దత్కరంబులు శివాంఘులు సన్నిధినుండి ధాత్రికీ
వితగవచ్చె నశ్రుపదవిం బరివేష్టితపారిజాత పు
ష్పాంతర సింధుపారణనమాగతషట్పద బృందరూంక్రియా
కాంతదిగంతరంబులైనరాజముఖ్యులైజగందిచూడంగ. 275
- క. ఆరితి వచ్చి తత్కర, వారిజయుగయుగము పూర్వవైఖరియపుడా
మూరనికే నతనిసాధ్విక, ధారుణిజనులెల్లజూడ దక్షిణవెలింగె.
చ. అది గని బిజ్జలావనితలాధిపుడెద్భుతసాధ్వినత్రముల్
హృదయములోనముప్పిరి పహింపంగ శ్రీబసవేశుగించి యీ
సనమలచిత్తుసత్తహిమ స్వాంతమునకైలియంగలేకనే
బదరితి కొన్నిమాటలవి పాటియొనర్పక నన్నుభ్రవరే. 277
- చ. అని వినుతించి మొక్కుచు ధరాధిపుఁ డాత్మగృహంబుజేరునం
త నచటిభక్తవర్యులుముదంబునమారకగించిబాగురే
ఘనతరభక్తినిష్ఠలకుగాయజాసంహరసత్కృపారతిం
గనుటకు నీవె మేటి వికగల్గుదురే నినుఁబాలువారిలక. 278
- చ. బసవనిదూరనాడుజనవర్యుఁడులజ్జపహింపలోకము
ల్వీనువకసన్నుతింపనిజవిశ్వతకీర్తితావితానము
లైసలనలంకరింప గణధీరులకెల్లనుసంతసంబుమా
నసములనింపని త్తటిగనంబడచేసితి నీమహత్వముల్. 279
- ప. అని పెక్కువిధంబుల బ్రస్తుతించుచు బసవేశ్వరప్రముఖభక్తులాత్మ
నివాసంబులుజేంది రట్లుగావున వీరభద్రావనీపాలా! యితని మహి
మం చెల్లెఱంగు. 280

క. ఈయీంద్రమారయ చరిత, పాయకసద్భక్తి వినిన బతియించిన దీ
 ధ్వాముపునారోగ్యశ్రీ, శ్రేయస్సంతానవృద్ధిజెందు నరు: డింక. 281
 వ. అదియునుంగాఁ.

282

చ. సుజనహితుంబు సద్వృత్తము నూనృతవాక్యము శాంతశ్రుతి భా
 వజరిపు పాదభక్తి గణవల్లభ దాస్యము దివ్యభోధ స
 ర్వజననీకంబుగతరాగత నైజగుణంబు పొటచే
 నిజగుణభాముఁ డయ్యె ధరణీస్థలి నీతఁడు మానవేశ్వరా!.

283

అథ గుణింద్రుని కథ. అథ-

వ. ఇవ్యహత్యుండు కల్యాణగుణంబునం దనుదినంబు.

284

క. రేవణకప్పెంకత గా, జీవంబునఁ దాల్చి భక్తసింహుల యిండ్లం
 బాసనభిక్షుముఁగొని నై, జావాసముజెందిదాననక్షయతీర్క.

285

ఉ. వచ్చినజంగమావలి కవారితభక్తి భజింపఁ బెట్టుచుక
 నచ్చరితుం డితం దనుచు సర్వజనంబులు సన్నుతించఁగా
 తెచ్చిన భ్యుత దర్శిక గణేతరులెవ్వరు వేలసంఖ్యలై
 వచ్చిన నిష్టభోజనముల వారలదన్నుచు నుండు సంతటక.

286

చ. జనపతి తత్కృమంబు విని నైవకదుర్జతి నా గుణాధ్యవం
 చన మొనరింపఁబూని యెకసక్కముగా బసవేళుతోడఁ ని
 ట్లనియె మహాత్మ! యిప్పురము నందొక భక్తుడువేలసంఖ్యవ
 చ్చిన మనుజుల శిష్యులమునేకుగ నట్లు మనోహరాన్నముక.

287

క. అసివింటినదియెనిక్కమొ, యనృతమో? బసవఁడనియె నవనీశ్వర నీ
 నినిసంత మట్టునత్యం, బససూత్తుండతనిమహిమయఁ వియెశఁచన్.

చ. కకమునఁబట్టి భిక్షుగొనుకప్పెగ గొప్పదిగాదు మానెడొ
 టరు దది నిండ తండులము లవ్వల నెవ్వరనేడ కింటికిం
 బరువున నచ్చి సద్గురుకృపాగతి యక్షయమైనవాటిచే
 గురుత్వం కోటిసంఖ్యజనకోటుల కారఁడు పెట్టు నన్నముక.

289

వ. అనిన నమృహిశ్వరుం డి ట్లనియె.

తే. అట్లుయినసంతతాన్న దానవ్రత, నిష్ఠులైచరించు నిజగుణింద్రు
 మందిరమున గుడవ మాఁకృష్ణమైనది, నేడుపోదమసినన్యవతిఁగాంచి.

చ. బంధరివత్సెనో మనుజవల్లభ! నీకెటు దోచె నట్లపో

దండరుదెండిపాగ మది దార్కొనుకూహకు మీర లేయు దం
దండరథాశ్వనీరభటదానసుహృజ్జనబంధుయుక్తుఁడై
దండిగ నేగుదెంచె నసుధావరుడాబసవండుతోడరాన్. 292

తే. అటుల తనయింటికేతెంచు నవనిజాని
బసవనామాత్యుఁ గనుఁగొని ప్రమదమాత్మ
నలరెనెదురేగి నిజగుణి యచటభక్తి
నికరములకెల్ల కేల్తోడ్చినిలుచు సంత. 293

ఉ. ఆతనిగాంచుపల్కె బసవన్నమహాత్మధరావరుండు నీ
ఘ్యాతికి బ్రీతి జెంది భవదాలయమందుభుజించువేడ్కచే
నీతరివచ్చినాఁ డితని యీస్సితముల్ ఫలియింపఁజేయనే
సాతకజాతదుర్విపినపావకతావకభావమేర్పడెన్. 294

చ. అనిన మహావ్రసాద మని యందరిఁదోడ్కొనిపోయి మున్నుగా
ఘనతరభక్తిచే శరణకాండసమర్చలొనర్చి విమృటన్
వననిధిగాంచి భక్తపరివారముతోడను భాసనంబులం
దొనరఁగఁజేసి దివ్యమహిమొన్నతినద్దురు సంస్కరింపుచున్. 295

మ. కదలీరాజనఖాజపంక్తు లమరంగా వైచి యంతర్భుతం
చొదవశాకశలాఃకనూపరసభక్త్యాఖాచ్చహయ్యంగనీ
న దధిక్షీరసమేతపాండుకలమాన్నం బల్లు నడ్డింపనే
మెదలీర్పన్ భజియింపమున్ గొనిరి భూమిపాలకుండాదిగిన్. 296

దండకము ల్లా రీతి తజ్జెను లాలోగణంబొప్పగాఁ జేయుచుం దారుర
మోక్తు లిం పొందఁగా నొంహారుల్ సారె నీభక్తవన్యప్రధానంబు
లెక్కింప వాక్కానిసీనాథ ముఖ్యానరుల్ శక్తులేనూనితాజేయు
చున్నట్టియాకాయకం బెంత యీవచ్చి కూర్చున్న సంఘంబు సంఖ్య
న్విచారింపఁగా నెంతయెవ్వారి కెవ్వారి నేతీరుగానిష్టమానట్టిచంగం
బు సంప్రేక్షిగావేడి వడ్డించె నొరా భలీ బాగుమేలాయె నిట్లుండవ
ద్దానెతాంతానదానక్రమంబుంచు నీరీతిగా భోజనం బబ్బునం బిం
చుకంటెనముం దోచుదాయంగదాయంట నేవంటకం వినర్జించియే
తెంత సంఘన్ వహింపదోమయే వేయువర్షంబులున్నంతకం పెన్

గజంబై ముసూర్యుల నర్చింపమేలన్న గంధంబునకా పీనమాజైన
 సంశంబునం బుట్టి యేభోగము న్లేచి చింతించుచు బెద్దకొలంబు
 జీవించుకంటె తుణుకులైన భక్తాధ్యక్షులైయుండుట లేలటంచుకామ
 రిం గుత్తు కంటంగభక్త్యాపభులైక్కి సంతృప్తిలేకయ్యదో! నెత్తివై
 నోరుగల్పించితే నింకనుంగొన్ని భక్షింపవచ్చుకా గదా యట్టుగా
 నేటికి జేయుదాబ్రహ్మ పాపాత్ముడంపాతనిం దూరుచుం గూని
 పాండుండు నాసాంఖ్యతోండాహ్వాయుండాదియావార లీజైనవం
 శోద్భవుల్లా రె? మారాభి భక్తాధ్యక్షులయియంత వారైరి యారీతిసీ జా
 ద్ధవంశాభిమానంబు బెన్నీటిలోముంచి యేడాదిగా వీరకై వంబుచే
 కొందమంచుకా వివాహంబులుకా పండుగకా బబ్బముల్ మున్ను
 మాయుండులకా జేయుటలేదో! యీవస్తుజాలంబులకా పండిగావండ
 లేదో! భుజింపంగలేదో! యహా! యిట్టిసౌకర్య మేమెన్నడుంగంటిమే
 వీరిచేనైనపాకంబు తీరిట్టిదో లేక శ్రీకంఠభక్తాభిగేహంబులందంత
 టకా సౌష్ఠ్యవ్రంబిట్టుగానుండునో యంచు నానట్టిసౌఖ్యంబునం దా
 సగిల్కొంటుచేకదా సర్వదేశాగతా నేకభక్తాపభుల్ లక్షయతోం
 బదారేవులు బండాది యివ్వెల్లగా లేక యేచోటికిం బోదురు రండు
 రండుంచుచుం వడింగేరుచుకా చ్వరంచెం డటంచుకా నురంబెత్తికొం
 చుకా జరంబయ్యెనంచుకా శిరంబంటికొంచుకా గడుందియ్యమంచుకా
 నడికాబావుకొంచుకా గడకాజూచుకొంచుకా నైడకాద్రిష్టకొంచుకా
 గడుంజుట్టునం జుట్టుచుకా గట్టునం దేన్నుచుకా నిట్టునంసీల్లుచుం
 వేడ్కతో బిజ్జలాధీశు పూర్వంబుగా నందఱుంభోజనం బొప్పగఁ
 జేసి యప్పిమ్మటన్.

297

నిజగుణసన్న తిజేయుచు, నిజ గేహంబునకుఁజనియె నృపతిలకుఁడువా
 నిజనములహాహాయనఁబూ, నిజగుంబులు మెచ్చనితఁడు నెగఁడకాభక్తిన్.

— ౭౭ మిమాంసుని కథ. ౭౭ —

. అనియునువీరభద్రవసుధాధిపుతో నను నాగమాంబికా
 తనుభవుఁ డీమహాత్మునికతంబున నయ్యె మదీయమాతులా
 వనివరదేశికేంద్రులకు వాద మదెట్లన బిజ్జలుండువో
 యినిజగుణేంద్రు నింటభజియించుట దా నతికోపచిత్తుడై.

298

శా.మీమాంసుం డిదియెలకోతలఁచ నీభూనాథుఁ డాత్మీయవం
 శామందక్రమ మెల్లమిన్నకయె మాయంచేసి దుశ్చేష్టుఁడై
 కామించెకొలిప భక్తు లిండ్ల గుడువంగా నిట్టి దుర్వర్తనం
 బేమాన్వింపకయున్న పాపమగునా కిప్పట్టునం చెంతయున్. 300

చ. సరగునపై నమైబలసి ఛాత్రసహస్రము గొల్వఁ బుస్త్యుకో
 త్రరభరభృత్కరుల్ నడువఁ దప్పటకాహళశంఖభేరికా
 దిరవములుల్లసిల్లఁ బరవీరభయంకరమైతనర్పు మే
 ల్బిరుదవితానమొప్పవెడలెం గురు డందలమెక్కియుక్కునన్. 301

శా. ఈరితిక జనుదెంచి భవ్యతరకల్యాణాంతికోద్యానవి
 స్ఫారాక్షోణితలంబున న్విడియ నవ్పార్వత్ భరానాథుతో
 చారుల్ చెల్వినలేచి యప్పుడునుహృత్సంఘంబుతోవేగస
 చ్చరుండై చనివొచ్చె సూర్యకీరణాసాధోవ్యవస్థంతమున్. 302

వ. చొచ్చి చనిచని ముందట. 303

చ. కనుఁగొనె నేలతోడనుమణికాంచనభూషణభూషితుక మృగా
 జనయుతుఁ గోపించనవిశిష్టసమంచితఫాలుగక్షదే
 శనిరుపమేంద్రజాల మనుసంచయసంపుటు నంగలిప్తచం
 దనుస్ఫటికాక్షమాల గుణధాము నసాముసి నైజదేశికున్. 304

డి. కాంచి నమస్కరించి మణికాంచనముఖ్యము లైనవస్తువుల్
 సంచితభక్తి మ్రొలనిడ సర్వముఁ జూచి యితండు చిత్తమం
 దెంచమదీయ భక్తియెడ నేమరడంచుముదంబు నొంది ము
 క్తాంతహార మొక్కటి ప్రియంబుగ దీవెనతోడ నిచ్చినన్. 305

చ. అదియరుతం ధరించుకొని యాకురువర్మనిభద్రదంతిపై
 ముదమున నెక్కఁగాఁ బనిచి ముంగలకొంచనవేత్రహస్త్యుడై
 పద తొలగుం డనంచును యవాయజనంబుల దా నదల్పుదుక
 సదనము జేరఁదెచ్చి మణిసాధమున న్వసించి భక్తితోన్. 306

తే. సింహపీఠంబునందుంచి చెంత నర
 మైన గద్దీయ తానున్న యవసరమున
 బసవ డేతెంచి నిజపీఠమునవసించఁ
 గాంచి మీమాంసుఁ డాత్మలో గనులుగధుర. 307

చ. సరవరుతోడ నిట్లనియె నన్దనిమ్మొక్కగ మ్రోలగద్దెపై
సరగుసగురుచుండె మదిజంకొకయించుకలేక యోగి యో
గురుపరుడో యితండుప్రతిహాలుసరాజసభాంతరంబులన్
దిరుగుచునుండ నీరగునె తెల్పుము పే దెవడన్న నమ్ముడై. 308

ఉ. దేశిక సార్వభౌమ! గణియింపగ నీతండు మర్త్యచూపుడే!
పాశుపతాగ్రగణ్యుడరిభంజను డాశ్రితపోషణుండు భా
షాశరదిందు సన్నిభ యశశిపరిపూరితని క్తటుండు పం
చాశుగదుర్వికారహరుడంచితనూనృతవాక్యః డిమ్మహిన్. 309

సీ. తనయిల్లు దోచవచ్చిన తస్కరులుగాల్పు
వంగకాయలొనర్చె లింగములుగ
జంగమం బడిగిన ముంగలిజొన్నల
రాశి ముత్యములగా జేసి యొసంగె
బండార మొకమిండ భత్తునకిచ్చి య
ప్పటిగతినాకు గన్పడంగజేసె
వాదించి సభవెలి వాడభక్తుల కేలి
నేలజాలై పాటపాలుపిలికె

తే. చల్లలమ్మచు పురవీధిగోపపడతి
పంకమునజారి యొఱుగుచో బసవయనుచు
బల్కునిటనుండి పడకుండబట్టెదాని
నితని మహిమపథం బిట్టి దివియఁగాక. 310

చ. శాత్రులలోకసంచయము సల్పి చతుస్సరిధిసమభ్యయా
ధాత్రికివేడ్కమీర నను దతునిఁ గా నొనరించి మారభి
జ్ఞోత్రశశాంకహీరశరకుండలినాథ సదృశక్షీర్తికిం
బాత్తునిజేసి మాస్పే బసవండితఁ డెన్ని నమంత్రిమాత్తుడే. 311

క. ప్రతివాదిభయంకరుడూ, ర్జితశాంభవభక్తి ధనుడూ జితపద్వస్థుం
డితనిని సామాన్యజనుని, గతిచుల్కుగమీరు చూడఁగావలవనినన్.

ఉ. వాలముదొక్కబడ్డ ఫణివై ఖరినాభ్యముపోయ భగ్గునన్
జ్వాలలుగ్రక్కు తీవ్రశిఖచందమునన్ గనలొంది యోరి? భూ
పాలకయంతి నీవు పరవాదిభయంకరు డా యితండు చాల్

చాలుమదీయ సన్నిధివశం బగు నేనుడువెత్తదీనికిన్.

313

తే. వేదవేదాంతశాస్త్రాగమాదులందు
మంత్రతంత్రాపధక్రియామహిమలందు
చోద్యమకాయంద్రజాలాదివిద్యలందు
నాకుసరివారుగలరె? భూలోకమునను.

314

క. ఏనిత్యవలనదానా, తోవాదించుగలఁడనుచు దండేశునిది

శ్రైష్ట్యవెనఁదిరిగి మహావ్రభావం జేర్పఁడగవైచె వాకట్టెలీక్షన్.

315

ప. ఇట్లు వైచిన.

316

క. మనముననించుకఁగొంకక, కనుఁగొనలక నవ్వి తనదుకట్టెదుటవనిం
చిననందికోలకాంత, య్యసుఁగనిబసవయ్యనైఁగనటుఁజూపుటయన్.

సీ. ఆలిషవత్రికయాతఁడుగై కొని కొం కొకింతయులేక గోఱజిరె
మీమాంసుఁడదివోవతామసంబునచెడకఁజ్జివైచినదానిగాలమమరె
గడువడిక్రమ్మడి కనుకట్టువైచిన బున్నుననెగనూది పోవఁజేసె
యిట్టితోల్కట్టదండేశుని మద్దింపవైచినకాంతయ్యచూచి తనదు

తే. పాదరక్షలు వదిలినమీఁదికెగసి

యొకటియాకట్టు హరియించె నొకటివాని

మోముపై బడి పండ్లాడ మోదె సభికు

లెల్ల విస్తయ చిత్తులై దల్లడింప.

318

క. ఆదెబ్బకుమీమాంసుఁడు, మేదినిఁబడి మూర్ఖుఁజెంది మెల్లనదనకే
లూనుకొనిలేచిబసవని, పాదంబులమీఁదవ్రాలిప్రణవతించెనిటన్.

ఉ. మారటరుద్రమూర్తియసమానజగద్భరితాచ్చకీర్తిదు
ర్వారకభాప్రపూర్తి నినువర్జన సేయఁగ నెవ్వడోపు నీ
చారుమహాత్మ్యముల్ దెలియఁజాలక నెగ్గొనరించినాడ నా

సేరములెల్లనైచి కరుణింపఁగదే శరణాగతావనా.

320

క. దోపాచలమదసంహర, శేషునిమహిమంబుదెలియ నెఱుంగకఖలుఁడై
దూషించిభద్రుచేగని, పూషునిగతినన్ను జెందెభూనుతనీచేన్.

321

చ. అనివినుతించునాతని దయంగని శ్రీబసవండు బిజ్జలేం
ద్రునియెడవీడు కోల్పడసితోషము మీఱఁగ నందికోలకాం
తుని మదిమెచ్చుచుం గృహగతుం డగుపిమ్మటరాజదేశికుం

డునచటవేడుక మది గడున్ ది బర్వంగ వేగన త్తఱిన్. 322

వ. మితశిష్యయుతుడై యసమతశుభకరం బైనబసవేశ్వరమందిరంబు
నకేగిన నతనిరాక యంత ధైహంబుననున్న దనతోడచారు డొక్క
రుండు మొక్కుచు సవినయంబున. [లావ

ఆ. తెలుపవచ్చి యిందుకొలుపుకూటంబున, నతడు దాను ననునయాను
ములవసించునంత నలుడెసఁగోడల, వ్రాసినట్టిభక్త వరులఁబాచి.

క. మీమాంసుం డచ్చెరువడి, స్వామి! బసవేశ! యిట్టిసలలిత భక్తో
ద్దామాకృతిగనుప్రతిమల, కేమహిజీవములుగలుగు నెటులుండునొకో!

క. అనవుడుదరహాసితానన, మొనరఁగ నీవోక్కె యటులనుండునటులనే
గనుపించెద నిటుగనుమీ, యనిరఁగొనరించిషిలువ నక్షణమాత్రన్.

క. కీలూడి పడినకైవడి, నేలకు దిగనురికి తోడనే జీవములుం
గీలుకొన నందడింపుచు, కాలాంతక భక్తవర నికాయములంతన్.

సీ. జడముడుల్వీడిన సవర గాముడుచుచు

జిలుగువన్నియల బొంతలు దులుపుచు

తభుకుమ నెడు శూలములు లీలఁదిప్పుచు

వీవనలను మేను విసరికొనుచు

వాలుగడ్డంబులు కేలఁజాడింపుచు

మొలకట్ల కచ్చడంబులు జెటుపుచు

జటిలహా రుద్రాక్ష సరములు విప్పుచు

కక్షఫాలలు భుజాగ్రముల నిడుచు

'తే. నిలచిన తడియపదముల కెలమి మొక్కి

మంత్రివర్యుండు నగుచు మీమాంసుఁ జూచి

తే యనిన నద్భుతంబంది యాయమాత్యు

నభినుతింపుచు నటగురుఁ డరిగె నంత.

323

క. బసవేశ్వరుఁ డెప్పటిగతి, వసుధీశ్వర రాజ్యభార వహించై గణప
ద్భిసరుహ పూజలొనర్చుచు, నసమాన మహత్వయుక్తుడై విలసిల్లెన్.

వ. అని యిట్లు చెప్పి చెన్న బసవేశ్వరుండు వీరభద్రావనీశ్వరునిలో మఱి
యు నిట్లనియె.

320

ॐ శూలిచామయ్య కథ. ॐ

మ. గణపర్యం డన వన్నెకెక్కె మహినీకై శూలిచామయ్య స
ద్దణవర్ణ్యప్రత సత్యవాక్యనిలస ద్ధాంభీర్యశేషాహి భూ
షణపాదాంబుడ భక్తికామముఖ హృచ్చక్ర్యప్తసర్పూరితో
ల్బణకీర్త్య న్వహదీనరక్షణకథా! 'ప్రావీణ్యసంపత్తిచేన్. 381

తే. అతుల ప్రఖ్యాతిఁగాంచి కల్యాణముదు
నిత్య మీతండు భక్తుల నిణయమును
చేతనగు శూలిపనిచేసి చేరుధనము
వలన జంగమపూజలు సల్పుచుండి. 382

క. ఒకనాఁడు రేపకడను, త్సుకలీలం బసవమంత్రి జూచుటకై త
త్ప్రకటాలయబాహ్యద్వా, రకవాటసమీపచత్వరంబుననొకచోన్.
సీ. అచటనుండియయాత యాతజనంబుల సందడి కటునిటు జటుగనేర
కొక్కింతనిలచి తానొయ్యననాస్థాన సదనముఁజేరంగ జని యగణ్య
భక్తసముచ్చయ పరివేష్టితుం డగు బసవని గనుఁగొనఁ బడయలేక
యెడగల్గనిలచి యయ్యెడనున్న వారలఁ గనిదండనాథునిఁ గనఁగనీరు

తే. పూర్ణమగు కోశమంతటఁ బొదివికొనిన
మఱికంబుల కైవడి మాద్యశులను
మిగుల నన్యాయ మిది యిట్లు దగునె? యనుచు
సందఱువినంగ నాడ నయ్యవసరమున. 384

సీ. వినికొందఱయ్యలు కనలుచుఁజూచి వీఁ డెక్కడనుం డిటకేగుచెంచె
నెవరురానిచ్చి రీ మాహాత్ములనెల్లఁ జాలకఁగాగణించిపలుకఁజొచ్చె
కైశూలిమాటలు గాదనకున్న వీఁ డేగతిబల్కు నిం కెన్నియేని
గాన యిచ్చటనుండఁగానీక వెడలింపు డని మెడపట్టితోయంగ వెడలి

తే. కన్ను గవనీరుబారగగనలిమిగుల, కలతమదిదేరమోమువెల్వలఁగబార
జేరివంచకతతిఁజేరిచుమటలూన, చనియెవగగూర నిజనివాసంబుఁజేర.

ప. ఇట్లు చని పరిభవచింతాడోలాయమానముం దై యేమియుండోచక
నిజభవనాంగసప్రాతస్థితశాండిల్య మహీరుహమూల వితర్దికనాసీనుం
డై యాత్మగతంబున. 386

చ. బసవనిఁ జూచి వేడ్కమది బర్వగనేనట కేలపోతి త
ద్వసతి వసించునట్టి గణవర్గము నేటికిఁదూలనాడితిం
గసరున వారునన్ను డువఁగాబడి యుండఁగ మోసెనేడయో
కుసుమశరారి నిత్యమగు కూలికిఁబాసితి మోసపోయితిన్. 337

ఉ. పాపము లేమియు నొప్పుదువజేసెగదా గణవర్గమెల్ల రు
ద్రాపరమూర్తియైన బసవాధిపుఁ జూడగనీక కొల్వులో
జూపర నస్వనాతనువు సృక్కటజేయుట కల్పి కల్లుదా
రీపగిదిం దిరస్కృతివహింతురె థారుణి థారుణీరథా. 338

ఉ. ఏమిటఁబూజచేసె బరమేశ్వర యీబసవండు తొల్లి నే
నేమి కొఱంతఁజేసితి నభీష్టనిరంతర భాగ్యయుక్తుఁగా
నామహితాత్మునుంచి లఘులైన దరిద్రము సంఘటించి బ
ల్బముల నొందఁజేసి తిది భావ్యమె నన్ను గణాలిలోపలన్. 339

క. కూరిమి నెవ్వరుసిరిగల
వారలకే కూర్తురనెడు వార్తయె ధరపై
నారూఢమయ్యె నీ విటు,
గౌరీధవనన్ను మిగులగాసియిడుటచేన్. 340

వ. అని యిట్లు పరమేశ్వరుఁ దూలనాడుచు సాయకంబున కలుగక జం
గమార్చనవిధిఁ దలంపక యుండె నక్కట. 341

శా. పండేశాలయమందు నెప్పటిగతిం దత్సూపకాకావళుల్
వండంబూనినతండులప్రముఖముల్ వస్తువ్రజంబంతయున్
భాండాకంబుల నించునంతనవి గానంకామి విభ్రాంతితో
నుండఁజానేజని తత్క్రిమంబుచెలుప స్వీతాకుఁడై యత్తఱిన్. 342

ఉ. ఎన్నడులేనివిత యిదియేమకొయిప్పుడుగంటి లింగసం
పన్నగజేశ్వరప్రకర భవ్యకృపారతియందుఁ దక్కువౌ
నన్నదిలేదు తొల్లియిది యద్భుతమై కనుపట్టె యేమి కా
కున్నదో? యింకమీఁద శరణోచితకృత్యము లేమితప్పనో!. 343

స్తోత్రయ్యలబొడగనునంతనె నెదురేగియడుగులకొఱగెనోయర్ఘ్యపాద్య
ములొసంగనోసీతములనిల్పనోనేమములుచెలియంగనోయడలగుగు
తలపులీడేర్చనో పంపినవని సేయనో రుచికరముగాసారభోజ

నమొనర్పఁజేయనోనుమదామచందన తాంబూలములసమ్మదంబునొంద
తే. సలుపనో హంసతూలికా శయ్యల శయ

నింప జేయనొ తత్పరసీరజంబు

లొత్తనో యేమికతమొ ద్రవ్యోత్కరంబు

మాయమయ్యె గణార్చనా సాయమొదువ.

344

చ. అనియిటు చింతనొందుసమయంబునఁ జారుఁ డొకండువచ్చి వం

దనమొనరించి యోబసవ! తావకసేవక విన్నపంబు హృ

ద్వనజమునం బరాకిడక తాలిమితో విను విన్నవించు నీ

దినమున నిష్కరంబునను ధీరుఁడు భక్తవరేణ్యుఁ డొక్కచోఁ. 345

క. మారేడుసిడళివకరు, సీరోరుహమందునిల్పె నిగళిద్యాప్య

పూరితముఖుడై తతపణి, హరునిదూరుచువసించె నది యెట్లన్నఁ.

చ. గురుతరమైనలేమి సమకూరించి యెవ్వరికందరాని రా

సిరిగల దండనాథు గృహసీమకుఁబోవఁగఁ బంచి యచ్చటఁ

శరణులచేతఁ దాడనమొనర్పఁగఁ జేసి ప్రతంబుఁబాపి యి

ద్ధరననువల్కుఁగాఁ గనుట భర్తమె? నీడిది భర్తపావనా.

347

చ. అనుచు వచించె నాబసవఁ డద్భుతమందుచు లింగదర్శనం

బునకయి కూలిచామయ విభుక్రమమంతయుఁ గాంచితప్పు న

చ్చెనని తదీయయాభవనకీమకు సత్వరవృత్తి నేకతం

బునఁ జని తత్పదాబ్జములఁపొంత ధరాస్థలి జాగిమ్రొక్కుచుఁ. 348

ఉ. దీనతఁదోఁప నిట్లనియె దేవ కృపారసదృష్టిమీరు నఁ

గానఁగవచ్చుఁటేనపుడు గానక మోసముఁజెందినాఁడ నె

చ్చో ననుబోలి దుర్మదవశుండు ధరాస్థలిలోన గల్లునే

జ్ఞానములేదు భక్తియును సౌజ్ఞ యెలుంగ వివేకహీనుఁడఁ. 349

ఉ. కావున నింకనైన దయఁ గన్గొని నాయెడ తప్పులెల్లయుఁ

నావలఁద్రోచియేలుమెడ యెనగణార్చనవేళ దప్పుఁ ద

త్పావన జంగమావళితుఁడాప్యధఁ జిక్కుఁ దదీయసేవ నా

జీవనమాట మీరు మును చిత్తమునందె యెలుంగలేదొకో. 350

చ. అని యెట్లాత్తనిందయు భక్తోత్కర్షంబు దోఁచనాడుచున్నఁ బసవేశు

నింగనిచామయ్యభక్తియుక్తుఁడృష్టజనమన్మరితపుచునిట్లనియె. 351

- శా. దేవా! నన్నిటు పెద్దసేయదగునే దీనుండ మీపాద స
త్యేవాసక్తుడ మీమహత్వములు నాచే జెప్ప శక్యంబై యీ
జీవాహీనులకై నమాదృశుల ంక్షింపం నిధాత్రివై
భావప్రోద్భవసంహారాంశమున నుత్పన్నుండవై భక్తిచేన్. 350
- క. సురమణి కన్నుల గేలం, బరుసము ధరియించి సకలభక్తాధ్యసమున్.
త్కరములకీప్సితమొనగుచు, ధరవెలసితివిట్టులొరులతరమెయొనర్ప
- క. శరనిధులు మేరదప్పిన, గిరులు చురించినను నింగి క్రింది కొఱుగినకా
స్థిరతైర్యకొఱుతయగునే, యురుతరభక్తియమహిమయొకచోనైనన్.
- వ. అనిన విని వినయసల్లాపంబుల ననునయించి బసవేశ్వరునిజమందిరంబు
నకుఁ బోవం బనిచిన నతండు సంతోషితస్వాంతుండై యెఱిగి యం
తకమున్న యప్పటియట్లు యక్షయంబైనవదార్థంబులు గాంచి యచ్చె
రువందుచు తత్కృమంబు వారలతో నుగ్గడింపుచు నుండె నిట చామ
య్యయుఁ దనసాధ్వీకం దనవృత్తాంతం బెఱిగించి నిత్యకృత్యంబున
కేమి యంతప్రాద్భుజరిగెనని విచారింపుచు వీధి కేగునప్పుడు దైవయో
గంబున నొకభక్తుండుతనయింటికిఁ గూలికొనిపోయి యప్పటి యా
తనిపడియొసంగిన గొనితెచ్చి జంగమార్చనవిధినలివెగావున నితని
మహత్త్వం బిట్టి దని తెల్పి వీరభద్రవృత్తిం గాంచినం బసవేశ్వరం
డిట్టి మావధవర్తులైన జంగమ మూర్తులలో నేనెంతవాడ నన్ను
మిరిన్నిభంగులం గొనియాడం వగునే యనిన క్రమృత నతం డిట్ల
నియె. మహాత్మా! యిచ్చహాత్తులచర్యలు విని కృతార్థుండ నైతి.
కల్యాణంబున భక్తత్వప్రసవన నాత్మచృత్రివహించు శరణుండు గల
డని విందు నతం డెవ్వరిన చెన్నయ్య మన్నించి యిట్లనియె. 355
- సీ. ప్రతికూలభార్యయాకాకతననింటగణార్ప పానగకచేన్ద్రావఁ బోవునప్పు
డప్పురినెదురైనయయ్యనొక్కనిగనిచనిమునుతాఁడెచ్చుపద్రసాన్న
ములతద్దనునిత్యప్రిబోందించీయితనిదృప్తియేనిజలింగతృప్తిగాంగ
వరలుకొన్నాల్లిటుజరగఁగనొకనాడుతావెంటగొనిపోవుకై వవగుండు
తే. కనులనొప్పిజనించినదనువువీడ, నందశ్రమనొందినఁజాలకాత్తదేహ
మెడలదలచిప్రత్యక్షమౌమృదుదదీశ, భక్తుఁనుగూడెంగగళబవవిభుడు.
చ. అనియిటు శాంభవోత్తముమహత్త్వముఁ బెల్పుచువేడ్కమీఱునా

దినమటుపుచ్చి యట్టిపగిది స్మితంబును భక్తవర్యగో

ష్ఠి నలరుచున్ శివార్చనము సేయుచు నచ్చట కొన్నినాళ్లు ని

లైను బసవేశ్వరుం డైన చెన్న సుధీశుండు సంతసించుచున్. 357

ఆ. అటులనుండితోడియయ్యలపీఠభ, దోర్నివపతియుదానునొక్కనాడు
సముచితేష్టగోష్ఠిసలుపుచుం దధనా, వరునిజూచిచెన్న బసవండనియె.

ఉ. ఈశ్వర మూర్తియైన బసవవేశుదయ న్నిముబోటి వీరమా

హేశ్వర పాదసేవన లక్ష్మీప్రముం దేరంగజేయగంటి నీ

విశ్వములోన జన్మములు నీడి కృతార్థుం డనైతి నింకనే

శాశ్వతమైన మోక్షపదసౌఖ్యముం జెందగనూహచేసితిన్. 359

చ. అనవుడు కేలుమోడ్చి వసుధాధిపుండీర్లును దేవ! మిమ్ము గ

న్దొనినది యాది నన్యమగు కోరికలెల్లం దృణీకరించి పా

వనభవంప్రియుగ్మ మెడఁబాయకయుండఁగలంచినాడఁ గా

వున సహచారిం జేసికొని శ్రుణ్యునిగా ననుఁగావవే దయన్. 360

క. శరణాగతజలవాంఛా, పరిపూర్తియొనర్చుటచితపద్ధతిగాదే?

వరగుణులకెందునే మీ, వరపుడ నాకోర్కీదీర్చ వలదే! యనినన్.

చ. చిటునగనాననాబ్జమును జెన్నునహింపగనాగమాత్మజం

డఱిముఱి బల్కు సీతలఁచినట్టుల యా నికనేడువేదిన

న్దుఱిముఱి చీకటింగణనమూహముతో నిటుదెల్పఁ బోక నం

దఱి మరుగ న్వలెక సురవితాననుతామృత వెన్నజేరంగన్. 362

క. అప్పెన్న నదీతటమును, పిప్పలభూజద్వయంబుం జెక్కిన దగువె

ల్లివృక్షరుగసాధనమై, యొప్పుననుచు దెప్పనృపతియుత్సుకుండయ్యెన్.

వ. అంత.

364

శ్లోక రజతతైలంబుకరుగుట. శ్లోక

క. లేపిన పిమ్మట నాగాం, బాసరతనయుండు కల్యణరసలెల్లెక

వేవేగఁదీర్చి సహచరు, లావీరగణాళితోడ నతఁ డిట్లనియెన్. 365

తే. సన్నుతంబైన వసుధలోనున్న నదుల

కన్నిటికి మిన్నయైతగియున్న యట్టి

జెన్న యున్న తిలఁచిన యన్నరాళి

జెన్నగా మోక్ష ముఱచేతి వెన్నగాదె!

366

ఉ. కావున నన్నదీపరము గన్ గొన వేడుకయ్యె పోదమే ?
పావనులార! యంచు నొడబాటొనరించి నను స్తభక్తులున్
గోవిందుడైన వీరవృషకుంబరుడండ దనతోడఁగూడి రాఁ
బావకసంభవాంశజుడ పాశ్రవమొప్పగ నేగె నత్తఱిన్. 367

వ. ఇట్లు చని చని. 368

సీ. ఆత్మాంబుసంస్కరణానందమానవ సంఘమరంహేళాభుజంగనకుల
స్వవనసందర్శనాసక్తజనస్తోమ పాపకాంధాద్వాంతభానుదీప్త
వైరిజనస్నాత్యచరలోకసప్తజన్మాద్భితప్తజనానిలానిలాశ
నిజతోయపాయిమనుజసముదయకృత పాపభూషణాతపశుధార
తే. పూరి సుకృతవంశోద్భూత భోగిమీన
కమతనక్రజలూకకర్కటకముఖ్య
జంతుసముదాయవిహరణ స్థానమగుచుఁ
గన్నులకువన్నెఁ జెన్నెందు పెన్నెఁ గనిరి. 369

మ. కని డాయం జనునంతవీఁచెపయి దత్కల్లోలిసీతుంగభం
గనితాంతోష్ణితశ్రీకరప్రజలచంగత్తుంగభూమాలతీ
కనకామ్రాదివసుంధరారుహసమాక్రాంతప్రసూనప్రభూ
తనిరాఘాటసుగంధబంధురజగత్ప్రాణాంకురవ్రాతముల్. 370

ఆ. అమృదు ద్వారితముల పథామాస మవన
యించి యొకరమ్యతలమున నెల్ల భక్త
వరులు దానును శ్రీచెన్న బసవవర్ణుఁ
డెలమితోడుతఁ గూర్చుండి యిట్లు లనియె. 371

ఉ. భక్తవరేణ్యులార! ననుభవ్యకృపారతి మీప్రసాదసం
యుక్తునిఁ జేసి యేకొఱతయున్ ఘటియింపగనీక యేలుటన్
వ్యక్తిగ సర్వవాంఛిత సుఖానుభవంబులఁ జెంది తింక నే
ముక్తిపదంబుఁ జెందెద నమోఘముగా నెలవిచ్చి బంపరే?. 372

చ. అనవుడు తద్గణాధిపులు హః! యిటులాడఁగఁ గూడునయ్యె? సం
గన బసవవేశ్వరుండు కడఁ గాంచివఁ బిమ్మట నీవే మాకు ది
క్కుని యెద సప్తి మోదమెలయన్ నినుజొట్టుకయుంటి మట్లు గా
వున మము వీడి నీవాకడవుం జనుటొప్పునె? వెండికొండకున్. 373

క. నినుఁబాసియొక్కినిమిషంబును భూమిఁజరింప బుద్ధిపుట్టదు మా శో
యనఘాత్త! మమ్ముదోడ్కొని, చనునీతోఁగూడననిసప్తతమతియై.
తే. చెన్న బసవనివలుకుమీచి త్తమెట్టు, లటులయకానికజాగు నేయంగవలవ
దరుగపలెరండుశివపురికితిరయమున, ననినదద్భక్తపుంగవులతనితోడ.

ఉ. శోవిదవర్య! యిందఱము కుండలికుండలురాజధానికిం .

బోవఁగ మార్గ మెప్పుగిది? బొందులతోడనొ లేక కాయముల్
బోవఁగఁ దోచియో కరుణ బూనివచ్చింపుదు నామహాత్ముల
రా! వినుఁ డిందఱొక్క మొగి రాజధరుం గనురీతిఁదెల్పెదన్. 376

ఉ. శారభమూర్తియై హరుఁడు చండరయంబున నేగుచున్నదీ
తీరజ పిప్పలాఖ్య జగతీరుహయుగ్మము మీఁద సల్పి నా
భారము వైచె నీతరులు బాపురె! యంచు గణించి కామసం
చారము నిత్యజీవిత మొసంగె దయామతితోడ వానికిన్. [లు

సీ. ఆవృక్షములనున్న యాకులుతండముల్ సాచిమేయుదిగఁతసామజము
వేడ్కనాకుజములవేరులువట్టియుయ్యలలూగుదురుసాపతలీరుబొండ్లు
స్వర్బాల లాచెట్లశాఖలచాటున, సంతరింతురు గికురింతలాట
లామ్రానిగవనీడ నధివసించుజనాళి, దివమునఁగాంతించుదీపకాంతి

తే. పన్న గొపరినీడజాతప్రతాన, సంతతులలోరహస్యముజరుగకునిక్షై
లోనగనెచింతలోకపాలోత్కరంబు, వాసిగొనియాడదర మెవాగ్వరుని
తే. అవృషీజవమిచ్చుటి కనతిదూర, మున వసించిన నచటికి జనివిలాస.
గతిదదారోహణ మొనర్పిఖండపరశు, పదము జేరుదమసీప్రేమముదవజేసి.

తే. అచటుబాసిబసవనామాత్యభాగి నే, యుండునముపభక్తియు క్తుడగుచు
జనినదీసమీపముననున్న కుంజరా, శనయుగంబుగఁ గంచిసమృద్ధమున,

వ. తద్భక్తవరులతో నిట్లనియె. 381

క. అనఘాత్ములార! యల్ల దె, కనుగొంటిరె పిప్పలాఖ్యగనుకుజవరముల్
దిననాథ ధారుణాతప, జనిత శ్రమపథికజాత సమృద్ధకరముల్. 382

క. అని డాయ నేగుఁడంతక, మునుశర్వుడు భక్తసింహములతోభువివీ
డ్కొనినిజతనయుఁడువచ్చెం, దనపురికనిమిగులసమృద్ధం బిగురొత్తన్.

చ. నిరుపమరత్న కాంచనఫణివ్రజకాంతము లైన యుయ్యెలల్.

సిరిగలవెండికొండియముచేతుల వ్రేలుచు నుండునట్లు త

- త్తరువరుశాఖలకా శరణతండముతో హరు డూగుచుండి భా
నురతినిజాగమం బెదురుచూచుచునుండె నుమాసమేతుఁడై,
ఉ. ఆతటివేడ్కఁ జెన్నబసవాధిపుఁ డాతరుశాఖలందు సం
భూతములయ్యెనో యన నపూర్వముగాఁ జెలువొందు నట్టి సం
భూతముగాంచి యోశరణకాండములార! భవుండు మీకు వి
భ్యాతిగఁబంపెఁగాంచునమయాసనముల్ గనుఁగొంటిరే యనన్. 385
- చ. హరి గుహనాశ్రయించిన జనాభి కవారణమాక్తికంబు వే
మరు భగవత్కటాక్ష విభవతిశయంబునఁ జెందు మాకు శం
కరకృపఁగాంచుటే గణన గావునఁ బోదమె యంచుఁ దద్దఱో
త్కరములు పల్కు నత్తటిమొగంబున లే నగ వంకురింపఁగన్. 386
- న. చెన్నబసవేశ్వరుం డున్న యంతకమున్ను బసవేశ్వరుఁ గప్పంబుఁ
జొచ్చిన పిమ్మట కొందఱు భక్తవర్మలతోఁ గప్పడి సంగమేశ్వరం
బున వసియించిన నాగమాంబిక తనయుండు కైలాసగమనోన్ముఖుం
డగుట లింగదర్శణంబునం గని సంతోషభాష్పధారాపూరితశరీర
యై యెదురేగ నాయమ్మ యడుగులు తన ఫాలభాగంబు పోకం
బ్రణమిల్లినకుమారునిం గ్రుచ్చియెత్తి వెద్దదడవు కౌగిటఁజేర్చుకొని
మూర్ధాఘ్రాణం బొనరించి బహుకాలవియోగదుఃఖింబు బాసి
సంతోషించుచున్న జననిఁ దోడ్కొని పిప్పలాపాతంబునకుం జని త
ద్భక్తవరుల నందఱ నాలోకించి. 387
- ఉ. ఓగుణులార! యెక్కుఁ డిదె యుయ్యలతోట్టెల నింక నిత్తఱిం
జాగొనరింపనేల? యని సంతసమొప్పఁగఁ దల్లి నొక్కది
వ్యాగమనూనదామమయమై చెలువొందెడు తొట్టెనుండి వే
వేగమ వీరభద్ర పృథ్వీవరుతో నొక తొట్టెలోపలన్. 388
- క. వసియించియంతఁడదగ్గఱ, వినరారోహణముఁగాంచి విశ్వేశ్వర స[దెన్.
ద్విసరములు దలఁచునంతనె, యసదృశపూర్వవతారుడై చెలువొం
క. ద్వాదశములు కేల్గిన్నులు, మేదురముఖపట్కమును నమేయములొశ
క్త్యానివరసాధనంబులు, పాదుకొనువెలంగుగుహనిభక్తగణంబుల్.
'క. కని తోడనె పూర్వప్రమ, థ నికాయశరీర సమితిఁ దాల్చిరి శాపం
బునఁ బాసినాగమాంబిక, యనుపమనా గేంద్రగమనయై చెలువొందెన్.

- ఉ. నరహరి వైరిమంత్రనుత నాగలతాదళభక్షణంబుచే
కురుపదకృత్రిమంబయిన గొంచముచే వగు త్రొక్కుడైనచో
బరంగంగె బుల్లనా గృహ విభాషితలక్షణమైన తియ్యనా
ధరణిని మంత్రవేత్త లిటు తప్పకబోధలుచేతు రీయిలన్. 392
- ఉ. కుండలిహారినూను డిదిగో జనుదెంచె నటంచు వేడ్క నా
ఖండలముఖ్యనిర్జరనికాయముసంతస మొందె భేరికా
డాండరవంబులన్ సురజనప్రభవాక్షిపిలాసనృత్యముల్
మండితపుష్పవర్షములు మాగధసన్నతు లొప్పెమిన్ననన్. 393
- క. అత్తటి నద్భుతమొదవంగె, దత్తరుయ్యగ్గంబునురపదంబున కెగయన్
మొత్తముగనింద్రముఖసుర, సత్తములెదురేగుదెంచె సరగుననతులై
నీ. గజముపై ధ్వజమూని క్రతుభగ్వరేణ్యుండు
ఘావపాత్రధరించె తోయజుండు
వేత్రహస్తం డయ్యె చిత్రఖానుసుతుండు
ఖడ్గంబు ధరియించె కర్ణురుండు
జలకలశము దాల్చె నలిలాధినాథుండు
కేల వీవనగొనె గీర్తసఖుండు
బంగారుపావలు వట్టెకు బేరుండు
నూటిమార్గముచూపె శూలధరుండు
- తే. వడంగ గొడుగును పైవిప్పె పావతేడు
స్వస్తి చెప్పంగ దొరకొనె జలజభవుండు
తొరణాకృతి జెలువొందె తారకాలి
యమరసేనాని కైలాస గమనవేళ. 395
- ఉ. ఈగతి పట్టుకుండు గిరిజేశ్వరుసన్నిధి కేగి నమ్మిండ్ల
జాగిలిమ్రొక్క వారలతిసంభ్రమమొప్పంగ నాత్మనందనుం
వేగమ గ్రుచ్చియెత్తి కనువిందుగ జూచుచు కౌగిలించుచుం
రాగము మీఱ బల్లరు శిరంబులు మూర్ఖునుచుండి రయ్యెడన్.
- క. నాగేంద్రగమనతోల్లిటి, లాగునగిరిజాతంగొలుచులనలలోనప్రవన్.
దాగలసియుండె ప్రమథులు, నాగతిహరుగొలిచియుండిరతిముదమొద
క. ఆపిప్పలతరుయ్యగ్గము, గోపతివాహనునిభక్తి గొలుచుచు దద్దా

- రోపాంతంబునఛాయా, వ్యాపకమై నిలచెబ్రమధులచ్చెరువందన్.
అంతటనిట పూతలమున నంతంతట చెన్న బసవయారాధ్యుడు మా
కాంతుపురి కఖిలజంగమ, సంతతితోడనువులిడక చనె ననువార్తన్.
- క. విని యొండొరులతో నపు డి, ట్లని రాహా! యిట్టిచిత్ర మవనింగలదే
తనువులతో శివపురికిం, జనుటొప్పు నెయ్యితడెంతసద్గుక్తుండో. 399
- ః. తానొకడెక్కాడు తనతో, మానక చురియించు భక్తమండలి నెల్లకా
బూని కొనిపోయినాడట, గానగలేమైతిమతనిగలసిచనంగన్. 400
- తే. పసినిపండ్ల నచ్చుత్తంబువట్టువీడు, గాకకమగాయకెందైనగలదెవిడుట
తపనుపండినవారితోతగిలిచనగ, నేలసమకూరుమనబొటిహీనులకును.
- ః. ఎన్ని భవంబులెత్తిన గిరిశునిసన్నిధి కిట్లు బోవఁగా
జన్నె యితండు వీరనృపచంద్రునిమ్మోల వసిందునాడె నీ
కన్న సమర్థు లెవ్వరిక గారు దురాత్మలఁ బ్రోవుమంచు నా
పన్నతఁజేరికొల్పిన కృపావరుడాతఁడు వీడ నాడునే. 402
- చ. వలదని మాన్చిన న్విడక వానికి ముఖజని యొక్క రొక్కదే
చలదశశాఖపైఁగొమల సందులసందుల డాగి వారలా
గొలుసులతోట్ల నెక్కుతరి గొబ్బున చేరులువట్టి వ్రేలినం
గలుగు గిరిశలోక మటుగాకయ వెట్టులమైతి మక్కటా! 403
- చ. గురువుల నిదచేసితిమొ? కూడితిమో? యితరాంగనారతిం
శరణులఁగాంచిమ్మొక్కమొ? ప్రసాదములో రుచులెంచినారమో?
పరధనకాంక్షఁజెందితిమొ? పాసితిమో? వ్రతనిష్ఠ పార్వతీ
శ్వరునిసవర్య కాలమున సల్పమొ? భక్తిని భక్తిమార్గముల్. 404
- ఆడితిమో? యన్యతంబులు, కూడితిమో! యేరుమాలికుజనులపొందుకొ
వీడితిమో లింగార్చన, నోడితిమోయాంతరాహితోత్కరమునకున్.
కొలచితిమో పెరవేల్పుల, నిలచితిమో శూలధరునినిందించు నెడకొ
దలచితిమో? దుర్వృద్ధులు, విలచితిమో? వేదమంత్రవిద్యావితతుల్.
కాకున్న చెన్న బసవం, డాకాంక్ష న్ననలఁగొంచు నరుంగడ! యనిచిం
తాకులమతి నుండిరి భూ, లోకంబున నఖిలశరణులుం గడుభక్తిన్.
- చ. సదమలమానసంబున రసాస్థలి యిక్కడ యెవ్వరేనియుకొ
జదివినవిన్న వాగిసిన నికాకరమాళిక్యపా సమృద్ధిలెం

పావవగ భోగభాగ్యములు పొంది చిరా యురువేతులై తుడఁ
మునమునఁ గాంతు రబ్జభవముఖ్యులకందని మోక్షసంపదన్. 408
ప. అనియిట్లు రేణుక గణాధీశ్వరుండు బాహులేయువృత్తాంతంబు సవి
స్తరంబుగాఁ దెల్పిన కుంభసంభవుండు నచ్చటి మౌనీశ్వరులును
సంతోషితస్వాంతులై దేవా! భవదీయకృపావిశేషంబున సమస్త
సాధనహేతుకంబైన చరిత్రంబువినగలిగెఁ గృతార్థులమైతిమని వెళ్లు
విభంబుల గొనియాడుచున్న వారల నుచితసల్లాపంబుల వీడ్కొని
యయ్యోగిపుంగవుండు నిజేచ్ఛంజనియె నబ్బసవాలుగమియు నేత
త్కథాశ్రవణం బొనరింపుచు నెప్పటియట్లు సుఖంబుననుండిరి. 409

చ. ననరుహరాజ తేజ! నరవాహన! కర్ణసమానదాన! పా
వన! శివలింగ సంగ సురవల్లభ! మంత్రవిశేషభాషణాం
చన! నగవర్య! ధైర్య రిపుసంచయఖండనశౌర్యధుర్య! శో
భన! సుగుణాలవాల! కవిబంధుబుధాశ్రితజాలపాలకా! 410

క. కందర్పసదృశవితరణ, కందలతాంతాస్త్ర శీతకరనిభరూపా
కుందాభకీర్తిపూరము, కుందాగ్రజబాహుబల యకుంతితవిభవా.

ఁ త్సాహము. శర్యశర్యరీంద్రచంద్ర శారదాశ్రు సేనగో
పార్యమారుతాశనేశ హరహీరశారదా
పర్యతాధినాథగోప పారదాబ్జతారకా
గిర్యరాత్నజాతతుల్య కీర్తిపూరితోర్యం. 412

గద్యము. ఇది శ్రీమచ్చెన్నవల్లికార్జునకరుణాకటాక్షలబ్ధకవితామాధురీ
ధురీణ కాళికగోత్రీపవిత్రీ సుకవిజనస్తుత్యపాపయామాత్య ప్రణీతం
బైన చెన్న బసవపురాణం బనుమహాప్రబంధంబునందు సరసంబును
పంచమాశ్లాసము సంపూర్ణము తెలుగు విశ్వవిద్యాలయము

గ్రంథాలయం
12. 6. 61
శ్రీకృష్ణ సంఖ్య
15.7.94
తేది.....

చెన్న పురి : 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము. — 1925.

